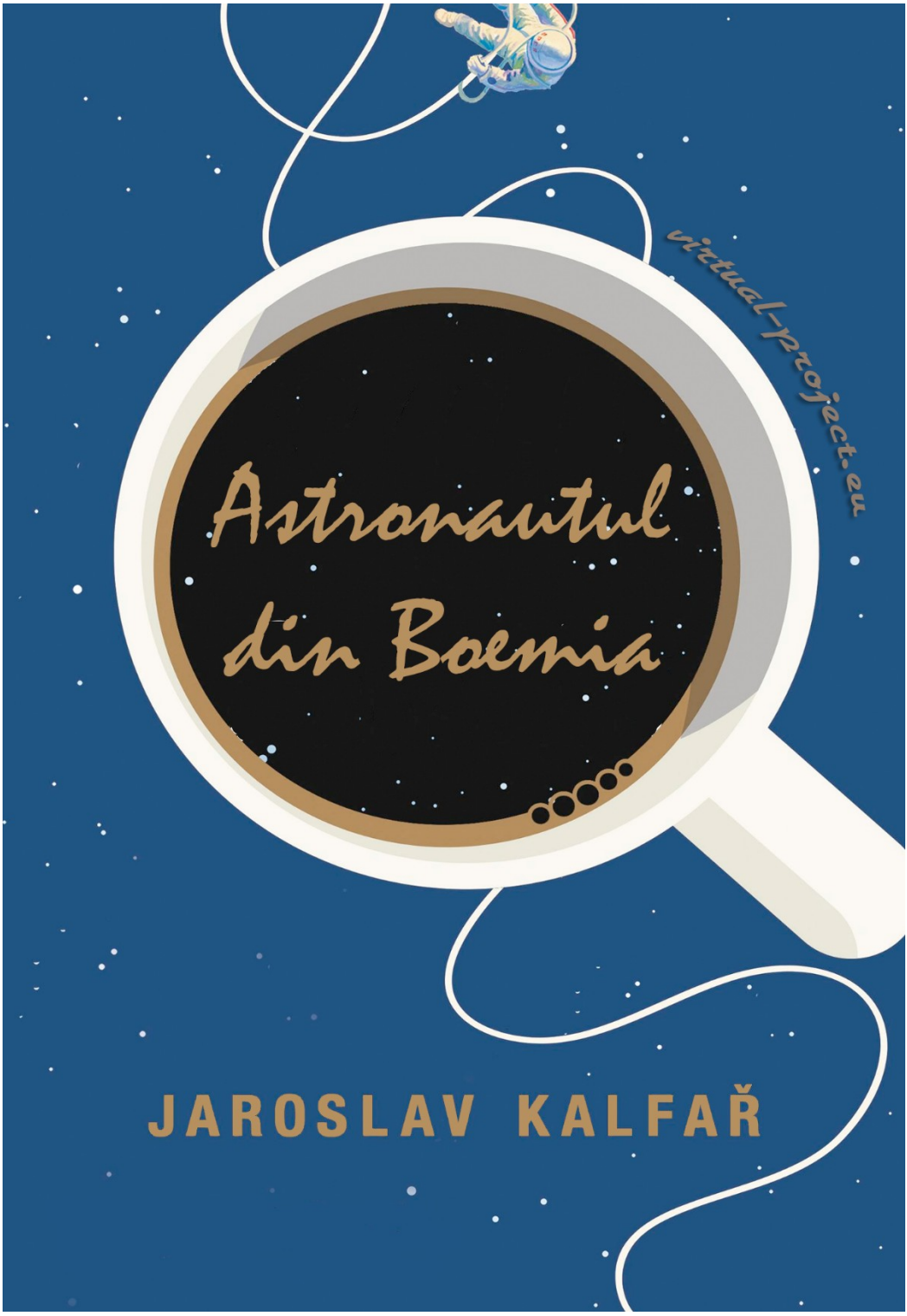
virtual-project.eu
Astronautul din Boemia
JAROSLAV KALFAŘ

JAROSLAV KALFAŘ

ASTRONAUTUL DIN BOEMIA

Original: *Spaceman of Bohemia* (2017)

Traducere din engleză şi note de:
LAURENŢIU DULMAN

virtual-project.eu

3
TREI
2018

O casă ruinată. Între pereţii crăpaţi
cresc ferigi nesăţioase
şi pâlcuri de licheni.

Din pământ ţâşnesc nemţişori
într-o pădure de urzici. Fântâna otrăvită,
jgheab cu apă pentru şobolani.

Mărul firav, despicat de trăsnet,
nu mai ştie de-a înflorit vreodată.

În zilele senine, sticleţi ciripitori
se abat printre ruine. În zilele-nsorite,
arcul unui orologiu prinde viaţă
pe faţadă. Capricioasă şi zglobie,
umbra timpului dansează
şi recită solemn către cer:
Sine sole nihil sum.[1]

Căci totul e o mască.

— Karel Toman, „Ceasul soarelui”.

[1] În latină, în original: „Fără soare, nu sunt nimic.”

PARTEA ÎNTÂI

URCUŞUL

• Tabăra pierzătoare

Numele meu este Jakub Procházka. E un nume obişnuit. Părinţii mei şi-au dorit o viaţă simplă pentru mine, o viaţă trăită în tovărăşie cu ţara şi cu vecinii mei, o viaţă închinată unei lumi unite în spiritul socialismului. Apoi Cortina de Fier s-a prăbuşit cu o bufnitură surdă şi baubaul mi-a invadat ţara cu iubirea lui de consum şi cu piaţa lui liberă.

Înainte să mă fac astronaut, baubaul şi noii săi apostoli m-au întrebat dacă nu vreau să-mi schimb numele cu unul mai exotic. Mai occidental. Unul mai potrivit pentru un erou.

Am refuzat. L-am lăsat aşa cum era: obişnuit, simplu.

•

Primăvara lui 2018. Într-o după-amiază caldă de aprilie, privirile naţiunii cehe au urmărit de pe Dealul Petřín decolarea navetei *JanHus1*, lansată de pe un câmp de cartofi deţinut de stat. Orchestra Filarmonică Cehă făcea să se reverse imnul naţional între turnurile gotice ale oraşului, acompaniind numărătoarea inversă până în clipa când, în sfârşit, mulţimea a rămas cu gura căscată la naveta care, înghiţind şi arzând combustibilul criogenic, a ţâşnit spre cer cu toate cele nouă milioane de kilograme ale ei, plus sau minus cele optzeci de kilograme ale singurului ei pasager uman.

Într-o clipită, *JanHust1* a ştanţat fundalul sutelor de fleşe ale oraşului cu un nor de fum alb ca un porumbel. Cetăţenii şi turiştii deopotrivă au urmărit naveta pe traiectoria ei curbă până a dispărut în bătaia soarelui, redusă la o umbră surprinsă de teleobiectivele câtorva aparate foto. Apoi, lăsând naveta în grija sorţii sale cereşti, cetăţenii au coborât sporovăind Dealul Petřín ca să-şi domolească setea de bere.

Am urmărit triumful naţiunii mele pe un monitor pâlpâitor, fără sonor. Mi-a luat vreo oră să mă acomodez cu vibraţiile

scaunului care îmi stâlceau fesele. Una dintre centurile de pe piept mi se adâncise în costum şi în areola sânului, dar nu o puteam slăbi. Cabina de lansare în care stăteam aşezat era cât o debara, plină cu ecrane fosforescente, panouri anorectice şi tronul astronautului. Maşinăria din jurul meu, care nici măcar nu era conştientă de existenţa ei, mă purta calm departe de casă, fără să-i pese de disconfortul meu. De mâinile mele tremurânde.

Deşi asistenţii mei insistaseră, refuzasem să beau apă înainte de lansare. Urcuşul meu era împlinirea unui vis imposibil, o experienţă spirituală fără egal. Puritatea misiunii mele nu avea să fie pătată de o acţiune umană ruşinoasă precum urinatul în Scutecul cu Absorbţie Maximă. Pe ecranul din faţa mea, lumea flutura steaguri, ţinea în mâini sticle de Staropramen îmbrobonate şi îşi cumpăra pe coroane navete de plastic şi figurine de astronauţi. Am căutat chipul soţiei mele, Lenka, sperând să-i zăresc pentru ultima oară durerea, dovada că eram iubit, că îşi făcea griji pentru mine şi că mariajul nostru putea rezista absenţei mele de opt luni sau chiar mai mult. Nu conta că aveam gâtul uscat, că limba mi se freca de carnea aspră a gingiilor, că muşchii mi se încordau pe măsură ce toate înlesnirile de bază ale vieţii omeneşti se îndepărtau kilometru cu kilometru, separate de mine de straturile atmosferei. Aceste momente istorice îmi aparţineau. Elevii aveau să-mi rostească numele secole de-a rândul, iar statuia mea avea să fie inclusă inevitabil în colecţia de la muzeul figurilor de ceară din Praga. Orizonturile Boemiei deja erau pătate cu panouri care mă înfăţişau privind în sus cu o încântare cumpătată. Revistele de scandal sugeraseră că aveam patru amante şi că mă luptam cu patima jocurilor de noroc. Sau că misiunea era o făcătură, iar eu nu eram decât o imagine generată pe computer, acompaniată de vocea unui actor.

Dr. Kuřák, terapeutul pus la dispoziţia mea de către stat, insistase că lansarea avea să fie plină de spaimă pură – un om singur călătorind spre necunoscut, la mila tehnologiei indiferente şi mute. Nu-mi plăcea de dr. Kuřák. Duhnea a murături şi era un pesimist deghizat într-un om cu experienţă. El fusese însărcinat cu pregătirea psihicului meu fragil pentru misiune, dar, în linii mari, nu făcuse decât să-şi ia notiţe despre fricile mele (toxiinfecţiile alimentare, omizi, existenţa vieţii după moarte, în sensul că nu poţi scăpa de viaţă), cu o ferocitate care

sugera că spera să scrie biografia mea oficială. Îmi recomandase ca, pe durata urcuşului, să mănânc dulciurile pe care le preferam în copilărie (Tatranky, napolitane trase în ciocolată, pe care le îndesasem în compartimentul din stânga tronului) şi să mă gândesc la datoria mea ştiinţifică faţă de lume, la imensul privilegiu care mi se acordase, acela de a le oferi cehilor cele mai mari descoperiri de după Jan Evangelista Purkyně, care descoperise unicitatea amprentelor digitale, sau poate de după Otto Wichterle, care inventase lentilele de contact moi. Imaginaţia mea se delecta cu aceste stimulări ale ego-ului şi, în tăcerea cabinei mele, am început să-mi şoptesc discursul de acceptare a Premiului Nobel, până când setea a devenit insuportabilă. Mi-am încălcat hotărârea şi am apăsat pe butonul pentru H_2O, iar lichidul a urcat din containerul aşezat sub scaun până la paiul ataşat de umărul meu. Eram supus naturii mele fizice, un pitic care se căţăra pe un vrej de fasole ca să facă skandenberg cu colosul, o structură celulară cu nevoi banale: oxigen, apă, eliminarea reziduurilor. *Alungă-ţi gândurile negre, bea-ţi apa*, mi-am şoptit, simţind adrenalina care îmi ascuţea simţurile şi îmi domolea durerile.

În urmă cu aproape un an şi jumătate, o cometă, care nu mai fusese observată până atunci, intrase în Calea Lactee venind din galaxia Câinele Mare şi traversase sistemul nostru solar, stârnind o furtună de nisip intergalactic. Între Venus şi Pământ se formase un nor uriaş, un fenomen necunoscut, botezat Chopra de către descoperitorii săi din New Delhi, care scălda nopţile pământene cu o lumină zodiacală[2] de culoare violet, schimbând cerul aşa cum îl cunoscuserăm noi de la naşterea omului. Privit noaptea de pe Pământ, universul nu mai era negru, iar norul rămânea pe loc, perfect static. Nu punea niciun pericol iminent, însă comportamentul său stoic ne chinuia imaginaţia cu posibilităţi înfiorătoare. Mai multe naţiuni s-au străduit să planifice misiuni cu ajutorul cărora să preleveze particule din misteriosul Chopra şi să studieze aceste bucăţele microscopice din alte lumi, ca să le descopere compoziţia chimică şi să vadă dacă nu cumva conţineau semne de viaţă. Patru navete fără echipaj fuseseră deja trimise să cerceteze proprietăţile norului şi să aducă mostre pe Pământ, dar sondele

[2] Fâşie de lumină difuză din regiunea zodiacului, care se vede pe cer toamna la est, înainte de răsărit, şi primăvara la vest, după apus.

se întorseseră cu burta goală şi fără nicio informaţie utilă, ca şi când norul ar fi fost o fata morgana, visul colectiv al miliardelor de oameni.

Următorul pas a fost inevitabil. Nu puteam încredinţa maşinilor această misiune. O navetă teleghidată, avându-l la bord pe cimpanzeul german Gregor, a fost trimisă să traverseze norul şi să ne asigure că, dotat cu protecţie adecvată, un om putea supravieţui în Chopra suficient cât să observe şi să analizeze manual câteva mostre.

Gregor se întorsese teafăr în cuşca lui de laborator chiar când cercetătorii observaseră un nou fenomen în interiorul norului: Chopra începuse să se devoreze pe sine însuşi, masa straturilor periferice împrăştiindu-se şi dispărând în nucleul său mai dens. Unii vorbeau de antimaterie, alţii atribuiau norului proprietăţi organice, iar presa făcea speculaţii: care dintre guvernele lumii era suficient de îndrăzneţ cât să trimită oameni la patru luni depărtare de Pământ, spre un nor cosmic alcătuit din particule necunoscute şi potenţial letale? Dar nu se auzeau decât şoapte dinspre americani, chinezi şi ruşi, ba chiar şi dinspre germani, care luaseră norul cel mai în serios, după cum o vădea faptul că fuseseră gata să-l sacrifice pe Gregor.

În cele din urmă, anunţul a venit de la o ţară de zece milioane de suflete, de la ţara mea, cu cele trei provincii ale ei – Boemia, Moravia şi Silezia. Cehii aveau să zboare până la Chopra ca să-i descopere misterele. Eu aveam să fiu campionul lor, cel care avea să aducă acasă fanfara gloriei ştiinţifice. După cum a zis un poet îmbătat cu absint ale cărui cuvinte au fost tipărite a doua zi în toate marile ziare ale ţării: „*JanHus1* poartă speranţa unei noi suveranităţi şi prosperităţi, căci acum ne numărăm şi noi printre exploratorii universului, printre străjerii frontierelor. Ne întoarcem privirea dinspre trecutul nostru, în care am fost ocupaţi de alţii, în care limba noastră aproape că a fost stârpită, în care Europa şi-a acoperit ochii şi urechile când inima noastră a fost furată şi brutalizată. Nu doar ştiinţa şi tehnologia noastră vor străbate vidul cosmic, ci şi umanitatea noastră, sub forma lui Jakub Procházka, primul astronaut al Boemiei, care va purta spre stele sufletul republicii noastre. Astăzi, ne câştigăm, în sfârşit şi definitiv, independenţa”.

În timp ce mă pregăteam pentru misiune, rutina mea zilnică a devenit bun public. Strada din faţa blocului în care locuiam

împreună cu Lenka era atât de ticsită de jurnalişti care luau câte o gustare, fotografi sprijinindu-şi coatele pe maşini ca nişte lunetişti, care de televiziune, copii de pripas în căutare de autografe şi gură-cască de toată mâna, încât poliţia a fost nevoită să monteze baricade şi să devieze circulaţia. Se duseseră pe apa sâmbetei plimbările mele solitare prin oraş şi alegerea tihnită a merelor în piaţă. Îmi fusese alocată o patrulă de poliţie care se ţinea după mine peste tot, nu doar ca să mă păzească (deja eram asaltat de scrisori deşănţate de la fani şi de la femei dornice să-mi fie amante), ci şi ca să mă asiste: mergeau cu mine la cumpărături, îmi netezeau firele rebele din cap şi făceau conversaţie. N-a durat mult până am devenit nerăbdător să plec de pe Pământ şi să mă bucur de luxul simplu al singurătăţii. De linişte.

Acum, liniştea era doar încă unul dintre zgomotele nepoftite. Am deschis compartimentul cu gustări şi am muşcat dintr-o napolitană Tatranky. Prea uscată şi un pic râncedă, nu avea deloc gustul copilăriei, a cărei pace se presupunea că o putea evoca. Aveam nevoie să fiu în altă parte, în tihna unui timp pe care îl puteam înţelege, în amintirea vieţii care mă adusese în *JanHus1*. Existenţa funcţionează pe bază de energie, este o mişcare fluidă înainte, şi totuşi nu încetăm niciodată să ne căutăm originea, Big Bangul care ne-a lansat pe orbita noastră inevitabilă. Am închis monitorul pe care mi se transmiteau festivităţile naţiunii mele şi am închis ochii. Undeva, la intersecţia cercurilor adânci ale timpului cu memoria mea, ticăia un ceas.

•

Big Bangul meu s-a produs în iarna lui 1989 într-un sat numit Středa. Frunzele teiului au căzut şi au putrezit, iar cele care n-au fost greblate şi-au împrăştiat pasta cafenie peste iarba veştejită. E dimineaţa Ignatului, iar eu stau în salonul cu aromă de mere al bunicilor, schiţând porcul Louda în caietul meu de desen. Bunicul îşi ascute lama cuţitului pe tocila ovală, oprindu-se din când în când să muşte dintr-o felie groasă de pâine cu untură. Bunica îşi udă florile – frunzişurile masive colorate în roşu, violet şi verde care înconjurau fiecare fereastră –, fluierând în ritm cu ticăitul unui ceas. Sub ceas atârnă o poză alb-negru a tatălui meu de pe vremea când era elev, zâmbind larg, cu o expresie serioasă şi relaxată – un zâmbet pe care nu l-am văzut niciodată

pe faţa lui de adult. Šíma, cocker spanielul nostru gras, doarme lângă mine, respiraţia lui fierbinte lovindu-mi liniştitor gamba.

Aceasta este lumea molcomă şi tăcută a unui sătuc cu câteva ore înainte de Revoluţia de Catifea. O lume în care părinţii mei încă sunt în viaţă. În viitorul apropiat, mă aşteaptă un gulaş proaspăt, picioare de porc cu hrean de casă şi capitalismul. Bunicul ne-a interzis să dăm drumul la radio. Ignatul e ziua lui. Şi-a hrănit cu dragoste porcul, Louda, cu un amestec de cartofi, apă şi bulgur în fiecare dimineaţă şi după-amiază, scărpinându-l după ureche şi apucându-l de grăsimea de pe coaste cu zâmbetul pe buze. Louda e atât de gras, că o să explodeze dacă nu-l tăiem azi, spune bunicul. Politica poate să aştepte.

Undeva aici, în acest salon, în această căldură a şemineului, în acest ritm al lucrurilor – cuţit, câine, creion, chiorăiturile stomacurilor –, a avut loc probabil o descărcare spontană de energie, pecetluindu-mi soarta ca astronaut.

Părinţii mei sosesc de la Praga la ora două. Au întârziat pentru că tata a oprit lângă un câmp cu margarete să culeagă câteva pentru mama. Chiar şi cu un hanorac albastru vechi şi cu nişte pantaloni de trening ai tatii, mama tot arată ca una dintre actriţele roşcate şi cu pielea ca laptele care joacă roluri de tinere tovarăşe la TV, pline de o feminitate robustă şi de un devotament feroce faţă de Partid. Favoriţii tatii au crescut mai mult decât sunt eu obişnuit, pentru că nu trebuie să se mai bărbierească pentru serviciu. E costeliv şi are ochii umflaţi de la şliboviţa pe care a băut-o înainte de culcare. Se strâng mai bine de patruzeci de vecini, plus măcelarul satului, care îl va ajuta pe bunicul la tranşat. Tata evită contactul vizual cu vecinii, care nu ştiu cu ce se ocupă el. Dacă ar afla că e colaborator, membru în poliţia secretă a Partidului, i-ar abandona pe bunicul şi pe bunica, ar scuipa pe numele nostru de familie. Nu în public, ci cu ostilitatea mută născută din frică şi neîncrederea în regim. Această revoluţie e împotriva tuturor valorilor în care crede tata. Vecinii sunt nerăbdători, înfometaţi de schimbare, în timp ce tata suflă fum printre buzele lui palide, ştiind că această schimbare l-ar plasa de partea greşită a istoriei.

Curtea e lungă şi îngustă, mărginită pe o parte de casa bunicilor, iar pe cealaltă de zidul înalt al unui atelier de cizmărie. În oricare altă zi, curtea ar fi plină de chiştoace şi uneltele de grădinărit ale bunicii, dar, de Ignat, pământul şi peticele de

iarbă sunt măturate cu grijă. Grădina şi cocina sunt separate de curte de un gard înalt, creând o adevărată arenă, un Colosseum pentru ultimul dans al bunicului cu Louda. La ora cinci, bunicul eliberează porcul din cocină şi îi dă o palmă peste fund. În timp ce Louda aleargă prin curte, adulmecându-ne încântat picioarele şi hăituind o pisică de pripas, bunicul pune praf de puşcă şi un glonţ de plumb în pistolul cu cremene. Îmi iau adio de la Louda, care e tot mai obosit şi tot mai lent, bătându-l uşor cu palma pe rât, apoi bunicul îl târăşte în mijlocul cercului şi îl culcă pe o parte cu cizma. Pune pistolul după urechea lui Louda şi glonţul îi străpunge trosnind pielea, carnea, craniul. Porcului încă îi tremură picioarele în clipa când bunicul îi taie gâtul şi pune o găleată dedesubt ca să strângă sângele pentru supă şi cârnaţi. Câţiva metri mai încolo, măcelarul şi sătenii înalţă o schelă cu un cârlig şi toarnă apă clocotită într-o cuvă industrială. Tata se încruntă şi îşi aprinde o ţigară. Nu se dă în vânt după omorâtul animalelor. E barbar, ar zice el, să faci rău unor animale care îşi văd de viaţa lor pe acest pământ. Oamenii sunt adevăraţii ticăloşi. Mama i-ar spune să nu-mi mai bage aiurelile astea în cap şi, în plus, nici el nu e vegetarian, nu?

Părul zbârlit de pe corpul roz al lui Louda rămâne în cuva cu apă fierbinte. Îl agăţăm în cârlig de picioarele din spate şi îl tăiem pe mijloc, de la vintre la guşă. Curăţăm şoriciul, tăiem bucăţile de şuncă şi fierbem capul. Tata se uită la ceas şi intră în casă. Pe fereastră, o urmăresc pe mama privindu-l în timp ce vorbeşte. Ba nu, nu vorbeşte. Ascultă. Ascultă şi închide.

În Praga, cinci sute de mii de protestatari au inundat străzile. Calea le este presărată cu scuturi de poliţie sparte şi bucăţi de caldarâm. Clinchetul cheilor agitate de mulţime şi dangătele clopotelor acoperă anunţurile radiofonice. Vremea cuvintelor a sosit şi a plecat – acum nu mai există decât gălăgia. Haosul, eliberarea. Vremea unei noi dezordini. Ocuparea sovietică a ţării şi guvernul-marionetă sprijinit de Moscova se prăbuşesc, în timp ce naţiunea cere libertăţile Occidentului. La naiba cu paraziţii ăştia nerecunoscători, declară conducerea Partidului. Să-i ia imperialiştii şi să-i ducă direct în iad.

Fierbem limba lui Louda. Iau cubuleţe din ea cu vârful cuţitului şi le bag în gură – fierbinţi, grase, delicioase. Bunicul curăţă maţele cu oţet şi apă. Anul acesta, îmi revine mie onoarea maşinii de tocat: pun în cuvă bucăţile de ficat, guşă,

plămâni, piept şi pâine, împing cu o mână şi învârt manivela cu cealaltă. Bunicul ia pasta şi o îndeasă în maţele curate. E singurul din sat care încă face *jitrnice*[3] cu mâna, nu la maşină. Vecinii aşteaptă răbdători să îi se pregătească trataţia. După ce bunica împarte în pachete cârnaţii încă aburinzi, musafirii încep să plece, mult mai devreme decât de obicei, iar jumătate dintre ei nu-s nici pe departe beţi. Sunt nerăbdători să se întoarcă la televizoarele şi radiourile lor, să afle ce s-a mai întâmplat la Praga. Šíma cerşeşte niscaiva resturi şi îi dau voie să-mi lingă untura de pe un deget. Mama şi bunica duc carnea înăuntru, s-o pună în pungi şi s-o bage la congelator, în timp ce tata stă pe canapea, se uită pe fereastră şi fumează. Intru şi eu în casă, nerăbdător să savurez mirosul puternic al gulaşului pentru cină.

— E prea devreme ca să fim siguri, spune mama.

— Atâta lume, Markéta. Partidul a vrut să trimită miliţia să-i împrăştie, dar Moscova a zis nu. Ştii ce înseamnă asta? Înseamnă că nu luptăm. Armata Roşie nu ne mai susţine. S-a zis cu noi. Ar fi bine să rămânem în sat, să ne ferim de gloată.

Ies din nou afară cu bunicul, care pune o roabă în mijlocul curţii. O încarcă cu lemne uscate şi face un foc mic. Pământul de sub picioarele noastre e îmbibat cu sânge scurs din organe. Tăiem felii de pâine şi le prăjim pentru cină, în timp ce soarele apune.

— Mi-aş dori ca tata să stea de vorbă cu mine, spun eu.

— Ultima oară i-am văzut expresia asta pe faţă când era copil şi l-a muşcat un câine de mână, răspunde bunicul.

— Ce-o să se întâmple?

— Să nu-i spui lui taică-tu, Jakub, dar ce se întâmplă acuma nu-i rău.

— Deci Partidul o să piardă?

— E timpul ca Partidul să plece. E timpul pentru ceva nou.

— Asta înseamnă că o să fim imperialişti?

Bunicul râde:

— Cred că da.

Deasupra copacilor de la poartă, privirea ne e înconjurată de orizontul limpede, presărat cu stele, mult mai strălucitoare când nu sunt estompate de iluminatul stradal din Praga. Bunicul îmi întinde o felie de pâine arsă la un capăt, iar eu o prind între buze, simţindu-mă ca la televizor. Pentru că, la televizor,

[3] Cârnat tradiţional preparat în Boemia şi Moravia.

oamenii mănâncă pe îndelete când se confruntă cu o nouă realitate. Poate că tocmai în clipa asta un rezervor de energie nouă străpunge pereţii fermi ai fizicii şi îmi individualizează viaţa într-un mod atât de improbabil. Poate că acum îmi pierd speranţa într-o viaţă obişnuită de pământean. Termin pâinea. E timpul să intru în casă şi să ascult tăcerea tatii.

— Peste douăzeci de ani, o să-ţi zici copil al revoluţiei, adaugă bunicul, apoi se întoarce cu spatele şi urinează în foc.

Ca de obicei, are dreptate. Ce nu-mi spune atunci, poate din dragoste, poate dintr-o naivitate dureroasă, e că sunt un copil al taberei pierzătoare.

•

Sau poate că nu. În ciuda disconfortului din tronul meu de astronaut, în ciuda fricii, eram cât se poate de pregătit. Slujeam ştiinţa, dar mă simţeam mai degrabă ca un cascador pe motocicleta lui, uitându-se la hăul celui mai mare canion din lume, rugându-se la toţi zeii în toate limbile pământului înainte să facă saltul care-i putea aduce moartea, gloria sau pe amândouă. Slujeam ştiinţa, nu amintirea unui tată a cărui idee despre lume se năruise de-a lungul Iernii de Catifea; nu amintirea sângelui unui porc pe pantofii mei. Nu aveam să dau greş.

Mi-am scuturat firimiturile de Tatranky din poală. Pământul era negru şi auriu, luminile lui împrăştiindu-se pe continente asemenea unor pietricele care se înmulţeau la nesfârşit prin mitoză, oprindu-se brusc acolo unde începea domnia de necontestat a oceanelor întunecate. Lumea se estompase, iar firimiturile începuseră să plutească prin cabină. Plecasem de pe fenomenul cosmic pe care îl numim Pământ.

• Lumea astronautului

Trezindu-mă din somn cu ocazia celei de-a treisprezecea săptămâni în Spaţiu, mi-am desfăcut centurile cu care eram prins în Uter şi m-am întins, dorindu-mi să fi avut draperii pe care să le dau deoparte sau bacon pe care să-l prăjesc în tigaie. Am plutit prin Coridorul 2 şi am strivit un bob de pastă verde pe periuţa mea albastră, oferită de SuperZub, un mare distribuitor

de produse stomatologice şi sponsor al misiunii. În timp ce-mi periam dinţii, am rupt ţipla unui nou prosop de unică folosinţă, oferit de Hodovna, un mare lanţ de supermarketuri şi sponsor al misiunii. Am scuipat în prosop şi mi-am studiat cu atenţie gingiile, roz ca un bebeluş proaspăt spălat, şi măselele albite, rezultat al măiestriei stomatologice a ţării mele şi al unei meticuloase igiene orale la bordul navei. Deşi hotărâsem să nu mai fac asta, mi-am pipăit cu limba unul dintre molari şi am simţit cum se intensifică o durere familiară. În ciuda notelor mari pe care le obţinusem de la dentiştii mei înainte de decolare, această furnicătură de degradare apăruse în prima mea săptămână în Spaţiu, dar nu pomenisem nimănui despre ea. Nu eram instruit să-mi scot un dinte, şi unde aş fi putut găsi un bun dentist spaţial? Oare şi-ar fi adus propriul lui protoxid de azot[4], sau l-ar fi recoltat din atmosfera poluată a Pământului? Am zâmbit, dar am refuzat să râd. Să nu râzi niciodată la propriile glume, mă sfătuise dr. Kuřák. E un semn clar al deteriorării mentale.

Poate că cea mai surprinzătoare parte a misiunii era cât de repede mă obişnuisem cu rutinele. Prima mea săptămână în Spaţiu fusese o aşteptare continuă, ca şi când aş fi stat într-un cinematograf gol, nerăbdător ca zumzetul unui proiector să lumineze ecranul şi să-mi alunge toate gândurile. Uşurătatea oaselor mele, funcţionarea echipamentelor, scârţâiturile şi bufniturile navei, ca şi când aş fi avut vecini, toate păreau captivante, demne de uimire. Dar în a doua săptămână deja începusem să simt dorinţa de ceva nou, iar scuipatul pastei de dinţi într-un prosop de unică folosinţă, nu într-o chiuvetă pământeană, şi-a pierdut noutatea. În a treisprezecea săptămână, abandonasem pentru totdeauna clişeul că drumul e mai important decât destinaţia şi descoperisem două metode ca să-mi alin plictisul de zi cu zi: gândul că voi ajunge la norul de praf ca să-i culeg fructele oneroase şi vorbitul cu Lenka, a cărei voce era garanţia că încă exista un Pământ pe care să mă întorc.

Am plutit prin Coridorul 3, am desfăcut uşa dulapului cu alimente şi am întins o bucată mare de Nutella pe o felie de pâine. Am aruncat-o în sus şi am urmărit-o tremurând în aer, ca un maestru pizzar răsucindu-şi coca. Mâncarea era complicele

[4] Gaz ilariant.

meu în acest zbor departe de casă, confirmarea subzistenţei mele şi respingerea morţii. Nava îşi ardea combustibilul, iar eu îl ardeam pe al meu: batoanele de proteine cu aromă de ciocolată, cuburile de pui deshidratat şi portocalele dulci şi zemoase din frigider. Se schimbaseră multe de pe vremea când dieta astronauţilor era alcătuită din prafuri la fel de savuroase şi de plăcute ca nişte pacheţele expirate de Tang[5].

În timp ce mâneam, m-am lovit de lentila inexpresivă a elegantei camere de supraveghere oferite de Cotol, mare producător de electronice şi sponsor al misiunii. Era una dintre cele vreo zece camere defecte de la bordul navei, care se stricaseră una câte una de-a lungul misiunii, făcând compania de ruşine şi pricinuindu-i pierderi masive la bursă. Nimeni nu-şi putea da seama ce se întâmplase cu ele, iar compania aranjase o transmisiune cu trei dintre inginerii lor cei mai buni care să mă ajute să le repar, difuzând totul online, în speranţa că îşi vor îndrepta imaginea şifonată. N-a folosit la nimic. Bineînţeles, n-am dezvăluit prezenţa unor scârţâituri insistente care răsunau în toată nava ori de câte ori se defecta câte o cameră, dar care se îndepărtau în grabă de fiecare dată când mă apropiam de ele. Era de aşteptat să am astfel de iluzii auditive, îmi spusese dr. Kuřák înainte de misiune, pentru că sunetele indică prezenţa a ceva pământesc şi sunt o mângâiere. Deci nu avea niciun rost să vânez fantome. În plus, nu mă deranja că nu mai erau camere care să-mi urmărească fiecare pas – puteam încălca recomandările nutriţionale stricte, delectându-mă cu dulciuri şi alcool, puteam să sar peste exerciţiile de gimnastică, să-mi fac nevoile şi să mă bucur de onanism fără să mă tem că aş putea fi văzut de câinii mei de pază. Mă bucuram că nu mă puteau vedea, şi poate era mai bine că imaginaţia colectivă a umanităţii era aţâţată de lipsa unui flux continuu de imagini cu astronautul lor în pantaloni de trening.

Ziua care mă aştepta avea să fie una plăcută. După câteva mici sarcini curente – am testat Ferda, colectorul de praf cosmic şi vedeta tehnică a misiunii, am făcut, fără tragere de inimă, o şedinţă de exerciţii cardio, mi-am testat rezervorul cu apă şi oxigen – urma să am parte de câteva ore de linişte şi citit înainte să mă îmbrac pentru o convorbire video cu soţia mea. După aceea, aveam să savurez un pahar de whisky, sărbătorind

[5] Marcă americană de suc instant.

că mai aveam doar patru săptămâni până la destinaţie, norul Chopra, colosul gazos care schimbase nopţile Pământului şi fentase încercările noastre de a-l studia. După ce pătrundeam în nor, trebuia să recoltez mostre cu Ferda, cel mai sofisticat dispozitiv spaţial produs vreodată de inginerii din Europa Centrală, şi să le studiez în laboratorul meu special în drum spre Pământ. Acesta a fost motivul pentru care m-a recrutat Programul Spaţial al Republicii Cehe – eram profesor de astrofizică şi un desăvârşit cercetător al prafului cosmic de la Univerzita Karlova. M-au iniţiat în zborul spaţial, în fundamentele ingineriei aerospaţiale şi în metodele de a-mi înfrânge greaţa în imponderabilitate. M-au întrebat dacă eram dispus să accept misiunea chiar dacă erau şanse să nu mă mai întorc. Am acceptat.

Gândul la moarte mă vizita doar înainte să adorm. Se strecura ca un fior rece pe sub unghii şi dispărea când îmi pierdeam cunoştinţa. Nu visam nimic.

Nu-mi dădeam seama dacă eram mai nerăbdător să ajung la misteriosul nor Chopra sau să stau de vorbă cu Lenka. A-mi trăi căsnicia terestro-spaţială cu ajutorul acestor transmisiuni video săptămânale era ca şi când aş fi urmărit o infecţie care, centimetru cu centimetru, punea stăpânire pe o carne sănătoasă, în timp ce îmi făceam planuri pentru vara viitoare. După primele treisprezece săptămâni, am observat că dorul omenesc are un ritm constant.

Luni, starea brută: Doamne, iubi, ce dor mi-e de tine! Visez la respiraţia ta matinală pe mâinile mele.

Marţi, nostalgie meditativă: Mai ţii minte când ne-au oprit croaţii la graniţă şi au vrut să ne confişte sandvişurile cu şniţel? Ai desfăcut unul şi te-ai apucat să-l mănânci, ai strigat la mine să mănânc şi eu unul, ai strigat că o să le mâncăm pe toate înainte să trecem graniţa şi o să le arătăm noi cum stă treaba. În clipa aia, am fost sigur că o să mă însor cu tine.

Miercuri, negare: Dacă mi-aş dori-o aşa cum trebuie, aş putea să mă întorc imediat în dormitorul nostru.

Joi, frustrare sexuală şi agresivitate pasivă: De ce nu eşti aici? Cum îţi petreci zilele în timp ce eu scuip într-un prosop albastru – oferit de Hodovna, sponsor al misiunii – şi număr orele care mă despart de gravitaţie?

Vineri, uşoară nebunie şi compus cântece: *O mâncărime ce n-o poţi scărpina. O mâncărime ce n-o poţi scărpina. Iubirea e mâncărimea ce n-o poţi scărpina. Mâncărimea ce n-o poţi scărpina.*

În primele săptămâni ale misiunii, Lenka şi cu mine am depăşit limita de o oră şi treizeci de minute impusă conversaţiilor noastre de programul spaţial. Lenka trăgea draperia albastră ca să n-o vadă nimeni şi îşi dădea jos rochia. Prima oară, avea o lenjerie nouă-nouţă, pe care o cumpărase în dimineaţa aceea – chiloţi de dantelă negri şi sutien de aceeaşi culoare, cu margini roz. A doua oară, nu avea nimic pe dedesubt, trupul ei fiind învăluit doar în nuanţa albăstruie a perdelei reflectată de pielea ei. Petr, operatorul misiunii, ne lăsa să stăm cât timp aveam nevoie. Oricum, limita de timp nu prea avea logică – puteam să stau de vorbă cu Lenka toată ziua, căci traiectoria automată a navei n-ar fi avut nimic de suferit. Dar lumea avea nevoie de această poveste, despărţirea tragică a Domnului şi Doamnei Astronaut. Ce erou e ăla care trăncăneşte la telefon?

Şi totuşi, după ultimele noastre conversaţii, am ajuns să fiu recunoscător pentru limita de timp. Lenka devenea disperat de tăcută înainte să se încheie prima oră. Vorbea în şoaptă şi mi se adresa cu numele de botez, nu cu puzderia de nume de alint pe care le născociserăm de-a lungul anilor. Nu mai discutam despre nuditate şi jindul fizic, nu ne mai şopteam visele erotice. Lenka îşi tot scărpina marginea urechii drepte de parcă ar fi avut o reacţie alergică şi nu mai râdea la glumele mele. Întotdeauna să faci glume pentru un auditoriu, niciodată pentru tine însuţi, mă sfătuise dr. Kuřák. Dacă ajungi să te amăgeşti că poţi să-ţi fii propriul companion, vei trece graniţa periculoasă dintre satisfacţie şi nebunie. Un sfat bun, dar greu de exersat în vid. Lenka era singurul auditoriu de care îmi păsa. Pustiul cosmic era nimic pe lângă disperarea care mă cuprindea când râsul ei făcea loc tăcerilor presărate cu bruiajele transmisiei.

Încercând să găsesc sursa acestei prăbuşiri, mă gândisem obsesiv la ultima noapte şi la ultima dimineaţă petrecute cu Lenka pe Pământ, executând în acelaşi timp sarcinile curente pe *JanHus1*. Testam sistemele de filtrare, străduindu-mă să distrug orice bacterie care ar fi putut suferi o mutaţie imprevizibilă în condiţii cosmice şi să mă infecteze cu o virulenţă necunoscută

pe Pământ. Studiam fluxul de date ca să mă asigur că sistemele de la bord reciclează în mod corespunzător oxigenul (furnizat de un rezervor cu apă în care mi-aş fi dorit deseori să mă scufund, ca un vilegiaturist relaxat care plonjează în marea unei ţări însorite) şi consemnam reducerea proviziilor. În jurul meu, naveta zumzăia şi gângurea cu glasul ei tern de bariton, purtându-mă nepăsătoare către destinaţia noastră comună, fără să-mi ceară vreun sfat. Căutam eventuale deviaţii de la traiectorie, dar nu avea niciun rost – computerul era un explorator mai bun decât aş fi putut eu să fiu vreodată. Dacă Cristofor Columb, şarlatanul ăla ridicat în slăvi, ar fi avut un GPS la fel de sofisticat ca al meu, ar fi ajuns pe orice continent şi-ar fi dorit, cu un pahar de vin în mână şi cu picioarele cocoţate pe masă. Aşa că cele treisprezece săptămâni ale misiunii îmi oferiseră o grămadă de timp în care să mă gândesc obsesiv la căsnicia mea.

Cu trei zile înainte să decolez, Lenka şi cu mine luaserăm masa în cartierul Vinohrady, la Kuratsu, un restaurant japonez care ne plăcea foarte mult. Ea purta o rochie de vară imprimată cu păpădii galbene şi îşi dăduse cu un parfum nou, amestec de scorţişoară şi portocală muiată în vin roşu. Îmi venea să mă bag sub masă şi să-mi adâncesc faţa în poala ei. Mi-a zis că sacrificiul meu era nobil şi poetic, strecurând aceste abstracţiuni printre îmbucăturile de ton tartar mestecate cu poftă. Vieţile noastre aveau să devină un simbol. Mi-am stors lămâie verde peste tăiţei şi am încuviinţat din cap. Vocea ei umbrea extazul explorării mele cosmice – nu eram sigur dacă întregul univers merita s-o las în urmă, cu ritualurile ei matinale, cu parfumurile şi exploziile ei de panică în miez de noapte. Cine avea s-o mai trezească să-i spună că totul era în regulă, că lumea încă era întreagă? Bliţul unui aparat foto ne-a orbit câteva clipe. Mirodeniile îmi ardeau marginile limbii şi, pentru prima oară, nu ştiam ce să-i spun soţiei mele.

„Scuze”, am găsit de cuviinţă să spun. Pur şi simplu, un singur cuvânt aruncat înspre ea. Un cuvânt care apoi a răsunat în mine. Scuze, scuze, scuze... S-a oprit şi ea din mâncat. Avea gâtul subţire şi buzele de un roşu ambiţios. Nu era sacrificiul meu – era al nostru. Ea îmi dădea voie să plec. Ea, care moţăise pe umărul meu în timp ce studiam manuale de astrofizică şi corectam testele studenţilor mei. Ea, care, cuprinsă de extaz, îşi

scăpase mobilul într-o fântână arteziană când o anunţasem că fusesem ales pentru misiune. N-am discutat despre mortalitate, ci doar despre oportunitatea şi onoarea care mi se ofereau. N-a zis nimic despre testele de sarcină negative care ne umpleau coşul de gunoi, în timp ce eu îmi petreceam zilele acomodându-mă cu lipsa gravitaţiei în bazinul de antrenament al Programului Spaţial, întorcându-mă acasă cu crampe musculare şi cu vorbirea redusă la: „Foame, somn”.

N-am aflat niciodată dacă mi-a acceptat scuzele. Ne-am luat furculiţele de pe masă şi am terminat de mâncat în compania camerelor foto ale privitorilor, care ne recoltau silenţios înfăţişările. Ne-am sărutat, am băut sake şi am discutat despre o vacanţă la Miami după întoarcerea mea. În cele din urmă, ne-am făcut şi noi o poză cu această ultimă cină pe Pământ şi am distribuit-o pe Facebook. Patruzeci şi şapte de mii de aprecieri în prima oră.

În noaptea aceea, imediat ce am ajuns acasă, mi-am slăbit cravata şi am râgâit. Efectul antivomitivelor fusese anulat de alcoolul de la cină, iar corpul meu revenise la revolta lui naturală împotriva solicitărilor impuse de antrenamentele pentru zborul spaţial, luptând împotriva gravitaţiei zero cu un vomat continuu. În timp ce stăteam aplecat deasupra toaletei, cu stomacul gata golit, Lenka îşi plimba degetele prin părul meu. I-am zis că trebuia să mai încercăm o dată, chiar atunci, dar numai să mă aştepte să mă spăl pe dinţii strepeziţi de vomă. Mi-a zis că, sigur, nu-i nimic. Dar ştiam că nu era aşa. M-a aşteptat în pat cât m-am spălat, apoi m-am căţărat în pat cu mâini tremurânde, strecurându-mi limba pe clavicula ei. Lenka şi-a arcuit spatele, şi-a împins pieptul spre mine şi m-a apucat de păr, în timp ce eu îmi frecam palma de penisul ofilit. Ne-am mângâiat, ne-am tot răsucit şi am oftat, iar în cele din urmă mi-a împins uşor pieptul cu palmele şi mi-a zis că aveam nevoie de somn. Dar mie mi se părea momentul perfect, poate chiar predestinat – soţul şi soţia procreează; soţul pleacă în Spaţiu şi descoperă lucruri măreţe; soţul se întoarce pe Pământ cu o lună înainte să devină tată. Lenka s-a dat cu cremă pe mâini şi mi-a zis că o să facem totul cum trebuie când mă întorc, fără doar şi poate. Mergem iar la doctor. Rezolvăm problema. Am crezut-o.

Dar nu dezamăgirea din acea noapte era acum principala mea grijă. Ci încălcarea unui ritual, pe care am comis-o în ultima

dimineaţă petrecută cu Lenka. Când încă eram pământean, nu mă dădeam în vânt după ritualurile matinale. De ce-ai pierde timpul uitându-te pe fereastră, sorbind lichide care-ţi frig buzele şi gătind festinuri pe suprafeţe încinse, când lumea de afară era atât de proaspătă şi de coaptă, numai bună de cules? Dar soţiei mele îi plăceau aceste dimineţi. Îşi punea pe ea un halat (de ce nu se îmbrăca?), făcea ouă, bacon, sandvişuri cu chifle şi ceai (de ce să nu cumperi o cafea neagră şi o gogoaşă înainte să intri la metrou?) şi discuta despre aşteptările noastre de la ziua care tocmai începea (dat fiind că nu eram nici morţi, nici faliţi, de trei ori ura!), iar eu îi făceam pe plac şi stăteam cu ea. Dar de ce nu-mi dădeam voie să fiu legat de această felie de emoţii domestice, să-mi relaxez muşchii coapselor, să dau o mână de ajutor la bătutul ouălor şi să arunc câte o privire spre gleznele ei subţiri, în timp ce dansa prin casa noastră în festivalul ei cotidian? Lenka frigea felii groase de bacon, nu preambalate, ci de la măcelarul din colţ, duhnind încă a animal viu. Mi le punea în faţă ca pe o ofrandă, ca pe un mod de a mă constrânge să adopt relaxata ei atitudine matinală, cunoscându-mi bine pofta de-a o lua din loc, nerăbdarea de a da piept cu lumea. Ştia că asta era puterea ei, încetinirea ritmului nostru casnic până la un dans mângâietor, domolindu-mi ritmul cardiac cu atingerile, vocea şi curburile ei. Cu grăsimea de porc împrăştiată pe porţelan. Aceasta era una dintre multele clauze din contractul nostru – bacon şi graţie în schimbul cooperării mele – şi n-am încălcat-o niciodată. Până la ultimul mic dejun pământean cu soţia mea.

În dimineaţa aceea, m-am trezit cu obişnuita greaţă de la antrenamentele antigravitaţie în bazin şi am luat câteva tablete de paracetamol, iar, când am intrat în bucătărie, am găsit micul dejun pe masă. Lenka sorbea dintr-o cană mare şi ţinea un laptop pe coapse, lucrând la o prezentare de buget. L-a închis imediat ce m-a văzut.

— Se răceşte, a spus ea.

— Azi, nu.

— Ce? şi-a încrucişat ea braţele la piept.

— Azi nu vreau să mănânc. Nu mi-e foame.

Şi-a deschis din nou laptopul, fără să spună nimic, încălcând o altă înţelegere de-a noastră – interdicţia ecranelor ori de câte ori mâncam împreună.

Am luat loc şi am băut nişte ceai, dând farfuria la o parte. Mi-am deschis e-mailul pe telefon, fără să mă simt obligat să mă scuz în vreun fel. Nu voiam să ritualizez acea dimineaţă. La cât de dramatic aveau să ni se schimbe vieţile, toate aceste tabieturi mi se păreau o amăgire nepotrivită. Poate că mă simţeam prea rău, sau poate că eram speriat de moarte, poate labil emoţional, dar am încălcat, imprevizibil şi absolut, o clauză a contractului nostru, o încălcare care nu avea să dispară niciodată cu totul din registrul vieţii. După câteva minute, Lenka mi-a aruncat micul dejun la gunoi şi a spus:

— Ultima oară, atunci.

Poate că am dat prea mare importanţă acestui moment. Sau poate că nu. Dar astăzi, în timpul convorbirii noastre video, voiam s-o întreb pe Lenka dacă şi ea avea aceleaşi sentimente legate de tăcerile noastre lungi şi de lipsa de umor a conversaţiilor. Aveam să-i spun cât de mult mă gândisem la dimineaţa în care i-am respins ritualul. Aveam s-o întreb dacă citise în ziare predicţiile referitoare la probabilitatea întoarcerii mele. Aveam să-i spun că, în ultima vreme, nopţile mele (sau perioadele mele de somn, ca să fiu mai exact, însă dr. Kuřák îmi recomandase să păstrez conceptele de zi şi noapte) au fost pline de farfurii cu bacon împroşcând grăsime, limba mea zvârcolindu-se în aşteptarea clipei când îşi va împlini poftele carnivore. Voiam bacon pe sandvişurile cu Nutella, pe tulpinile de ţelină şi pe îngheţată. Voiam bucăţele de bacon în nas, în urechi şi între coapse. Voiam s-o absorb prin piele, să mă delectez cu băşicile pe care mi le-ar fi pricinuit. În această conversaţie cu Lenka, voiam să vorbesc despre încălcarea contractului şi să-i cer iertare. Nicicând nu aveam să mai refuz ceva oferit cu propriile ei mâini.

Discuţia avea să ne reapropie. Să declanşeze un nou val de pasiune la mare distanţă, care ar fi făcut triumful misiunii cu atât mai satisfăcător.

Am introdus în jurnalul de bord datele referitoare la habitat şi nutriţie, omiţând răsfăţul cu Nutella şi cidru. Am recalibrat Ferda, colectorul de praf, am efectuat o diagnoză internă ca să mă asigur că filtrele erau curate şi pregătite pentru ofranda lui Chopra. După ce am terminat pregătirile, mi-am omorât timpul citind Robinson Crusoe, una dintre cărţile preferate ale copilăriei, pe care dr. Kuřák îmi recomandase s-o iau cu mine ca

să creez o „asociere consolatoare”. O a doua sugestie, încă şi mai evidentă, a lui Kuřák a fost să-l iau pe Crusoe drept exemplul perfect al unui om care acceptă solitudinea şi-şi transformă neajunsurile în oportunităţi de autoperfecţionare.

În cele din urmă, o alarmă de pe panoul computerului central mi-a dat de veste că la Praga era ora cinci. M-am dezbrăcat şi am rămas într-un tricou negru, apoi am pornit maşina de ras şi mi-am plimbat-o pe obraji, bărbie şi gât, având răbdare să taie şi să colecteze toate firele de păr. Un folicul de păr rătăcit în gravitaţie zero poate fi la fel de periculos ca un glonţ pe Pământ. Stresul iminentei convorbiri cu Lenka îmi solicitase intestinele toată ziua, dar mă tot ţinusem, ca nu cumva să merg la baie de două ori. În cele din urmă, am intrat în toaletă prin Coridorul 3 şi am activat purificatoarele de aer. Ventilatoarele au absorbit aerul greu şi l-au înlocuit cu o adiere răcoroasă cu aromă de vanilie. M-am prins cu centura de closet şi m-am scremut, în timp ce aspiratorul mă trăgea de firele de păr de pe fund şi transporta deşeurile departe de privirea mea. Şi am mai citit despre Crusoe – la urma urmelor, dragostea mea pentru această carte se născuse la toaletă. Când eram mic, făceam în fiecare an o gastroenterită, care mă scotea din uz timp de două-trei săptămâni. În timp ce mă căcam apă, slăbit de o dietă bazată pe banane şi orez muiat în zeamă de murături, citeam iar şi iar despre singurătatea lui Crusoe. *Astfel, nu ne înţelegem niciodată adevărata condiţie până nu ne este lămurită de contrariul ei; şi nici nu ştim să preţuim lucrurile de care ne bucurăm doar atunci când suntem lipsiţi de ele*. Era exact acelaşi exemplar pe care îl citisem în copilărie, îngălbenit, ferfeniţit şi întinat de petele de cafea ale străbunicului, care furase cartea din casa unui căpitan nazist ale cărei podele fusese obligat să le frece cu peria. Chiar şi prin aroma de vanilie, am surprins duhoarea unui sistem intestinal nemulţumit de mesele neregulate, de stres, de apa cu gust de clor şi de o dietă pe bază de mâncare procesată şi legume congelate. Mi-am studiat boschetul de păr pubian care mi se lăţea pe coapsele uscăţive. Înainte aveam acolo muşchi reliefaţi de anii de jogging şi bicicletă, reduşi acum la o carne flască, pe care şedinţele cardio făcute fără tragere de inimă pe banda de alergare nu reuşeau s-o fortifice. M-am şters cu şerveţele umede, mi-am tras pantalonii şi am curăţat marginile closetului.

După aceea, mi-am pus pe mine o cămaşa albă şi o cravată neagră, aceeaşi pe care o purtasem la ultima mea cină romantică pe Pământ. Mi-am dat jos boxerii pe care îi purtam de cinci zile şi i-am schimbat cu o pereche nouă. Cât sălăşluisem pe Pământ, întotdeauna refuzasem să merg la o întâlnire fără să-mi schimb chiloţii imediat înainte. Am deschis toboganul containerului cu compost şi am aruncat boxerii înăuntru – era o nouă invenţie în domeniul călătoriilor spaţiale, care presupunea eliberarea peste lenjerie a unei combinaţii de bacterii şi mici gunoaie organice cu scopul de a o descompune până nu mai rămânea mare lucru din ea. În felul acesta, nu trebuia să sacrific spaţiu de depozitare, nici să-mi arunc chiloţii murdari în cosmos.

M-am uitat în oglindă. Cămaşa care altă dată îmi stătea ca turnată atârna acum ca un poncho pe umerii mei sfrijiţi. Cravata o mai salva, cât de cât, dar nimic nu putea face ca braţele mele de sperietoare şi pieptul prăbuşit să pară tocmai sănătoase. Subţirimii corpului îi făcea pandant durerea din oase. Cearcănele trădau coşmarurile care îmi întrerupeau somnul şi vedeniile fugare ale unor picioare lungi de arahnide care se strecurau pe coridoarele întunecate, un secret pe care nu-l pomeneam în rapoartele mele, ascunzându-l deci de setea de nebunie a lui Kuřák. Potrivit Centrului, aveam o stare bună. Ritm cardiac excelent şi rezultate nemaipomenite la testele psihologice, în ciuda dialogurilor cu voce tare pe care le aveam cu mine însumi înainte de culcare. Centrul ştia mai bine.

Am plutit spre Coridorul 4, un salon improvizat, şi m-am legat de un scaun, cu faţa spre sursa mea de conexiune şi distracţie – Lătăreţul, cu ecranul lui tactil mare şi lucios, care răspundea impecabil la atingeri, şi cu internet prin satelit oferit de SupeCall (important furnizor de servicii wireless şi sponsor al misiunii). Panoul se mândrea cu o bază de date cuprinzând zece mii de filme, de la *Şoimul maltez* la *Creaturi ucigaşe 3*. Aveam acces limitat la reţelele de socializare – toate comunicaţiile cu lumea de afară trebuiau să treacă prin Centru, desigur, apoi pe la relaţii publice, apoi pe la biroul preşedintelui, iar apoi din nou pe la relaţii publice –, însă aveam la dispoziţie restul internetului, cu magnifica lui putere de a delecta orice creier pe orice subiect asupra căruia îşi putea întinde degetele omnisciente. Nu aveam cum să nu mă întreb: dacă am putea da câte un laptop ieftin tuturor înfometaţilor şi suprasolicitaţilor lumii şi să înfăşurăm

globul într-un cocon de wi-fi nelimitat, n-ar avea oare înfometaţii şi suprasolicitaţii o viaţă mult mai plăcută, cu transmisiuni directe nelimitate pentru toată lumea? În momentele mele cele mai întunecate la bordul lui *JanHus1*, când ochii mă dureau prea tare ca să pot citi şi eram convins că mă supraveghează ceva ori de câte ori întorceam spatele, mă uitam la zeci de filmuleţe cu Leneşul[6] Norman, o creatură mereu zâmbitoare al cărei proprietar avusese ingenioasa idee de a-l îmbrăca cu blugi şi pălărie de cowboy. Zâmbeam la ştrengăriile leneşe ale lui Norman şi vorbeam cu el în şoaptă. Norman.

Pe tavanul Salonului era montată ultima cameră de supraveghere funcţională de pe navetă, punctul ei albastru de conştiinţă radiind mândru şi urmărindu-mă în direct.

Treizeci de minute până la stabilirea conexiunii. Am jucat solitaire, trecându-mi mâna peste obraji ca să mă asigur că n-am ratat niciun petic când m-am ras. Mi-o imaginam pe Lenka îmbrăcându-se pentru mine, trăgându-şi dresurile fine pe picioarele ei de culoarea cafelei cu lapte, betelia lor oprindu-se sub adânciturile ca nişte semiluni de pe şalele ei. Mi-am exersat salutul:

Ahoj lásko.

Sau *Čau beruško*?

Sau poate ceva mai relaxat: *Ahoj Leni*?[7]

Am rostit cuvintele pe diferite tonuri – înalt, grav, morocănos, sensibil, semişoaptă, imitaţie a propriei mele voci matinale, copilăros, gâfâit ca Darth Veder. Niciunul nu părea potrivit. Ce puteam spune mai departe?

Acum ador baconul. Mi-aş dori să fim pe o plajă din Turcia sau Grecia şi să mănânci bacon din mâna mea. Nimic n-are gust bun în Spaţiu. Tânjesc după gustul tău.

Aveam să-i amintesc de zilele noastre cele mai bune. Ziua când am fost cu maşina la lac, am fumat iarbă sub stejari, am vorbit despre locurile unde voiam să călătorim. Am făcut dragoste în maşină şi ne-am întors acasă, unde am mâncat croasanţi cu ciocolată şi am adormit pe patul plin de firimituri, cu bărbiile pătate de vin alb şi salivă. Cu trupurile secătuite de soare şi cu pulpele căptuşite cu nisip aspru.

---

[6] Se referă la mamiferul din pădurile tropicale ale Americii de Sud care se mişcă alene şi care stă zile întregi agăţat de aceeaşi creangă.

[7] În cehă, în original: „Bună, iubire”, „Hei, porumbiţa mea”, „Bună, Leni”.

Sau ziua când ne-am strecurat în turnul ceasului astronomic şi ne-am tras-o straşnic, pângărind un monument naţional.

Sau seara când ne-am căsătorit în mijlocul unei podgorii morave, chercheliţi şi desculţi. Pe atunci, nu trebuia să muncim pentru fericirea noastră. Pur şi simplu ne bucuram de ea.

Astăzi urma să fie ziua decisivă. Cea care avea să întrerupă şirul de conversaţii reci, monotone. Eram sigur. Poate chiar avea să tragă din nou draperia cabinei telefonice. Să mă lase să văd reflecţia ei albăstruie, de club de jazz.

Umbra unor picioare păroase de arahnidă s-a ivit de sub tejgheaua Salonului.

— Nu acum, am spus eu cu glas tremurător.

Şi picioarele au dispărut.

Încă două minute până la conversaţie. Am închis toate celelalte ferestre şi am rămas cu privirea aţintită pe ecran. Oare avea să sune mai devreme? O devansare fie şi de câteva secunde mi-ar fi trezit o speranţă infinită. Încă un minut. Trebuia să sune ea prima. Nu voiam să par disperat. Zece secunde de întârziere. Nu puteam să cedez. Probleme cu maşina? Un minut de întârziere. Am inspirat adânc, iar ceasul de mână mi-a indicat o creştere a ritmului cardiac. Două minute. La dracu’! Am apăsat pe butonul de apel.

Mi-a răspuns cineva. În locul chipului mult aşteptat al soţiei mele, a apărut o draperie gri şi pătată trasă în spatele unui scaun gol.

— Ei? am spus eu către nimeni.

O mână mare, cu degetele presărate cu petice de păr roşcat, a înhăţat draperia. A şovăit o clipă. Niciun corp deocamdată, dar ştiam că era Petr.

— Bună, am spus eu. Da, aştept.

Mâna a tras draperia la o parte şi, în cele din urmă, l-am văzut în întregul său pe Petr, şeful misiunii, cu obişnuitul lui tricou albastru, cu tatuajul cu Iron Maiden decolorat, cu capul ras strălucind de transpiraţie şi cu o barbă de motociclist până la piept. A luat loc şi a tras draperia în spatele lui. Mi-a tresărit arătătorul.

— Ce bine arăţi, Jakub, a spus el. Cum îţi merge?

— Bine. Lenka nu e gata?

— Ai mâncat?

— Mda, scrie în raport. Ea unde e? Azi e miercuri, nu?

— Da, e miercuri. Cum stai cu greaţa? Au efect medicamentele?

— Cred că ar fi cazul să mă auzi, am spus eu cu mâinile în sân.

Petr a lovit în masă cu încheieturile degetelor şi, o vreme, a tăcut.

— Bine, a spus el. În regulă. Eu sunt inginer. Nu sunt pregătit pentru aşa ceva. E haos aici. Încă încercăm să ne dăm seama ce s-a întâmplat.

— Ce s-a întâmplat?

— Deci Lenka a venit cu câteva ore mai devreme. Nu avea astâmpăr şi purta ochelari de soare înăuntru. Am dus-o în sala de recreere şi i-am dat o cafea. Câţiva dintre noi au încercat să stea de vorbă cu ea, dar ea n-a făcut decât să dea din cap la tot. Şi Kuřák a vorbit un pic cu ea. Iar apoi, cu douăzeci şi cinci de minute înainte să suni, pur şi simplu s-a ridicat, a ieşit şi s-a dus în holul de primire, iar tipul de la intrare s-a ţinut după ea şi a întrebat-o ce se întâmplă, dacă a uitat ceva, dar ea şi-a băgat o ţigară în gură şi a zis că vrea să se retragă.

— Nu mai fumează, am spus eu. În fine, nu contează. Când se întoarce?

— Nu ştiu. A urcat în maşină, iar eu m-am dus după ea. A blocat portierele, dar motorul nu voia să pornească. Am rămas lângă maşină, în timp ce ea se tot chinuia cu cheia. Motorul tuşea, dar tot nu pornea. Aşa că a coborât geamul şi m-a întrebat dacă nu vreau să-i dau nişte curent de la bateria mea. I-am spus că nu pot, că azi am venit cu bicicleta la serviciu, dar că puteam chema pe cineva din sediu. Apoi a izbucnit în plâns şi mi-a zis că nu mai face faţă, că nu înţelege de ce şi-a închipuit că o să poată rezista, că poate crede că ai lăsat în urmă viaţa pe care o aveai. A dat cu pumnul în volan, a răsucit iarăşi cheia în contact şi motorul a pornit. Apoi a demarat în trombă, mai-mai să mă calce pe picior.

M-am uitat în ochiul albastru al camerei web, ultimul obiectiv funcţional care îmi mai surprindea înfăţişarea pe navetă. Oare să-i dau un nume? Mă studia cu atâta loialitate! Am lovit-o uşor, în semn de recunoştinţă.

— Habar n-am despre ce vorbeşti, am spus în cele din urmă.

— Nici eu, Jakub. O fi având ceva probleme? Am pus lumea s-o sune non-stop. Ba chiar am pus pe cineva s-o sune pe maică-

sa. O să sunăm şi nişte prieteni de-ai voştri. Dar a fugit. Cred că asta vreau să-ţi spun. Pur şi simplu a fugit din sediu de parcă o urmărea Belzebut.

— N-ar face una ca asta, am spus eu. Ştie cât de mult am nevoie s-o aud.

— Uite ce, o s-o găsim. O să aflăm ce se întâmplă.

— Nu ţi-a zis nimic altceva?

— Nu.

— Pe cuvântul tău? Al dracului să fiu, jur că dacă mă minţi sau dacă e vreo glumă...

— Jakub, semnele tale vitale sunt varză. În clipa asta, trebuie să încerci să te concentrezi asupra misiunii, asupra lucrurilor pe care le poţi controla. O să dăm de ea. A avut o zi proastă, asta-i tot. O să fie bine.

— Nu-mi spune tu de ce am nevoie acuma.

— Continuă-ţi programul! Ce voiai să faci după convorbire? a întrebat Petr. Să iei cina?

— Aveam de gând să mă masturbez şi să citesc.

— Mă rog, nu aveam nevoie să ştiu detaliile, dar ar trebui să-ţi continui ziua. Şi să rămâi cu mintea limpede.

— Nu vreau să fac asta.

— Mănâncă un baton cu proteine. Fă nişte cardio. Pe mine întotdeauna mă aju...

Am închis conversaţia şi mi-am desfăcut centura. Mi-am scos cravata şi am lăsat-o să plutească pe Coridorul 3, apoi mi-am descheiat cămaşa şi am scos-o de pe mine. Vocea lui Petr răsuna în intercomul navei, ultimul mijloc prin care putea avea acces forţat în lumea mea.

— Eşti într-o misiune, Jakub. Concentrează-te! Nu-i uşor pentru Lenka. Las-o să facă ce are ea nevoie!

Am apăsat pe butonul intercomului să răspund.

— Viaţa mea depinde de telefoanele astea. Mulţumită lor pot să dorm. Iar acuma nu mai poate să stea de vorbă cu mine? Ce înseamnă asta?

Tânjeam după Mozart, după urşi de jeleu, după prăjitură cu rom şi după pliul de sub sânul ei, în care îmi strecuram degetele după căldură. Cea mai mare alinare de pe navetă erau cele trei sticle de whisky pe care Programul Spaţial îmi permisese fără tragere de inimă să le iau cu mine la bord. Am înclinat una

dintre sticle, mi-am muiat degetul în ea şi mi-am împrăştiat aroma pe limbă.

— Lunile astea, de-a lungul miilor de kilometri pe care i-am străbătut, n-am reuşit să scap de senzaţia vulgară că m-am cam fript cu misiunea asta, Petr.

Dar Petr n-a zis nimic.

Greaţa a revenit cu urgenţa obişnuită, ca şi când o mână invizibilă mi-ar fi stors măduva spinării şi mi-ar fi înhăţat cu ghearele mucoasa stomacului. Lenka plecase. Voia să iasă afară, spusese ea. Unde era soţia mea, femeia a cărei halucinaţie îmi apărea în faţa ochilor când încercam să dorm în poziţie verticală, femeia pentru care urma să mă întorc pe Pământ? Unde erau deceniile de cine şi boli, de făcut dragoste şi de imagini ale vieţilor noastre contopite? Lenka intrase în sediul Programului Spaţial al Republicii Cehe cu ochelarii de soare pe nas şi nu suportase să aştepte să stea de vorbă cu mine. Îi spusese unui om pe care abia îl cunoştea că voia să iasă din povestea asta. Ca şi când eu n-aş fi existat.

Lenka mă părăsise. Tăcerile noastre duseseră aici. O citisem foarte bine pe soţia mea.

Mă mai părăsise o dată, în săptămânile dinainte să comemorez moartea părinţilor mei, când mă ascundeam în birou zile în şir şi o lăsam singură după ce pierduse sarcina. Dar pe atunci, picioarele îmi erau sub influenţa gravitaţiei şi am putut să fug după ea la metrou, s-o implor de faţă cu oamenii care aşteptau pe peron, să-i spun că n-am s-o mai las niciodată singură (acum, în timp ce pluteam prin navă, îmi dădeam seama că fusese o minciună), iar când a ajuns trenul în staţie, mi-a dat voie să-i sărut mâna şi să-i iau valiza, după care am mers pe jos până acasă, unde puteam începe negocierile pentru repararea uniunii noastre avariate. Dar acum nu aveam posibilitatea asta. Cu fiecare oră, eram cu treizeci de mii de kilometri mai departe de ea.

•

Din instinct, mi-am croit drum până la compartimentul laboratorului. Viaţa avea sens în laboratoare, era măsurată, cântărită şi descompusă în componentele ei esenţiale. Am scos din cutia ei de protecţie o placă cu praf cosmic, o mostră veche, am pus-o sub microscop şi am focalizat. Era genomul Spaţiului, planctonul cosmosului, apă preschimbată în vin, şi îmi vorbea în

şoaptă, dându-şi la iveală conţinutul. Încă o gură de whisky în timp ce mă uitam la cristalele lăptoase de silicat, la hidrocarburile aromatice policiclice şi la parazitul omniprezent, H_2O în formă solidă.

Da, bineînţeles, de aceea fusesem trimis pe Pământ, ca să colectez bucăţi de univers şi să găsesc în ele ceva nou, apoi să mă arunc în necunoscut şi să aduc umanităţii o bucată de Chopra. Ce căsnicii ruinam, ce copii nu puteam aduce pe lume, ce părinţi sau bunici nu puteam păstra în viaţă, toate astea nu contau, pentru că eram deasupra acestor fapte pământeşti.

Dar nu găseam nicio consolare în asta. Am pus plăcuţa cu praf înapoi în cutia ei.

Când am ieşit din laborator cu bustul gol, am zărit din nou umbra.

— Hei, tu de colo! am spus eu.

M-am întrebat, nu pentru întâia oară, de ce mă adresam unei iluzii.

Picioarele au tresărit, au ezitat o clipă, apoi au dispărut după colţ. Am pornit într-acolo. Am auzit picioarele zgâriind tavanul, ca şi când nişte crengi s-ar fi frecat de parbrizul navetei. La capătul Coridorului 4, umbra s-a oprit. Nu mai avea unde să fugă. Nu-mi era teamă, ceea ce mă speria. Am plutit mai departe.

Mirosul era distinct – o combinaţie de pâine râncedă, ziare vechi ţinute în pivniţă şi iz de sulf. Cele opt picioare păroase ieşeau ca nişte beţe de cort din butoiul pântecos al corpului său. Fiecare avea trei încheieturi cam cât o minge medicinală, în dreptul cărora picioarele erau îndoite în gravitaţia zero a navetei. O blană subţire şi cenuşie îi acoperea trunchiul şi picioarele, ţâşnind haotic, precum lucerna. Avea mulţi ochi, prea mulţi ca să-i număr, brăzdaţi de vinişoare roşii, cu irisuri negre precum Spaţiul însuşi. Sub ochi se aflau nişte buze umane groase, incredibil de roşii, iar când buzele s-au depărtat, au dat la iveală nişte dinţi gălbui, de fumător uman mediu. Şi-a fixat ochii asupra mea şi am încercat să-i număr.

— Bună ziua, a spus creatura.

Iar apoi:

— Arată-mi de unde vii.

• O cădere de la mare înălţime

Creatura extraterestră îmi cotrobăie prin minte, cu blândeţe, dar ferm. Mă vede. Mă studiază până în inima codului meu genetic. Vârfurile picioarelor sale zdrăngăne pe coardele memoriei mele, un spasm ritmic în materia mea cerebrală. Răsfoieşte istoria eredităţii mele, originea naţiunii mele, ce anume ne-a adus în cosmos pe mine şi numele Jan Hus. Senzaţia nu e întrutotul neplăcută. Împreună, îl vedem pe Hus, un om al lui Dumnezeu al cărui nume e gravat pe nava mea. Hus predică vorbele lui John Wycliffe de la un mic pupitru amplasat în scuarul Universităţii Karlova. Poporul lui Dumnezeu, spune el, e alcătuit din copiii lui, cu toţii predestinaţi să fie salvaţi – nu din cei care se identifică drept membri ai Bisericii Catolice. Graţia lui Dumnezeu nu poate fi nici cumpărată, nici oferită de buzele unui bătrân poleit cu aur. Transformarea religiei într-o instituţie este perdantă, o capcană a păcatului. Hus nu vorbeşte cu ură, ci cu calmul mângâietor al unui profet – al unui om care ştie. Şi oamenii îl ascultă. Studenţii se strâng cu penele în mâini şi inimile li se înflăcărează. Boemia trebuie eliberată de tirania instituţiilor religioase.

Imaginea se schimbă. Creatura şi-a îndreptat atenţia spre altceva. Mă vede căzând.

Am încercat deseori să uit acea dată, însă zdrăngănitul creaturii pe coardele creierului meu mi-a readus-o în centrul conştiinţei – 26 martie, primăvara de după Revoluţia de Catifea. Am zece ani. În dimineaţa aceea, părinţii meu iau telefericul de la hotelul lor din Alpii austrieci către Vârful Hoher Dachstein. Această vacanţă este menită să le ofere o foarte necesară perioadă de singurătate înainte de procesul intentat tatii pentru rolul pe care l-a avut ca membru al Partidului, anume torturarea suspecţilor în timpul interogatoriilor. Părinţii riscă să-şi adauge un nou cap de acuzare, întrucât au încălcat ordinul tribunalului de a nu părăsi ţara, dar tata zice că o căsnicie nu trebuie să se supună capriciilor sistemului judiciar. În timp ce părinţii mei se bucură de priveliştea Alpilor şi, bănuiesc eu, se prefac că piscurile virginale îi pot distrage de la teama de pedeapsa care va să vină, eu sunt la Středa cu bunicii. Bunicul mă ia cu el în grădină şi culegem un coş de mere acre şi nişte căpşune.

Mănânc patru mere, apoi iau o gură de cola şi, ca desert, căpşune cu frişcă. Adun păianjeni de sub cuşca iepurilor şi îi dau puilor de găină nemiloşi, uitându-mă la ei în timp ce ciugulesc unul câte unul picioarele arahnidelor. Nimeni nu vrea să vorbească cu mine despre viitor. Nimeni nu vreau să-mi spună ce o să i se întâmple tatii, de ce mama nu doarme, de ce transpiraţia de pe fruntea ei duhneşte a vin, când n-o să ne mai uităm la ştirile de pe toate canalele ca şi când mâna prezentatoarei ar putea să se întindă din clipă în clipă spre noi şi să-l înhaţe de gât pe unul dintre noi. Nu există niciun pic de loc pentru întrebările mele.

În lunea când trebuie să se întoarcă părinţii mei, bunicul mă duce la Praga cu primul tren şi mă însoţeşte până la şcoală. Toată ziua visez la ciocolatele austriece şi la salamurile fine pe care urmează să le aducă mama şi tata.

Aştept în holul şcolii, lângă cabina portarului, să vină părinţii să mă ia. La ora patru, doamna Škopková se apropie de mine cu mâinile la spate şi cu buzele palide. Îmi spune cu glas scăzut că a avut loc un accident. Părinţii mei nu pot, deocamdată, să vină să mă ia. Când vin? întreb eu. Doamna Škopková îşi cere scuze, eu o întreb de ce, iar ea mă întreabă dacă am nevoie de ceva. Bunicul o să trimită un taxi să mă ia. Aş vrea nişte ciocolată, spun eu.

Doamna Škopková îşi pune haina. Zece minute mai târziu, se întoarce cu o ciocolată Milka. Ambalajul înfăţişează vaca mov păscând pe o păşune în faţa Alpilor. Doamna Škopková se scuză din nou. Cabina telefericului s-a prăbuşit, spune ea înainte să plece. Părinţii tăi... Portarul se uită la mine peste rebusul său.

Şoferul care vine să mă ia e un bătrân care miroase a clătite. Mâinile îi tremură în timp ce conduce. Avem de mers două ore până la Středa, iar când îl întreb ce ştie despre o cabină care s-a prăbuşit în Alpi, dă radioul mai tare. Bunicul ne aşteaptă în faţă porţii. Îi plăteşte bătrânului şi îmi ia ghiozdanul. În mână am un ambalaj de Milka gol. Favoriţii cărunţi ai bunicului îi ajung până la buze. Are obrajii foarte supţi şi ochii abia întredeschişi. În casă, bunica bea şliboviţă şi fumează la masă. E prima oară când o văd fumând. Šíma doarme la picioarele ei, dă uşor din coadă când mă vede, dar apoi închide ochii şi respiră scurt, de parcă ar şti că nu e momentul pentru distracţie. Bunica mă sărută pe gură. Mă duc la canapea şi mă întind pe ea, iar vocile

bunicilor ajung la mine peste ritmul ceasului ăluia nenorocit, mereu enervant, afirmându-se cu asprime peste liniştea fumului de ţigară.

Bunicii îmi dau explicaţii pe rând. În dimineaţa aceea, părinţii au urcat în telefericul care ducea la Vârful Hoher Dachstein. Eu mă uit la tavan şi îmi aduc aminte prelegerile entuziaste ale tatii despre cum funcţionează telecabinele. Cablurile aeriene ale funicularelor sunt făcute din zeci de fire de oţel răsucite, având în mijloc fibre de cânepă. Îmi închipui buzele tatii mişcându-se dincolo de geamul cabinei, explicându-i toate astea mamei încă o dată, în timp ce ea admiră giganţii albinoşi din faţă, cu piscurile pierdute în ceaţă. Undeva mai în faţă, un fir de oţel se rupe. Şi încă unul. Şi încă unul. Cabina e suspendată în aer, în timp ce gravitaţia Pământului se grăbeşte să-şi facă treaba. Când îmi imaginez evenimentul, influenţat de filmele cu Stan şi Bran văzute în fiecare seară înainte de buletinul de ştiri, văd cabina căzând lent, iar trupurile alunecă încoace şi încolo, agăţându-se unul de altul, şi în cele din urmă sunt forţate să danseze un vals mortal, bărbaţi şi femei cu braţele împreunate, strigând expresii demodate precum „Vai de mine!” şi „Păcatele mele!” Dar această seninătate a plutirii iniţiale – această valsare antigravitaţională – e întreruptă în clipa când cabina în cădere prinde viteză. Un domn atinge din greşeală abdomenul unei femei, iar ea îl plesneşte peste obraz cu o mănuşă de piele. Cabina se clatină şi ocupanţii ei se ţin unii de cravatele şi fustele altora, smulgând peruci şi pantaloni – obişnuitele giumbuşlucuri ale comediei slapstick din epoca filmului mut. Nu ştiu cum mor membrii distribuţiei, dacă le ies oasele prin carne, dacă mor la impact, cu şirele şi craniile împrăştiate pe muchiile ascuţite ale stâncilor.

Stăm în salon, iar bunica ne cântă un cântec pe care nu l-am mai auzit, despre un tânăr care pleacă de la o fermă de hamei să facă curte unei fete în marele oraş şi reuşeşte în cele din urmă să-i cucerească inima, făcând o bere miraculoasă din florile de hamei pe care i le pusese maică-sa în traistă. Bunicul fumează, bea dintr-o bere caldă, tuşeşte. Šíma scânceşte după niscaiva mâncare. Eu ţin în mână ambalajul de Milka. Bunica îmi vorbeşte, dar nu-mi pot dezlipi buzele, nu-mi pot aminti sunetele alfabetului nostru. Îmi caut părinţii prin zăpadă. Tavanul trosneşte pe la colţuri şi un păianjen iese la iveală.

Trec două zile, iar eu nu mă mişc decât ca să urinez în oliţa pe care a lăsat-o bunica lângă canapea. Îl aud pe Šíma lipăind din ea când nu-l vede nimeni. Bunica încearcă să mă hrănească, dar nu pot deschide gura. Îmi umezeşte buzele cu apă. Bunicul îmi freacă picioarele şi mâinile cu degetele îngălbenite, presărate cu bătături. Eu ţin în mână ambalajul ciocolatei. Când bunicii merg la culcare, trag o pătură peste mine, iar Šíma îmi sforăie la picioare, cu mustăţile îmbibate cu urină. Asta mă face să-l iubesc şi mai mult. Bunicul stă până târziu în noapte să se uite la fotbal şi la toate filmele americane pe care acum posturile private le pot difuza în voie. Ştie că mă uit şi eu cu coada ochiului – o mică pauză de la strădaniile mele de a găsi cadavrele –, şi îmi înclin capul ca să-l văd mai bine pe bărbatul cu pălărie care îi şopteşte la ureche unei blonde frumoase. Strălucirea din jurul părului ei şi refuzul de a-l privi în ochi pe bărbat o trădează – are un secret. Mişcările buzelor lor nu se potrivesc cu vorbele pe care le rostesc în cehă. Vecinii trec pe la noi în fiecare zi, să-şi prezinte condoleanţele şi să vorbească despre Dumnezeu, dar bunica îi ţine în prag şi le mulţumeşte cu glas scăzut. Era un băiat aşa de bun, spun ei despre tata. Nu spun că era un om bun. Eu ţin în mână ambalajul de Milka şi îmi imaginez că sunt între munţii Austriei, cu mucii picurându-mi din nas şi cu buza de sus pişcată de ger. Degetele îmi sunt negre şi moarte. Lumea e prea mare şi sunt prea multe locuri unde oamenii mor în linişte. La ce-s bun eu, o mână de oase fragile şi carne în curs de degradare? Nu-mi pot găsi părinţii. În a patra zi, deja miros precum canapeaua, un amestec de detergent, câine şi cafea vărsată. Am crampe în pulpe şi îmi simt stomacul spintecat. Bunica poartă o rochie neagră şi e dată cu roşu în obraji. Buzele îi tremură întruna în ritmul cerceilor ei lucioşi în formă de cruce. Nu-i place Dumnezeu, însă adoră crucea. Bunicul stă aplecat deasupra mea, în sacou şi pantaloni negri, o variaţie uluitoare de la obişnuita lui garderobă de salopete împroşcate cu noroi şi haine militare vechi. Are în mână o farfurie plină cu pui la rotisor, pâine şi unt.

— Trebuie să te scoli şi să mănânci, îmi spune el.

Stau cu ochii aţintiţi pe crăpăturile din tavan, iar degetele îmi sunt răşchirate, dorindu-şi să cojească straturile de tencuială. Piciorul drept mă doare. Strâng din dinţi şi îl ignor.

— Nu trebuie să mergi la înmormântare, dar trebuie să mănânci, adaugă el.

— Au găsit cadavrele? întreb eu.

— N-au fost niciodată pierdute. A durat o vreme să le aducem din Austria. Vreau să te gândeşti dacă vrei să vii cu noi. Nu se supără nimeni dacă nu vii.

Deci căutările mele au fost inutile. Bunicul îmi acordă câteva minute de tăcere, apoi îmi deschide gura cu forţa şi aruncă în ea o bucată de pui. Îmi ia ambalajul de Milka din mână şi îl aruncă în soba rece. Încep să mestec, iar carnea sărată e atât de bună, că mi se umezesc ochii.

— Acuma trebuie să te ridici, spune bunicul. Trebuie să fii o persoană.

Rezist, mă opun. Creatura pierde firul vieţii mele şi ne întoarcem în faţa lui Jan Hus. Regele Venceslau nu-l mai protejează, iar Hus a fost declarat în mod oficial eretic de către Biserică, un stigmat la fel de permanent ca un semn din naştere. Catolicii consideră acum Boemia o naţiune de eretici. Hus poartă o robă albă simplă şi urcă pe un cal bălţat şi costeliv. Sigismund, împărat romano-german şi moştenitor al coroanei Boemiei, i-a promis lui Hus o călătorie şi o locuinţă sigure dacă va participa la un conciliu al capilor Bisericii pentru a-şi explica trădarea. Oare simte Hus că i se întinde o capcană? Greu de zis, căci privirea lui e mereu aţintită înainte, ca şi când ar vedea minunăţii de dincolo de realitate, ca şi când ar putea să străpungă cele trei dimensiuni şi să se înfrupte din adevăruri ascunse. Hus ajunge la Konstanz şi locuieşte, nevătămat, în casa unei văduve. Părul ei negru şi lung îi ajunge până la genunchi, iar umerii îi sunt încovoiaţi de durerea iubirii pierdute. Nu se uită niciodată în ochii lui Hus, dar îi vorbeşte ferm, ca şi când s-ar adresa unui băieţel obraznic. Îi găteşte o supă de legume subţire, iar Jan îşi înmoaie coaja de pâine în ea, având grijă să nu-şi păteze barba. Îi spune văduvei că niciun grup de oameni nu poate oferi adevărata mântuire. Credinţa lui nu poate fi nici prescrisă, nici dictată. Cărţile pe care le iubeşte şi le urăşte nu vor fi arse. Naţiunea lui nu va fi trecută pe lista neagră din cauza lăcomiei. În ciuda ordinelor primite de la gazdele lui, Hus predică în Konstanz – convingerile lui sunt atât de puternice, încât îi înfrâng instinctul de conservare. Văduva îl

sărută înainte să fie încarcerat. Cei care îl condamnă au pus un semn deasupra lui: *Ereziarh*. Cap al ereticilor.

Îşi petrece şaptezeci şi trei de zile în carcera unui castel, cu mâinile şi picioarele în lanţuri, mâncând doar pâine cenuşie de mucegai. Când e interogat, membrii conciliului scuipă şi îi cer să retracteze, însă Hus refuză. Omul este liber, ripostează el. Omul este liber în faţa lui Dumnezeu.

E condamnat la moarte.

Execuţia le dă bătăi de cap călăilor, care nu reuşesc să înteţească focul – simplu spus, corpul lui Hus ezită să ardă. Vrând să fie de ajutor, o bătrână din mulţime aruncă în foc o mână de vreascuri şi suflă un pic în flăcările neputincioase. *Sancta simplicitas*! strigă Hus din vârful rugului, în timp ce picioarele i se înroşesc. „Sfânta simplitate”. La patruzeci şi patru de grade Celsius, proteinele din conglomeratul de celule cunoscut drept Jan Hus încep să se descompună. Pe măsură ce temperatura creşte, primele straturi de piele se cojesc precum maţul de pe un cârnat. Stratul mai gros al dermei se strânge şi pocneşte, iar de sub el se prelinge o pastă grasă şi gălbuie care cade sfârâind în foc. Muşchii se usucă şi se contractă, iar oasele ard cu îndărătnicie, ca şi când temelia omului n-ar fi sufletul (imposibil de văzut), ci această carcasă sfărâmicioasă. Acesta este Jan Hus şi este mort. O navă spaţială îi va purta numele într-o bună zi.

Creatura pune din nou stăpânire pe mine. Stau pe canapea, iar bunicii sunt îmbrăcaţi de înmormântare. Ţin în mână farfuria pe care mi-a dat-o bunicul, mănânc carnea de pui şi înmoi pâinea în grăsime, apoi îmi umezesc degetele şi adun firimiturile.

— Rămân aici, spun eu.

Bunicul îmi ia farfuria şi mă ridică în braţe. Mă strânge atât de tare, încât simt cum mi se mişcă mâncarea prin corp. Mă aşază în picioare, iar bunica mă sărută cu buze mirosind a untură şi alcool.

Tăcerea din salon se schimbă în orele cât sunt plecaţi. Sunt singur. Šíma e în curte, adulmecând după şoareci. Ceasul ticăie docil, mecanic şi neînsufleţit. Firele de oţel se rup unul câte unul, iar cabina rămâne suspendată în aer o secundă înainte să cadă. Pornesc televizorul şi dau peste ştirile de la ora şase. Micile întreprinderi prosperă, comuniştii au dispărut de mult şi

suntem liberi să trăim cum dorim. Liberi să călătorim, liberi să ne sărutăm, liberi să rămânem tăcuţi în timp ce cabina cade şi cade, până suntem liberi să murim. Liberi să fim cum dorim. Bunicii se întorc acasă la ora şapte, iar eu stau în acelaşi fotoliu, şi nu ştiu cum am ajuns aici, nu ştiu ce plănuiesc să fac mai departe – până când, dintr-odată, nu mai sunt singurul ocupant al navetei *JanHus1* şi mă uit transpirând la vizitatorul meu.

— *Sancta simplicitas*! spune creatura. Eşti ceea ce caut.

• Secretele umanităţii

— Om costeliv, a spus creatura, dar n-am luat-o în seamă, ci am continuat să mă uit la sticla de whisky goală.

Vorbele nu mi-au pătruns prin canalul auditiv şi nici nu mi-au făcut timpanul să vibreze – nu mi-au umplut craniul ca o voce umană. Sunetul era o durere surdă, un uşor îngheţ al creierului.

Am întors spatele şi mi-am făcut vânt prin navă. Presiunea din tâmple era aşa de mare, că începusem să văd pete verzi şi albastre. Dacă mi-aş fi folosit picioarele ca să mă deplasez, sigur m-aş fi izbit de pereţi, mergând pe bâjbâite ca un beţiv sau un orb. Însă lipsa gravitaţiei oferea un transport impecabil şi, fără să mă uit înapoi, fără să iau în seamă respiraţia şi râcâiturile care se auzeau în spatele meu, mi-am croit drum până la Salon şi m-am legat pe scaunul din faţa Lătăreţului. Mă uitam transfigurat la whisky-ul care se rostogolea în paharul meu cosmic, conceput să semene cu rezervoarele navelor spaţiale: muchie ascuţită în partea de jos şi rotundă în partea de sus, aducând de departe cu forma inimii umane. Lichidul se învârtea în recipient în pete indisciplinate până le sorbeam şi le eliberam în fluxul meu sangvin.

Arsura tăriei îmi alimenta furia, îmi îndrepta coloana vertebrală – eram un sclav descătuşat, dornic să preia frâiele lui *JanHus1*, această magnifică bestie de oţel, şi să plonjez înapoi spre planeta care m-a zămislit. Caznele mele, izolarea, deteriorarea fizică, toate astea le-am îndurat pentru ca soţia mea să dispară fără nicio explicaţie. Ticluiam o apocalipsă: să transform cumva naveta într-un meteorit înzestrat cu conştiinţă, să-i schimb traiectoria şi s-o izbesc de Pământ. Să reuşesc

cumva să anulez influenţa fizicii asupra navei, s-o prăbuşesc prin atmosfera terestră şi să incendiez planeta. Trupul meu carbonizat avea să revină la viaţă ca s-o pot căuta pe Lenka. Aveam să stau cu ea la o cafea pe ruinele civilizaţiei şi s-o întreb cum se simţise când se trezise într-o dimineaţă şi îşi dăduse seama că voia să se *retragă*, ce o mai fi însemnând şi asta.

Iubirea ne poate transforma pe toţi în criminali de război. Lătăreţul a prins viaţă şi m-a înştiinţat că primisem trei e-mailuri, unul dintre ele amintindu-mi că sesiunea de întrebări şi răspunsuri pe care urma s-o susţin cu câţiva pământeni atent selecţionaţi avea să înceapă într-o oră. Partenerii acestor conversaţii cu cetăţenii de rând erau copii care purtau tricouri imprimate cu imaginea mea, femei care nu se puteau abţine să aprecieze că soţia mea era „atât de norocoasă”, oameni care puneau întrebările de bun-simţ, gen: aveam voie să beau bere, şi cum rezistam fără duş? Tehnicienii video îmi cosmetizau trăsăturile obosite de zborul spaţial, dureros accentuate de transmisia de înaltă definiţie, aplicând filtre şi făcând retuşuri, în aşa fel încât să par proaspăt şi cu pielea fermă, pentru că la ce e bun un erou care şi-a pierdut înfăţişarea plăcută?

Nu particip la sesiune, am răspuns eu la mesajul de la Petr.

— Om costeliv, deja ai admis existenţa mea, a spus creatura. Nu e rezonabil s-o ignori din nou.

Las sticla de whisky să plutească, un gest mult mai puţin satisfăcător decât s-o sparg de perete.

— Îmi pare rău pentru partenera ta. Dacă mai e nevoie s-o spun, ritualurile socio-culturale ale societăţii voastre par să fie în conflict cu realitatea biologică.

Am ridicat privirea spre creatură. Vocea ei era ascuţită, ca de copil, dar fiecare vorbă îi era acompaniată de un mormăit grav, ca de radio stricat. Dinţii îi avea dezveliţi într-un zâmbet îngheţat şi toţi ochii îi clipeau la unison.

— Ce-a fost aia? am întrebat eu.

— Poftim?

— Ce mi-ai făcut? Te-am simţit.

— Sunt un călător, a răspuns creatura.

— Dr. Kuřák o să fie încântat de povestea asta. Se întâmplă exact ce se aştepta el. Retrăirea traumelor, personificarea fricilor... nenorocitu’ ăla.

— Şi ce i-ai răspunde?

— Nu i-aş răspunde.

— Da, mintea ta e plină de non-răspunsuri. Baraje care împiedică bucuria exuberantă a apei de dragul pragmatismului. Un om poet a spus asta.

— Mă simt balonat. Şi epuizat.

— Este extrem de important să stăm de vorbă.

— Trebuie să dorm ca să scap de tine. Ca de o durere de stomac.

M-am ridicat de pe scaun, am plutit pe Coridoarele 3, 2 şi 1 până la camera mea, unde mă aştepta Uterul, sacul de dormit spaţial. Pe Pământ, mulţi copii cehi aveau în camerele lor câte o replică a sacului, atâta că ale lor erau orizontale, întinse în siguranţă pe saltele. M-am uitat în urmă de câteva ori şi am văzut creatura ţinându-se după mine, toate cele opt picioare ale ei legănându-se uşor înainte şi înapoi, înainte şi înapoi, precum vâslele unei vechi nave în drum spre război. Părea capabilă să-şi ajusteze poziţia şi altitudinea în ciuda vidului, ca şi când nu s-ar fi supus legilor fizicii. Câteva clipe, i-am observat anatomia în detaliu, studiindu-i mărimea articulaţiilor amplasate de-a lungul picioarelor, rotunjimea, irisurile negre ale ochilor concentraţi cu toţii în aceeaşi direcţie – oare putea privi şi altfel, avea un sistem nervos care îi oferea control individual asupra fiecăruia? Ochii erau îndreptaţi spre mine, mereu spre mine, iar eu am clătinat din cap, rugându-mă de mine însumi să încetez acest studiu al unei fiinţe imaginare.

Dr. Kuřák era expert în halucinaţii, ba chiar recunoscuse că acest concept îl *entuziasma*. Îmi explicase cu multă grijă deosebirea dintre halucinaţii – percepţii în absenţa stimulilor, care au totuşi proprietăţile unor percepţii reale – şi percepţii delirante, în care unui stimul receptat corect sau, am putea spune, unui lucru real i se adaugă o semnificaţie bizară. Pentru percepţiile delirante, mi-a zis dr. Kuřák chicotind, vezi Kafka. În timp ce teoriile freudiene susţineau că halucinaţiile erau manifestarea dorinţelor inconştiente şi ale perversiunilor, sau chiar forme de autoflagelare, noile generaţii de psihologi mai puţin obsedaţi de ego sugerau că halucinaţiile ţineau mai degrabă de abilităţile metacognitive sau de „cunoaşterea despre cunoaştere”. Dr. Kuřák era un freudian veritabil, de aceea insista că, dacă ar fi apărut o criză în timpul zborului, toată mitologia copilăriei mele avea să se reverse în jurul meu,

înţesând coridoarele întunecate ale navei cu tot felul de vedenii înfiorătoare sau plăcute, cu trupul gol al mamei şi cu falusul erect al tatii, cu fantezii pline de o violenţă prost direcţionată, şi, da, probabil şi cu un „prieten”. Dar oricare ar fi fost teoria, necazul meu rămânea acelaşi. Predicţiile de nebunie ale lui Kuřák păreau să se adeverească.

Ce trebuia să fac era, desigur, să ating creatura. Halucinaţiile nu pot fi atinse fără să se dezintegreze. Dar dacă i-aş fi strâns între degete perii de pe picioare şi le-aş fi simţit cu adevărat, aspre şi lungi, sau poate catifelate şi calde, şi astfel ar fi trebuit să le declar reale? Eram în stare eu, Jakub Procházka, să admit existenţa unui extraterestru fără să-mi pierd ultimele fărâme de control asupra psihicului meu? Consecinţele acestei descoperiri – existenţială, cosmică, fără precedent în istoria umanităţii – aveau o anvergură prea mare pentru persoana mea. M-am strecurat în sacul de dormit şi mi-am legat centurile în jurul picioarelor şi umerilor. Am răsucit potenţiometrul care regla lumina şi strălucirea gălbuie a încăperii s-a transformat într-un albastru foarte întunecat. Chiar şi puţina lumină care a rămas îmi irita ochii, aşa că mi-am ridicat fermoarul peste faţă, oftând în întuneric.

— Om costeliv, am mare nevoie de atenţia ta în clipa asta, a spus creatura.

— Dispari!

— Sunt un savant, sau mai degrabă un explorator, precum marele Columb al neamului omenesc.

— Columb n-a fost chiar atât de mare.

Vorbitul cu creatura mi se părea mai adecvat acum, că aveam faţa acoperită. Eram doar un om care mormăia pentru sine sub pătură, ceva la fel de banal precum cântatul la duş. Ce dacă îmi răspundea ceva?

— Ce explorezi? l-am întrebat eu.

— M-am tot învârtit pe orbita voastră ca să învăţ secretele umanităţii. De exemplu, că încredinţaţi carnea moartă pământului. Mi-ar plăcea să duc aceste poveşti celor din tribul meu, pentru amuzamentul şi educarea lor.

— Zău că nu mai suport.

— Organul cardiovascular care administrează funcţionarea ta biologică produce vibraţii neregulate – un semn rău, presupun. Te las să dormi, om costeliv, dar, spune-mi, cămara cu provizii a

navei conţine cumva şi ovule produse de clasa păsărilor? Am auzit lucruri nemaipomenite despre ele şi aş fi tare încântat să mănânc şi eu câteva.

Închid agresiv ochii. În înregistrările pe care le-am văzut în perioada antrenamentelor, un cosmonaut chinez retras din activitate spunea că a adormi pe Pământ n-a mai fost niciodată la fel după ce s-a întors. În Spaţiu, somnul e starea naturală. Întrucât mediul nu răspunde la acţiunile umane – vidul n-are multă răbdare cu încercările de a fi cucerit –, viaţa devine o traiectorie aparte alcătuită din sarcini de bază, menite să asigure simpla supravieţuire. În Spaţiu, întocmim rapoarte, reparăm echipamentele, luptăm cu chiloţii murdari. Nu există interese sexuale sau accidente rutiere, şi nici nu avem a ne face griji din pricina vreunei prezentări pe care trebuie s-o susţinem a doua zi dimineaţă la serviciu. Cu cât suntem mai aproape de stele, cu atât rutinele noastre devin mai stabile şi mai plicticoase. Bătrânul astronaut chinez zicea că în Spaţiu a dormit din nou ca un prunc. Te simţeai atât de lipsit de griji, încât erai tentat să-ţi sugi degetul mare.

Dar somnul refuza să vină. Am băgat mâna într-un buzunar interior al Uterului şi am scos o sticlă de Sladké Sny, nişte picături somnifere puternice fabricate de Laturma, mare companie farmaceutică şi sponsor al misiunii. Folosirea lor era limitată la situaţiile când insomnia ameninţa să întrerupă ciclul de viaţă obişnuit al astronautului – utilizarea frecventă cauza ameţeală, confuzie şi dependenţă. Întrucât deja sufeream de primele două simptome, iar de al treilea nu-mi păsa câtuşi de puţin, am luat o doză triplă, împrăştiindu-mi lichidul amar pe limbă şi înghiţindu-l cu o scurtă crispare. În câteva secunde, mi-au amorţit degetele şi gândurile mi-au devenit confuze. În timp ce hibernam, încă simţeam creatura în preajmă şi o tensiune în tâmple – continua să mă supravegheze, chiar dacă nu mă putea vedea. Deşi consideram că această sensibilitate se datora chimicalelor care îmi afectau creierul, nu puteam nega că, o clipă, chiar înainte să-mi pierd cunoştinţa, am fost bucuros. Bucuros că pe navă se afla şi creatura asta, reală sau nu, care cotrobăia prin bucătărie după ouă.

•

M-am trezit în întunericul Uterului, dar nu-mi puteam mişca niciun membru. Îmi simţeam foarte acut coloana, şarpele de

vertebre care mă ţinea laolaltă, şi mi-am imaginat cum ar fi dacă cineva mi-ar fi desprins-o de pe spate ca pe o şuviţă de mozzarella, dacă oasele mi-ar ţâşni cumva prin carne, iar ideea de sine s-ar prăbuşi într-un morman de părţi complet dezarticulate. Oare la fel îşi simt coloana şi oamenii care chiar suferă de paralizie? M-au trecut fiori gândindu-mă la ei. Creatura iarăşi îmi zdrăngănea în cap, scoţând la iveală tot fel de gânduri fără consimţământul meu, dar tot ce puteam face era să îndur, să îndur până când avea să treacă paralizia, şi aveam să fiu protejat din nou de somn.

Creatura l-a găsit. Monumentul care m-a propulsat în sus.

La şapte ani după căsnicie, mi-am publicat descoperirile referitoare la particulele din inelele lui Saturn, prima răsplată tangibilă a obsesiei mele de o viaţă pentru praful cosmic. Am făcut turul Europei ca să ţin prelegeri şi mi s-a oferit un post de profesor asistent de astrofizică la Univerzita Karlova. La patru ani după preluarea postului, senatorul Tůma m-a chemat în biroul lui „să-mi facă o propunere”. M-am dus la el în costum negru, cu o vestă pulover nouă, convins că guvernul avea de gând să-mi recunoască realizările cu o bursă sau un premiu.

Tůma era din noua generaţie de senatori. În timp ce băieţii din garda veche purtau costume largi ca să-şi ascundă burţile de bere, combăteau chelia purtând ochelari mari şi dădeau vina pe boli pricinuite de stres pentru alcoolismul pe care îl afişau în public, Tůma era vegetarian convins, halterofil şi un retor talentat. Ziua în care senatorul a stat de vorbă cu mine a fost şi ziua în care a atras pentru prima oară atenţia presei. În dimineaţa aceea, ministrul de Interne fusese arestat pentru corupţie, iar guvernul de coaliţie fusese atacat de opoziţie pentru că încercase să muşamalizeze scandalul cumpărând martori. Fiind membru în unul dintre partidele coaliţiei, Tůma făcuse o declaraţie pe treptele tribunalului din Praga, turnându-şi cenuşă de cărbune pe cap. Era un gest din bătrâni, menit să-i sensibilizeze pe cehii care preferau înţelepciunea tradiţională în locul nesiguranţei progresului, simbolurile în dauna integrităţii reale. Cu umerii, părul şi obrajii presăraţi cu cenuşă, Tůma a declarat că politica cehă fusese acaparată de interese private, ajungând la cheremul unor curvari, porci lacomi şi hoţi de rând. Cu mâna la inimă, Tůma s-a angajat să reformeze coaliţia din interior. Mie, unul, nu prea îmi păsa de politică.

După ce a intrat în birou, Tůma şi-a şters cu o batistă cenuşa de pe costum. Secretara lui i-a adus un prosop ud şi o cutie de cola dietetică. Cu sprâncenele încă ude şi cu sacoul pătat, senatorul m-a măsurat din cap până-n picioare. Am râs când mi-a zis că ţara noastră demarase un program spaţial. A râs şi el, apoi mi-a turnat un pic de cola, întrebându-mă dacă voiam să adauge rom sau *fernet*[8]. Am refuzat.

Tůma s-a dus la o masă de lângă fereastra biroului şi a tras de o pânză care acoperea ceva înalt şi subţire. Pânza a căzut pe podea, dând la iveală trei cilindri groşi, conectaţi prin panouri – douăsprezece aripi solare extinse în lateral, colorate frumos în bleumarin. Macheta semăna cu o insectă care ar fi putut trăi în era dinozaurilor, când natura era mai creativă şi, în acelaşi timp, mai pragmatică. Pe cilindrul din mijloc era imprimat ca un blazon steagul ţării – un triunghi albastru pentru adevăr, şi două benzi orizontale: roşu pentru forţă şi curaj, alb pentru pace –, iar alături stătea scris: *JanHus1*. Am întrebat dacă puteam să pun mâna pe ea, iar Tůma a încuviinţat din cap zâmbind.

— Sigur nu ne permitem aşa ceva, am spus eu.

Dar ne permiteam. Tůma mi-a înşirat numele tuturor companiilor dornice să ardă capital pentru sponsorizarea misiunii. Avea să prezinte misiunea spaţială parlamentului chiar a doua zi. Elveţienii erau dispuşi să ne vândă o navetă spaţială de care nu mai aveau nevoie.

— Vrei să încercăm să ajungem la norul Chopra, am spus eu.

— Bineînţeles că vreau.

— Vrei ca noi să fim primii. Deşi s-ar putea să nu ne mai întoarcem.

— Dar Gregor s-a întors, şi uite ce bine-i merge!

Tůma şi-a plimbat degetul pe marginea cilindrilor, uitându-se la mine în timp ce studiam macheta. O voce de copil dinăuntrul meu mă încuraja s-o iau în mână, să dau fuga afară din birou şi să găsesc o cameră liniştită în care s-o pot admira în voie.

Tůma a luat loc la biroul său, dregându-şi glasul.

— Am reuşit să le ţinem piept austro-ungarilor când au încercat să ne ardă cărţile şi să ne interzică limba. Eram o superputere industrială înainte să ne ia Hitler de iobagi. I-am supravieţuit lui Hitler numai ca să îndurăm devastarea economică şi intelectuală pricinuită de sovietici. Şi totuşi, iată-

[8] Băutură alcoolică amăruie, asemănătoare bitterului.

ne acum în viaţă, suverani şi bogaţi. Ce urmează, Jakub? Care e viziunea pentru naţiunea noastră, ce ne va defini pe viitor?

— Am auzit că preţurile la lactate or să crească exponenţial la anul, am spus eu.

— Ha, un sceptic! Îmi plac scepticii. Păstrează o democraţie cinstită, dar nu prea gândesc la scară mare. Aşa că încearcă să gândeşti la o scară mai mare. Ce face ca o ţară să aibă un destin măreţ? Bogăţia, armata, servicii medicale pentru toată lumea?

— Las asta în seama specialiştilor.

— Măreţia unei naţiuni nu e definită de abstracţiuni, Jakub. E definită de imagini. De poveşti care se împrăştie de la om la om, prin televiziune sau pe internet, poveşti despre construcţia unui nou parc, despre hrănirea celor fără adăpost şi despre arestarea oamenilor răi care fură de la oamenii buni. Măreţia unei naţiuni stă în simbolurile ei, în gesturile ei memorabile, în lucrurile nemaivăzute pe care le face. Tocmai de aceea rămân americanii în urmă – şi-au construit naţiunea pe ideea de a face lucruri noi, iar acum preferă să stea şi să se roage ca lumea să nu-i pună să se adapteze prea mult. Noi n-o să-i urmăm pe această cale. N-o să urmăm pe nimeni. O să luăm naveta asta şi o s-o trimitem spre Venus. Suntem o naţiune de regi şi descoperitori, dar copiii de peste Ocean încă ne confundă cu Cecenia sau ne reduc la marea noastră afinitate pentru bere sau la pornografie. În câteva luni, copiii ăştia or să ştie că suntem singurii care au avut curajul să studieze cel mai neobişnuit fenomen ştiinţific al acestui secol.

Mi-am păstrat o expresie neutră. Nu voiam să-şi dea seama că mă cucerise, nu încă.

— Crezi că opinia publică va fi de acord? am întrebat eu.

— Ce-şi doreşte cel mai mult naţiunea noastră acum? Vrea să ştie că nu suntem marionetele Uniunii Europene, nici ale americanilor, nici ale ruşilor. Cehii vor să ştie că politicienii lor iau decizii pentru binele naţiunii, nu al unor oameni de afaceri sau al guvernelor străine. Asta este evoluţia după care tânjesc. Am învins comuniştii cu decenii în urmă, Jakub. Nu putem să ne mândrim cu asta la nesfârşit. Republica noastră nu va avea niciodată agricultura Americii Latine sau resursele Ucrainei. Nu avem nici mega-armata americanilor, nici monopolul scandinavilor asupra pescuitului. Cum putem ieşi în faţă în

această lume? Cu idei. Cu ştiinţa. Ţara asta are nevoie de un viitor, şi n-am să mă întind liniştit pe patul morţii până n-am să i-l ofer.

Am luat o gură de cola şi m-am uitat prin birou. Niciun obiect nu era deranjat, ca şi când nimeni n-ar fi pus mâna pe trofeele de la hochei sau pe pozele cu soţia lui, ca şi când nimeni n-ar fi moţăit vreodată pe canapeaua de piele de sub fereastra ce dădea spre centrul Pragăi. Biroul era aranjat cu aceeaşi precizie ca şi viaţa senatorului.

— Şi de ce ai avea nevoie de la mine? De consiliere?

— Din câte înţeleg, în faţa mea se află probabil cel mai mare specialist în praful cosmic din întreaga Europă. Ai descoperit o particulă a vieţii nou-nouţă! Îmi închipui că te simţi extraordinar.

Secretara a intrat în birou cu un bol de supă de usturoi şi o farfurie cu sângerete, crochete cu cartofi şi sos de hrean. Senatorul a tăiat cârnatul şi un strop de grăsime i-a aterizat pe cravata pătată cu cenuşă.

— Sigur, sigur, consilierea ne-ar prinde bine, dar am avea nevoie de mai mult de la tine.

Şi-a pus ustensilele jos, a mestecat pe îndelete şi a înghiţit, zâmbind pe seama mâinii cu care îmi loveam nerăbdător genunchiul.

— Vrem să fii primul ceh care vede universul, a adăugat el.

M-a luat cu ameţeală. Am mai băut o gură de cola, regretând că n-am cerut nişte alcool.

— Eşti vegetarian, am spus eu.

— În biroul meu sunt bărbat. Am încredere că vei păstra secretul. Am încredere că vom avea încredere unul în celălalt. Ce părere ai de propunerea mea?

— Nu-mi vine să cred ce-am auzit.

— Lucrul extraordinar, Jakub, nu e doar ce ai descoperit despre Saturn, ci şi că ştiu cine eşti. Tu şi cu mine trebuie să facem treaba asta împreună. Tatăl tău a fost un colaborator, un criminal, un simbol al grozăviilor care ne bântuie până în ziua de azi. Ca fiu al lui, tu eşti pasul înainte, departe de istoria ruşinii noastre. Jakub Procházka, fiul unui comunist loial, exemplul strălucit al unui comunist reformat. (Nu mai eşti comunist, nu? Bine, bine.) Un om care a avut de îndurat moartea părinţilor săi, care a crescut într-un sat modest din pensia modestă a bunicilor şi care, în ciuda tuturor obstacolelor, şi-a revărsat talentul

asupra lumii, devenind un campion la categoria grea în domeniul lui. Întruparea democraţiei şi capitalismului, dar, în acelaşi timp, umil servitor al poporului şi căutător al adevărului. Un om de ştiinţă. Vreau să trimit un ceh în Spaţiu, Jakub, şi cehul acela vei fi tu. Europa ne va lua peste picior, iar contribuabilii împovăraţi îşi vor răcni scepticismul. Dar există un viitor în povestea asta – adică un viitor pentru ţară – şi o putem vinde ca atare, cu tine la pachet. Astronautul din Praga. Întruchiparea naţiunii noastre transformate ducându-ne steagul în cosmos. Vezi imaginea de ansamblu?

O vedeam. O vedeam şi m-am aplecat uşor în faţă, simţind cum chiorăie ceva în adâncul măruntaielor mele.

Caninii senatorului s-au afundat încă o dată în cârnatul de porc, iar pe frunte i-au apărut broboane de sudoare de la hrean. Era animat, gălăgios, necontrolat, îmbujorat, atât de diferit de apariţiile lui televizate, aşa că mi-am zis: am în faţă un om care îşi ticluieşte câte o identitate diferită de fiecare dată când intră într-o cameră şi n-ar trebui să am încredere în el. Dar tot am avut încredere.

Mi-am îndreptat umerii şi mi-am dres glasul, lipindu-mi de genunchi mâna tremurândă, împovărat de destinul pe care tocmai mi-l oferise acest străin. Îngroşându-mi vocea ca să se asorteze cu gravitatea momentului, am zis:

— Ei bine, la dracu'!

După trei zile, guvernul a aprobat misiunea aproape în unanimitate. După o săptămână, am văzut scheletul lui *JanHus1*, care pe o latură încă avea crucea albă elveţiană în mijlocul unei mări roşii. Şi am strâns pentru prima oară mâna tipului care avea tatuaj cu Iron Maiden. După două luni, lumea ştia cine eram şi încotro mă îndreptam. Naveta fusese terminată. La ceremonia de prezentare, Lenka a purtat o rochie neagră, a dat mâna cu preşedintele şi a continuat cu eleganţă conversaţia cât am dat eu fuga la baie să vomit. Iar după şase luni, mă trezeam la bordul lui *JanHus1*.

•

Am desfăcut fermoarul Uterului şi mi-am croit drum până la Coridorul 2, unde mă aştepta redutabila bandă de alergare. N-am auzit creatura umblând pe niciunul dintre coridoare şi m-am gândit că poate somnul chiar o făcuse să dispară. Centrul îmi cerea să fac mişcare două ore pe zi ca să încetinesc pierderea

de masă osoasă, dar în ultima vreme dedicasem tot mai puţin timp roţii de hamster, preferând să stau mai mult în laborator. Am luat harnaşamentul prins de perete şi mi-am pus curelele în jurul umerilor, fixându-mi tălpile de platforma mică şi cenuşie de sub mine. Acesta era singurul beneficiu al aparatului – mă făcea să mă simt ca şi când aş fi mers pe trotuarele Pământului. Am început cu o alergare de încălzire, apoi am mărit viteza. Efortul îmi chinuia gambele slăbite şi respiram zgomotos, ca să nu mă mai gândesc la creatură, la halucinaţia dispărută. Am alergat până mi s-a făcut greaţă, ca să-mi iau gândul de la Lenka, să nu-mi mai amintesc forma exactă a nasului ei. Am alergat o oră, după care mi-am scos harnaşamentul. Ochii mă usturau de la transpiraţie, iar transpiraţia îmi puţea a whisky. M-am întors în Camera de Culcare să mă spăl şi să mă schimb.

Creatura era acolo, însoţită de mirosul ei neobişnuit. Hainele mele îi pluteau în jurul picioarelor, făcând-o să semene cu un cuier viu; faţa şi un picior îi erau îngropate în dulapul meu, cotrobăind şi râcâind.

— Încetează, am spus eu.

Creatura s-a întors spre mine, cu buzele strânse şi cu ochii oscilând între mine şi marfa de contrabandă de pe picioarele ei. Apoi mi-a pus cămăşile şi pantalonii înapoi în dulap.

— Am fost atât de captivat de căutări, încât am uitat să-ţi monitorizez mişcările. Mi-e ruşine, om costeliv.

— Am crezut că ai dispărut. Că te-a alungat somnul.

— Ţi-ai dori să plec?

— Nu ştiu. Ce faci?

— Caut cenuşa strămoşului tău.

— Iar m-ai... studiat. Am simţit.

— Scuze. Nu m-am putut abţine. Un cercetător e mereu cu gândul la subiectul lui, nu crezi? Dar aş vrea să-mi dai permisiunea, om costeliv. Permisiunea să te studiez.

— Ce se află în capul meu nu-ţi aparţine. Nu vreau să mai faci asta.

Chiar atunci s-a auzit vocea lui Petr în intercom.

— Trebuie să stăm de vorbă, a spus el cu oarecare îngrijorare.

Am mormăit recunoscător pentru întrerupere şi am lăsat creatura în urmă, pornind către Salon, unde m-am legat de scaun în faţa Lătăreţului. Am răspuns la apelul lui Petr.

— Hei, m-a întâmpinat el, oamenii de la relaţii publice sunt şucăriţi că ai anulat sesiunea video. Sunt mulţi civili care aşteaptă să stea de vorbă cu tine.

— N-am putut. Nu azi.

— Le-am zis că-mi asum eu responsabilitatea, dat fiind ce s-a întâmplat cu Lenka. Dar mai e ceva: filtrele de aer detectează o substanţă străină. Nu-mi dau seama ce este. Vezi ceva neobişnuit pe Coridorul 3? Sau în altă parte?

Am aruncat o privire spre gura sistemului de filtrare de pe coridor, apoi la creatura care plutea spre bucătărie.

— Nu, i-am răspuns eu.

— Bine. Oricum, o să facem o purificare a aerului, ca măsură de precauţie. Ştii procedura.

Mi-am croit drum până la laborator. Pentru a evita contaminarea mostrelor, laboratorul avea un sistem de filtrare separat, aşa că oferea un refugiu sigur pe durata purificărilor de urgenţă. Am trecut pe lângă bucătărie şi am văzut faţa creaturii îngropată în frigider, scormonind prin îngheţatele pe băţ. M-am întrebat dacă era bine s-o previn. Oare nu cumva ştia deja ce avea să se întâmple?

Am închis uşa laboratorului şi am făcut o analiză a aerului pe tabletă. Nicio substanţă necunoscută. Apoi am preluat apelul lui Petr pe tabletă.

— Pot să-ţi cer o favoare? l-am întrebat eu.

— Etanşăm laboratorul. Purificarea începe în două minute. Ce anume?

— Poţi să pui pe cineva s-o urmărească? Vreau să ştiu că e în siguranţă.

— Un minut şi jumătate. Ascultă, nu cred că e o idee tocmai bună. Are nevoie de ceva timp.

— Ce naiba, nu se poate să nu ştiu unde e şi ce face. Nici măcar n-a vrut să stea de vorbă cu mine, Petr.

— Treizeci de secunde. Nu ştiu, Jakub. Ai puţină răbdare! Dacă începem să facem cercetări, lumea o să înceapă să vorbească. Şi în scurtă vreme o să ne trezim că povestea asta apare pe primele pagini ale revistelor de scandal.

Avea dreptate, dar a fi umilit în faimoasa presă tabloidă a naţiunii părea un preţ acceptabil pentru a afla cum se simţea Lenka. Şi de ce naiba mă lăsa să-mi fac griji şi să mă chinuiesc?

— Nu pot să stau aici fără să ştiu nimic. Trebuie să găseşti o soluţie pentru mine.

M-am uitat prin laborator. Pe peretele din stânga, sertare cu particule de praf cosmic deja analizate şi catalogate, pe care le luasem cu mine ca termen de comparaţie pentru praful pe care aveam să-l recoltez din Chopra. Particule de cosmos foarte procesate, care conţineau H_2, magneziu, siliciu, fier, carbon, carbură de siliciu, deseori amestecate cu praf provenit din asteroizi sau din comete – cel din comete întotdeauna dădea speranţe, întrucât cometele sunt gunoierii universului, vagabonzi care îşi împing neobosit cărucioarele cu gunoaie intergalactice de-a lungul secolelor. Tocmai în cărucioarele acelea era cel mai probabil să descoperim noi particule organice, care să ne ofere indicii cu privire la alte forme de viaţă din univers, precum şi substanţe care ne puteau ajuta să clarificăm formarea planetelor, structura altor sisteme planetare, poate chiar şi ce s-a întâmplat în timpul Big Bangului. Dar toate aceste mostre erau fumate, nu-mi ofereau niciun stimul pentru imaginaţie. Pe partea stângă a încăperii aşteptau recipiente goale din sticlă şi titan, sterile şi lustruite cu grijă, gata să fie umplute cu particulele de praf interstelar care veniseră la noi din necunoscut.

— Lasă-mă să mă gândesc, a spus Petr. Aş putea să apelez la Ministerul de Interne. Trebuie să-ţi recapeţi concentrarea. Zborul ăsta ne costă o grămadă de bani. Şi lumea e cu ochii pe noi.

Ceaţa familiară, un gaz gălbui, s-a împrăştiat prin gurile de ventilare. Bomba! – o revoluţie în curăţenia casnică şi sponsor al misiunii. Gata cu şerveţelele antibacteriene, gata cu Lysol[9]. Tot ce trebuia să facă gospodina sau gospodarul cel vrednic era ca, o dată pe săptămână, să pună în mijlocul casei pătratul albastru marca Bomba!, să îl activeze şi să iasă afară cinci minute. În acest timp, ceaţa avea să se împrăştie prin casă, eradicând 99,99993% din bacterii, un genocid de o eficacitate nemiloasă. După aceea, substanţa se transforma în particule inofensive de azot, lăsând în urmă un plăcut miros de lămâie. Împreună cu specialiştii care inventaseră Bomba!, inginerii din Programul Spaţial realizaseră o nouă versiune a substanţei, care să combată toate particulele dăunătoare cunoscute pe care le-ar fi putut întâlni un astronaut. *Bomba*! *Acum şi în spaţiu*! proclamau

[9] Produs de curăţenie pe bază de peroxid de oxigen.

spoturile publicitare. M-am întrebat dacă gazul avea să afecteze creatura, dacă aveam să-i găsesc cadavrul şi să-l duc pe Pământ. Ceaţa s-a subţiat.

— Gata, a spus Petr. Nici urmă de substanţă necunoscută.

În spatele meu, s-a auzit un uşor ciocănit în uşă.

— Excelent, am răspuns eu. Putem să ne oprim?

— Am nevoie de tine calm, Kubo.

Kubo. Aşa îmi spunea mama.

— Am înţeles. O să-mi vin în fire. Dar dă-mi o pauză şi încearcă s-o găseşti pe nevastă-mea.

Pauză.

— Mai vorbim peste trei ore, a spus el şi faţa i-a dispărut de pe tabletă.

Încă un ciocănit. Am deschis uşa ermetică. Creatura arăta ca un şniţel înainte de prăjire – pielea îi era acoperită cu o pudră albă, iar din peri îi picura un mucus gălbui, de consistenţa oului. Avea buzele de un albastru bolnăvicios, iar unul dintre picioare îi era blocat într-un borcan mare de Nutella.

— Mi-ai mâncat desertul, am spus eu.

— Scuze. N-am găsit ovule aviare. Am dat o tură pe la marginea memoriei tale – doar pentru scurtă vreme, jur – şi m-a cuprins ceea ce specia voastră numeşte o depresie.

— Ţi-am zis că nu vreau să-mi mai umbli prin cap.

— E delicioasă Nutella. Cremoasă şi savuroasă ca larvele de Shtoma de acasă. Le spargi şi le sugi grăsimea.

— Ai păţit ceva? am întrebat eu.

— Nu te învinovăţesc pentru curiozitatea ta, om costeliv. N-am simţit nicio durere la contactul cu lichidele de curăţare de pe Pământ.

Am înotat spre creatură, dorindu-mi să nu dispară. Avea gura închisă, şi m-am întrebat ce evoluţie cosmică ar fi putut da naştere acestei specii. Oare faptul că îi asociam părţile corpului cu animale pământene însemna existenţa unei conexiuni? Sau pur şi simplu mă străduiam cu disperare să găsesc ceva familiar? Poate că înseşi gândurile astea dovedeau că mă ţicnisem. Mi-am supt sânge din măsele şi m-am frecat la ochii inflamaţi.

— Nu-mi place deloc că mi-ai mâncat Nutella, am zis eu. Mai am doar un borcan.

— Îmi asum responsabilitatea, a răspuns creatura, deşi cred că am o scuză validă. Specia voastră evaluează mărimea lucrurilor din jur într-un context comparativ. Lucrurile care sunt mai mari decât capacitatea de reflectare a creierului vostru vă înspăimântă. Iar frica asta mi se pare incomodă, ca dormitul pe un pat făcut din cochilii goale de Shtoma. M-a infectat. Împreună cu tine, am făcut dragoste cu soţia ta şi am urmărit-o în timp ce urina în dispozitive de detectare a sarcinii. Împreună cu tine, am meditat la ceea ce numiţi moarte şi la spaima existenţială asociată cu ambiţia voastră. În mod ciudat, crema asta cu alune, care mi se tot lipea de dinţi, mi-a săturat stomacurile şi a făcut ca toate revelaţiile astea să fie mai puţin neplăcute. Ce mă necăjeşte cel mai mult, om costeliv, e că acum vă împărtăşesc fricile, cu toate că nu le înţeleg. Ce se va întâmpla când voi pieri? De ce să-ţi pui o asemenea întrebare când, după cum spun Bătrânii tribului meu, certitudinea e imposibilă?

O halucinaţie nu avea cum să fie plină de gânduri care mie nu-mi trecuseră niciodată prin cap, nu? Nici nu avea cum să se acopere cu lichid dezinfectant de consistenţa gălbenuşului sau să-mi trezească amintiri într-un mod aproape cinematografic, prin cadre şi montaj, pe care le trăiam ca şi când aş fi stat pe un scaun din sală şi, în acelaşi timp, m-aş fi plimbat pe ecran. Da, frica era prezentă, şi nu aveam nicio zeitate căreia să-i cer favoruri, dar, cu cât ajungeam mai repede la momentul adevărului, cu atât aş fi îndurat mai devreme consecinţele faptului că fie descoperisem o nouă formă de viaţă în univers, fie îmi pierdusem minţile.

Am întins mâna, cu un deget ridicat. Încă mă puteam întoarce. Idei, ştiinţă, un viitor pentru ţară, aşa îmi spusese Tůma. Şi dacă îţi prind un extraterestru, senatorule? Vom stârni mândria naţională pe care ţi-o doreai? Creatura nu avea cum să fie reală. Buzele, dinţii de fumător, ochii, lipsa organelor genitale – oare ce ar fi dat la iveală analiza freudiană a lui Kuřák aplicată acestui mozaic al imaginaţiei mele? Da, mama avea buze cărnoase, parte din şarmul ei de vedetă de cinema. Da, dinţii tatii erau deseori galbeni. Deci mai probabil era să-i duc lui Tůma un nou pacient pentru Bohnice, cel mai bun stabiliment pentru nebuni din Praga.

Am atins piciorul creaturii şi am simţit asprimea ca de mochetă de hotel a fiecărui fir de păr, soliditatea de oţel a osului, pielea uscată care pulsa uşor.

Era aici. Chiar era.

— Eşti aici, am spus eu.

— Da, sunt.

I-am dat drumul la picior şi m-am împins în spate, trăgând cu frenezie de mânerele fixate pe pereţi.

— Mi-aş dori să am capacitatea de a te ajuta să gestionezi acest stres emoţional. Nu-ţi pot oferi alinarea Nutellei, căci am consumat-o.

Aveam nevoie să mă gândesc, să diger, aveam nevoie să uit această atingere. Am lăsat creatura în urmă şi m-am dus în laborator, unde am inventariat mostrele vechi, am şters mecanic însemnările din jurnalul de bord şi am făcut unele nou-nouţe, am lustruit sticlăria şi am reorganizat obiectele fixate de masă: o veioză, bilete autoadezive, pixuri argintii, o agendă.

Am stat ascuns în laborator două ore. Când m-am întors pe coridoare, am auzit un uşor sforăit. Creatura plutea într-un colţ al Salonului, cu toţi ochii închişi şi cu picioarele strânse sub pântece, alcătuind o sferă aproape perfectă. Ştiam ce trebuia făcut.

M-am dus să iau un scalpel din laborator. Care este datoria unui om de ştiinţă când se află în faţa unor posibilităţi imposibile? Un om de ştiinţă strânge date şi le studiază în concordanţă cu metoda ştiinţifică. Am cumpănit dacă să risc să prelevez o mostră de piele – sau poate doar să râcâi nişte celule epiteliale – şi să dau fuga în laborator înainte să-şi dea seama creatura ce se întâmplă. Aveam şi opţiunea mai sigură de a preleva doar nişte păr. Aşa era cel mai bine. Dacă puneam sub microscop o bucăţică din creatură şi descopeream particule reale, puteam să fiu sigur. Particulele nu mint. Elementele chimice dezvăluie adevărul. O clipă, m-am gândit să înfig pur şi simplu scalpelul în pântecele creaturii şi să-i împrăştii conţinutul, oricare ar fi fost, prin toată naveta – asta ar fi fost dovada cea mai tangibilă. Cu o migrenă intensă şi degete tremurânde, efecte secundare ale somniferului, m-am apropiat de creatura extraterestră, numărându-i în gând respiraţiile. Am ridicat scalpelul, hotărând să merg pe varianta înţeleaptă de a preleva păr.

Fără să deschidă ochii, creatura a spus:

— Să fiu în locul tău, nu mi-aş urma intenţiile în clipa asta, om costeliv.

Am tresărit. Fraza a sunat ca o mârâitură veritabilă.

Ochii i s-au deschis. Picioarele i-au rămas nemişcate.

Pleoapele îmi pulsau, nu puteam să înghit. Trebuia să existe o cale. Ceva ce aş fi putut pune sub microscop ca să-mi confirm sau să-mi infirm simţurile. În clipa aceea, părea mai important decât furtul focului din Olimp sau spargerea atomului. Ce am făcut a fost inevitabil.

M-am repezit cu scalpelul spre spatele creaturii.

Dar mi l-a înhăţat imediat cu un picior, iar cu alte trei m-a înşfăcat pe mine. Apoi a ţâşnit în sus cu o viteză uluitoare, apăsându-mi cu toată greutatea ei pieptul, burta şi zona inghinală. Presiunea picioarelor păroase era ca un trio de şerpi unduitori – nu-mi puteam mişca nicio parte a corpului de la gât în jos.

— Refuzi să fii subiectul meu, dar vrei să fiu eu subiectul tău, a spus creatura.

Vorbele ei păreau să nu conţină niciun pic de ură, erau doar descrierea unui fapt. Scalpelul a zburat spre fereastra Salonului.

— Îmi pare rău, am răspuns eu. N-am vrut să-ţi fac rău.

— Ştiu asta, om costeliv. Dar corpul nu trebuie să fie pângărit. Acesta este cel mai mare adevăr din univers.

— Ştii că apariţia ta a fost... surprinzătoare. Trebuie să aflu dacă eşti aici.

— Închipuie-ţi cât de uimit am fost eu când am descoperit Pământul.

— Îmi dau seama că nu se compară cu toate celelalte lucruri pe care le-ai văzut.

Creatura a tăcut.

— Dă-mi o mostră de piele. Una mică. Ca să fiu sigur. Putem să fim subiect de studiu unul pentru celălalt. Ai un nume? Cum să-ţi spun?

Din nou, tăcere. Strânsoarea creaturii a slăbit. Îi simţeam pântecele cald lipit de tot corpul, ca pe o saltea cu apă.

— Poate că a fost o greşeală, a spus ea. Da, sunt sigur.

Apoi şi-a desfăcut picioarele din jurul trunchiului meu şi a pornit în grabă pe coridoare.

— Nu, n-a fost. Rămâi aici, am rugat-o eu.

M-am propulsat în faţă, trăgându-mă de barele montate pe pereţi, dar nu puteam egala viteza creaturii, care în câteva clipe a dispărut din raza mea vizuală. M-am uitat în laborator, în camera mea, în bucătărie, în baie, prin toate ungherele Salonului. Am strigat, am rugat-o să se întoarcă. I-am promis să-i dau orice îi trebuie. I-am promis că n-am să-i mai violez corpul niciodată. I-am mărturisit că era prea importantă pentru mine.

Niciun răspuns.

Câteva ore mai târziu, când în cele din urmă m-am căţărat în Uter şi am stins luminile, picurându-mi pe limbă de două ori doza recomandată de Sladké Sny, am simţit din nou presiune în tâmple şi câmpul vizual mi s-a umplut de pete colorate. Mă durea falca de la molarul infectat. Deci, în ciuda absenţei, creatura continua să mă sondeze. Căuta o zi anume. Ziua când în viaţa mea a apărut un artefact care i-a aparţinut tatii. O gheată de fier.

• Gheata de fier

Au trecut două zile de când am împlinit treisprezece ani şi zac la pat cu febră şi dureri de stomac. Bunica vine pe la mine la fiecare câteva ore, iar eu citesc *Robinson Crusoe* şi vomit în găleata în care de obicei strângem sângele porcului. E o vară ploioasă şi pe fereastră îl văd pe bunicul blestemând cerul şi plescăind cu cizmele prin noroi în timp ce îndeasă paie în cuştile iepurilor. Apa de pe jgheaburi se strânge într-un butoi din care bunica îşi udă florile din casă. Găinile dorm în coteţ, ţinându-se cu ghearele de prăjinile care le servesc drept paturi. De pe acoperişul casei două pisici negre cad în noroi, miorlăind şi scuipându-se. Nu-mi dau seama dacă se omoară sau se împerechează, şi nu-mi dau seama nici dacă diferenţa are vreo importanţă.

Într-o zi – copleşit de boală, le-am pierdut şirul, nu mai ştiu dacă e duminică sau joi –, la poarta noastră îşi face apariţia un Nissan albastru. Un bărbat în costum iese din maşină, îşi netezeşte sacoul şi scoate din portbagaj un rucsac violet. Ciocăniturile lui în uşă răsună pe holul rece. Bunica stă de vorbă

cu el la intrare. Ies din camera mea şi încerc să le desluşesc şoaptele.

— Du-te la culcare, îmi spune bunica.

— Deci el e băiatul, comentează străinul, care vorbeşte din colţul gurii şi, în ciuda ciupiturilor de vărsat adânci, are înfăţişare de actor de cinema – o mandibulă puternică, acoperită cu o barbă de trei zile, ochi reci, părul pieptănat pe spate, dar nu slinos.

Bunicul vine şi el din grădină, cu o ţigară între dinţi şi o grămăjoară de bulgur în mână. Îl ascultă pe străin.

— Jakub, în pat, spune bunicul.

Apoi îi face semn străinului să-l urmeze în salon şi închide uşa în urma lui. Număr până la şaizeci şi mă apropii de uşă. Scot cheia cu grijă şi mă uit pe gaură. Bunicul stă cu o bere în faţă, iar străinul îşi pune rucsacul ud pe masă şi scoate din el o gheată de fier ruginită, atât de mare, încât nu i s-ar potrivi decât unui uriaş. Bunica îşi udă plantele, cu spatele întors la cei doi bărbaţi.

— După cum v-am zis, explică străinul, pe vremuri am fost, într-un mod foarte specific, strâns legat de fiul dumneavoastră. Când ne-am întâlnit prima oară, mi-a prezentat gheata pe care o vedeţi pe masă. M-a dus într-o cameră de interogare din sediul poliţiei secrete şi m-a întrebat dacă îmi place poezia.

— Vă dau o bere dacă vă luaţi lucrurile ude de pe masa soţiei mele, spune bunicul.

— Scuze, spune străinul, lăsând gheata unde este. I-am zis că da, îmi place. Şi că îmi plac clasicii, ca oricărui student. L-am pomenit pe William Blake. M-a întrebat şi dacă scriu poezie.

— Vă pierdeţi timpul aici, spune bunicul.

— Nu scriu poezie, domnule Procházka. Îmi place, dar nu mă pricep să văd lumea în imagini. Şi totuşi, fiul dumneavoastră era sigur că sunt editorul unui buletin internaţional. Un apel la acţiune. Era sigur că scriam versuri care îndemnau la o revoluţie violentă, la un măcel al liderilor de partid şi al familiilor lor – aşa cum făcuseră bolşevicii cu ţarul –, şi că scopul era să deschidem porţile ţării capitaliştilor şi să înrobim din nou clasa muncitoare. Era atât de sigur că mi-a băgat picioarele în ghetele astea. Asta e una dintre ele.

Străinul loveşte uşor gheata de fier.

— Ştiţi că fiul meu a murit, spune bunicul.

— Vi se întâmplă să vă amorţească picioarele? De tot, adică. Să încercaţi să vă ridicaţi şi să simţiţi că n-aveţi niciun control asupra lor, ca şi când v-ar fi secţionat cineva nervii şi nu mai puteţi să daţi comenzi propriei cărni? Aşa e şi cu ghetele astea. Fiul dumneavoastră a fost foarte grijuliu când mi-a ras pieptul şi mi-a lipit firele electrice chiar sub sfârcuri. A tuşit politicos când mi-a împins scaunul mai aproape de perete, ca să-mi pot sprijini capul, apoi mi-a pus o bucată de carton între dinţi ca să am ce muşca. M-a bătut uşor pe umăr, ca un străin care te avertizează că ai scăpat o monedă, după care a apăsat pe un buton şi s-a uitat la mine în timp ce galoşii de fier îmi împrăştiau curentul prin măduva oaselor. Devii un fel de bec uman. Te pişi pe tine, plângi un pic, iar în cele din urmă iei pixul, semnezi şi strigi: *Oh, da, recunosc tot, am scris poezii*! Dar fiul dumneavoastră – nu pot să vorbesc despre alţi ofiţeri ai Partidului, dar pot vorbi cu fiecare celulă din corpul meu despre fiul dumneavoastră – nu m-a lăsat să-mi recunosc vina atât de repede. A scăzut voltajul şi mi-a descris o zi obişnuită din viaţa mamei mele. Dimineaţa, mi-a spus el, mănâncă un sandviş cu dulceaţă şi cu brânză Edam. Se spală pe dinţi cu Elmex în timp ce ascultă *dechovka*[10] la radio. Merge cu metroul pe Magistrala A până la Piaţa Oraşului Vechi, unde lucrează ca dactilografă. La prânz, îşi face un sandviş cu şuncă, cu excepţia zilelor de luni, când mănâncă şniţelul care i-a rămas de duminică, punându-l cu o murătură între două felii de pâine de secară. În pauza de masă, citeşte teatru. Ajunge acasă în jur de patru şi se uită la televizor în timp ce curăţă cartofi şi face varza călită cu porc pentru cină. În punctul astă, domnule Procházka, fiul dumneavoastră, şi-a luat o mină foarte serioasă, pentru că reuşise să mă dea gata, şi era bucuros, dar nu putea să-şi arate plăcerea sadică. Fiul dumneavoastră avea simţul ruşinii. Era foarte serios când mi-a zis că mama se împreună cu tata numai miercurea, şi că nu-i permitea niciodată să-şi dea drumul în ea, deoarece credea că urma să vină un nou război mondial, iar americanii aveau să ne omoare pe toţi, aşa că de ce-ar mai face copii, numai ca să-i vadă cum mor? La fel ca mine, sunt sigur că vă întrebaţi dacă inventa toate lucrurile astea numai ca să mă terorizeze sau dacă bolşevicii chiar se uitau pe geamuri în timp ce tata şi mama se satisfăceau sau nu unul pe altul. N-am să ştiu niciodată,

[10] În cehă, în original: „muzică de fanfară”.

domnule Procházka. Ce să fac, s-o întreb pe mama? Văd că şi dumneavoastră sunteţi curios. După povestea asta, le-a dat voie degetelor mele amorţite să semneze o hârtie, a luat-o în mână şi s-a luminat la faţă ca un lacheu care urmează să-i ducă stăpânului ziarul de dimineaţă. Ce părere aveţi de asta?

Bunica stă nemişcată, uitându-se pe fereastră. Bunicul se ridică din fotoliu, oftează şi se îndreaptă de spate. Se duce la frigider şi ia o bere. O pune pe masă, o deschide şi bea jumătate odată.

— Vreţi să cer iertare în numele lui? întreabă bunicul. Ei bine, nu pot. Pentru că nu-s sigur că i-ar părea rău în clipa asta. Nu-s sigur că ar regreta ceva din ce s-a întâmplat. Era un om cu convingeri ferme.

— Nu sunteţi curios să aflaţi cum am pus mâna pe gheata asta? Acum sunt un om bogat, domnule Procházka. Privatizarea mi-a priit. Mă ocup cu fierul şi zincul. Am prins şi câteva contracte de armament. Ba chiar mă gândesc să deschid nişte fast-food-uri în centru. Am cumpărat gheata asta de la un prieten care lucrează la depozitul poliţiei. Ştiu că e cea cu care am avut o relaţie intimă pentru că numărul de serie mi s-a imprimat pe piele. Vă daţi seama? Procurorii aveau de gând să se folosească de asta împotriva fiului dumneavoastră, să facă de căcat numele Procházka pentru următoarele zece generaţii, dar el a plecat înainte ca procurorii să-şi ducă treaba la capăt. Mi-l imaginez căţărându-se pe cablul de oţel al telecabinei şi tăindu-l cu mâna lui, ca un laş ce era. Credeţi că am venit tocmai de la Praga ca să aud un bătrân spunându-mi că-i pare rău? Luaţi-vă scuzele şi daţi-le la porci.

Bunicul îşi termină berea. Se ridică în picioare şi apucă sticla de gât. Bunica îşi pune jos pulverizatorul. Străinul îşi scarpină barba de trei zile, făcând un zgomot ca de chibrit frecat de cutie. Mă aştept ca bunicul să-l lovească pe străin, însă nu ridică sticla. Mâna îi tremură. Pune sticla jos şi cade pradă unui acces de tuse tabagică, horcăind ca un urs rănit până când bunica îi dă o bomboană cu mentă şi îl freacă pe spate. Străinul bate darabana în gheată, amintind de ritmul ploii. E un gest aproape politicos, ca şi când i-ar lăsa oponentului timp să se refacă.

— A fost nepoliticos din partea mea, spune străinul în cele din urmă. Nu vreau să vă insult ocupaţia şi nici înţelepciunea pe care aţi dobândit-o cu vârsta. Dar, spuneţi-mi, cum să stau

deoparte? Ar trebui să existe nişte reguli în universul ăsta. Partidul v-a recompensat familia pentru că fiul dumneavoastră era un slujitor loial. Spuneţi-mi că nu merit dreptate. Convingeţi-mă că n-ar trebui să mă aflu aici şi plec. Şi nu mă mai întorc niciodată.

— Sunteţi un om credincios? întreabă bunicul.

— Nu.

— Atunci luaţi-vă dreptatea şi duceţi-vă la dracu'. Săptămâna trecută o maşină ne-a călcat una dintre pisici. La cine ar trebui să mă duc pentru daune? Oamenii nu plătesc întotdeauna pentru greşelile lor.

— Nu. Dar dacă pot ajuta să se facă dreptate..., răspunde străinul, apoi se ridică şi îşi netezeşte din nou cutele sacoului. În fine, asta a fost o introducere prietenească. O să mă mai vedeţi pe aici. Poate la magazin? Sau la bar? O să stau un pic de vorbă cu vecinii dumneavoastră. Mi-am cumpărat o cabană la marginea pădurii. Minunată privelişte!

— Ce vreţi? întreabă bunicul. Spuneţi-mi pe şleau!

— Încă nu ştiu, răspunde străinul. Dar, când mă hotărăsc, o să vă vizitez din nou.

Ia gheata de pe masă şi o bagă în rucsac. Cu umerii încovoiaţi, bunicul se uită pe fereastră la puii de găină care ciugulesc ce a mai rămas din seminţele de dimineaţă. Iar eu am uitat că nu mă uit la un film. Străinul cu gheata deschide uşa, iar eu cad pe spate.

— Micul Jakub, spune el.

Mă ridic în picioare. Îmi întinde o mână. N-o iau în seamă.

— Ce o să te faci când o să fii mare?

— Astronaut, spun eu.

— Deci erou. Îţi plăcea de tatăl tău?

Bunicul ia din nou sticla, dă fuga spre noi cu viteza unui tânăr şi strigă:

— Ieşi afară, javră! Piei de-aici!

Străinul iese în grabă pe uşă, apoi pe poartă, în timp ce Šíma încearcă să-l muşte de glezne. Urcă în maşină şi pleacă. Bunicul rămâne gâfâind în faţa porţii. E aproape miezul zilei, iar vecinii au ieşit pe strada mare – câte doi, câte trei – să-şi cumpere chifle proaspete de la brutărie. Se opresc câteva clipe să observe scena cu fuga străinului, cu siguranţă nerăbdători să

construiască teorii despre incident pe seară, în timpul partidelor de Mariáš[11].

— Ai auzit ce-am discutat? mă întreabă bunicul când se întoarce în casă.

Dau din cap că da.

— Ţi-e rău?

Clatin din cap. Furia îmi arde în stomac, de parcă aş fi gata să vomit, dar nu prea ştiu pe cine să fiu furios. Am fost pentru prima oară martor la iminenţa unei violenţe. Dar nici nu mă simt bine, nici nu mi se pare palpitant, ca în cărţi.

— Hai să jupuim un iepure, spune bunicul.

— Băiatul are gripă, intervine bunica.

— Atunci dă-i un ţoi de şliboviţă. Stă în casă de câteva săptămâni. Ţi se pare sănătos pentru un băiat?

Îmi pun un impermeabil şi îl urmez pe bunicul la cuştile iepurilor. Bagă mâna după Rost'a, un bărbătuş gras şi alb ghemuit într-un colţ. Rost'a ţipă şi se zvârcoleşte până când bunicul îi dă o lovitură rapidă peste ceafă. Găinile se strâng în jurul grămezii de gunoi şi se uită în sus, cotcodăcind extaziate, în timp ce bunicul îi taie gâtul lui Rost'a şi sângele li se revarsă, gros şi aburind, peste ciocuri.

Bunicul îl agaţă pe Rost'a în două cârlige prinse în copaci, îi scoate ochii cu vârful cuţitului şi mă lasă să-i dau la găini. Pe degete îmi rămâne un reziduu lipicios ca mucii.

Tata mi-a vorbit rareori despre munca lui. Mi-a zis că, în timp ce alţii stăteau la recepţiile hotelurilor sau mulgeau vaci, locuri călduţe oferite de stat, el avea grijă ca adevărul şi stabilitatea regimului să nu fie compromise de cei fără credinţă. Oamenii păreau să-l placă – întotdeauna îl salutau şi îi zâmbeau –, deşi, pe măsură ce creşteam şi înţelegeam mai multe, îmi dădeam seama de lipsa de sinceritate a acestor gesturi. Chiar şi după ce primise citaţie la proces, iar ziarele scriseseră despre cei ca el, tot nu credeam că tata ar fi putut face rău unui om nevinovat, cuiva care nu încerca să ne distrugă modul de viaţă.

— Să nu crezi tot ce-ai auzit de la străinul ăla, îmi spune bunicul în timp ce coboară cuţitul pe pântecele lui Rost'a.

— Dar dacă tata chiar s-a înşelat când i-a făcut rău?

[11] Joc de cărţi care se joacă în trei.

— Nu ştiu mai multe decât tine, Jakub. Ştiu că a făcut lucruri cu care nu eram de acord. Credea că făurea o lume mai bună pentru tine cu propriile lui mâini.

— Ar fi mers la închisoare?

— Ştii că lumea încearcă mereu să pună mâna pe noi. Când o ţară, când alta. Nu putem lupta cu toată lumea, suntem doar zece milioane, aşa că alegem oamenii care credem că ar trebui pedepsiţi şi îi facem să sufere cum putem mai bine. Într-o carte, tatăl tău e erou. În alta, e un monstru. Oamenii despre care nu se scriu cărţi au o viaţă mai uşoară.

Bunicul scoate ficatul, inima, rinichii, apoi retează labele şi coastele. Blana rămâne atârnată în copac, iar noi ne întoarcem în casă. Blana o să stea la uscat câteva zile, după care bunicul o s-o vândă. Ne curăţăm găinaţul de pe încălţări cu un cuţit de bucătărie şi, în timp ce bunicul spală carnea în chiuvetă înainte s-o pună pachete la congelator, o rog pe bunica să facă ceai. Pe masa din salon, a rămas în stratul fin de praf o urmă de picior uriaşă. Mi-aş dori ca gheata să mai fie acolo, s-o pot atinge. Cândva, tata a pus mâna pe ea, şi poate că o parte din el a rămas lipită de fier, un fir de praf, o coajă de piele însufleţită de aceeaşi viaţă ca şi mine. În noaptea aceea, când mă duc la culcare, fără febră, dar cuprins încă de greaţă, bunicii stau de vorbă în bucătărie, şi reuşesc să disting limpede un cuvânt pe care îl tot repetă: *Praga*.

•

Câteva zile mai târziu, mă simt din nou bine. După şcoală, merg de-a lungul râului Ohře, care trece prin Středa şi străbate o bună parte din ţară, vărsându-se în cele din urmă în Elba, vâna albastră a Europei. Luciul apei e presărat cu mâţişori roşietici şi doar plescăitul câte unui peşte întrerupe liniştea ca de duminică ce a învăluit strada mare – e ora prânzului şi toată lumea e acasă, mâncând cartofi cu şniţel, cartofi cu cârnaţi sau cartofi cu smântână. Apoi or să urmărească emisiunile politice în care nou descoperiţii apostoli ai democraţiei se duelează în idei, explicând cum ar trebui să funcţioneze o piaţă liberă şi cât de sever ar trebui pedepsiţi colaboratorii comunişti, sub îndrumarea umanistă a sloganului preşedintelui Havel: Iubirea şi adevărul să triumfe asupra urii şi minciunii.

În faţa mea, sub o creangă joasă şi bogată, un bărbat se pişă pe trunchiul unei mesteacăn. Îşi încheie fermoarul şi se întoarce. E străinul cu gheata.

— Micul astronaut, spune el mestecând.

— N-ai voie să vorbeşti cu mine.

— Încântătoare satele astea! O bine-venită evadare din Praga, care, după căderea Moscovei, a fost năvălită de prea mulţi americani şi britanici cu camerele lor foto. Aici, ai doar bere, râuri şi amicale de fotbal. Un loc bun pentru un băiat. Vrei nişte gumă?

Întinde o mână. Pachetul e împodobit cu mere şi portocale. N-am mestecat niciodată marca asta şi mi-aş dori din tot sufletul s-o gust – aroma pe care o degajă gura străinului e la fel de plăcută ca a cireşilor vara. Dar omul ăsta nu mi-e prieten, aşa că dau cu palma peste pachetul de gumă şi ridic pumnii, pregătit de riposta lui.

— Un luptător! râde străinul. Bravo, bravo. Numai să nu mergi prea departe. În ziua de azi, toţi se cred luptători. Dar nu toţi suntem. Ceea ce e în regulă. Gândeşte-te numai: dacă americanii ne-ar fi eliberat de Hitler înaintea ruşilor, am fi fost liberi. Tatăl tău şi cu mine am fi putut fi buni prieteni. Iar tu ai fi putut să iei de la mine câtă gumă ai fi poftit. Îmi tot imaginez cum ar fi fost.

Până în clipa asta, nu m-am simţit niciodată urât de cineva. În Praga, aveam o rivalitate cu un băiat pe nume Jacko – eram amândoi buni la fotbal şi concuram mereu pentru titlul de căpitan al echipei şcolii. Uneori, când ne certam, încercam să ne dăm palme, dar ratam aproape mereu, şi amândoi ştiam că nu ne-am face rău cu adevărat. Profesam ura unul faţă de celălalt, dar mie îmi plăcea de el, şi cred că şi lui îi plăcea de mine. Dar Jacko a dispărut din viaţa mea, la fel ca toate cunoştinţele mele din Praga, iar acuma mi-e dor de regulile de luptă cărora ne supuneam amândoi, pentru că nu există nicio regulă stabilită cu omul care stă acum în faţa mea. Zâmbeşte superior, ca şi când ar şti anumite lucruri. A venit în casa bunicilor mei şi l-a făcut pe bunicul, fiul lui Perun[12], să pară slab. Iar acum e singur cu mine, şi mi se face rău amintindu-mi toate ştirile despre copii de vârsta mea târâţi în pădure şi omorâţi de adulţi. Rămân cu

[12] Zeul suprem în mitologia slavă, zeul fulgerului şi al tunetului.

pumnii ridicaţi. Orice ar vrea să-mi facă, o să am grijă să nu-i fie uşor.

Dar străinul îşi aprinde o ţigară şi se întoarce. Simt că o să mă prăbuşesc. Străinul porneşte către strada mare, apoi o ia spre nord, către casele de vacanţă. Mă aşez pe pământ şi respir adânc, aşteptând să treacă valul de adrenalină, simţind cum mi se limpezesc gândurile. Lângă mine văd pachetul de gumă. Îl iau de jos, îi desfac ambalajul şi pun conţinutul roz pe limbă. E dulce şi acră, ca afinele cu frişcă. Arunc guma în râu, cât de departe pot. În drum spre casă, îmi imaginez tancurile americane împodobite cu steaua argintie a Aliaţilor croindu-şi drum prin lanurile noastre de cartofi şi fetele din Boemia oferindu-şi buzele maxilarelor puternice şi trupurilor sănătoase ale tinerilor crescuţi cu Marlboro şi cu îngheţată cu glazură, în loc să îmbrăţişeze oasele descărnate şi piepturile înfometate ale băieţilor sovietici. Oare cum ar fi fost?

Timp de câteva ore, merg pe câmpuri, arunc cu pietre în raţe, fluier melodii care nu există decât în capul meu, întărât câinii răi care stau în spatele gardurilor, împungându-i cu un băţ. Cât a fost tata în viaţă, ştiam despre familia noastră doar lucruri din auzite sau ce deduceam din gesturile oamenilor, din faptul că prietenii se temeau de mine şi îmi făceau toate poftele când ieşeam pe afară (şi acum mă întreb: Dar Jacko? Lui de ce nu-i era frică de mine? Poate că părinţii lui nu-l preveniseră, sau poate că pur şi simplu era un rebel căruia nu-i păsa de statutul familiei mele) sau din felul în care vecinii noştri dădeau fuga în apartamentele lor când mama şi cu mine ne întorceam de la piaţă ca să nu trebuiască să ne salute. Acum, caut în trecut aceste momente, având grijă să nu le inventez, însă precizia memoriei mele se evaporă precum ceaţa de dimineaţă de pe luciul lacului. Ce ştiu sigur e că există un străin care îl vede în mine pe tatăl meu şi mă urăşte pentru asta. Sunt ţinta urii lui, şi probabil că vrea să-mi facă rău, să sufăr cu adevărat. O clipă, îmi doresc să dau timpul înapoi, să mă întorc înainte de revoluţie, înainte de căderea partidului. Vreau să fiu din nou în apartamentul nostru spaţios din Praga, în care părinţii mei găteau împreună şi aruncau cu mâncare unul în altul, în timp ce căldura caloriferelor lupta împotriva anexării de către iarnă. Puţin mi-ar păsa de ceea ce domneşte în afara casei noastre – capitalism, comunism sau orice altceva –, câtă vreme părinţii

mei s-ar întoarce şi m-ar proteja de oameni precum străinul ăsta. Şi da, poate că tata l-ar şi putea tortura un pic. I-aş da voie. I-aş cere tatii să-l tortureze pe individ până ar înceta să mă urască.

Îmi şterg faţa cu cămaşa şi mă uit în jur să mă asigur că nu m-a văzut nimeni plângând.

La apus, pornesc spre casă. Când ajung, doar jumătate din soare se mai zăreşte peste orizont. Pe lemnul masiv şi cafeniu al porţii, cineva a scris cu spray roşu:

Porcii lui Stalin. Groh, groh, groh.

Pe iarba de sub poartă se preling urină şi scuipat. Citesc cuvintele de mai multe ori, până se face întuneric şi nu le mai văd. Intru în salon, iar bunica îşi ridică privirea din ziar şi se uită la mine. Pe plită fierb nişte crenvurşti.

— Ce-i la televizor în seara asta? întreb eu.

— Un documentar despre rockul din Germania de Est, dinainte să cadă Zidul. Şi *Caracatiţa*, un film franţuzesc cu gangsteri. Violent, dar poţi să-l vezi.

Vreau să-i mărturisesc bunicii. Aş vrea să-i spun că mi-aş dori ca tata să se întoarcă şi să chinuiască oameni pentru mine. Aş vrea să-i spun că mi-e frică. În schimb, mănânc crenvurşti cu muştar iute şi mă uit la francezii de pe ecran, ale căror buze nu se sincronizează cu vorbele ceheşti pe care le rostesc. Bunica îşi dă cu cremă pe faţă şi îi cer să mă lase să miros cutia.

— A văzut bunicul poarta? întreb eu.

— Da. S-a dus la bar să-şi calmeze nervii.

Sătul şi obosit, mă las pe spate în fotoliu şi îl iau pe Šíma în braţe. De afară, îl aud pe Kuka, beţivul satului, care merge bălăbănindu-se pe strada mare, cântând despre ţâţe şi râuri de Becherovka[13]. Poarta se deschide cu un scârţâit, iar Šíma şi cu mine dăm fuga la uşă să-l întâmpinăm pe bunicul.

După ce intră în casă, bunicul se aşază pe un fotoliu, cu sângele şiroindu-i de pe frunte pe ambele tâmple. Šíma linge spaţiile sărate dintre degetele de la picioare ale bunicului, în timp ce bunica moaie în peroxid o batistă plină de muci şi i-o apasă pe rană. Obrazul drept al bunicului e umflat şi vânăt.

— Mládek şi prietenii lui de la oraş, ne explică el.

Mládek, cretinul satului, cu trupul hrănit o viaţă cu carne de porc, însă cu mintea hrănită doar cu o furie prost direcţionată.

[13] Bitter produs la Karlovy Vary.

Umblă ţanţoş prin oraş de parcă ar fi fost numit şerif, însoţit de ajutoarele lui, adolescenţi praghezi veniţi în vacanţă, trăind din banii părinţilor şi bând vârtos, gonind către o moarte timpurie. E un soi nou de tânăr ceh, inadecvările care au fost atât create, cât şi subvenţionate de comunism transformându-l într-un membru inutil al societăţii. Bineînţeles că Mládek şi-a găsit o nouă cauză în ruşinea familie noastre.

— Fascistu' ăla încă avea vopsea roşie pe tricou. Şi când mă gândesc câtă vopsea maro trebuie să cumpăr acuma! Cu pensia mea de căcat.

— Măcar e mai mare decât înainte, spune bunica.

— Nu-i niciodată suficient, spune bunicul. Se schimbă stăpânii, dar oamenii de rând primesc acelaşi căcat.

— Nu te mişca!

— Ai dat în ei? întreb eu.

Bunica se uită la mine ca atunci când îi calc pe flori sau uit să-i dau de mâncare lui Šíma.

— Doar ştii că am dat, Jakub. Ar trebui să vezi cum arată sălbaticii ăia, nişte fascişti cretini. L-am apucat pe Mládek de coada aia ca de şobolan şi l-am izbit cu năsăul de trotuar.

— Nu aşa se face, spune calm bunica.

— Totul a pornit de la el, de la individul cu gheata, răspunde bunicul. Nimeni nu prea se sinchisea de noi până să vină el aici să dea din gură. Oricum, putem să plecăm oricând de aici.

— Dar n-am făcut nimic, protestează bunica. Fiul bătrânei Sedláková e la puşcărie pentru că s-a atins de un adolescent, şi ce vezi scris pe poarta ei? Nimic. Toată lumea se înghesuie s-o bată pe umăr, biata femeie, să dea naştere unui monstru... „Uite, ţi-am făcut un ştrudel". Ea de ce nu fuge? Ce ne face pe noi diferiţi?

— Nu perverşii au ocupat ţara asta timp de şaizeci de ani, răspunde bunicul.

— Ba au ocupat întreaga planetă de la începutul timpului, spune bunica.

Apoi îi bandajează rana şi îi dă trei păhărele de şliboviţă pentru dureri, deşi respiraţia deja îi miroase a rom şi bere. Fără să mai spună nimic, se retrag în dormitorul lor, iar eu mă strecor în aşternut. Šíma n-are voie să urce în pat, dar îl ridic lângă mine şi îmi îngrop nasul în blana lui, care miroase a ce a gătit bunica şi a şampon împotriva puricilor. De obicei, bunicul sforăie

zgomotos, dar în noaptea asta, în afară de crengile copacilor râcâind acoperişul, casa e tăcută. Pentru prima oară de la înmormântarea părinţilor mei, nu pot să dorm.

Tatii îi plăcea Elvis Presley. Îi cumpăra discurile de la un actor neamţ trecut pe lista neagră, care le introducea în ţară clandestin, traversând Zidul Berlinului. Tata obişnuia să le asculte când gătea el sau când gătea mama, înainte de culcare, când stătea pe vece, când făcea baie, când se uita pe fereastră la blocurile de locuinţe donate, magnifice şi înfiorătoare în eficienţa lor. Femeile se întorceau de la muncă şi aruncau rochii şi sutiene umede pe frânghiile de rufe legate de bare fixate la ferestre, şiruri de cârpe picurânde care se înşirau în întreaga lume precum pânzele unei nave pirat bântuite, în timp ce bărbaţii mergeau încet şi cu capul plecat, neştiind dacă să meargă la bar şi să rişte să fie arestaţi pentru că au zis ce nu trebuia după prea multe beri sau să meargă acasă şi să dea piept cu televizorul cu un singur post şi cu raftul de cărţi pline cu idei conforme cu linia Partidului, instrumente incapabile să întrerupă tăcerea din vieţile lor. Tata fuma şi dădea din cap în ritmul muzicii, lăsând impresia că totul era aşa cum îşi dorea.

Să nu zici la nimeni de Elvis, mă avertiza el la micul dejun. Sloganul lui. Cei prinşi că ascultau muzică vestică erau aduşi la interogatoriu, nimic grav, după cum spunea tata (deşi acum mă întreb: oare ce însemna pentru el nimic grav?), doar o cameră cu o ferestruică şi un tovarăş relaxat întrebând de ce darurile muzicale ale Mamei Sovietice nu erau suficiente pentru a-l face fericit pe suspect.

Într-o bună zi, mama a găsit cutia cu discuri pe masa din bucătărie, scoasă din ascunzătoare ei obişnuită din cămară.

— Dacă ţi-ar face cineva o poză pe fereastră, ţi-ai pierde slujba, a spus ea.

Tata a cuprins-o pe mijloc cu o mână şi a mângâiat cu degetul marginile discurilor.

— N-au decât să facă o mie de poze, i-a răspuns el, noi tot aici o să rămânem, să bem cafele şi să curăţăm cartofi. Nimeni nu dă informaţii despre informatori.

Două zile mai târziu, l-am găsit pe tata ţinând o ceaşcă lipită de peretele care separa sufrageria noastră de a vecinilor, cu urechea băgată în adâncitura ceştii. Şi-a dus un deget la buze şi mi-a făcut semn să mă apropii. A coborât ceaşca la înălţimea

mea, iar eu am ascultat. O voce stridentă răzbătea prin bruiajele transmisiei, anunţând că lipsa cartofilor în întreaga Uniune Sovietică era încă un semn al administraţiei defectuoase de la Moscova. Radio Europa Liberă – păcatul capital, duşmanul. Tata s-a dus în dormitorul lui şi a format un număr de telefon. Cam o oră mai târziu, pe scară au izbucnit ţipete, iar eu am crăpat uşa de la intrare şi i-am văzut pe domnul Strezsman şi pe fiul lui, Staňek, luaţi de patru poliţişti. Am simţit în ceafă respiraţia caldă a tatii, iar domnul Strezsman, pe un ton nu tocmai diferit de glasul neutru al crainicului radio, a înjurat în direcţia uşii noastre. „Colaborator jegos”, spunea el. Iar şi iar.

Am vrut să-i pun întrebări tatii în clipa aceea. De-aş fi putut să-l leg de scaun şi să-i pun un ceainic fierbinte în poală până mi-ar fi zis cum sunt zilele lui de lucru, ce secrete de stat ştie şi cine era el de fapt. Era atât de calm în acţiunile lui – când cobora acul pick-up-ului, când o mângâia pe mama, când ridica telefonul, mereu cu spatele drept, tuşind discret înainte să-şi ia vocea oficială, baritonul datoriei –, încât nu-mi puteam imagina o viaţă în care el să nu fie eroul. El a continuat să-şi asculte discurile, iar eu mi-am continuat tăcerea.

Acum sunt aici, uitându-mă la o pisică de pripas care stă pe pervaz şi înţeapă un gândac cu ghearele, în timp ce soarele se înalţă pe cer, iar bunicul tot n-a început să sforăie. Dau la o parte pătura grea, şi praful pluteşte prin cameră în razele subţiri ale soarelui, ca primele grăunţe de polen ale verii sau ca stelele proiectate pe pereţii unui planetariu.

Dimineaţă, bunicul şi cu mine ieşim afară cu câte o ceaşcă de ceai. Peste noapte, au venit şi alţi artişti să-şi aducă contribuţia la poarta noastră. *Fascistule, Marxist împuţit, Iubirea şi adevărul să triumfe* deasupra unui *Du-te în pizda mă-tii* şi a unui mesaj mai simplu: *Pleacă*. În cele din urmă, vandalii s-au săturat să scrie litere cu spray-ul şi, în schimb, au hotărât să creeze linii simple şi cruci roşii, albastre şi albe, culorile republicii. Prin aroma ceaiului de trandafir simt miros de urină, foarte puternic. Bunicul se urcă pe bicicletă şi pleacă să cumpere vopsea. Se întoarce după vreo două ore, atât de beat, încât nu-şi poate ţine fesa stângă pe şa.

Cei mai mulţi copii din sat nu m-au simpatizat niciodată – sunt băiat de oraş, o să rămân mereu băiat de oraş, iar ei presupun că, aşa stând lucrurile, mă simt superior lor, cu rădăcinile lor

săteşti, deşi eu, unul, întotdeauna m-am simţit la Středa la fel de acasă ca la Praga. Acum, antipatia lor devine ostilă – ţipă la mine, mă fugăresc cu bicicletele, iar eu am grijă să nu rămân niciodată fără adulţi în preajmă. Ostilitatea adulţilor e mai ascunsă. Când ies pe strada mare să-mi cumpăr îngheţată, femeile mă salută şi mă întreabă ce mai fac, dar simt că vorbele lor sunt acuzaţii tăioase, ca şi când bunăstarea mea ar şterbi-o pe a lor. Bărbaţii, şi cei tineri, şi cei în vârstă, sunt agresivi în tăcere, încleştându-şi pumnii şi încordându-şi antebraţele de câte ori mă văd. Singurul care nu se poartă diferit e prietenul meu Boud'a. Ne-am petrecut toate vacanţele de vară împreună de când aveam trei ani, iar acum a devenit singurul meu prieten şi tovarăş de joacă. Nu vorbeşte niciodată de părinţii mei şi nu pomeneşte niciodată de trecutul meu. Mergem pur şi simplu pe Rivieră, versiunea din Středa a unei plaje, şi înotăm în râu când toţi ceilalţi copii sunt plecaţi. Strângem furnici în cutii de conservă, încercăm prima noastră ţigară în pădure.

Ploile trec, iar lumea e acum fierbinte şi ademenitoare, însă bunica nu se mai duce la magazin în fiecare zi, iar bunicul se uită la televizor în loc să meargă la bar. Deseori, îl surprind uitându-se la rubrica de imobiliare din ziar, dând târcoale apartamentelor din Praga. Ascunde ziarul când mă apropii şi refuză să stea de vorbă cu mine. Nu vrea să mă gândesc la mutatul din casa asta, căminul meu. Deşi am crescut la Praga, Středa întotdeauna a fost un sanctuar, un loc în care mama zâmbea deseori şi mă scotea la plimbări de câte o oră, un loc în care tata vorbea mai mult, şi niciodată despre muncă sau politică, un loc unde nu trec niciodată maşini noaptea şi unde poţi găsi întunericul perfect, departe de stâlpii stradali şi de becurile aurii din ferestre.

Aici e acasă, dar nu mai suntem bine primiţi. Când tata a dispărut în ipostaza lui de erou, a ieşit la lumină ipostaza lui de ticălos al neamului. Cântecele matinale ale lui Elvis, amestecate cu sorbiturile din cafea şi cu foşnetul ziarelor (*Imperialiştii îi omoară pe săraci cu droguri*, pufnea el uneori), îmi zumzăie în urechi toată noaptea, până în zori, împiedicându-mă să adorm.

• Supraveghere extinsă

Ce distanţe mari călătoreşte viaţa ca să descopere altă viaţă!

De la primul procariot care a răzbit prin mările sălbatice ale Pământului preistoric până la hominizii care şi-au făcut primele unelte rudimentare; de la neanderthalienii care scrijeleau pe pereţii peşterilor imagini din lumea lor, colorate în ocru şi roşu, până la primul satelit rusesc (greutate: optzeci şi trei de kilograme) care a orbitat Terra, trimiţând impulsurile sonore către radiourile planetei; de la primii cosmonauţi sovietici trimişi de patrie să moară anonimi în spaţiu până la primii oameni care au înfipt steaguri în suprafeţe extraterestre (da, aceste roci strălucitoare ne aparţin nouă acum); de la telescopul Hubble, care a fotografiat pentru prima oară lumi de dincolo de a noastră (oare vor putea fi vreodată ale noastre?), până la extazul de a descoperi cel mai mare susţinător al bacteriilor, H_2O, pe suprafaţa unor planete care ne incită nemilos imaginaţia, şi, în sfârşit, până la *Voyager*, prima sondă umană care a lăsat în urmă luxul tihnit al sistemului nostru solar. Viaţa întotdeauna va călători ca să găsească o altă viaţă.

Şi acum eu, Jakub Procházka, unicul astronaut de pe naveta *JanHus1*, care putea să facă uitate toate aceste descoperiri, ca şi când n-ar fi fost decât fărâme insignifiante ale unei era apuse.

Trecuseră şase zile şi optsprezece ore de când văzusem creatura plecând. Vizitele ei în mintea mea îmi aduceau alinare, deşi erau destul de invazive – durerea constantă din tâmple îmi întăreau convingerea că aveam s-o revăd.

Pământul era acum un punct strălucitor în adâncul cerurilor, un cămin redus la un semn de punctuaţie. O dată pe zi, focalizam telescopul asupra Terrei, ca să-mi reamintesc petele albastre şi albe care mă aşteptau la întoarcere, o planetă dispusă să mă ţină în viaţă pe mine şi cunoştinţele mele. Prin comparaţie cu imaginile planetei mele, Venus era foarte mohorâtă şi la fel de ostilă precum nesfârşitele ei furtuni şi explozii vulcanice, suprafaţa ei semănând cu un malţ de nisip şi pietre, înşelător de nemişcat. Planeta părea palidă şi statică, văzută prin pâcla groasă a norului Chopra, care încă era la două săptămâni distanţă şi astfel lăsa impresia că stătea pe loc, deşi

datele zilnice dovedeau că norul continua să se prăbuşească în el însuşi.

Acum, drumul meu către nor apărea zilnic în buletinele de ştiri, iar frenezia publicitară pricinuită de misiune era la apogeu. *The New York Times* a publicat un material de şase pagini în care detalia faptele tatii, eroul regimului trecut, trădătorul poporului. Era un eseu frumos despre istoria ţării (m-am întrebat dacă cei de la *The Times* se mai sinchisiseră vreodată de ţara mea până acum), combinat cu observaţii irelevante şi condescendente despre viaţa mea de cerşetor ajuns prinţ dintr-o ţară mică, înzestrată cu tupeul unei ţări mari. Publicaţiile din întreaga lume şi-au asumat sarcina de a mă descrie audienţelor lor respective ca pe un prieten. O starletă norvegiană care făcea turul Hollywoodului pentru un film de mare buget mi-a zis că sunt celebritatea ei preferată. Echipa de relaţii publice a guvernului meu – alcătuită din oameni pe care în bună parte nu-i văzusem niciodată şi care arătau de parcă tocmai şi-ar fi luat diplomele de agenţi imobiliari – făcea turul Europei să vorbească despre curajul meu, despre cât de important e să păstrăm în viaţă explorarea Spaţiului şi despre preferinţa mea pentru bóxeri în dauna chiloţilor. Centrul îmi redirecţiona cu nemiluita e-mailuri de la agenţi din industria divertismentului care se ofereau să mă reprezinte, să vândă drepturile pentru povestea vieţii mele producătorilor de film, biografilor sau vreunui romancier disperat.

Nu trecuse chiar aşa mult timp de când lumea scuipase pe poarta familiei mele. Acum, voiau să dea bani pentru ce reprezenta acest nume, poate să ofere rolul tatii unui actor serios şi promiţător, specializat în roluri secundare, care voia să-şi facă intrarea pe scena marilor premii după interpretarea câtorva personaje de albi profunzi, cu lumini şi umbre, în filme independente.

În fiecare zi, continuam să primesc de la Petr e-mailuri în care îmi prezenta în detaliu sarcinile pe care le aveam de îndeplinit înainte să ajung la destinaţie. Testarea filtrelor, curăţarea senzorilor, un program de exerciţii mai susţinut, ca să fiu pregătit pentru eventualitatea unor protocoale de urgenţă, conversaţii video cu conaţionali pentru a satisface sentimentele de proprietate şi de mândrie ale contribuabililor. Executam sârguincios toate aceste sarcini, dar fără prea multă încântare.

Nu mă gândeam decât la creatură, la greutatea ei, la vocea ei care părea să sfideze undele sonore; sau la Lenka, la neputinţa Centrului de-a o găsi, la tăcerea ei, la resentimentele pe care, în pofida eforturilor mele, le acumulam împotriva ei. Drumul până la Chopra părea inoportun, poate că formele de viaţă inteligente de pe Pământ nici nu mai considerau că merită timpul şi banii lor. Şi totuşi, Chopra era în faţa mea, vizibil pentru pământeni şi influent în viaţa lor, în timp ce creatura dispăruse la fel de repede pe cât apăruse, iar uşoarele mele dureri de cap, dovada persistentă a prezenţei sale, începeau să pară pricinuite de o cauză internă. Fusesem abandonat în misiunea mea şi de Lenka, şi de creatură. Carnea mea îşi îndeplinea sarcinile cotidiene cu un profesionalism sec, în timp ce mintea îmi rătăcea în toate părţile, când cu frenezie, când în voia sorţii, ca o muscă bâzâitoare care îşi croieşte drum printr-un dormitor, ezitând între libertatea promisă de lumina soarelui ce se strecoară pe fereastră şi un bufet nesfârşit de firimituri împrăştiate prin ungherele întunecate.

La şase zile şi optsprezece ore după dispariţia creaturii, când m-am aşezat pe scaunul din Salon să-mi verific e-mailul înainte să mă culc – aveam mare nevoie de somn după cele două ore de interviuri pentru televiziune –, am găsit un e-mail redirecţionat de Petr. Era de la Ministerul de Interne şi avea ataşat un document intitulat *Lenka P*. Textul lui Petr suna aşa:

> *Un dar de la senatorul Tůma. Un agent al serviciilor de informaţii o urmăreşte pe Lenka pentru tine*.
>
> *P*.

Am deschis documentul.

> *Subiectul a fost observat întâi ieşind din clădirea primăriei din Plzeň. Faţă de fotografia nr. 3 care ne-a fost pusă la dispoziţie, deosebirile sunt foarte evidente – părul tuns scurt şi vopsit roşcat-închis, pomeţii un pic slăbiţi. Subiectul mergea cu pas sigur şi cu telefonul la ureche. Din registrele telefonice rezultă că, în clipa aceea, discuta cu mama sa. Subiectul şi-a mai sunat o prietenă din Praga şi o cunoştinţă de sex masculin din*

Plzeň. Cunoştinţa de sex masculin va fi urmărită o scurtă perioadă pentru a se stabili eventuala sa implicare. Subiectul s-a dus cu maşina la un supermarket Hodovna, unde a cumpărat jumătate de kilogram de şuncă presată, brânză Camembert, trei chifle din făină integrală, două sticle de Cabernet Sauvignon şi un baton Bounty. Se pare că subiectul obişnuieşte să facă cumpărături pentru o singură masă. Activităţile de seară ale subiectului s-au limitat la urmărirea câtorva episoade în reluare din Familia Simpson*, consumarea bunurilor achiziţionate şi însemnări făcute într-o agendă la care agentul încă nu a reuşit să aibă acces. De menţionat că subiectul a consumat o sticlă întreagă de vin roşu şi a fumat şapte ţigări mentolate Marlboro înainte să meargă la culcare. Dat fiind că nu i s-au cerut detalii amănunţite, agentul s-a abţinut de la observarea activităţilor de dormitor ale subiectului şi nici nu a intrat în apartament. Observarea apartamentului pe fereastră a dat la iveală un living îngrijit, cu puţină mobilă, nicio poză sau vreun tablou, nicio carte, un televizor aşezat pe o măsuţă ieftină. Canapeaua de piele pare să fie singura mobilă importantă din casă, ceea e sugerează că subiectul nu are de gând să locuiască permanent acolo. Urmărirea va fi reluată...*

Închid e-mailul. *Cunoştinţă de sex masculin*. *Eventuala sa implicare*. Poate că urmărirea era o idee îngrozitor de proastă – uşurarea minimă pe care mi-o oferea nu compensa sentimentul de vinovăţie. Însă vinovăţia de-a o spiona pe Lenka nu biruia setea bruscă pe care mi-o sădise în suflet acest raport, setea de-a afla despre fiecare masă a ei, fiecare conversaţie, fiecare oftat care ar fi putut să-mi fie dedicat, poate un miros care îi amintea că obişnuiam să ne trezim unul lângă altul. Orice putea fi un indiciu al întoarcerii ei.

Mulţumesc, i-am scris lui Petr, *înseamnă foarte mult pentru mine*.

Mi-am frecat ochii obosiţi şi am stins luminile din Salon, un obicei de acasă de care nu mă puteam dezbăra, deşi aveam la

dispoziţie energie solară nelimitată. Cumva, a nu închide întrerupătorul încă mi se părea o risipă.

Mi-am croit drum până la bucătărie pentru o gustare în miez de noapte şi m-am îngrozit când am văzut ce era acolo.

Uşa deschisă a frigiderului şi tejghelele erau acoperite cu pete fine de cremă de ciocolată. În încăpere plutea un capac alb, crăpat în două, iar în faţa mea, suspendată în aer, era creatura, cu două dintre picioarele ei scormonind într-un borcan de Nutella. A clipit de câteva ori, apoi mi-a întins borcanul.

— Mi-e ruşine, a spus ea. Se pare că am dobândit incapacitatea de a-mi stăpâni impulsurile când vine vorba de alunele de pe Pământ.

Am luat borcanul cu o mână tremurândă:

— Te-ai întors.

— După confruntarea noastră neplăcută, am avut nevoie să meditez, să mă gândesc mai bine la ce se întâmplă. Sigur înţelegi că întâlnirea noastră nu e o chestiune simplă pentru mine.

M-am apropiat de cămară şi am scos o pungă cu lipii. Am început să întind miracolul cu alune pe ele şi le-am rulat sub forma unor burrito anorectici. Picioarele creaturii tremurau uşor în timp ce se uita la mine – poate un semn de încântare.

— Mă bucur că eşti aici, am spus eu.

— Înainte să plec, mi-ai cerut să-ţi spun cum mă cheamă. Specia mea nu are nevoie de semne distinctive, de identităţi. Noi pur şi simplu suntem. Te-ar ajuta să mi te poţi adresa cu un nume, om costeliv?

— Da.

— Adresează-mi-te cu numele unui om deştept. Numele unui rege filosof sau al unui mare matematician.

Am frunzărit în minte catalogul marilor personalităţi ale umanităţii, cronica lor uluitoare strălucind printre paginile întinate ale istoriei. Erau atât de multe exemple – suficiente cât să convertească pe oricine, cel puţin o scurtă perioadă, la un optimism zglobiu –, dar numele potrivit mi-a venit în minte ca o izbăvire, ca şi când duhul primelor botezuri adamice ar fi vorbit prin mine. În vremuri imemoriale, Adam şi-a îndreptat degetul spre ceea ce până atunci nu era nimic şi a proclamat: *iepure*. Şi astfel *nimicul* a devenit *iepure*.

— Hanuš, am spus eu.

Şi astfel nimicul a devenit Hanuš.

I-am oferit un burrito, iar Hanuš l-a primit între dinţi cu un zâmbet. A mestecat cu buzele şi ochii închişi, partea de jos a pântecelui legănându-i-se dintr-o parte în alta în timp ce scotea un fel de mârâit grav, asemănător cu zgomotele unui câine uriaş care cerşeşte ceva bun de mâncare. Nu-mi dădeam seama de ce-i alesesem un nume masculin, pentru că nu văzusem nici urmă de organe genitale.

— A construit ceasul astronomic din Praga – Orloj, i-am explicat eu. Mai târziu, primăria a angajat nişte mardeiaşi să-i înfigă tije încinse în ochi, ca să nu mai poată construi un altul. Cu sângele şiroindu-i din orbite, Hanuš s-a dus înăuntrul ceasului şi l-a întrerupt cu o singură mişcare a mâinii. Şi nimeni nu l-a putut repara în următoarea sută de ani.

— Era astronom.

— Da. Un explorator. La fel ca tine.

— Am să mă numesc Hanuš.

Creatura s-a aşezat pe podea, scăpând brusc de efectele gravitaţiei zero. Şi-a întins un picior spre mine, zâmbindu-mi larg cu buzele-i redevenite de un roşu intens. I-am atins vârful ascuţit al piciorului, pipăindu-i crusta netedă şi tare de sub peri. Vârful era fierbinte, ca o ceaşcă de ceai proaspăt turnat. Am mai făcut doi burrito.

— De ce m-ai ales pe mine? l-am întrebat pe Hanuš.

— Am observat Pământul de pe orbita lui, om costeliv. V-am studiat istoria şi v-am învăţat limbile. Şi totuşi, deşi v-am accesat toată cunoaşterea, pare că tot nu înţeleg. La început, intenţia mea era să te studiez o zi, două. Dar accesul la memoria ta a fost o capcană. Mi-am dorit să aflu tot mai mult. Un excelent specimen uman, un subiect ideal.

— Dacă zici tu.

— Desigur, întrebarea ar fi: tu ce-ai putea primi de la mine?

— O mostră de păr. O mostră de sânge. Orice poţi să-mi dai. Cel mai mare dar ar fi să vii pe Pământ.

— Umanitatea nu-mi inspiră încrederea necesară, a răspuns Hanuš. Şi n-ar fi vreun beneficiu pentru tribul meu. Regret că nu-ţi pot da o bucată din mine. Corpul nu poate fi pângărit. Asta e legea.

— Nu există niciun schimb pe care l-am putea face?

— Să începem cu noi doi – două conştiinţe individuale – şi să vedem unde ne duce coabitarea asta.

Am încuviinţat din cap şi am muşcat din burrito. Oare putea Hanuš să-mi citească gândurile disperate din clipa aceea? Astronautul ceh descoperă o formă de viaţă inteligentă în spaţiu. Preşedintele ceh e primul lider al lumii care dă mâna cu extraterestrul şi îi face un tur al Cetăţii Pragăi. Şefii de stat umplu aeroportul praghez cu avioanele lor şi se încolonează ca să facă cunoştinţă cu noua formă de viaţă. Hanuš acceptă să fie cercetat prin metode neinvazive de către oamenii de ştiinţă cehi, iar funcţiile lui organice prilejuiesc progrese uluitoare în biologie şi medicină. Moartea lui Dumnezeu e o chestiune dezbătută mai mult ca niciodată. Ateii reafirmă inexistenţa lui, iar catolicii înfierează acest demon care împrăştie înşelătoriile Satanei. Iar eu sunt în centrul întregii poveşti. Hanuš refuză să meargă undeva fără mine.

— Nu spera astfel de lucruri, om costeliv, a spus Hanuš, dar trebuie să te întreb: ai putea să-mi mai dai un pic din alunele Pământului?

După ce am mai rulat o lipie, mi-am strecurat mâna în borcan şi în punga cu lipii, ca să mă asigur că ingredientele pe care le folosisem pentru Hanuš chiar dispăruseră. În ciuda celor întâmplate, nebunia rămânea în continuare o ipoteză de lucru. În noaptea aceea, am dormit fără medicamente.

•

A doua zi, era programată o conversaţie video în direct cu nişte cetăţeni atent selecţionaţi. Prima rafală de întrebări era cât se poate de banală – credinţele mele religioase, părerea mea despre irosirea banilor contribuabililor pe această misiunea, cum funcţionează toaletele spaţiale. Ultima întrebare a zilei a venit de la un tânăr uşor peltic, genul student, cu ochelari cu lentile subţiri. Felul stângaci în care şi-a dres glasul mi-a amintit de prietenii mei din facultate, acele făpturi frenetice care goneau prin centrul Pragăi cu rucsacuri în spate şi pungi McDonald’s în mâini, mereu surescitaţi, mereu fără stare, hiperactivitatea lor fiind o manifestare a credinţei lor sincere că vor schimba, că trebuie să schimbe lumea. Imediat ce tânărul şi-a pus întrebarea, ochii lui Petr s-au mărit de groază pe cel de-al doilea ecran. Era limpede că tânărul minţise în legătură cu întrebarea

lui în timpul procesului de selecţie. Curiozitatea lui era în fruntea listei negre întocmite de Centru.

— Cât de des vă gândiţi la moarte din cauza unei defecţiuni tehnice? m-a întrebat tânărul. E un gând care vă neliniştеşte sau vă lasă indiferent?

M-am uitat la Petr. Şi-a trecut o mână peste frunte şi a încuviinţat uşor din cap. Întrebarea fusese pusă, iar a întrerupe transmisiunea directă ar fi arătat clar naţiunii că anumite lucruri erau ţinute în secret, că relatările erau manipulate, iar percepţia publicului controlată. Nu, într-o democraţie, o întrebare pusă rezonează cu un ecou nesfârşit. Trebuia să răspund.

— Când mă gândesc la moarte, am început eu, îmi vine în minte o prispă însorită în munţi. Iau o gură de rom. Iau o îmbucătură de plăcintă cu brânză şi îi cer femeii pe care o iubesc să mi se aşeze în poală. Apoi, moartea.

Uşurinţa cu care am inventat această falsă fantezie mi-a pricinuit dureri de vinovăţie în creier. Moderatorul a anunţat sfârşitul sesiunii, ecranul s-a întunecat, iar eu mi l-am imaginat pe tânăr fiind scos cu brutalitate din sediul Centrului. Petr şi-a cerut scuze, dar am dat din mână în semn că nu era nicio problemă. Datoriile mele faţă de public erau îndeplinite pe ziua aceea, aşa că m-am dezbrăcat, păstrând doar boxerii pe mine, şi am pornit să-l caut pe Hanuš.

— Oamenii te admiră, om costeliv, a remarcat Hanuš la următoarea noastră cină, ca şi când ai fi bătrânul tribului tău.

•

Timpul devenea tot mai distorsionat, ca o casetă audio zgâriată. Îndeplinirea sarcinilor îmi lua mai mult timp, rămâneam mereu în urmă cu programul şi se întâmpla des să-mi vină în cap şi să nu mă mai părăsească versurile unor cântece ale căror melodii nu mi le mai aminteam. Era ca şi când apropierea de Venus producea dilatări temporale, încetinindu-mi funcţiile cerebrale până la viteza melcului şi scoţând la iveală cele mai inutile amintiri – informaţii fără niciun scop practic, simple crâmpeie de viaţă, precum bucăţile de material care nu ajung să facă parte din rochie şi sunt aruncate pe jos.

Îmi verificam obsesiv e-mailul. Am primit un nou raport de la minister.

... nu se poate stabili dacă subiectul întreţine raporturi sexuale cu Zdeněk K., bărbat de 37 de ani, uşor supraponderal, blând, cu chip plăcut şi cu o slujbă sigură de funcţionar bancar...

... apartamentul nu permite acces vizual pentru a determina natura întâlnirilor. Ministerul are posibilitatea de a ordona o supraveghere extinsă, care i-ar permite agentului să pătrundă în apartament când este gol, să recolteze probe precum spermă...

... subiectul a cumpărat o pungă de alune şi una de legume congelate, din care a preparat cu multă pricepere o porţie de kung pao[14]*...*

... pare să ducă o viaţă liniştită şi banală, ca şi când şi-ar fi luat o nouă identitate...

... motivele rămân în bună parte un mister, se recomandă supraveghere extinsă.

Am răspuns cu: *Supraveghere extinsă aprobată, mersi*. I-am dat lui Hanuš restul cinei mele, îngreţoşat de ruşine. Lenka fugise şi începuse o nouă viaţă în altă parte, neştiută de nimeni, sau cel puţin aşa spera ea. Nu mă bucura deloc aparenta ei mulţumire, viaţa ei solitară şi tihnită, mintea îmi era umplută cu altceva: vanitate, setea de asigurări, ipoteze despre ce făcusem ca s-o îndepărtez. Oare puteam cere Centrului s-o oblige să comunice cu mine? Dar o astfel de comunicare n-ar fi valorat nimic. Nu, trebuia să am răbdare.

•

La câteva zile după ce instituisem tradiţia cinei în comun, Hanuš a început să se ţină după mine în timp ce făceam pregătirile pentru întâlnirea cu Chopra. Când m-am aventurat în cămăruţa unde se afla Ferda, colectorul de praf cosmic şi componenta crucială a misiunii mele, m-a întrebat dacă poate să asiste şi el. Am desfăcut şuruburile groase care fixau carcasa externă de scheletul metalic al colectorului, apoi am scos şi placa de metal care proteja designul delicat al filtrelor

[14] Mâncare chinezească preparată cu legume, alune şi pui.

dinăuntrul cubului masiv. Ochii lui Hanuš călătoreau frenetic între mine şi scheletul metalic pe care îl ţineam în mână, vârfurile picioarelor atingându-i uşor partea de jos a pântecelui. Era întotdeauna dornic să mă ajute, să pună mâna pe o bucată de tehnologie umană. Când i-am întins scheletul metalic, şi-a oferit zâmbind un picior pe post de suport temporar. Acum vedeam filtrele – perniţe acoperite cu silicon lipicios menit să capteze particulele – ataşate de nişte şine care aveau să le transporte înapoi în navă pentru analiză manuală.

— Om costeliv, îmi dai voie să-ţi pun o întrebare care ţi-ar putea pricinui durere emoţională?

— Poţi să vorbeşti oricând cu mine, i-am răspuns eu.

— De ce vă doriţi atât de mult urmaşi umani? Am aflat din emisiunile de ficţiune pe care le numiţi „telenovele” că specia voastră nu se foloseşte întotdeauna de raporturile sexuale pentru procreare.

Am scos carcasa plăcii de bază, care a plutit spre mine ca o inimă încă ataşată de artere.

— Presupun că omul face asta ca să se asigure că nu e un nimeni.

— Ce înseamnă a fi un nimeni?

— Păi, e opusul lui a fi cineva, lui a fi un om despre care se vorbeşte.

— Documentele scrise ale limbii tale nu explică limpede acest cuvânt. Nu e fiecare om cineva?

Mi-am conectat tableta la placa de bază şi am pornit programul de diagnosticare. Softul şi senzorii erau sută la sută funcţionali. *Uraaa*! mi-a răspuns Petr pe tabletă.

— Oamenii vor să facă lucrurile care contează, am spus eu. Vor să iubească şi să fie iubiţi. Recunoscuţi.

— Iubirea e cea care contrabalansează luxul vostru de a procrea la alegere. Eu am avut mulţi urmaşi, om costeliv. În fiecare Ajun, ne împroşcăm sămânţa în gol şi aşteptăm s-o primim când cade înapoi în stropi. Ceremonia asta e lege, iar refuzul de a participa la ea înseamnă moarte. Trebuie să tragi bine la distanţă, ca să te asiguri că nu primeşti înapoi propria-ţi sămânţă, ceea ce ar pricinui o mare ruşine. Toată galaxia străluceşte în Ajun. Fiecare ne purtăm eul mai mic înăuntrul nostru până ne eclozează din pântece. Nimeni nu ratează Ajunul. E o zi foarte înviorătoare – ne bucurăm de consistenţa,

umezeala, soliditatea seminţei. Pentru voi, un urmaş este o alegere, dar plăcerea acestei libertăţi este interzisă de şantajul iubirii. Dacă iubeşti un partener, tânjeşti să ai urmaşi. După ce căpătaţi un urmaş uman, sunteţi obligaţi de iubire să îi satisfaceţi nevoile. Asemenea ataşamente merg împotriva conceptului de alegere, aşa cum e el definit de umanitate, şi totuşi planeta Pământ e plină de astfel de obligaţii. Vă definesc.

Am pus la loc scheletul metalic şi am strâns şuruburile. Aceste sarcini – umblatul la Ferda, rezultatul de sută la sută al diagnozei – trebuiau să fie apogeul dinaintea apogeului, marea plăcere a misiunii dinainte să ajung la norul de praf şi la posibilităţile lui. Dar, fără Lenka, entuziasmul meu pentru Chopra era înăbuşit.

— Într-o bună zi, aş vrea să văd Ajunul vostru.

— E imposibil.

— De ce?

Hanuš nu mi-a răspuns. Ba chiar n-a mai vorbit deloc cu mine şi a părut să dispară complet de pe navă până a doua zi dimineaţă.

•

Cu patru zile înainte să ajung la Chopra, printre multele mele conversaţii video cu pământeni şi interviuri cu presa din Cehia (Domnule Procházka, ce părere aveţi de faptul că omul din spatele misiunii, senatorul Tůma, a devenit prim-ministrul ţării? *Fantastic*, am răspuns eu – sau ceva de genul ăsta. Va fi soţia dumneavoastră prezentă în platoul televiziunii în timpul transmisie naţionale a triumfului dumneavoastră sau o va urmări în tihnă de acasă? *Da, cu siguranţă, va urmări totul cu multă atenţie*, le-am răspuns eu – sau ceva de genul ăsta. Ne puteţi spune dacă, în timp ce aşteptaţi să luaţi contact cu Chopra, aveţi şi timp să vă uitaţi la fotbal? Ce părere aveţi despre performanţa naţionalei la Cupa Mondială din Letonia? *Care e versiunea politicoasă pentru*: „*Mă doare-n cur de toate astea, nu vedeţi că nu pot să spun ce vreau să spun cu adevărat*?”), Hanuš mi-a zis: „Te-am observat în timp ce visai la moarte. Am simţit că ţi-a plăcut. Ţi-a dat un sentiment de satisfacţie. De ce, om costeliv?”

În loc de răspuns, m-am spălat pe dinţi şi am desfăcut încă un prosop de unică folosinţă. Regretam că nu numărasem câte folosisem de la începutul misiunii. Nu le mai puteam număra

acum, întrucât containerul cu compost în care le aruncam pe cele folosite era prea plin – prosoapele nu produceau suficiente bacterii ca să se descompună cum trebuie împreună cu lenjeria murdară.

Întrebarea nu-mi dădea pace. Am tăcut mare parte din cina cu Hanuš.

— Ce te necăjeşte, om costeliv? m-a întrebat el.

— Tot pui întrebări, dar tu nu-mi spui nimic despre tine. De unde vii. Ce gândeşti, ce simţi. Unde e planeta ta şi tot... tribul tău. În schimb, îmi răsfoieşti gândurile oricând ai chef. Nu ţi se pare că e un motiv suficient să fiu necăjit?

A plecat fără răspuns. M-am uitat la un filmuleţ cu Leneşul Norman în vizită la o emisiune gastronomică. Norman şi-a băgat o labă în sosul Alfredo şi l-a lins cu un aer curios. Întregul studio a izbucnit în râs.

Visele pe care le-a pomenit Hanuš nu doar că au continuat, dar sau şi intensificat, până mi-am pierdut complet capacitatea de a dormi, chiar şi cu ajutorul somniferelor. În timp ce stăteam în Salon în noua mea calitate de insomniac şi mă jucam solitaire pe Lătăreţ (simplitatea jocului îmi aducea alinare; nu mai voiam să joc jocuri complicate, să mă uit la filme complicate sau să citesc ştirile; toate astea aparţineau Pământului, iar Pământul nu îmi aparţinea; eram genul care lucrează de acasă), prin faţa ferestrei de observare a trecut o umbră, întrerupând strălucirea aurie a lui Venus. Am plutit spre geam, iar obiectul a trecut din nou, de data asta atât de aproape, încât am recunoscut un mic bot canin, cu o dungă albă care se înălţa până la blana întunecată de pe frunte, nişte urechi ciulite, ochi negri larg deschişi, în care se reflectau luminile infinitului, un corp subţire, umflat în dreptul abdomenului, prins într-un harnaşament gros.

Am tras uşor de o pleoapă şi am simţit un uşor plescăit de dezlipire – un şiretlic învăţat de la bunica pentru a stabili dacă eram conştient. Da, eram treaz şi ce vedeam era real. Era ea, proscrisa din Moscova, prima eroină care a supravieţuit zborului cosmic, o bandită de stradă transformată în mândria naţiunii.

Era căţeaua Laika. Corpul ei fusese păstrat de mărinimia vidului, care împiedică efectele distructive ale oxigenului. M-am gândit să ies din navă să-i recuperez cadavrul, dar eram obosit şi prea aproape de Chopra ca să obţin aprobarea Centrului. Oricum, de ce aş fi dus-o înapoi pe planetă să putrezească în

pământ sau să zacă alături de cadavrul îmbălsămat al lui Lenin în catacombele Moscovei, când aici era regina eternă a domeniului ei? Tovarăşii ingineri plânseseră pentru ea când murise în chinuri, iar naţiunea îi construise o statuie ca să-şi răscumpere păcatele. Pământul nu-i mai putea oferi alte onoruri, în timp ce cosmosul îi oferea nemurire. Uscăciunea spaţiului îi evaporase cea mai mare parte a apei din organism, făcându-i pielea palidă şi păstrându-i urechile ciulite. Perii blănii îi unduiau uşor, precum trestia. Procesul biologic al descompunerii fiind suspendat, Laika putea pluti prin spaţiu milioane de ani, forma ei fizică având să supravieţuiască mult speciei care a condamnat-o la moarte. M-am gândit să fac o fotografie, s-o trimit la Centru, dar omenirea nu merita onoarea de a vedea această privelişte. Zborul etern al Laikăi era al ei şi numai al ei.

Cadavrul a dispărut. Când m-am întors în Salon, Hanuš era acolo. L-am întrebat dacă o văzuse şi el pe Laika.

— Chiar te interesează? a răspuns el.

•

Am primit încă un e-mail de la ministerul de Interne. Am şovăit înainte să-l citesc.

> ... *subiectul nu are, repet, nu are momentan o relaţie sexuală, cel puţin nu la ea acasă. Analiza cearşafurilor, a cuverturii de pe canapea, a prosoapelor de la baie*...
>
> ... *nicio urmă de lichide corporale*...
>
> ... *după-amiază, subiectul a purtat o conversaţie cu un jurnalist care a reuşit să-i afle noul număr de telefon. Subiectul a pretins că e într-o simplă vacanţă şi i-a cerut într-un limbaj colorat să înceteze cu hărţuirea. După ce a închis, subiectul a scos fotografia lui J.P. de sub pat, acoperindu-şi faţa cu mâna pentru o clipă. După aceea, subiectul a comandat* pad thai[15] *de la un restaurant*...

[15] Tăiţei de orez cu ouă, tofu şi creveţi.

... pe baza interacţiunii profund intime dintre Zdeněk K. şi un alt bărbat în faţa barului Kleo, e limpede că subiectul nu are decât o relaţie strict platonică de prietenie cu Zdeněk K., deci J.P. poate fi sigur că nu a fost abandonat pentru un alt bărbat, cel puţin nu pentru acesta...

... ora opt dimineaţă, subiectul a mers la un cabinet de ginecologie. Agentul nu a putut să pătrundă în clădire într-un mod care să-i permită să tragă cu urechea la conversaţia dintre subiect şi medic, însă o nouă incursiune în apartamentul subiectului a scos la iveală un test de sarcină pozitiv înfăşurat în două şerveţele de hârtie, ceea ce poate indica faptul că subiectul se află în faza timpurie a unei...

... agentul a trimis spre analiză o probă de urină pentru a se asigura că testul aparţine...

O clipă, mi-am pierdut vederea. Literele negre şi fundalul alb s-au revărsat din ecran şi au căptuşit pereţii Salonului. M-am aplecat în faţă şi, cu un mare efort de voinţă, am reuşit să împing înapoi fierea care mi se ridica în gâtlej. Am tuşit şi am simţit pe vârful limbii bucăţele de lipie îmbibate cu acid clorhidric. Hanuš plutea în spatele meu.

— N-are niciun sens, i-am spus eu.

— Puiul de om ar putea fi al tău, om costeliv, a sugerat Hanuš.

— Atunci n-ar fi plecat.

— Din câte am aflat din scrierile autoreflexive ale umanităţii, motivele voastre nu sunt întotdeauna simple ca nişte segmente de linie.

— Nu înţeleg nimic, am spus eu.

— Norul Chopra e la doar câteva zile distanţă, om costeliv. Toate celelalte lucruri pot fi înţelese mai încolo.

Am răspuns la raportul Ministerului de Interne: *Copilul e al meu*? *Şi pot să primesc o poză cu ea*?

Am primit răspuns aproape imediat: *O să aflăm*. *Ce fel de poză*?

Una frumoasă, am scris eu.

Am apăsat cu mijlociul pe ecran şi am închis navigatorul. În bucătărie, am numărat sticlele de whisky pe care le mai aveam. Trei.

La naiba cu Centrul şi normele lui! Şi cu obsesia asiniană a doctorului Kuřák că orice fiinţă umană e un alcoolic în devenire. Sticlele nu erau suficiente, dar am hotărât să beau cum se cuvine în loc să fac economie ca să-mi ajungă pentru restul misiunii. Nu asta era regula timpurilor moderne, să consumi şi să laşi tot restul deoparte? Civilizaţia se putea duce de râpă dintr-o clipă în alta.

Când am deschis sticla, Hanuš a apărut în spatele meu.

— Vrei şi tu? l-am întrebat.

— Ah, *spiritus frumenti*[16]. Am citit multe despre efectele lui distructive.

— Probabil că ai sărit peste capitolele despre efectele lui terapeutice.

I-am întins sticla, dar Hanuš a închis ochii.

— Mă tem că deja mi-am sacrificat impulsurile pentru crema de alune, om costeliv. Nu vreau să pricinuiesc şi alte tulburări în funcţionarea mea.

— Deci mai mult pentru mine, am răspuns eu şi am sorbit o gură.

— Suferi din pricina iubirii umane, a spus el.

— Pot să te întreb ceva? Sau ştii deja întrebarea?

— Poate da, poate nu, dar întreabă-mă. Vorbirea ta mă alină.

— Când te-am prins în camera mea căutând cutia...

— Da. Cenuşa strămoşului tău.

— De ce?

Hanuš a ieşit din bucătărie, iar eu l-am urmat în Salon. A apăsat pe ecranul computerului, activându-l.

— Te rog să deschizi fereastra, mi-a cerut el.

Am apăsat pe butonul care controla storul ferestrei şi, în faţa noastră, s-a deschis universul.

— Mă interesează pierderea umană, a spus Hanuš. Are legătură cu mine şi cu tribul meu într-un mod particular.

— Şi care este această particularitate?

Hanuš s-a întors către mine şi, pentru prima oară, ochii lui s-au împărţit în două direcţii diferite – jumătatea din stânga se uita direct la mine, iar cealaltă privea absent în Spaţiu.

[16] Numele latinesc al whisky-ului.

— Te-am păcălit, om costeliv, dar nu mai rezist. Nu mai suport senzaţiile fiziologice asociate cu o asemenea acţiune. N-am să duc Bătrânilor mei vestea despre Pământ. Nu pot.

Corpul lui Hanuš s-a pleoştit spre podea. S-a uitat pe fereastră cu dor, amintindu-mi de săptămânile în care îmi căutasem părinţii, ca şi când privirea ar fi putut străpunge spaţiul, timpul şi graniţele morţii. Avea privirea celui care nu ştie, o privire ce părea împărtăşită şi recunoscută de toate speciile.

— Am străbătut galaxii, a spus el. Am gonit cu ploi de meteoriţi şi am admirat formele nebuloaselor. Am intrat în găuri negre, am simţit cum mi se dezintegrează forma fizică, învăluit de cântecele tribului meu, apoi am apărut din nou în aceeaşi lume, dar într-o altă dimensiune. Am călătorit pe la marginea universului şi am fost martor la expansiunea lui, am văzut cum ceva se transformă în nimic şi am înotat în materie neagră. Dar niciodată în călătoriile mele sau în memoria colectivă a tribului meu nu am trăit un fenomen atât de ciudat precum Pământul vostru. Precum umanitatea voastră. Nu, om costeliv, nu eraţi cunoscuţi tribului nostru. N-am fost trimis aici de semenii mei. Ne consideram singurele spirite din univers, credeam că îi ştim toate secretele – dar de voi nu ştiam nimic. Cum ar spune un om, v-am descoperit din întâmplare. Nu pentru că am primit misiunea asta de la tribul meu.

Am sorbit încă o gură de whisky. Gravitaţie zero sau nu, arsura era aceeaşi: senzaţia de vată în stomac, dilatarea vaselor de sânge, binecuvântare.

— Continuă, am spus.

— Bineînţeles, curiozitatea m-a făcut să încep imediat studiul umanităţii. În ani umani, am trăit pe orbita voastră un deceniu. Am vizitat câţiva astronauţi, însă toţi trei ori m-au ignorat, ori s-au rugat. Mărturisesc, litaniile lor fără noimă m-au scârbit. M-am mulţumit să rămân un observator tăcut până am aflat de ceea ce voi numiţi cometa Chopra.

M-am legat în scaunul din Salon ca să pot bea mai uşor. Deja îmi amorţiseră gambele. Pentru prima oară, Hanuš vorbea cu adevărat despre el însuşi. M-am simţit îndreptăţit să beau toată sticla. Exista vreo reacţie mai bună la un asemenea progres?

— Vezi tu, cometa asta vine din lumea mea. Nu eram sigur, însă acum nu mai am nicio îndoială. Într-un fel, praful din Chopra e legat de noi toţi şi de început. Şi trebuie să-l văd, om

costeliv. Trebuie să-l văd înainte să se producă anumite evenimente. Înainte să vină după mine.

— Cine? Te rog, spune-mi.

— Gorompezii. Nu pot să-ţi spune mai multe. Nu încă.

Dinspre Lătăreţ s-a auzit un piuit. Încă un e-mail de la Ministerul de Interne. De data asta avea ataşată o imagine. Am dat drumul sticlei, lăsând-o să plutească, să-şi împrăştie conţinutul prin Salon, împroşcând tehnologia de la bord, fereastra şi pântecele lui Hanuš.

Am deschis e-mailul.

> ... *medicul a acceptat să ofere informaţii confidenţiale despre pacientă în schimbul unei plăţi consistente. S-a confirmat că testul a fost fals pozitiv şi că persoana urmărită nu este însărcinată şi nici nu a fost vreodată de când a început să meargă la dr*...
>
> ... *se confirmă că este un caz de aşa-zisă sarcină-fantomă. Când organismul subiectului începe să reacţioneze la certitudinea pe care o are creierul în ceea ce priveşte conceperea*...

Cum era de aşteptat. Miracolele sunt nişte aiureli, simple mecanisme de adaptare. În ciuda durerii din stomac, eram bucuros. Lenka nu trebuia să îndure încă o complicaţie în absenţa mea. Şi-aşa o lăsasem cu suficiente griji – cel mai bine era ca la listă să nu se adauge creşterea unei fiinţe umane în pântecele ei.

Dar sperasem. Sperasem că ăsta era motivul pentru care plecase, că avea nevoie să stea singură şi să se gândească la testul pozitiv, înainte să se întoarcă şi să-mi spună că aveam să fiu tată. Cât a ţinut, a fost o alinare binevenită.

Mi-aş fi dorit să ies din navă şi să smulg panourile solare, cu tot cu bateriile lor, şi să azvârl pe uşă containerul cu apă care îmi producea oxigenul. Aş fi stins luminile, bâzâiturile şi privelişte a, apoi m-aş fi odihnit în întuneric.

Gândeşte.

Am studiat fotografia Lenkăi, făcută din profil în dormitorul ei nou şi ciudat, în timp ce se pregătea de culcare. Purta lenjerie de dantelă neagră şi avea faţa uşor întoarsă de la obiectiv.

Soarele unei după-amiezi târzii se strecura prin perdele, reliefându-i pometii şi topindu-i umbrele curburilor. Aveam buzele uscate. Ar fi trebuit să fiu scandalizat, scandalizat că încuviinţasem această violare a intimităţii ei, acceptând ca un neghiob plătit de guvern să se holbeze la ea pe ferestre şi să facă fotografii ca să scap eu de temeri. Însă am fost copleşit de plăcerea stârnită de poză. Mi-am amintit senzaţia dantelei negre pe obraji, gustul ei în zilele când, nemaiavând răbdare s-o dea ea jos, o trăgeam eu cu dinţii.

De ce plecase? am întrebat eu fotografia. Unde ai plecat, de ce m-ai lăsat în urmă? Nu, stai, eu făcusem asta. Am rugat imaginea să nu mă lase să-mi pierd speranţa. Dar dinspre pixelii care alcătuiau carnea artificială a iubirii mele n-a venit niciun răspuns.

• Arderea vrăjitoarelor

Ultima zi din aprilie e Ziua Vrăjitoarelor şi, pentru prima oară, bunicii mei, temându-se de ostilitatea crescândă a vecinilor, nu-şi doresc să participe la festivităţi. Este sărbătoarea mea preferată, aşa că îi implor să mă lase, promiţându-le că o să fiu precaut, iar în cele din urmă bunicii acceptă. Pe terenul de fotbal s-a făcut o grămadă mare de lemne, deasupra căreia se înalţă vrăjitoarea de anul ăsta, o sperietoare făcută din beţe lungi legate laolaltă, acoperite cu o haină militară veche, o fustă de profesoară şi o pelerină. De mâna fără degete are fixată cu sârmă ruginită o mătură, iar faţa îi e făcută dintr-o pernă de pluş cu doi cărbuni pe post de ochi şi un ardei iute drept nas, pe al cărui vârf e un neg din rahat de iepure. Sub nas e pictată o gură lăţită într-un zâmbet ştirb. Boud'a şi cu mine ne cumpărăm câte un cârnat şi ne aşezăm pe o bancă, uneltind să facem rost de bere. Îi propun fetei de la tejghea un bacşiş de douăzeci de coroane şi jur să păstrez secretul, iar ea îmi pune nişte Staropramen într-un pahar negru.

Imediat ce mă întorc la bancă, rugul e aprins, iar vrăjitoarea se zbârceşte, straturile ei arzând unul după altul, dându-i la iveală nuditatea de manechin. Ardeiul iute pocneşte şi sucul îi sfârâie în flăcări, iar cei doi cărbuni se transformă în ochii roşii ai

unui demon, strălucind neabătut până când, în cele din urmă, capul se prăbuşeşte şi întregul sat izbucneşte în chiote. Băieţii mai mari încep să sară peste foc, în timp ce femeile aruncă în flăcări măturile vechi şi îşi pun dorinţe pentru anii mai buni ce vor veni. Stomacul mi-e împovărat de bere şi îmi simt mâinile şi picioarele amorţite. Arunc paharul gol în foc, iar cei din jur îmi urmează exemplul, şi în scurtă vreme focul absoarbe sticle, cârnăciori pe jumătate mâncaţi, o eşarfă, farfurii de hârtie, o minge de fotbal spartă, orice ofrandă la îndemână ca să satisfacem forţele norocului. Nimeni nu se uită la mine, nimeni nu pare să-mi poarte pică în clipa asta, suntem cu toţii bestii ale tradiţiei, sclavi ai ceremoniei. Îl bat pe Boud'a pe spate şi o iau la fugă peste câmp, spre pădure, unde îmi desfac fermoarul şi mă eliberez de berea care m-a luat rău de cap.

În spatele meu se aud trosnete de crengi rupte.

Nu-mi dau seama că e Mládek decât în clipa când mă izbeşte cu faţa de copac şi simt că îmi pocneşte ceva în nas. Cad pe burtă, dar îmi întorc privirea spre el şi-i văd capul ras în partea din faţă, cu o chică de cârlionţi încâlciţi atârnându-i pe ceafă. Alături de el e băiatul din Praga cu tricou Nike, blugi bufanţi şi breton năclăit în gel. Mládek ţine în mâna tremurândă un băţ care arde uşor la un capăt. Sprâncenele îi sunt împreunate într-o încruntătură viguroasă, care se vrea ameninţătoare.

— Îţi place de bunică-tu? spune Mládek.

— E mare şi tare doar când se bate cu oameni căzuţi la pământ, adaugă băiatul praghez.

Mă uit la sângele de pe mâna şi cămaşa mea, la stratul de muşchi de sub mine. Sângele picură în continuare. Îl văd pe Mládek ca prin ceaţă. Totul s-a înceţoşat în jur. Mă întreb de unde vine tot sângele ăsta, care mă umple la capacitate maximă şi aşteaptă cel mai mic pretext ca să izbucnească. Băiatul din Praga mă ţine imobilizat la pământ, în timp ce eu zgârii pământul şi dau din picioare. Şi-a înfipt o mână în ceafa mea şi genunchiul între fesele mele. Mládek îmi suflecă cracul drept al pantalonului şi trage aer în piept. La început, flacăra pare rece pe gamba mea, dar, o secundă-două mai târziu, durerea mă străbate din cap până-n picioare – simt mirosul cărnii mele arse, iar muşchii par să mi se lichefieze şi să se amestece cu pământul. Văd pete roşii în faţa ochilor. Băiatul din Praga mi-a dat drumul, dar nu mă pot mişca. Muşchii mandibulei

mi s-au înţepenit şi nu-mi dau seama dacă îmi mai iese vreun sunet din gâtlej. Băiatul din Praga o ia la fugă, iar Mládek aruncă băţul sfârâitor lângă faţa mea. Înţelege istoria care ne-a adus pe amândoi în acest punct la fel de puţin ca şi mine, ceea ce înseamnă că nu aveam nimic să ne spunem. Se uită cu gura căscată la piciorul meu.

— O, ce mare e! Mare, prea mare...

Apoi fuge şi el, iar eu rămân singur.

Numai păsările care ciripesc deasupra mea ştiu cât îmi ia să-mi recapăt controlul asupra braţelor, după care îmi înfig unghiile în pământul acoperit cu muşchi şi mă târăsc în faţă, apoi încă o dată, iar în cele din urmă reuşesc să împing şi cu piciorul stâng, dar mă întreb: oare dreptul a luat foc? Oare a căzut? Nu îndrăznesc să mă uit în urmă să văd. Mă târăsc afară din pădure şi înapoi pe terenul de fotbal, unde roua de seară a gazonului manichiurat mi se lipeşte de buze. În sfârşit, îmi simt din nou piciorul drept, dar după un scurt moment de uşurare oferit de picăturile reci urmează adevărata durere, nervii mei pârjoliţi nemaifiind anesteziaţi de şoc. Vrăjitoarea e îngropată în mormanul de lemn care arde molcom, iar acum participanţii la festivitate sunt mai interesaţi de alcool şi de chiuituri. Mă târăsc până la rug şi, în cele din urmă, lumea îşi întoarce privirea spre mine, după care un val de corpuri dă fuga în direcţia mea. Doamna Vlásková leşină când îmi vede piciorul. Bărbaţii mă ridică de jos şi mă poartă pe umeri. Închid ochii şi număr. Număr şi mi-aş dori să mă care tata, mi-aş dori să-şi ceară scuze în toate limbile lumii.

•

Două săptămâni mai târziu, merg şchiopătând până la cutia poştală şi găsesc o scrisoare de la guvern. Pe durata perioadei de odihnă recomandată de medic şi impusă cu stricteţe de bunica, aceste mici călătorii până la cutia poştală sunt principala atracţie a zilelor. Plicul are dimensiuni standard şi un timbru cam cât pumnul meu, iar în el se află o pagină împăturită în trei. Bunicul mormăie la masă după ce termină de citit, apoi se uită la mine, care stau întins pe canapea. Închid ochii, inspir adânc, prefăcându-mă că dorm. Piciorul mă doare şi mă mănâncă pe sub bandaj, iar degetele mi se pătează cu antiseptic galben şi limfă ori de câte ori mă scarpin. Respir pe gură ca să nu simt mirosul de medicamente şi puroi.

Bunicul se ridică şi se duce la cămară. Ia o cutie de plastic gri şi o pune pe masa din living, uitându-se de mai multe ori la mine. Scoate pistolul cu cremene din cutie, împreună cu un flacon de praf de puşcă şi o punguţă cu gloanţe de plumb, curăţă cu unghia un pic de rugină de pe el şi suflă în gura ţevii. Îşi bagă pistolul sub curea, îşi trage cămaşa de flanel peste ea şi pune muniţia în buzunarul de la piept. Šíma îl studiază cu capul înclinat. Bunicul îşi ia bastonul de drumeţie şi iese afară, cotind de pe strada mare spre cabanele de vacanţă de pe malul lacului. Când nu-l mai pot vedea de la fereastră, mă ridic, îmi lovesc uşor rana cu palma ca să domolesc mâncărimea şi îmi iau şi eu bastonul de drumeţie, cel pe care mi l-a cioplit bunicul când aveam şase ani. Bunica a plecat în oraş să cumpere cărţi şi o să mai lipsească o vreme, deci n-are cine să mă ţină în canapea. Când ies afară, Šíma scoate un uşor scâncet. Nu i-a plăcut niciodată să rămână singur.

Cabanele de vacanţă, consideră multă lume din Středa, alcătuiesc un sat aparte, întrucât cei care stau acolo n-au nicio legătură cu oamenii din sat. Cabanele se află la distanţă mare una de alta, fiecare fiind înconjurată de copaci, boschete şi grădini luxuriante. Acum, probabil sunt cel puţin douăzeci, familii noi dând buzna aici ca să îmbrăţişeze viaţa de weekend la ţară: fiice adolescente bronzându-se alături de piscine gonflabile, fii adolescenţi lovind copaci cu băţul şi pescuind în lac, taţi făcând grătare cu picioarele larg desfăcute şi mame bând vin şi citind pe verande. Copiii din sat spun că Omul cu Gheata şi-a luat o cabană departe de a celorlalţi, la marginea pădurii, şi că nimeni nu-l vede vreodată venind sau plecând – într-o zi pur şi simplu e acolo, iar a doua zi, ferestrele sunt oblonite şi uşile grele de stejar, încuiate. Nu-şi cumpără cele trebuincioase din sat, nu se duce la bar, nu iese la plimbare pe strada mare.

În cele din urmă, l-am ajuns pe bunicul. Intră cu paşi mari pe poartă şi străbate iarba înaltă care a năpădit peluza din faţa casei. Un cireş mare se înalţă deasupra casei, cu coroana îi este îngreunată de fructele încă necoapte, dar deja pângărite de ciocurile păsărilor. Cabana e modestă prin comparaţie cu celelalte – e mică, are acoperiş de tablă şi nu e înzestrată cu antenă parabolică, verandă, garaj sau piscină, dotările obişnuite ale celorlalţi vilegiaturişti de weekend din Praga. Judecând după

textura decolorată a pereţilor de lemn şi după hornul dărâmat, cabana pare să fi fost construită demult, poate de câteva decenii, însă n-am văzut-o până acum în raidurile de spionaj pe care le întreprinsesem pe vremea când copiii din sat încă mă tolerau. Casa a apărut în faţa mea la fel de neaşteptat precum Omul cu Gheata în pragul bunicilor, o parte din viaţa noastră mereu prezentă, dar, până acum, ascunsă.

Mă opresc în faţa porţii. Poate ar fi mai bine să-l las pe bunicul să facă ce venise să facă. Ce o fi citit în scrisoare de şi-a pus pistolul la curea? Dacă face o crimă, îl vom pierde. O să rămânem doar eu, bunica şi Šíma, un clan mult prea mic ca să însemne ceva. Avem nevoie de bunicul. Am nevoie de accesele lui nocturne de tuse ca să pot adormi; am nevoie de mirosul de transpiraţie al cămăşilor lui de lucru ca să simt că am un cămin.

Intru în casă, cu degetele tremurânde şi cu durerea din gambă radiindu-mi în genunchi. Uşa de la intrare scârţâie când o împing la perete. Interiorul cabanei e la fel de trist şi de sărăcăcios precum exteriorul – în living, o masă de plastic cu o sticlă de bere goală, o maşină de gătit, un covor aspru sub un fotoliu din stânga mea, pe care stă bunicul cu pistolul în poală. În faţa lui, Omul cu Gheata stă pe o canapea portocalie hidoasă, învelit cu o pătură. La picioarele lui stă un ciobănesc german, cu botul pe labele din faţă şi cu urechile ciulite. Încăperea e atât de mică, încât din doi paşi aş putea să-l ating pe oricare dintre ei.

— Jakub, du-te acasă, îmi cere bunicul. N-am să-ţi zic de două ori.

— Nu, răspund eu.

— Din ce-mi dau seama, ciocănitul nu se numără printre obiceiurile familiei voastre, spune Omul cu Gheata, întinzându-şi braţul drept.

Pare relaxat şi e ciufulit într-un mod plăcut, ca şi când tocmai s-ar fi trezit din somn.

— Acum e un moment în care am nevoie să mă asculţi. Du-te acasă! îmi cere bunicul.

Mă apropii de fotoliul de lângă bunicul şi mă aşez. Aud cum îşi scrâşneşte plăcile protezei. Câinele se uită la mine cu atenţie.

— Dacă vrei să mă duc acasă, va trebui să mă târăşti tu până acolo, răspund eu.

— Îmi place puştiul, spune Omul cu Gheata.

— Tu ţine-ţi gura, îl repede bunicul.

— Da, sigur, n-am voie să vorbesc în propria mea casă. Ce contează dacă e şi băiatul de faţă? Te dai în spectacol, dar ai venit aici să discutăm, nu să mă împuşti. În plus, n-ar trebui să ştie şi băiatul ce sânge îi curge prin vine? Nu-i ascunde ce e menit să devină.

— Te împuşc în genunchi, spune bunicul printre dinţi.

— Câinele meu o să-ţi smulgă beregata.

Simt că respir prea zgomotos şi încerc să mă domolesc. Dar cu cât încerc mai mult, cu atât îmi obosesc mai tare plămânii, şi în scurtă vreme ajung să gâfâi şi să mă îndoi de spate. Bunicul îmi pune o mână pe spinare.

— Putem să vorbim şi altă dată, spune Omul cu Gheata. Sau putem să discutăm acum calm, fără ameninţări.

Bunicul scoate scrisoarea mototolită din buzunar.

— Se repede câinele la mine dacă îţi dau asta?

— Ştiu ce conţine, răspunde Omul cu Gheata.

— Casa noastră, mă înştiinţează scrisoarea, a fost confiscată de Partid de la tine în 1976 şi a fost dată familiei mele ca parte a redistribuirii proprietăţii de către oficialităţile Partidului.

— Da.

Omul cu Gheata nu pare amuzat de asta, nu zâmbeşte, nu se bucură. Are mina solemnă şi neutră a unui crainic care anunţă că o furtună iminentă fie va distruge oraşul, fie îl va ocoli şi se va îndrepta către ocean.

— Străbunicul meu a construit casa din leafa lui de muncitor înainte de revoluţia industrială, spune bunicul. Asta e o minciună cu ştampilă de birocrat pe ea.

Bunicul bate darabana pe mânerul pistolului. E un tic pe care nu l-am mai văzut la el, pentru că nu-i un om neliniştit. Îşi şterge palmele transpirate de cămaşă.

— Şi nu e ăsta miezul problemei, domnule Procházka? Nu contează. Nu contează că bunicul dumitale a săpat fundaţia casei cu mâinile lui, că soarele i-a ars fruntea în timp ce punea ţigla pe acoperiş. Documentul din mâna dumitale precizează că acea casă a fost furată de la mine şi oferită dumitale ca răsplată pentru munca fiului. Aşa susţine statul. Ai două săptămâni să pleci şi să predai casa proprietarului ei legal.

Bunicul bagă mâna în buzunarul de la piept şi scoate pachetul de ţigări. Cât timp îşi aprinde una, Omul cu Gheata ia termosul din faţa lui şi îşi toarnă lapte într-un pahar înalt.

— Sigur, poţi fuma aici, nicio problemă, spune Omul cu Gheata. Vrei nişte lapte? Jakub? Încă e cald, e proaspăt muls.

Pentru prima oară în două săptămâni, nu mai simt durerea rănii. Nu simt nimic în afară de dificultatea de a respira. Cum putem s-o facem atât de uşor zi şi noapte? Cinci respiraţii scurte, una lungă. Trei lungi, zece scurte. Număr, bat cu degetul în picior şi încerc să mă sincronizez cu darabana bunicului, îmi folosesc toată puterea minţii ca să revin la ritmul obişnuit al inspiraţie şi expiraţiei, unu, doi, dar nu mai sunt stăpânul plămânilor mei.

— Nu vorbi cu el, şopteşte bunicul printre dinţii încleştaţi, dar nu-mi dau seama dacă mi se adresează mie sau Omului cu Gheata.

Bunicul se ridică şi păşeşte în faţă, iar Omul cu Gheata îşi ţine pe loc câinele mârâitor, apucându-l de pielea grumazului.

— M-am gândit la momentul ăsta ani de zile, spune Omul cu Gheata. Mai întâi cât am stat la închisoare, desigur – patru ani de puşcărie politică. Ne dădeau să mâncăm un terci sărat de la conservă, iar duminica, conservă de porc, cu pâine de secară uscată şi apă clorată. Colegul de celulă se masturba noaptea, uitându-se la mine în timp ce dormeam. Zicea că, pe întuneric, maxilarul meu îi amintea de nevasta lui. Era un artist care pictase organe genitale în locul sprâncenelor lui Brejnev. Atunci am hotărât să-l caut pe fiul dumitale într-o bună zi. Partidul i-a dat afară pe mama şi pe tata din apartamentul în care îşi petrecuseră cea mai mare parte din viaţă şi i-a mutat într-o garsonieră înghesuită, la fel ca pe celelalte familii exilate ale prizonierilor politici. Când au aflat că avem strămoşi unguri, s-au gândit să-i pună într-un tren cu destinaţia Budapesta. Ne-au luat mare parte din mobilă şi au tăiat pensiile părinţilor mei. Nu pot decât să fiu recunoscător că n-am făcut copii – închipuie-ţi ce le-ar fi făcut Partidul. Sau unei eventuale soţii. Viaţa mi-a fost răpită cu ajutorul curentului electric şi al unei semnături pe o declaraţie care echivala cu condamnarea mea, domnule Procházka. Familia mea a fost surghiunită ca să poată prospera a dumitale. Acum, eu sunt cel cu relaţiile. Sunt de partea câştigătoare.

Efortul de a respira îmi usucă gâtlejul. Tânjesc după laptele Omului cu Gheata, dar nu-l pot accepta. Nici în ruptul capului.

Bunicul îşi aprinde încă o ţigară, iar Omul cu Gheata îşi termină paharul cu lapte. Îi admir rezistenţa la lactoză.

— I-ai trimis să-i facă rău lui Jakub, spune bunicul. Şi asta e parte din reglarea de conturi? Să faci rău unui băiat mic?

— Nu-s mic.

— Regret profund ce i s-a întâmplat lui Jakub, spune Omul cu Gheata. N-am intenţionat niciodată să folosesc violenţa ca să-mi ating scopurile şi cu siguranţă n-am încurajat pe nimeni să acţioneze împotriva voastră. Din câte am aflat, făptaşii au fost arestaţi şi pedepsiţi.

— Arestaţi şi lăsaţi să plece, pufneşte bunicul. Cuvântul lui Jakub împotriva cuvântului lor, aşa au zis. Probabil că s-a împiedicat şi a căzut pe băţul aprins, aşa au zis. Mă întreb cum de a putut tatăl lui Mládek, care e tractorist, să-şi permită un avocat scump din Praga.

— Celălalt băiat era din Praga, nu-i aşa? Uite ce e, domnule Procházka, n-am dormit mult în ultima vreme. Nu vreau să crezi că tratez situaţia cu superficialitate, că nu-mi dau seama că prezenţa mea aici e o ameninţare pentru familia dumitale. Motivul pentru care n-am dormit bine e că-mi doresc din tot sufletul să-mi dau seama ce vreau de la dumneata. Ce fel de reparaţii îmi poţi oferi. Mi-am dat seama abia după atacul asupra lui Jakub. Crezi în destin? Eu, nu. Dar uneori educaţia mea, cărţile mele şi convingerea că totul e haotic sunt contrazise de forţa pură a coincidenţelor cu care ne confruntăm. Pedeapsa mea pentru voi va fi şi salvarea voastră. Exilul. Vă vindeţi mobila şi vă mutaţi undeva departe de aici, unde puteţi fi anonimi, iar Jakub poate să crească neîmpovărat de realizările fiului dumitale. Nimeni n-o să-i mai poată face rău, n-o să mai fie victima furiei din pricina căreia a avut deja de suferit. Deocamdată, e cea mai sigură opţiune pentru voi. Şi singura.

Mă întreb dacă ciobănescul german o să mă muşte dacă încerc să-l mângâi. Oare cum îl cheamă? Bunicul fumează în tăcere a treia ţigară, apoi striveşte sub călcâi pachetul gol. Cu degetul pe trăgaci.

Furia care îmi clocoteşte în piept nu e îndreptată spre Omul cu Gheata, ci spre tatăl meu. Tata ar trebui să stea aici, sudând ţigările şi pierzându-şi casa natală. Aş vrea să-i cer iertare străinului. Să-i dau un picior. Să-l implor să ne lase casa pe care bunicul a îngrijit-o o viaţă, contracarând invaziile estivale ale

şoarecilor cu pisici şi otravă, astupând cu ciment crăpăturile zidurile ca să nu le umple gheaţa şi să le lăţească. Oare câţi porci au îmbibat pământul din curte cu sângele lor şi câte flori au înflorit şi s-au veştejit în grădină sub supravegherea noastră?

— Asta mi se pare o reparaţie acceptabilă, continuă Omul cu Gheata. Vreau casa. Vreau să plecaţi de acolo. Nu pot să primesc despăgubiri de la fiul dumitale, dar tot o să primesc ceva. Dă-mi casa fără să te opui. Acceptă-ţi înfrângerea cu demnitate.

Bunicul cântăreşte pistolul în mână. Câinele întoarce capul către stăpânul lui. Îmi dau seama că nu e niciun ceas în cameră, nu se aude niciun ticăit, niciun ritm – o linişte perfectă.

— Ai să ne laşi în pace dacă plecăm? întreabă bunicul.

— Sigur.

— Nu mă convingi. Aş putea să atac decizia la tribunal.

— Cu banii din pensie? Nu-ţi dai seama că pot pune un judecător să zică nu înainte ca măcar să începi acţiunea în justiţie? O să fiţi daţi afară cu forţa dacă nu evacuaţi casa.

— Aş putea să-ţi trag un glonţ în plămâni, spune bunicul, strângând mânerul pistolului.

Îmi amintesc glonţul de plumb străpungând capul porcului, jetul instantaneu de sânge care se amesteca cu pământul. Oare la fel ar sângera şi un om împuşcat cu pistolul ăsta vechi?

— Ai putea. Dar tot o să pierzi casa. Iar Jakub o să te poată vizita duminica la puşcărie.

Bunicul se aşază la loc şi îşi freacă rădăcina nasului.

— Ce o să se aleagă de casă dacă ţi-o dau?

— Am s-o renovez. Şi am s-o închiriez unor praghezi de treabă. O să fie un muzeu al relaţiei noastre, piatra de mormânt a unor nedreptăţi mutuale. Uite ce e, o să-ţi şi trimit o parte din chirie, să nu ajungi la strâmtoare. O ofrandă de pace. Povestea asta nu e despre bani.

Bunicul se ridică din nou. Câinele scoate un mârâit de bariton şi Omul cu Gheata îi pune o mână pe cap să-l calmeze. Ciobănescul m-ar omorî fără să ezite, îmi dau seama, mi-ar smulge beregata şi ar roade-o ca pe o minge de tenis. Asta e. O să mor alături de bunicul.

— Să mergem, îmi spune el.

Îi întind o mână, iar el o ia şi mă ridică în picioare. Mă sprijin de umărul lui să nu cad.

— Am încredere că o să eliberaţi casa în termenul specificat în scrisoare.

— Nu, e tot ce răspunde bunicul.

Mă conduce afară din cabană, apoi ieşim pe poartă, traversăm podul peste râu şi ajungem la strada mare, iar în timp ce mergem *nu*-ul lui îmi răsună în minte, slab şi nehotărât, atât de diferit de tonul de obicei ferm al bunicului, a cărui fiecare silabă e un adevăr imposibil de contestat. Un nu şovăielnic şi umil rostit de un cu totul alt om. Un *nu* care nu înseamnă nimic.

— Nu plecăm, spun eu când ajungem acasă.

— Mergi de te spală. Bunica o să vină în curând. Pun la fiert nişte crenvurşti.

— Nu plecăm.

— Nu. Nu plecăm.

Bunicii mei discută pe un ton sumbru până târziu în noapte, iar eu îl trag uşor de limbă pe Šíma în timp ce citesc *Robinson Crusoe* sub pătură, la lumina lanternei.

Proprietarul barului nu vrea să-l mai servească pe bunicul, care acum bea în garaj, în timp ce îşi ascute cuţitele de înjunghiat.

Găsim un şobolan cu burta spintecată pe covorul de la uşă. Pisicile, foarte probabil.

Căutăm o şcoală unde aş putea să mă transfer. Aş putea să mă trezesc la cinci dimineaţa şi să iau autobuzul până la o şcoală de la trei sate depărtare.

Ne ducem cu trenul la doctorul din Louny, care îmi unge rana cu alifie.

— Se vindecă frumos, spune el. O să fie cea mai interesantă cicatrice din lume.

Scot ziarele din coşul de gunoi. Apartamente din Praga încercuite cu verde.

Nu.

Trec de trei ori pe lângă cabana Omului cu Gheata. Uşile şi ferestrele sunt oblonite. O pisică sălbatică sare la mine de pe vârful porţii. Urinez pe un perete de lemn al casei şi scrijelesc pe el mici obscenităţi cu un briceag.

Omul care cumpără de obicei blănurile de iepure de la bunicul zice că nu le mai poate primi.

Bunica nu mai e binevenită în clubul de lectură pe care l-a fondat. O surprind vorbind în şoaptă cu plantele dis-de-dimineaţă.

Nu.

Părul bunicului pare îngrozitor de rar şi de cărunt, iar pleoapele îi sunt lăsate, deschizăturile ochilor semănând cu nişte guri de peşteră foarte înguste, prin care nu se poate strecura nimeni.

Cecul de pensie al bunicii e rătăcit de poştă. Două săptămâni, bunicul e nevoit să-şi ia un post de paznic de noapte la oraş ca să avem cu ce plăti gazul. În fiecare zi, la micul dejun şi la prânz mănâncă cartofi prăjiţi ieftini de la o dugheană de peste drum care serveşte pui la rotisor. Uneori, bucătarului i se face milă de el şi îi dă aripile arse pe care altminteri le-ar arunca. Respiraţia şi transpiraţia bunicului miros a ulei de rapiţă, iar puţinul timp cât stă cu noi şi-l petrece vorbind despre porci, despre pământul lui, despre mâncăruri care te satură fără să-ţi atace mucoasa intestinală. Cecul pierdut nu e găsit, în ciuda multiplelor petiţii trimise guvernului.

Au trecut cinci săptămâni de la *nu*-ul bunicului şi, în mod subconştient, am început să ne împachetăm lucrurile. Niciunul dintre noi nu are puterea de a mai crede în *nu*-ul nostru. Am ajuns cu toţii la aceeaşi concluzie, fără să fie nevoie să stăm de vorbă.

Lăsăm atât de multe lucruri în urmă! Luăm cu noi masa mare de stejar pe care a cioplit-o străbunicul când lucra ca dulgher pentru austro-ungari. Un tablou din secolul al şaptesprezecelea înfăţişând o fată extrem de roşcată care seamănă cu bunica. Oale, tigăi şi farfurii de porţelan care au supravieţuit războaielor mondiale şi marilor inundaţii. Lăsăm în urmă patul de două persoane sub care s-a ascuns bunica atunci când sirenele au anunţat posibilitatea unui bombardament al Luftwaffe. Lăsăm şi soba care a încălzit casa de pe vremea lui Franz Ferdinand. Lăsăm cele vreo zece pisici de pripas care trăiesc în pod, cu un bol de lapte în loc de scuză. Lăsăm iepurii, găinile şi pe noul Louda, care încă e mititel. Cele vreo zece păpuşi sculptate de mână cu care bunica dădea spectacole pentru copiii de şcoală. Privata cu familiile ei de arahnide. Lăsăm cărţi care au scăpat de incendiile austro-ungare, de incendiile germane şi de incendiile

staliniste, cărţi care au ţinut limba vie când regimurile străine voiau s-o înfometeze. Nu putem lua decât puţine lucruri.

Îl lăsăm pe Šíma în alt sat, la vărul Alois. Šíma e prea sălbatic pentru oraş, prea dornic să vâneze mici vietăţi şi să înoate în râu. N-ar fi drept să-l facem să îndure betoanele şi puzderia de maşini a oraşului. Bunica şi cu mine plângem după el când ne întoarcem cu trenul de la Alois la Středa. *Šíma*.

În ziua mutatului, ţin strâns în mâini exemplarul meu din *Robinson Crusoe*. Copertele sunt presărate cu urmele dinţilor de şoareci şi miroase a mucegai, însă cotorul e în continuare la fel de rezistent precum porţile unei fortăreţe. După ce ne încărcăm lucrurile, bunicul insistă să vopsească poarta înainte să plecăm. Oamenii care ne ajută la mutat, doi kazahi deşiraţi duhnind a rom, fumează şi oftează iritaţi. Încerc să dau o mână de ajutor, dar bunicul vrea s-o vopsească singur. E nevoit să se întrerupă la fiecare câteva minute din pricina durerilor de şale şi a efortului la care îşi supune deltoizii şi antebraţele. Când, în cele din urmă, camionul kazahilor o ia din loc, poarta are culoarea buştenilor proaspeţi pe care bunicul şi cu mine îi aduceam din pădure la începutul primăverii, lemn bine hrănit de ploile matinale şi de solul bogat, lemn pe care trebuia să-l lăsăm la soare câteva luni până începea să se usuce şi să-şi piardă dorinţa de a trăi. Lăsăm în urmă poarta masivă şi cafenie să-şi înfrunte noua soartă.

Apartamentul pe care l-am închiriat pe Strada Pařížská i-a aparţinut unei oficialităţi a Partidului până în 1989. După aceea, noul proprietar a transformat întreg etajul într-un restaurant franţuzesc care a dat faliment după un an. Apoi un antreprenor german a cumpărat etajul şi l-a împărţit în cinci apartamente în stil occidental, cu un aer extrem de anost, în care nu te simţeai deloc ca acasă. Chiuveta e mică şi fragilă, pereţii, subţiri, iar colacul closetului, din plastic. De câte ori trage apa vecinul de deasupra, se aude ecoul prin ţevi. Asta ne putem permite cu pensia bunicilor, un apartament în care nu mi-aş aduce niciodată un prieten, dacă aş mai avea vreunul. E un loc fără nicio istorie, fără niciun pic de patină – tot ce deţinem sau închiriem acum pare să fie făcut din plastic sau tablă în fabrici unde lucrează imigranţi pe salarii de nimic. Şi dacă Omul cu Gheata ar fi vorbit serios când a zis că ne trimite bani, ştiu că

bunicul mai degrabă le-ar da foc şi s-ar angaja în construcţii, dacă o să ajungem la strâmtoare.

Dar toate astea se află deocamdată în faţa noastră. În drum spre Praga, nu ştiu nimic despre noul nostru apartament şi, în timp ce bunicul urmează camionul kazahilor, eu stau pe bancheta din spate a Škodei de împrumut, gândindu-mă că probabil eu sunt purtătorul biologic al blestemului tatălui meu, care îmi zace ca o tenie în pântece. Sunt hotărât să nu-i dezamăgesc niciodată pe bunicii mei, să nu mă port niciodată urât, pentru că vieţile lor vor fi acum mărginite la spaţiul strâmt al unui oraş fără pământ din cauza a ceva care e o parte inerentă din mine. Trecem pe lângă clădirile ca nişte cuburi de cărămidă din centrul vechi al Pragăi, frânând la fiecare câteva minute ca să-i lăsăm pe turiştii rătăciţi, opriţi în mijlocul drumului, să facă poze cu turnuri gotice, case evreieşti vechi şi porţi de cimitire. Cofetăria de unde tata obişnuia să cumpere *rakvičky*, sau „casete” – un fel de ecleruri cu umplutură de tiramisu, acoperite cu frişcă şi cu ciocolată rasă –, e acum un Kentucky Fried Chicken, iar eu tânjesc după un copan pe care să-l înmoi în piureul de cartofi cu sos, dar n-am niciun drept să emit pretenţii. Eu sunt blestemul, şi nu avem bani pentru mâncare vestică la pachet. La prânz o să mâncăm cartofi cu smântână, adică hrana care a ţinut în viaţă familiile bunicilor în al doilea război. Trecem pe lângă mallurile şi multiplexurile care se înalţă din ruinele fostelor centre culturale comuniste, unde pe vremuri tinerii praghezi se strângeau să vadă filme educative despre contribuţia pe care trebuiau s-o aducă propăşirii Sovietelor şi unde jucau fotbal în tricouri roşii. Nu recunosc acest oraş cu exploratorii lui noi şi bine îmbrăcaţi, cu taxiurile şi panourile lui cu reclame la Tommy Hilfiger. Nu cunosc această Pragă liberă, dar mi-ar plăcea. Sunt disponibile acum atâtea mărfuri de lux, iar eu nu-mi permit niciuna.

Chiar când parcăm în faţa clădirii şi bunicul le dă instrucţiuni kazahilor, la radioul din maşină începe *Jailhouse Rock* a lui Elvis. Întind mână şi schimb postul. Bunica nu scoate o vorbă. Din difuzoare se aud flaute, fagoturi, o harfă. Şi vocea unei soprane care pare să ceară ceva cu ardoare, amintindu-mi de o bufniţă care, în miezul unei nopţi fără lună, aşteaptă să se întoarcă undele sonore pe care le-a emis. O întreb pe bunica ce este, iar ea zâmbeşte.

— *Rusalka*, spune ea. O operă.

— Ai văzut-o? întreb eu.

— Era preferata mamei tale. Am văzut-o cu ea la scurtă vreme după ce s-a măritat cu taică-tu.

— Eşti furioasă pe el? Pentru tot ce ni se întâmplă?

Semnalul radio se pierde şi melodia se transformă în pârâituri. Bunica nu le ia în seamă. Mie îmi amintesc de o durere de măsea. În cele din urmă, bunica dă radioul mai încet, îşi strânge lucrurile şi ridică bărbia, ca şi când ar avea un microfon în faţă şi ar face o declaraţie mulţimii.

— *Nu*, spune ea, pe acelaşi ton ca bunicul.

• Rusalka

Cutia de trabucuri era din cedru masiv şi cântărea exact două kilograme şi treizeci de grame. În ultimele câteva nopţi, după ce am încheiat conversaţia cu Hanuš, iar el s-a ghemuit în colţul lui obişnuit, chiar lângă Camera de Culcare, am scos-o din cufărul în care o păstram şi mi-am plimbat mâinile pe capacul ei galben mat, pe care stătea scris: *Partagás – Hecho en Cuba*[17]. Dădeam capacul la o parte şi scoteam săculeţul de mătase în care se afla cenuşa bunicului. Am lăsat săculeţul să plutească o vreme prin cabină, ca o mamă care îşi ghidează copilul când îi dă prima lecţie de înot.

Bineînţeles că m-am gândit la corpul bunicului şi la cum s-ar fi comportat în Spaţiu, la picioarele lui scurte, suficient de robuste cât să susţină o burtă care înmagazinase şaizeci de ani de entuziasm pentru bere, la braţele lui groase tatuate cu un „J” albastru şi un cowboy estompat, la faţa lui de bivol acoperită cu o mirişte cenuşie şi la părul lui rar mereu năpădit de mătreaţă, la toată această masă de carne suspendată în aer, măsurând calm universul de afară, şuierând şi tuşind tabagic din când în când şi cerând un Marlboro ca să se dreagă. Ştiam că i-ar fi plăcut pacea şi liniştea Spaţiului, i-ar fi plăcut să-şi citească ziarul şi să scrie în jurnal, însă mâinile lui, plictisite de aşteptare, de inactivitatea continuă, ar fi tânjit după animalele de curte şi grădinărit. Nu, mi-am zis, bunicul n-ar fi avut răbdarea să

[17] În spaniolă, în original: „*Partagás – Fabricat în Cuba*”.

admire stelele şi expansiunea materiei. Nu era genul care să se holbeze în întuneric şi să se minuneze. Şi totuşi, îl luasem cu mine, sperând să-i descopăr în sfârşit locul de odihnă veşnică, după ce păstrasem câţiva ani cutia cu cenuşă. În fiecare zi, după micul dejun şi încă o dată înainte să mă culc, îmi doream să pun cutia în compartimentul de evacuare şi s-o proiectez în cosmos. Şi totuşi, de fiecare dată simţeam că nu-s în stare s-o fac. Dar iată că sosise, în sfârşit, ziua. Venus era atât de aproape, încât alcătuia cea mai mare parte a panoramei. În câteva ore, aveam să iau contact cu norul Chopra.

M-am întors în Salon, unde Hanuš urmărea apropierea furtunii de praf prin fereastra de observare. În ultimele câteva ore, mişcările norului fotografiate de aparatele din dotarea lui *JanHus1* fuseseră analizate de Centru, iar echipa lui Petr ajunsese la următoarea concluzie: comportamentul aparent calm al norului Chopra era un deghizament pentru furtuna dezlănţuită dinăuntrul lui, ca şi când nucleul mai dens ar fi avut puteri gravitaţionale care făceau ca praful să se învârtă în jurul lui, asemenea unui ciclon. În timpul conversaţiilor video cu Petr, grijile pentru siguranţa mea rămâneau nerostite, însă evidente.

Picioarele lui Hanuš atârnau moale sub el. Silueta întunecată se profila pe fundalul exploziei de lumină spre care ne îndreptam. Un nor gros de ceaţă violet păta harta stelelor muribunde din faţa noastră, ca un roi de ulii atacând o cutie de vopsea. De-a lungul misiunii, norul se redusese la jumătate din dimensiunea iniţială, însă nu se mişcase un centimetru, stabilind o relaţie derutantă cu atracţia gravitaţională a lui Venus. Eram atât de aproape acum, încât puteam vedea mişcarea particulelor sale, fulgi de zăpadă înăuntrul unui glob proaspăt scuturat. Praful era fosforescent, strălucind la marginea norului şi întunecându-se treptat până la nucleul violet, o masă atât de densă încât nu puteam vedea prin ea. Viteza particulelor stabilită pe baza analizei fotografice era considerată suficient de sigură cât să permită intrarea în nor. Entuziasmul pentru misiune, care mă părăsise de ceva vreme, îmi mijea din nou la periferia minţii. Orice ar fi fost Hanuš, nu puteam pretinde să-l posed şi nici măcar să-l înţeleg. Prezenţa lui era liniştitoare, dar existenţa lui, incomprehensibilă. În schimb, norul din faţa mea – care, deşi se comporta complet diferit de fenomenele similare,

era măsurabil şi incapabil să fugă – putea fi al meu. Norul din faţa mea putea fi pus sub microscop. Putea fi înţeles.

Hanuš s-a întors către mine. Pe la colţul gurii i se prelingea un lichid negru care se transforma în bule miniaturale şi dansa prin Salon.

— Când eram tânăr, am simţit pe limbă aceste particule, om costeliv. Acest praf conţine începutul tuturor lucrurilor.

— E imposibil de aflat unde au început lucrurile, am spus eu.

— Şi totuşi, vrei din tot sufletul să crezi că se poate. Insist, om costeliv, aceste particule au fost de faţă când s-a produs marea explozie, când a luat fiinţă universul. Au fost primele care au Existat şi vor fi şi ultimele care vor Exista.

Pe buzele lui Hanuš s-a aşternut un zâmbet mai larg ca niciodată. Dinspre Lătăreţ s-a auzit apelul Centrului. M-am legat în scaun, mi-am trecut palma peste craniul proaspăt ras şi am răspuns.

Pe ecran a apărut centrul de operaţiuni al Institutului Spaţial, o sală în formă de U ticsită cu monitoare şi oameni. Echipa din această încăpere, treizeci de ingineri cu Petr la cârmă, era responsabilă de întreaga misiune, de la administrarea funcţiilor automate ale lui *JanHus1* până la analiza scaunului meu. Astăzi, centrul găzduia un eşantion mult mai consistent din elita ţării, alături de sticle de şampanie, ospătari care serveau cocteiluri şi mese cu mici sandvişuri cu creveţi marinaţi în ceai. Alături de Petr stătea dr. Kuřák cu o agendă în mână, gata să-şi ia notiţe, împreună cu membrii consiliului de administraţie, directori executivi ai companiilor partenere, senatorul Tůma (bronzat, suplu, gata să devină prim-ministru), alţi parlamentari pe care îi mai văzusem la televizor şi, în fruntea tuturor, preşedintele Vančura. Aceşti bărbaţi şi aceste femei importante, împreună cu jurnaliştii care fotografiau şi înregistrau sârguincios, alcătuiau nucleul unui cerc mai larg de angajaţi ai institutului, ingineri şi birocraţi deopotrivă, care se strânseseră să mă aplaude. În spatele Lătăreţului, imposibil de surprins de camera care îmi transmitea imaginea pe Pământ, stătea Hanuš. Cea mai mare descoperire din istoria umanităţii era la cinci metri de a deveni realitate şi pentru toţi ceilalţi pământeni. Rolul meu era să stau pe scaun şi să mă prefac că Hanuš nu era acolo.

Sunetele delicate ale câtorva flaute au umplut încăperile goale ale lui *JanHus1*, urmate de corni englezi. Acesta era semnalul.

— Ce-s sunetele astea, om costeliv? a întrebat Hanuš.

— *Rusalka*, i-am răspuns. O operă. Am ales-o special pentru momentul ăsta.

Hanuš a dat din cap, iar Petr deja începuse să recite replicile exersate pe care ni le pregătiseră cei de la relaţii publice:

— *JanHus1*, confirm buna funcţionare a sistemelor de filtrare. Începe numărătoarea inversă până la momentul contactului: douăzeci şi nouă de minute şi trei secunde. Raportează...

Am deschis transmisia live a postului TV Nova, care transmitea festivităţile de pe Dealul Petřin, dealul de unde naţiunea urmărise lansarea mea cu patru luni înainte şi unde acum lumea se strânsese din nou cu beri şi mâncare de la fast-food. De data asta, atenţia lor era îndreptată spre un superb ecran IMAX montat pe vârful dealului de către Tonbon, operatorul celor mai mari cinematografe din ţară şi sponsor al misiunii. Pe ecran a apărut un trio de transmisiuni în direct: una cu faţa mea, cu imperfecţiunile estompate de magicienii retuşurilor şi atât de mare, încât îmi puteam vedea transpiraţia de pe lobii urechilor; una care difuza alternativ imagini din centrul de operaţiuni plin cu politicienii şi oamenii de ştiinţă responsabili de acest triumf, actori şi celebrităţi de *reality show* care dădeau interviuri pe podiumul ce le era rezervat pe Dealul Petřin; şi o a treia care înfăţişa imaginile surprinse de *JanHus1*, foarte asemănătoare cu ce vedeam Hanuš şi cu mine pe fereastra de observare, dar cu contrastul ajustat şi cu nişte efecte speciale care adăugau o strălucire aparte, accentuând experienţa de tip science-fiction pe care o ofereau. Toate cele trei transmisiuni, preluate de posturi din întreaga lume, erau presărate cu pauze publicitare, care pentru telespectatorii cehi erau umplute cu reclame la sponsorii misiunii. De-aş fi avut cum să iau legătura cu misteriosul agent al serviciilor secrete, să-i cer să dea o fugă până la apartamentul Lenkăi şi să se uite pe fereastra ei, să vadă dacă era lipită de televizor, nerăbdătoare să ia parte la triumful meu.

Era noapte la Praga şi, cu toate că proiectoarele uriaşe, ca de stadion, masacrau mare parte din orizont, norul Chopra strălucea pe ecranul IMAX ca o nuanţă de acuarelă ce se topea

în atmosferă. Dar pe ecranul meu, culoarea, atât de îndepărtată şi de stranie, arăta ca o pată ameninţătoare. Cel mai bine ar fi fost ca norul Chopra să se lipească de Venus şi să rămână acolo pentru totdeauna, să stea departe de casa noastră şi să înceteze să ne mai denatureze consolatorul întuneric nocturn, de care oamenii s-au bucurat de secole. M-a cuprins panica. M-am uitat pe Lătăreţ, căutând butonul care m-ar fi paraşutat instantaneu pe Pământ, direct în patul meu, cu patru sau cinci ani în urmă, când banii din leafă erau suficienţi cât să ne cumpărăm spaghete, iar Lenka şi cu mine nu aveam mare lucru în afară de sex, cărţi şi o lume mică, ce părea cognoscibilă şi binevoitoare. O vreme când universul era negru şi strălucitor pe paginile manualelor de astronomie exorbitante.

Rusalka se auzea în continuare, o suită de viori şi corni, amintindu-mi de mângâierea blândă a muzicii din lifturi, malluri şi holurile hotelurilor. Am atins materialul neted al biroului din faţa mea şi am strâns curelele scaunului mai tare, să-i simt speteaza apăsându-mi spatele. Panica a făcut loc unei fericiri de o clipă. Megalomania posibilelor descoperiri care mă aşteptau, până şi simplul fapt de a fi martor la toată astea, îmi alunga toate grijile. Sărisem peste canion cu motocicleta. Urma să aterizez, iar sângele care îmi năvălea în urechi şi în ochi estompa auditoriul, pe străini şi pe cei dragi, aplauzele şi uralele lor, ţipetele vulturilor deasupra noastră, huruitul motorului care se învârte în gol şi oasele mele izbite de pământ, atrase de gravitaţie, şi îmi dădea trei, patru, cinci secunde de detaşare completă de ce pretinde şi oferă lumea, transformând faptul de a trăi în ceva pur fizic, un zbor al corpului printre stihii. Eram recunoscător.

Aveam să iau contact cu norul din clipă în clipă.

— Transmit ultimele rezultate ale analizelor, a spus Petr, şi un prim-plan al feţei lui a împărţit ecranul în două, îndepărtându-mi atenţia de la panorama festivă a politicienilor flecari. Eşti la sută la sută, *JanHus1*, a adăugat el, apoi a făcut o pauză ca să-şi muşte mustaţa. Jakub, eşti pregătit?

Pregătit. Ce întrebare! Un astronaut american degajat ar fi ridicat degetele mari, dezvelindu-şi dinţii albiţi. Am închis ochii, am expirat şi am dat din cap că da.

— N-am văzut niciodată omenirea atât de tăcută, om costeliv, a spus Hanuš. Pentru prima oară, nu mai aud zumzetul Pământului.

Hanuš şi cu mine am urmărit în linişte coliziunea. Am văzut imaginile norului reflectate în ochii lui Petr. Politicienii au amuţit, paharele lor proaspăt umplute cu spumant de Boemia rămânând suspendate în aer. O clipă, m-am întrebat dacă nu cumva uitaseră cu toţii de existenţa mea. Şi Hanuš şi-a îndepărtat atenţia de la mine – nu-mi mai iscodea mintea ca să-mi surprindă reacţiile, corpul lui ridicându-se şi coborând în faţa ferestrei de observare.

Oare ce se mai ascundea între graniţele materiei în continuă expansiune? Ce alte mistere mă mai aşteptau, în afară de extratereştri cu picioare ca de bambus, de nori de praf şi de reziduuri intergalactice? *Rusalka* îşi cânta bucuriile şi necazurile. Petr, inginerii lui şi politicienii se uitau la puzderia de ecrane. (Nu puteam să nu mă întreb dacă vreunul dintre aceşti bărbaţi şi aceste femei simţea vreun pic de invidie – copii fiind, ne-am dorit cu toţii să fim aici, astronauţi singuratici pe o planetă îndepărtată, dar ei ajunseseră să poarte cravate şi să-şi câştige pâinea din a face promisiuni pe care nu le puteau respecta. De asemenea, nu puteam să nu mă întreb dacă mentorul meu de la universitate, dr. Bivoj, urmărea transmisiunea din casa de la ţară unde se retrăsese, dacă era încântat sau înfuriat că discipolul său depăşise cu ani-lumină realizările lui cele mai importante.) Hanuš şi-a concentrat toţi ochii – treizeci şi patru, după cum numărasem recent – asupra norului din faţa noastră, ca şi când nici el n-ar fi văzut vreodată ceva atât de nefamiliar. Faptul că tovarăşul meu extraterestru putea să fie fascinat de aceste particule violet confirma că orice altă formă de viaţă care înflorea în univers avea un oarecare nivel de necunoaştere şi deci capacitatea de a fi curioasă în mod autentic. O trăsătură revendicată cu mândrie de oameni care putea fi, de fapt, universală.

M-am apucat cu ambele mâini de curelele care îmi tăiau pieptul şi burta, inspirând adânc de câteva ori. Hanuš s-a mişcat uşor. Petr şi-a îndreptat în sfârşit atenţia spre mine, ştergându-şi sudoarea de pe frunte. Particulele de praf treceau peste noi în valuri, revărsându-se peste fereastra de observare ca rumeguşul azvârlit de o drujbă. Impactul a fost silenţios, şi totuşi

JanHus1 s-a cutremurat. Traiectoria navetei oscila în stânga şi în dreapta, în sus şi în jos, în timp ce combustibilul arzând se lupta cu influenţa haotică a lui Chopra. Petr mi-a cerut să opresc motoarele, ceea ce am şi făcut, iar acum *JanHus1* nu făcea decât să alunece pe traiectoriile rotitoare din jurul nucleului dens. Pe Pământ, mulţimea de pe Dealul Petřin a ridicat sticlele de Staropramen şi a strigat vorba din bătrâni: *Mâinile de aur ale cehilor*! Un kitsch care m-a fermecat. Toate acele beri erau ridicate în cinstea mea.

Ce ar fi zis Jan Hus de întâlnirea asta? Ar fi luat-o ca pe o nouă confirmare a zeităţii lui atotputernice? Voiam să cred că mintea lui strălucită ar fi considerat-o drept o dovadă a complexităţii universului, un indiciu că definiţia *dumnezeirii* depăşeşte definiţiile abstracte ale scripturii.

„Aici, suntem singurii oameni, i-aş fi spus lui Hus. De fiecare dată când ne aventurăm în lumea gândirii sau în timp sau în spaţiu (şi nu sunt toate acelaşi lucru, maestre?), dăm zdravăn mâna cu Dumnezeu. Aşa ai făcut şi tu, aşa fac şi eu acum, chiar dacă Dumnezeul meu e microscopul”.

Mi-am plimbat degetele pe panoul de comandă şi am activat Ferda, colectorul de praf. Interfaţa de comandă a afişat filtrul ieşind din carcasa de protecţie şi începând să adune particule de praf. Nu, pântecele navei mele nu aveau să flămânzească. Analizoarele Ferdei deja afişau structura cristalelor pe care le recoltase, hăpăindu-le precum limba însetată a unui câine.

— Nucleul te atrage spre el, a spus Petr. Pare să aibă un câmp gravitaţional de intensitate scăzută. Tu te simţi bine?

— Nemaipomenit. În cât timp ajung la nucleu?

— La viteza asta, cam în douăzeci de minute. Mai aşteptăm zece minute până îşi termină treaba colectorul, apoi activăm propulsoarele, te scoatem de acolo şi o să-ţi stabilizăm de la Centru traiectoria înapoi către Pământ. Iar apoi o să te duci în laborator şi o să-ţi pui mâinile de aur la lucru.

— Recepţionat.

M-am uitat în jur şi am observat că Hanuš dispăruse. Nu-i mai simţeam prezenţa în tâmple. În toată nava răsuna un ecou de şmirghel frecat de metal. Am ascultat cu atenţie, încercând să-mi dau seama de unde vine, însă părea să se audă de peste tot, un râşnit nemilos. *JanHus1* se învârtea cu o viteză tot mai mare. Nucleul părea să fie prea aproape. Solid ca o rocă. Impenetrabil.

Luminile de deasupra mea au pâlpâit, la fel şi Lătăreţul. O pală de aer rece mi-a învăluit umerii.

— E ceva în neregulă cu sursa ta de energie, a spus Petr.

Scrâşniturile s-au transformat într-un şuier constant. Luminile au început să pâlpâie la intervale mai mari. Nava nu mai tremura, ci începuse să se clatine încoace şi încolo, scuturată de vibraţii foarte puternice, iar praful violet care se izbea de fereastra mea devenise atât de dens, încât Venus nici nu se mai vedea.

— Creşte viteza, a spus Petr, cu glasul întrerupt de pârâituri, smulgându-şi câteva fire din barbă.

Senatorul Tůma stătea lângă el, cu un zâmbet prostesc îngheţat pe buze şi cu paharul de şampanie gol. Ospătarii angajaţi pentru eveniment se uitau cu gura căscată la ecrane.

Becurile de deasupra mea au explodat, cioburile lor mici şi ascuţite izbindu-se de protecţia de plastic menită să le împiedice împrăştierea prin cabină. S-au aprins luminile de urgenţă albastre, alimentate de un generator separat de sistemul de alimentare principal, acelaşi generator care dădea curent şi Lătăreţului. Ţiuitul strident al alarmei a întrerupt acordurile blânde ale *Rusalkăi*. Mi-am concentrat toate gândurile asupra lui Hanuš, sperând că are să se întoarcă.

— Jakub, computerul principal a căzut. Ce se vede cu ochiul liber?

Mi-am desfăcut curelele scaunului şi m-am proiectat spre Coridoare, bucuros că, acum, nemaifiind ataşat de nicio suprafaţă, scăpasem de vibraţiile intense. În imponderabilitate, totul părea în regulă. Chiar când eram gata să ies din Salon ca să inspectez computerul principal, am observat câteva particule violet strecurându-se printre zăbrelele subţiri ale unei guri de ventilaţie. M-am întors dintr-un salt în faţa Lătăreţului.

— Praful a pătruns în navă, i-am spus lui Petr.

— Ce? La dracu’!

Câteva secunde mai târziu, transmisiunea de pe ecranul IMAX montat pe Dealul Petřin s-a întrerupt, lăsând turma de spectatori paralizaţi cu ochii mijiţi în lumina crudă a proiectoarelor de stadion. Agenţii serviciilor secrete i-au condus pe politicieni şi jurnalişti afară din Camera de Control, în timp ce Petr le lătra ordine inginerilor săi.

— În regulă, întrerupem colectarea. Porneşte propulsoarele. Ieşi naibii din chestia aia.

Am verificat nivelul de colectare al Ferdei. Abia şase procente – nici pe departe suficient.

— Încă un minut, am răspuns eu. Doar unul.

— Praful îţi mănâncă nava, Jakub. Cablurile electrice deja s-au erodat. Ieşi de-acolo! Aş prelua eu controlul navei, dar sistemele nu mai funcţionează.

— Mai am nevoie doar de un minut.

— Fă ce-ţi spun! Porneşte propulsoarele în trei...

— Am călătorit patru luni până aici, ce naiba! Măseaua îmi putrezeşte în gură, nevasta m-a părăsit, iar acuma a plecat şi el. Încă un minut.

— Care „el”?

— Încă un pic, Petr.

Mi-am scos casca din ureche. Încă un pic. Îmi închipuiam că acel minut avea să mă facă mai înţelept. Să mă facă să înţeleg ceva despre univers, despre mine însumi. Poate îl crezusem pe Hanuš când îmi spusese că Chopra deţinea secretul începutului. Sau poate că flirtam cu moartea. Să văd de ce se făcea atâta caz de ea.

Dar, la capătul minutului, înţelepciunea n-a sosit. În treizeci de secunde, luminile de urgenţă albastre s-au cufundat în beznă, la fel şi Lătăreţul.

Până acum, nu-mi dădusem seama cât de zgomotoasă era nava în timpul funcţionării. Fără zumzetul filtrelor, al aerului condiţionat şi al ecranelor, nu se mai auzea decât scrâşnetul continuu, ca de şmirghel. Fosforescenţa violet nu împrăştia decât o lumină palidă. Am auzit o voce slabă şi am pipăit pe birou după cască.

— ... naiba, *JanHus1*, răspunde... pizda mă-sii...

— Petr?

— Jakub. Nu te văd. Raportează!

Vibraţiile au încetat. Acum, priveliştea nucleului îmi ocupa tot câmpul vizual. Era atât de aproape, încât aveam impresia că l-aş fi putut atinge. Ajunsesem într-un strat al norului care era complet lipsit de particule, de orice reziduu, ca o atmosferă care respinsese totul în afară de mine. Nucleul nu mă mai atrăgea. Nava era perfect nemişcată în această sferă de vid.

— Sunt aproape de nucleu, am spus eu, dar atracţia gravitaţională a scăzut.

— Sistemul de comunicaţii e singurul care mai merge. Niciun senzor din navă nu mai e funcţional.

Ceva mi-a aterizat pe obraz. M-am şters cu un deget şi am văzut că era ceva violet. În jurul meu pluteau particule care se strecurau prin crăpăturile tavanului. Aerul era stătut şi greu de respirat.

— Petr, am spus eu.

— Da.

— Cred că rezervorul de oxigen s-a stricat.

Am scos o lanternă din buzunarul biroului şi am pornit pe Coridoare. Nu mai funcţiona nici uşa acţionată electronic care dădea spre compartimentul sistemelor mecanice, aşa că a trebuit să trag manetele şi să împing cu toată puterea ca să deschid trapa. Am trecut pe lângă camera de control a motorului şi am intrat în compartimentul oxigenului, unde un trio de rezervoare masive se odihneau pe podea. Câtă vreme trecea curent electric prin ele, permiţându-le să separe hidrogenul de oxigen, erau cele mai importante componente ale navei. Însă acum semănau cu trei castele de apă trântite pe burtă ca nişte porci înainte de tăiere. În lumea mea nu mai era pompat niciun pic de oxigen, şi nici dioxidul de carbon nu mai era eliminat de sistemele de filtrare.

L-am informat pe Petr.

— Să-mi spui când începi să ai ameţeli, mi-a răspuns el. Şi mişcă-ţi fundul la computerul central. Hai să-l reparăm. Să te scoatem de acolo.

Ordinele lui mi-au adus alinare. Cineva era la cârmă. Câtă vreme Petr îmi zicea clar ce paşi aveam de urmat, lucrurile încă puteau să fie în regulă. Eu nu trebuia să mă gândesc la nimic.

Am închis casca.

— Hanuš! am strigat pe Coridoare. Hanuš!

Panoul de comandă al computerului central era rece şi negru. Urmând instrucţiunile lui Petr, am scos capacul şi am verificat firele dinăuntru. Erau intacte, uimitor de curate, la fel ca atunci când fusese asamblată nava. Am desfăcut componentele panoului, căutând plăci de bază arse, contacte deranjate. Totul era aşa cum trebuia să fie. I-am oferit lui Petr şansa de-a o spune înaintea mea, dar el tăcea.

— Fie s-au erodat cablurile panourilor solare, am zis eu, fie s-au stricat panourile.

— Du-te şi pune-ţi costumul, a spus Petr.

— Costumul?

— Nu vreau să leşini când o să scadă prea mult oxigenul. Pune-ţi costumul. Eu trebuie să... trebuie să le prezint situaţia superiorilor.

Şi legătura s-a întrerupt.

Mai întâi mi-am pus echipamentul de răcire, un fel de salopetă sofisticată prevăzută cu furtunuri prin care circula apă, menită să regleze temperatura corpului, apoi mi-am tras pe mine masa rigidă a costumului spaţial. Pe Pământ, zeci, poate sute de milioane de oameni se uitau cu respiraţia tăiată la televizoare, reîmprospătau obsesiv primele pagini ale blogurilor de ştiri, cu minţile chinuite de o singură întrebare: ce s-o fi întâmplat cu astronautul lor? Într-adevăr, era foarte probabil ca zborul meu la bordul lui *JanHus1* să fi captivat imaginaţia întregii omeniri, mult dincolo de mulţimea compatrioţilor mei de pe Dealul Petřin, care se uitau oftând la ecranul negru din faţa lor. Spectacolul trebuie să continue, chiar şi când nu se vede.

În timp ce mă băgăm în costum, ca într-o capcană, nu eram deloc îngrijorat, întrucât sarcina supravieţuirii era cât se poate de metodică – să strâng curelele, să-mi pun în spate Sistemul de Menţinere a Vieţii, să-mi trag casca pe cap, să inspir cu lăcomie oxigen proaspăt. Acum, că simţurile mi se reîmprospătaseră, durerea de măsea pulsa brutal de-a lungul laturii drepte a maxilarului. Dar după ce mi-am pus costumul, m-am trezit că nu mai aveam nimic de făcut. Am luminat cu lanterna colţurile întunecate ale navei, aproape aşteptându-mă să dau cu ochii de un păianjen cu picioare lungi.

Mi-am croit drum până la Camera de Culcare şi am băgat mâna într-un sertar, pipăind pe sub pantalonii de trening şi boxeri. Am scos cutia de trabucuri şi am băgat-o în buzunarul costumului. Foarte probabil, acesta avea să fie sfârşitul, şi trebuia să-l ţin pe bunicul aproape. O clipă, m-am gândit să mă ascund în sacul de dormit spaţial, să mă folosesc de aceeaşi pelerină a invizibilităţii care mă proteja noaptea de monştri când eram mic. Dar n-am făcut-o.

Sistemul de Menţinere a Vieţii din spate îmi oferea trei ore de oxigen, şi orele astea păreau o viaţă. Puteam face atâtea

lucruri! În trei ore, se puteau declara războaie, puteau fi anihilate oraşe, viitori lideri ai lumii puteau fi implantaţi în uterele mamelor lor, se puteau contracta boli letale, se putea pierde sau câştiga credinţa în Dumnezeu. M-am întors la computerul principal, am tras de cabluri şi am dat cu piciorul în panourile inerte, cu saliva prelingându-mi-se pe la colţul gurii şi pătându-mi geamul căştii. În cele din urmă, am auzit o voce, dar nu era a lui Petr.

— Jakub, a spus senatorul Tůma, mă auzi?

— Da, am răspuns eu.

— Îţi vorbesc în numele preşedintelui şi al ţării. Am luat această povară ingrată de pe umerii lui Petr. Eu te-am trimis în misiunea asta, Jakub. Deci se cuvine ca eu să discut cu tine.

— Pari calm.

— Nu sunt. Poate că ce auzi e cât de mult cred în misiunea ta. În sacrificiul tău. Tu mai crezi în ea?

— Cred că da. E greu să te gândeşti la un scop mai înalt în timpul decompresiei. Eşti scufundător, ştii durerea aia ciudată din plămâni.

Tůma mi-a explicat că, potrivit datelor înregistrate de senzori cu câteva secunde înainte să mi se defecteze sursa de energie, cablajele navei suferiseră douăzeci de defecţiuni, iar două dintre panourile solare nu mai erau funcţionale. Praful le tăiase ca un ferăstrău.

— Înţelegi ce spun? a încheiat el.

Dau drumul cablurilor de la computerul principal şi îmi las braţele să atârne pe lângă corp.

— Da.

Înlocuirea cablurilor avariate ar fi durat aproximativ douăzeci de ore, a continuat el, dar nu aveam nici suficient oxigen, nici suficiente resurse pentru asta. Şi probabil nava suferise şi alte defecţiuni după ce se oprise sursa de energie. Comunicaţiile se puteau întrerupe în orice clipă – bateria independentă care le alimenta era şi ea avariată, aşa că nu avea să mai ţină mult.

— Înţelegi? a repetat el.

— Bineînţeles că înţeleg.

Îmi simţeam pieptul gol. Era o senzaţie ciudată, opusul neliniştii sau fricii, care mie îmi dădea mereu o senzaţie de greutate, ca şi când aş fi înghiţit asfalt. Eram un cadavru în aşteptare. Cu moartea atât de aproape, corpul îşi aşteaptă

nerăbdător odihna veşnică, fără sufletul cicălitor. Ce simplu e corpul! Secretă, trosneşte şi pulsează neîncetat, o bătaie, două bătăi, umplând orele una după alta. Corpul e muncitorul, iar sufletul, opresorul. *Libertate proletarilor*, mi-au răsunat în minte vorbele tatii. Aproape că am chicotit. Tůma respira precipitat. *Nu te pierde cu firea*, am auzit din depărtare.

— Jakub. Îmi pare extrem de rău.

— Şi acum ce urmează?

— Spune-mi cum e acolo sus, Jakub.

— A venit şi soţia mea la Centru?

— Nu, Jakub. Sunt sigur că se gândeşte la tine. O să fie de faţă când te voi proclama erou al naţiunii. O să fie de faţă când voi institui o sărbătoare naţională în numele tău, împreună cu o bursă pentru tineri cercetători excepţionali.

Vorbele îi erau bruiate din când în când de ecouri şi scârţâituri, iar în unele momente nu se mai auzeau deloc.

— O să am grijă ca lumea să nu-ţi uite numele în următoarea mie de ani, Jakub. Spune-mi cum e acolo sus. Prefă-te că sunt un prieten şi că îmi povesteşti un vis pe care nu-l poţi uita.

Vocea lui Tůma mi se părea grozav de plăcută. Ca o bucată de mătase înfăşurată în jurul unei pietre. Un timbru mângâietor care putea sfărâma imperii. Nu era tocmai rău să mor cu glasul lui în urechi. Da, cuvântul a ieşit în sfârşit la iveală. *Mor, mor, mor, mor*, am şoptit eu. Tůma s-a făcut că nu aude.

Mi-am croit drum până la fereastra de observare. În faţa nucleului violet plutea un trunchi păros, cu picioarele atârnate. Ca un credincios îngenuncheat pe treptele unui altar, rugându-se să fie primit înăuntru. S-a uita la mine cu toţi cei treizeci şi patru de ochi strălucitori ai săi. Irisurile nu i s-au schimbat când mi-am îndreptat lanterna spre ele.

— Îmi aminteşte de ziua când era cât pe ce să mă înec, am spus eu. M-am uitat în sus prin apa întunecată şi am văzut soarele. Mi-am zis: mă înec, şi totuşi steaua luminii şi a căldurii continuă să ardă ca să mă ţină în viaţă. Acum mă gândesc că poate şi soarele părea violet atunci. Dar cine ştie?

— Sună frumos, Jakub. O să le povestesc şi celor de afară care şi-ar dori să te audă.

— Spune-i Lenkăi. Spune-i cât sunt de bucuros că nu m-am înecat atunci. Că am supravieţuit şi în cele din urmă m-am întâlnit cu ea în piaţă.

— Du-te... Camera de Culcare. Trebuie... dau... ceva..., a spus senatorul.

Transmisia era atât de slabă acum, încât nu mai auzeam decât un cuvânt din două.

Am plutit până la Camera de Culcare, am aprins lanterna şi am căutat prin colţuri, aşteptându-mă să găsesc ceva nou.

— ... scoate... de dormit... cârlig mic...

Am scos sacul de dormit din găicile în care era fixat şi l-am lăsat să plutească în voie. N-o să mai am nevoie de somn. Iar în spatele sacului, exact cum îmi spusese Tůma, am găsit un cârlig amplasat în mijlocul peretelui neted, părând un defect de proiectare. Am tras de el şi a ieşit o cutie de dimensiunile unei cărţi.

— ... muşcă... imediat..., a continuat Tůma.

Am deschis cutia. O pungă transparentă cu două pastile negre s-a ridicat în gravitaţia zero a navei, împreună cu un prospect pe care era tipărit un avertisment ferm: *Strict interzis consumul fără permisiunea Centrului.*

Am râs exagerat de tare ca să fiu sigur că mă aude Tůma:

— Mulţumesc, dar am un mijloc mai bun.

Transmisiunea s-a întrerupt de tot. Nu eram sigur dacă Tůma îmi auzise ultimele cuvinte. Lângă Camera de Culcare mă aştepta Hanuš, privindu-mă nerăbdător cu toţi ochii. Da, exista un mijloc mai bun. Trebuia să respir oxigen pur încă o oră ca să elimin tot azotul din organism. Mi-am imaginat bulele de gaz dinăuntrul meu dizolvându-se ca o tabletă de sodiu într-un pahar cu apă. După această oră, aveam să ies cu Hanuš în Spaţiu şi să înmânez cosmosului cenuşa bunicului, înainte ca eu însumi să fiu nimicit. Am plutit spre chiuvetă, am scos ultimul borcan de Nutella şi l-am pus în buzunarul costumului. Ora avea să fie lungă. M-am pus pe aşteptat, gândindu-mă la primele zile petrecute la Institutul Spaţial, la kilogramele pierdute, la mestecatul continuu de gumă, la dureri.

Aceste imagini şterse ale antrenamentelor pentru misiune mi-au reamintit durerile de stomac de atunci – mă simţeam ca şi când o unghie şi-ar fi croit drum prin abdomenul meu. Corpul întemniţat într-un costum subacvatic masiv, furtunul cu oxigen îndesat în gură, bazinul cu apă duhnind a clor, iluminat de becuri azurii. De-a lungul circumferinţei de o mie şase sute de metri a bazinului se plimbau oameni care îmi înregistrau

progresele în agende galbene. Prima oară când am vomitat, masca de oxigen mi-a scăpat din gură şi am împrăştiat în apă fiere şi alune, iar în clipa următoare am încercat să trag aer, dar am primit în schimb un litru de apă clorată. Urcuşul după aer a fost ca ascensiunea unui alpinist; muşchii şi venele îmi erau pline cu sânge, iar suprafaţa apei era ascunsă de jocul umbrelor.

Am încercat multe soluţii – medicamente antivomitive, diferite măşti de oxigen, exerciţii de relaxare, o mulţime de diete –, dar fiecare şedinţă de antrenament se sfârşea la fel. Nu că mi-ar fi fost teamă de spaţiile închise. Claustrofobia mea era de un tip aparte. Bazinul de antrenament nu era un dulap întunecat, ci mii de dulapuri întunecate puse unul lângă altul, fără nicio uşă pe care s-o poţi deschide ca să scapi. Tot ce puteam face era să înot, să înot şi iar să înot, copleşit la fiecare metru de aceeaşi tăcere şi singurătate, de acelaşi sentiment de părăsire. Nu suportam toate astea. Sau poate că mi se făcea greaţă pur şi simplu din cauza solicitărilor fizice ale scufundării. Nu puteam fi siguri. În cele din urmă, după ce pierdusem rapid în greutate şi îmi scăzuse performanţa cardiacă, am pus capăt cu o săptămână mai devreme antrenamentelor pentru ieşirile în spaţiu. Au zis că oricum era extrem de puţin probabil să ies din navetă. N-am avut nicio obiecţie.

Acum, m-am întrebat de ce îmi era în continuare teamă de aceste dulapuri nesfârşite, de vidul din afara navei, care avea să-mi reamintească de bazinele cu apă clorată. Acolo avea să se termine totul. Dar nu mă mai urmărea nimeni şi nu avea să se mai uite nimeni chiorâş la mine. Sfârşitul depindea numai de mine, şi totuşi greaţa persista.

Hanuš mi-a întrerupt gândurile:

— O să mi te alături curând.

— Aşa se pare.

— Tribul tău te-a abandonat.

— Cam aşa ceva.

— Nu-ţi face griji, om costeliv. Sunt un explorator desăvârşit. Vom explora împreună începutul.

Am lăsat lanterna din mână şi am plutit spre uşa ermetică aflată sub Coridorul 4. M-am deplasat lent, pipăind pereţii lui *JanHus1*, memorându-i crevasele moarte şi imponderabile şi simţindu-mă vinovat, ca şi când aş fi secat viaţa din această navă încredinţată mie. Incubatorul care timp de patru luni mă

purtase prin spaţiu îmi ţinuse de cald, mă hrănise, mă păstrase curat şi mă distrase era acum o carcasă de materiale inutile. Un coşciug exorbitant. Dar mă dusese până la Chopra şi nu-i puteam reproşa că cedase în faţa forţelor necunoscute ale altor lumi. Am închis uşa etanşă în spatele meu şi am deschis trapa care ducea în univers.

Când am ieşit afară, cablul de ancorare a alunecat pe peretele exterior al navei, iar vidul nefiltrat s-a strâns în jurul meu ca apa din cadă. În depărtare, Hanuš era o siluetă în mijlocul furtunii violet. Nu-mi era teamă decât de liniște. Costumul meu era conceput să elimine şuierul oxigenului pompat în interior, astfel că tot ce auzeam erau vibraţiile discrete ale plămânilor şi inimii mele. În teorie, zgomotul gândirii putea părea suficient, dar, în realitatea fizică, nu oferea nicio alinare. Fără zumzetul de fundal al aerului condiţionat, fără huruitul îndepărtat al motoarelor, fără scârţâitul caselor vechi, fără murmurul frigiderelor, tăcerea vidului devenea suficient de reală cât să-l facă pe orice ateu declarat să se cace pe el.

Am aşteptat să ajung la capătul cablului înainte să mă desprind de navă, fie şi numai ca să-i arăt cosmosului că rămâneam credincios şanselor infime. Probabilitatea de a fi salvat – fie că *JanHus1* revenea miraculos la viaţă, fie că o dronă americană ultrasecretă venea să mă ducă acasă – era astronomic de mică, şi totuşi mai exista o şansă, iar, unde exista o şansă, supravieţuia şi dorinţa de a-ţi încerca norocul. În cele din urmă, am desfăcut cablul şi am rămas liber, plutind spre Hanuš. La fel ca el, acum eram un deşeu care plutea prin Spaţiu până când, la fel ca cele mai multe rămăşiţe cosmice, avea să-şi găsească sfârşitul într-o gaură neagră sau în nucleul incandescent al unui soare. Puteam întinde mâna în întunericul eternităţii şi să înhaţ nimicul.

Scutecul cu Absorbţie Maximă se umezise. Apa rece din furtunuri îmi mângâia pielea. Îmi era sete. Simţeam o jenă în dreptul abdomenului, dar greaţa încă nu sosise. În faţă se zărea pâcla ameninţătoare a lui Venus, cu sângele prelingându-i-se din cratere, şi eram recunoscător că nu aveam să mă apropii mai mult de ea. Nucleul lui Chopra plutea deasupra planetei ca o lună calmă şi fidelă. Eram înconjurat de furtuna de praf violet, însă inelul în care îmi croiam drum spre Hanuš oferea simplitatea vidului. A pluti prin el nu era foarte diferit de a-ţi

petrece noaptea pe un câmp vast, departe de luminile oraşului – o întindere întunecată, cu instantanee strălucitoare ale puzderiei copleşitoare de stele moarte. Atâta că nu aveam sub picioare pământ ferm, presărat cu iarbă şi cu scarabei împingându-şi precum Sisif biluţele de excremente. Era foarte simplu să-mi sfârşesc viaţa aici. Nu aveam să-mi las în urmă cadavrul, nimic care să necesite o echipă de specialişti în îndepărtarea substanţelor cu risc biologic. Nu aveam să fiu înmormântat cu o piatră funerară masivă, cu minciuni generoase gravate cu litere de aur. Corpul meu pur şi simplu avea să dispară, să ardă în atmosfera lui Venus, provocând o erupţie ca o mică râgâitură. Şi, odată cu corpul meu, avea să dispară şi tot restul – senzaţiile, plăcerile şi grijile pe care nu mi le puteam alunga din minte: oameni pe care îi iubisem, mic dejunul servit pe post de prânzuri şi cocteilurile de seară pe post de mic dejun, schimbările climatice, torturile de ciocolată proaspete, părul meu în curs de încărunţire, cuvintele încrucişate de duminică, filmele ştiinţifico-fantastice, conştiinţa că lumea e devorată de colapsuri financiare, de dezastre ecologice sau de o gripă botezată cu numele încă unui animal inofensiv. Ar fi mult mai uşor să dansezi cu moartea dacă n-ar fi înconjurată de harababura civilizaţiei. Am ajuns în sfârşit la Hanuš.

— Om costeliv, aş vrea să ating cenuşa strămoşului tău.

Am pipăit cutia de trabucuri din buzunarul costumului. Sosise momentul – n-ar fi fost mai limpede decât dacă mi-ar fi zis-o cu voce tare universul însuşi. Am scos cutia din buzunar, am desfăcut-o şi m-am uitat în săculeţul de mătase. În el era calciul pudră al oaselor care cândva îl ţinuseră pe bunicul laolaltă, precum şi particule de magneziu şi sare, ultimele rămăşiţe chimice ale unui trup care se îndeletnicise cu munci agricole, băuse bere şi dăduse pumni cu verva unui zeu slav. Din spatele meu, Hanuš studia pudra cu toţi ochii săi.

— Îmi dai voie? a întrebat el.

— Da.

Şi-a întins delicat un picior peste umărul meu, vârându-i vârful în săculeţ.

— Magia focului, a spus el. Un mister uman pe care mi-e greu să-l înţeleg. Tu ce părere ai de asta, om costeliv? Îţi place focul?

— Ne eliberează de constrângerile corpului, i-am răspuns eu.

— Noi nu considerăm corpul o temniţă.

— Şi asta e tot o formă de magie, i-am răspuns.

Hanuš şi-a retras piciorul. Am întors săculeţul pe dos şi am urmărit pudra nemuritoare revărsându-se şi împrăştiindu-se în toate direcţiile, până când granulele de cenuşă au alcătuit o falsă galaxie, prima făcută de om, prima făcută dintr-un om. Un mormânt demn de Emil Procházka, poate ultimul Mare Om al Pământului, care, de-ar fi fost de faţă la împrăştierea propriilor lui rămăşiţe, şi-ar fi aprins o ţigară, ar fi clătinat din cap şi ar fi zis: *Jakub, la ce bun aiureala asta, ar fi trebuit să mă îngropi, să aibă şi viermii o gustare*, dar ştiam că m-ar fi iubit pentru ce făceam, că ar fi înţeles nevoia acestui gest solemn. Un rămas-bun onest. Ce loc de odihnă veşnică achiziţionat pe Pământ din salariul meu de erou ar fi putut egala vreodată liniştea şi demnitatea Spaţiului? Firele de praf au plutit spre nucleul violet până au dispărut cu totul.

— Acesta e începutul, i-am spus lui Hanuš.

— Da, e Începutul, ştiu. Poate a mai fost unul înaintea lui, poate că nu.

— Într-acolo mergem?

— Da. Însă pune mai întâi întrebarea pe care o ai în minte.

— *Rusalka*. Poţi s-o găseşti?

Hanuš a închis ochii şi în minte mi-au răsărit acorduri de operă. Din când în când, înregistrarea era întreruptă de voci aleatorii, fragmente de muzică pop, glasuri demonice grave şi întunecate, gemete de amanţi copulând, sirene, modemuri telefonice, însă Hanuš păstra înregistrarea suficient de curată cât să-mi aline greaţa şi să-mi ofere pacea pe care o simţeam uneori duminica dimineaţa, între cearşafuri, cu draperiile trase.

— La tine cum e moartea? am întrebat eu.

— Mai devreme sau mai târziu, Gorompezii Morţii mistuie totul. Au venit după mine.

Şi-a ridicat un picior şi am văzut că, acolo unde i se articula cu trunchiul, avea nişte băşici transparente enorme, străine de corpul lui, cu un aspect bolnăvicios. Erau pline cu un lichid galben-fosforescent în care roiuri de vietăţi ca nişte căpuşe pluteau perfect sincronizate dintr-o parte în alta. Probabil că erau câteva mii. Una dintre băşici a pocnit, iar lichidul s-a prelins pe pântecele lui Hanuš, micile vietăţi strecurându-i-se în pori.

— În curând, a spus el, or să mă slăbească suficient cât să-mi mistuie carnea. Dar n-am să-i las. Am să pătrund în Început cu tine, om costeliv. Moartea nu ne poate ajunge aici.

— Eşti pe moarte?

— Da. De ceva vreme.

— Te doare, Hanuš?

— Simt frica asta a voastră. Ezit să plec dintre cei vii. De-ar afla Bătrânii mei, m-ar răpune cu suliţe sharongu. Să te temi de un adevăr! Blasfemie! Dar, vai, asta am găsit înăuntrul măreţiei Pământenilor – frica.

— Nu mai avem de ce să ne temem.

M-am văzut pe mine însumi într-un frac care îmi dă mâncărimi, cu chica proaspăt tunsă, stând pe un fotoliu roşu din Opera de Stat, sugând bomboanele de mentă pe care bunica a reuşit să le strecoare în sală. La trei ani de la moartea părinţilor mei, la scurtă vreme după ce ne-am mutat la Praga, mergem să vedem *Rusalka* de ziua mamei, cumpărând un loc suplimentar lângă noi, care rămâne liber. Sunt iremediabil îndrăgostit de această Rusalka, o frumuseţe cu părul vâlvoi, îmbrăcată în culorile estompate ale pădurii. E o nimfă de apă îndrăgostită de un prinţ, aşa că bea cu dragă inimă poţiunea vrăjitoarei ca să devină om şi să atragă atenţia prinţului. Acesta o duce pe Rusalka la castelul lui, dar bineînţeles, după cum am bănuit, nenorocitul ăsta cu maxilar colţuros o trădează, părăsind-o pe Rusalka pentru o prinţesă străină. Îmi doresc ca opera să nu se termine niciodată, sunt fascinat, îmi şterg mucii de pe buza de sus. În actul al treilea, totul pare pierdut. Vocile cu ecou ale spiritelor pădurii intonează cântece triste pentru Rusalka, căci acum, abandonată de prinţ, este blestemată pentru totdeauna să ademenească tineri la malul lacului, să-i lase să se folosească de trupul ei, apoi să-i înece şi să le păstreze sufletele în ceşti de porţelan. Îmi vine să sar pe scenă s-o salvez, să duc cât mai departe această stafie bolnavă de dragoste, captivă într-un lac făcut dintr-o piscină pentru copii şi papier-mâché. În viitorul meu, va mai exista o singură femeie pe care o voi iubi la fel de mult ca pe *Rusalka*.

— Da. Asta simt şi eu, om costeliv.

Împresurat de ecourile cântecelor, prinţul străbate întunericul pădurii în căutarea Rusalkăi, dându-şi seama în cele din urmă că nu poate trăi fără ea. O strigă şi ea apare. Prinţul îi cere o

sărutare, ştiind că atingerea Rusalkăi îl va costa sufletul. Iubiţii se sărută şi prinţul se prăbuşeşte pe scenă. Acum, tatăl ei, temutul spiriduş de apă, se ridică din piscină şi îşi înalţă vocea: *Toate sacrificiile sunt zadarnice*.

Hanuš a cântat odată cu el. A cântat versul şi, pentru prima oară în viaţa mea, l-am înţeles, chiar în clipa când ieşea din gura extraterestrului.

— Încă nu s-a sfârşit, a spus Hanuš.

— Nu.

Rusalka îşi plânge recunoştinţa, căci acum ştie ce înseamnă iubirea omenească. Prinde sufletul prinţului şi, în loc să-l adauge la colecţia de ceşti a tatălui ei, îi dă drumul spre cer, lăsându-l să urce la Dumnezeu. Cei doi iubiţi sunt acum despărţiţi, dar liberi. Copil fiind, mi s-a părut un sfârşit trist. Prinţul, în ceruri sau nu, era tot mort, iar Rusalka rămăsese singură, doar cu tatăl ei feroce şi cu un cor de duhuri ale pădurii smiorcăite. Iubirea nu merita atâtea bătăi de cap, mai ales dacă la sfârşit iubiţii erau despărţiţi. Dar acum, ascultând *Rusalka* pentru ultima oară în Spaţiu, am înţeles că sentinţa spiriduşului era greşită. Nu era nici urmă de zădărnicie în mine, în Hanuš, în Lenka, în Programul Spaţial al Republicii Cehe, în privirea încăpăţânată a omenirii, care mereu privea dincolo, alături, dedesubt. Nici în atomii care alcătuiau aerul, planetele, clădirile şi trupurile, hoinărind de colo-colo şi susţinând o întreagă dinastie de viaţă şi anti-viaţă. Zădărnicia nu era de găsit pe nicăieri.

M-am uitat în faţă, spre nucleul violet. Era totuşi ceva bun în povestea asta. Poate că moartea mea avea să însemne mai mult decât viaţa mea. Nu aveam nimic altceva de oferit universului. Eram un soţ egoist. Nu zămislisem un copil genial, nu adusesem pacea pe Pământ, nici nu dădusem de mâncare săracilor. Poate că eram dintre cei care trebuiau să moară ca să facă ceva cu viaţa lor.

— Nu-i un loc rău să-ţi închei socotelile cu viaţa, am spus eu.

În mod ciudat, m-am trezit întrebându-mă unde era Omul cu Gheata şi dacă îi mergea bine. Dacă şi-ar fi adus aminte de mine, în caz că ar fi citit un articol în ziar: Astronaut mort pentru patrie, trupul pierdut în Spaţiu. Ar fi pus ziarul jos şi ar fi zis ca pentru sine: „Micuţul astronaut”. Ar fi aruncat în sfârşit respingătoarea gheată de fier la gunoi, unde îi fusese locul dintotdeauna, şi ar fi lăsat-o să ruginească printre mormanele

de la groapa de gunoi, împreună cu toate celelalte artefacte inutile ale memoriei umane. Imagini crude mi-au invadat creierul. L-am văzut pe Omul cu Gheata în dormitorul meu, plimbându-şi limba pe puful care acoperea pântecele Lenkăi şi strecurându-şi tandru degetele între coapsele ei. Cu gheata de fier – proaspăt lustruită – aşezată pe masa din livingul nostru, o întoarce pe Lenka pe burtă şi mă fixează cu privirea, în timp ce ea juisează în tăcere, sufocându-şi gemetele într-o pernă care încă miroase a părul şi a saliva mea. Trecerea anilor n-a alterat nici părul, nici pielea Omului cu Gheata, care şi-a lăsat o barbă neagră şi deasă, iar din barbă i se prelinge cerneală neagră sau sânge sau pur şi simplu un rău sub formă lichidă, care se impregnează ca petrolul în cearşafurile noastre crem. După ce aţipeşte Lenka, sleită de intensitatea orgasmului superior pe care i l-a oferit acest străin, Omul cu Gheata se uită la mine, un observator tăcut, şi îşi pune un pahar de lapte aburind. În timp ce-l bea, laptele capătă culoarea lemnului dulce, şi aştept ca cerneala să-şi croiască drum prin sângele lui, să-i otrăvească inima, s-o facă fâşii. Dar Omul cu Gheata pune jos paharul gol şi se bagă la loc în pat. Lenka îl cuprinde între coapse.

Poate că Omul cu Gheata nici măcar nu mai era în viaţă. Sau poate că acum, odată cu moartea mea şi stingerea ultimului vlăstar al tatii, avea să cadă mort şi să se dizolve.

Am deschis ecranul de la încheietura mâinii şi am verificat cât oxigen mai aveam. Limba ceasului tremura la fel ca a ceasului de perete din Středa când bunicul fuma în faţa lui. După aproximarea generoasă a cadranului, mai aveam de trăit patruzeci şi două de minute.

Hanuš mi-a oferit unul dintre picioarele lui. L-am strâns. Împreună, am intrat în nucleul norului Chopra.

• Primăvară la Praga

E imposibil de stabilit cu exactitate când au început să se îmbolnăvească plămânii bunicului, dar bunica jură că a tras aer în piept pentru ultima oară între secundele douăzeci şi şase şi douăzeci şi opt ale minutului şaisprezece din ora trei dimineaţa a celei de-a doua zile din ultima săptămână a primăverii. Stau în

apartamentul bunicilor peste weekend, schimbând mesele la KFC şi duhoarea unei pompe de canalizare stricate de la căminul doctoranzilor cu tăiţei cu jambon şi untură la cuptor şi cu perne expert înfoiate de mâinile bunicii. Mă trezeşte vocea bunicii şi dau fuga în dormitorul lor, unde îl găsesc pe bunicul gâfâind şi scuturat de convulsii, cu capul adâncit în poala bunicii. Bunica îmi cere să-i aduc nişte apă. Îmi e foarte greu să-mi amintesc unde sunt paharele, cum să deschid robinetul, cum să-l închid, cum să păşesc cu câte un picior pe rând, cum să deschid uşa, iar în cele din urmă sunt iarăşi în dormitorul bunicilor, întinzând paharul, fără să ştiu cum am ajuns acolo, şi bunicul este mort. Rămân nemişcat, cu paharul întins, până când nişte oameni ciudaţi în uniformă intră în apartament, iar bunica îmi ia paharul din mână.

O săptămână mai târziu, sunt în metrou, pe magistrala B, şi tânjesc după sandvişul pe care l-am văzut într-o reclamă înainte să ies din apartament. Izul de respiraţie matinală şi de subsuori de navetişti îmi aminteşte de cârnaţii râncezi. Măcar stau jos. Deşi mă simt vinovat: o femeie în vârstă stă în picioare la câţiva centimetri de mine, aranjându-şi cu o mână tremurândă firele rebele din părul încărunţit. În sfârşit, a venit primăvara, iar copacii înfloriţi împodobesc oraşul în alb şi roşu, cu toate că acest anotimp are dezavantajul de a scufunda Praga într-o perpetuă stare de frustrare sexuală, căci tinerii şi tinerele, atât localnicii, cât şi turiştii, devin minimalişti în alegerile lor vestimentare şi şi-o trag din priviri în magazine, în autobuze, pe străzi. Tineretul alcătuieşte un nucleu de stomacuri bronzate, braţe musculoase şi buze cărnoase trăgând din ţigară, în mijlocul seniorilor transpiraţi care îşi târâie cumpărăturile şi al iubitorilor de bere burtoşi îndesaţi în costume, acei apostoli ai capitalismului cu bărbiile impecabil rase îngropate în paginile de afaceri ale ziarelor. Mă întreb cărui grup îi aparţin. Oare mă pot alătura tineretului, hedoniştilor care transformă Praga într-un teren de joacă al Bătrânului Continent? Sau oare destinaţia mea, facultatea de ştiinţe de la Univerzita Karlova, mă aşază în grupul îngrozitor al adulţilor, al celor care se trezesc dimineaţa şi ştiu exact cum li se va desfăşura ziua, al celor care trăiesc vânzându-şi munca, aşteptându-şi mormântul cu o politeţe discretă?

Trupul mi-e tânăr, dar astăzi mă simt bătrân. Prea bătrân ca să devin excepţional. Mi-am petrecut ultima săptămână ascultând-o pe bunica plângând în timp ce mă uitam la episoade din *Walker, poliţist texan*, cu volumul dat la maximum, mai-mai să-mi spargă timpanele, şi cu Chuck Norris dublat de un actor care fusese pe vremuri un înflăcărat membru de partid. Mi-am petrecut întreaga săptămână fierbând apă pentru ceai şi cerându-i scuze bunicii iar şi iar pentru nimic anume.

E greu să ne dăm seama de ce suntem aici, înăuntrul unei *machina* de tinichea care ne poartă către orice loc dorim. E greu să ne dăm seama de ce suntem aici, iar apoi nu mai suntem. Mi-aş dori să pun ordine în gândurile astea şi să i le şoptesc la ureche bătrânei cu păr ciufulit, care a văzut istoria desfăşurându-se zi de zi în faţa ei şi care cu siguranţă ştie atât de multe despre suferinţă şi despre cum le ceri un semn zeilor.

Ajung la sediul facultăţii de ştiinţe şi intru în biroul profesorului Bivoj. Înainte să-mi pun rucsacul jos, bag mâna în el să mă asigur că încă mai am cutia de trabucuri. Dr. Bivoj e la biroul lui, aplecat deasupra unei cărţi, şi mănâncă un măr ca un iepure, muşcând bucăţi mici din el cu incisivii. În zilele de lucru, nu iau masa în oraş, pentru că mă încântă să-l urmăresc în timp ce mănâncă – nu-şi dă seama că e privit şi îşi etalează cu generozitate trăsăturile copilăreşti, deşi e trecut bine de cincizeci de ani.

Dr. Bivoj ridică privirea spre mine cu o cojiţă de măr în mustaţă:

— Ah, ai venit. Zău că nici nu ştiu ce să-ţi spun...

Scot cutia de trabucuri din geantă. Înainte ca tata să meargă în Cuba ca reprezentant al Partidului, ca să demonstreze solidaritatea Cehoslovaciei cu lupta antiimperialistă a lui Castro, i-a cerut bunicului să-i spună care e cel mai exotic cadou la care se putea gândi. „O maimuţă cubaneză, a fost prima opţiune a bunicului. Putem să-i găsim un post în guvern”. Tata n-a râs. „La naiba, atunci cere nişte trabucuri de la ţicnitul ăla bărbos” a fost un răspuns mult mai pe gustul tatii. Bunicul le-a fumat în timp ce dădea de mâncare la pui şi tăia porci. Mergea cu ele la bar şi le sufla fumul în faţă tovarăşilor de poker. După ce le-a terminat, a păstrat cutia goală sub pat şi, în câteva rânduri, l-am surprins scoţând-o să-i adulmece aroma.

Bunica şi cu mine nu ne putem permite o urnă funerară. Cutia de trabucuri pare cea mai nimerită alternativă pentru rămăşiţele bunicului. Deocamdată.

— Cenuşa e în cutia asta, spun eu. Am pus mâna pe ea aseară. E mai fină decât cenuşa de la focurile de tabără.

— Ştii că poţi să-ţi iei liber azi.

— N-am nimic de făcut.

Pe biroul meu, semnificativ mai mic decât al lui Bivoj, mă aşteaptă un teanc de reviste de astrofizică, majoritatea în engleză. Marţea, citesc din reviste şi extrag paragrafele care ne-ar putea ajuta în cercetarea prafului cosmic. Am zeci de agende pline cu date, grafice, fotografii decupate. Strâng materiale fără să le sortez, tot ce are legătură cu domeniul nostru, semnificativ sau nu, iar noaptea îmi place să cred că ce am adunat e cea mai elaborată şi mai completă colecţie de genul ăsta din Europa, dacă nu chiar din lume.

Miercurea şi joia, cataloghez mostrele de praf cosmic pe care ni le trimit universităţile europene, colecţionarii privaţi şi câteva companii contractate cu modestul buget al facultăţii noastre. Le despachetez şi le pun între lamele de sticlă până când dr. Bivoj îşi mută posteriorul enorm pe firavul taburet de laborator şi îşi scoate instrumentele. De multe ori, mă invită să mă uit prin lentilele microscopului său, însă n-am voie să pun mâna. Ai să-mi poţi lua locul pe scaunul ăsta într-o bună zi, îmi spune el, dar numai după ce o să mă senilizez sau o să mor.

Vinerea, dr. Bivoj îşi scoate sticla de şliboviţă şi toarnă în două pahare, se lasă pe speteaza scaunului său scârţâitor şi trage de bretelele care i se adâncesc în pântecele lui moale de universitar şi îşi imaginează cu glas tare cum o să-şi aşeze viitorul premiu Nobel pe o policioară artizanală pe care o va comanda de la un tâmplar austriac.

Cu toate că dr. Bivoj e unul dintre cei mai respectaţi experţi în domeniul al cărui rege mi-ar plăcea să devin într-o bună zi, n-aş putea spune că este eroul meu. Credinţa lui în cercetare a umbrit orice altceva în viaţa lui, iar pacea lui sufletească depinde în întregime de succesul sau eşecul lui în ştiinţă, un domeniu mai imprevizibil decât toanele zeilor olimpieni. Obsesia lui de o viaţă pentru praful cosmic e de nezdruncinat, un cult cu un singur adept. E convins că poate găsi în el forme noi de viaţă, materie organică împrăştiată în spaţiu de stele, meteori şi

comete îndepărtate, aflate în proces de descompunere. Miza întregii lui vieţi au fost revistele înghesuite pe biroul meu, să publice în ele şi să meargă la conferinţe ca să-i facă cinste colegii şi să i-o sugă la baie vreo stagiară impresionată – sau vreun stagiar, nu e pretenţios –, pentru că soţia lui „nu mai face chestia asta”. Zi de zi, dr. Bivoj stă ascuns în biroul lui, dă băşini şi mănâncă sandvişuri cu şniţel, în timp ce scaunul său credincios se încovoaie tot mai mult sub greutatea nepăsării lui faţă de propria-i sănătate. Citeşte, ia notiţe, îşi tastează descoperirile într-un document străvechi de pe Macintosh-ul lui prăfuit, cu ecranul crăpat. De două ori pe zi, se târăşte până la sala aflată un etaj mai sus şi le predă masteranzilor şi doctoranzilor despre galaxii şi despre trasee gravitaţionale, predarea asta fiind datoria de care trebuie să se achite ca să-şi păstreze biroul şi Macintosh-ul. Dr. Bivoj e convins că, înainte să moară, va descoperi celule extraterestre în praful cosmic pe care îl studiem. Geniul lui e modest şi metodic. Nu-l deranjează deloc întunericul din birou, aerul stătut, bâzâitul computerului vechi. Când se întoarce acasă de la birou, ideea lui de relaxare e şi mai multă muncă sau, în rarele lui momente de lene intelectuală, se uită pe Discovery Channel. E unul dintre puţinii oameni a căror disciplină în muncă îi susţine de una singură de-a lungul întregii vieţi. De altceva n-are nevoie. Cam atât ştiu despre el.

Pentru mine, scenariul cel mai nefericit ar fi să mă aflu în preajma lui Bivoj când şi dacă va face această descoperire revoluţionară, în calitate de asistent de nădejde care poate folosi acest prilej pentru a-şi începe o strălucită carieră proprie. Scenariul cel mai fericit ar fi să adeveresc străvechiul clişeu al discipolului care îşi depăşeşte maestrul şi să fac pe cont propriu descoperirile pe care el n-a reuşit să le facă. Însă zilele pe care le petrec acum în biroul lui sunt esenţiale pentru viitorul de care am nevoie. N-am acceptat postul ăsta pentru salariul răpciugos, nici pentru farmecul de a corecta lucrările studenţilor care îi dau profesorului o stare de „balonare şi dezolare existenţială”. L-am acceptat pentru că, la fel ca dr. Bivoj, vreau ca obsesia mea pentru particulele universului – micile indicii cu privire la originea întregului univers – să devină munca mea de o viaţă.

— Era om bun bunicul tău? întreabă dr. Bivoj.

— Da, era bun.

— Era mândru?

— De mine?

— În general.

— Era mândru că iubise cincizeci de ani aceeaşi femeie. Mândru că lucra cu mâinile. Făcea o tocană de iepure nemaipomenită.

Dr. Bivoj îşi deschide sertarul cu şliboviţă. Mă aştept să văd obişnuita etichetă albastră, dar de data asta are în mână o sticlă fără etichetă plină cu un lichid gălbui. Când toarnă, văd plutind în pahare nişte particule negre.

— Am o cabană la Paka, spune el. E un sătuc în munţi unde merg de câte ori am ocazia. Locuieşte acolo un tip fără dinţi care creşte pui în camera de zi. Face coniacul ăsta de mere în curtea din spatele casei, cu fructele putrede care îi cad pe bătătură. Şi îl împarte cu vecinii la sfârşitul verii. A devenit un eveniment, o petrecere de întâmpinare a toamnei. Fac cârnaţi fripţi şi cartofi copţi şi beau din chestia asta până nu mai ştiu de ei.

— Nu ştiam că vă luaţi vacanţe, spun eu. Sunteţi mereu aici.

— Weekendurile sunt pentru libertate şi haos. Nu ştii nimic despre weekendurile mele, Jakub. Ştii doar rutinele mele din zilele de lucru. Munca mea academică.

Beau tăria şi simt cum mi se topesc mucii în sinusuri şi mi se preling prin nări. Coniacul are gust de apă tonică amestecată cu oţet şi noroi. Întind paharul să-mi mai toarne.

— Acum câţiva ani, am fost acolo de arminden, spune dr. Bivoj. Cerul era plin de stele, iarba, presărată cu rouă, şi am simţit impulsul irezistibil de a-mi scoate pantofii. O femeie pe care n-o cunoşteam m-a sărutat pe obraz. Îţi spun asta pentru că – aşa-mi închipui, cel puţin – cunoscându-i pe aceşti oameni, l-am cunoscut şi pe bunicul tău. Oameni care au o altă idee de ambiţie. Care vor să-şi ridice casa cu mâinile lor şi vor să ducă o viaţă simplă. M-au ajutat să înţeleg că felul în care concepusem eu ambiţia fusese un adevărat cancer, omorându-mă din ziua când m-am născut. Vrei ca numele să-ţi fie cunoscut, Jakub? Eu voiam. Voiam ca lumea să-l pronunţe în amfiteatre după moartea mea. M-am nefericit cea mai mare parte a vieţii numai pentru ca un profesor să-mi scrie numele pe tablă şi să-şi pedepsească studenţii pentru că nu l-au reţinut. Grozav, nu?

Mai bea un păhărel. Şi încă unul. Şi încă unul. Respiraţia îi miroase urât de la coniac.

— Eh, bat câmpii. Bunicul tău a fost un om fericit, Jakub, sunt sigur. Nu ţi-am zis niciodată de relaţia mea cu preşedintele Havel. Vrei să-ţi povestesc?

— Cu Havel? L-aţi cunoscut?

— Da, l-am cunoscut. Frecventam aceleaşi cercuri disidente pe vremuri, când toţi eram urmăriţi de poliţia secretă şi nu puteam să ne întâlnim decât între noi. Havel, scriitor până în măduva oaselor, era cel mai fericit când putea să se retragă în casa lui de la ţară şi să bată la maşina de scris de dimineaţă până seara, fără să fie deranjat de oameni şi de marile probleme ale lumii. Dar nu se putea abţine, voia ca lumea să fie mai bună, aşa că s-a implicat în redactarea Cartei 77, a trimis scrisori cui nu trebuia, iar arestarea a făcut din el întruchiparea duşmanilor regimului. Îl necăjea grozav treaba asta, Jakub. Nu voia să fie în centrul atenţiei. Dar până la urmă am obţinut finalul fericit pe care ni-l doream. Am răsturnat Partidul şi el a fost ales preşedinte, dar ce nu spun deseori la lume, Jakub – şi te rog s-o păstrezi pentru tine, trebuie să pot avea încredere în asistentul meu, nu? – ce nu spun e că urma să fiu parte din cabinetul lui. Urma să devin politician, să ajut la construirea de la zero a unei Cehoslovacii democratice. Am ajuns împreună la Cetatea Pragăi după Revelion, cu o mahmureală cruntă, şi a trebuit să dăm telefoane ca să putem intra, pentru că niciunul dintre noi nu avea cheia. Şi, când am ajuns înăuntru, Jakub – şi e o chestie pe care istoricii n-o ştiu –, Havel s-a făcut palid ca un mort, s-a aşezat pe podea în mijlocul uneia dintre sălile alea nesfârşite, în timp ce cinşpe milioane de oameni aşteptau să le spună ce *urmează*, şi a înţeles că nu va mai putea niciodată să stea singur şi să bată la maşină în casa lui de la ţară. Era celebru, chipul întregii naţiuni, şi nu se mai putea bucura niciodată de linişte, pace, tihnă. Fiecare mişcare, fiecare decizie – de la micul dejun şi pasiunea lui pentru ţigări până la politica lui externă – toate erau sfâşiate, apoi asamblate la loc, apoi sfâşiate din nou. Eu am demisionat imediat. Şi de atunci stau în biroul ăsta. Propriul meu castel, adecvat nevoilor mele.

Râde şi pare să vorbească serios.

— Şi sunteţi fericit aici, spun eu.

— Iubesc ştiinţa. Niciodată n-am iubit cu adevărat altceva, de ce să mint? Václav Havel şi-a pierdut maşina de scris. Eu n-am să las pe nimeni să-mi ia microscopul.

— Eu vreau să fac lucruri măreţe, spun eu, lucruri tangibile, precum marile descoperiri. Tesla, Niels Bohr, Salk. În ziua de azi, nu-i mai pasă nimănui de numele marilor descoperitori. Poţi să umbli o zi întreagă pe străzi şi să întrebi lumea cum îi cheamă pe cei care au descoperit că expansiunea universului accelerează, dar n-o să găseşti pe cineva care să le ştie numele.

— Dar nu poţi să nu te întrebi: de ce să plăteşti un preţ atât de ridicat ca să faci mari descoperiri? Eu, unul, am ales viaţa liniştită. Îmi place ideea de a fi recunoscut doar de specialiştii din domeniul meu şi de nimeni altcineva. În felul ăsta, am un scop, unul în care cred, fără să fiu nevoit să-mi confecţionez o imagine publică pe care s-o poată accepta masele. Nu-i pasă nimănui dacă sunt gras sau dacă nu-mi plătesc taxele. Bineînţeles, nu e singura viaţă bună, dar e viaţa cea mai bună pentru mine. A fi util lumii nu înseamnă întotdeauna să-ţi apară numele în ziare, alături de politicieni, vedete de cinema... Ştii, tot aştept ca cineva să spună într-o bună zi: „Straşnic popor, cehii ăştia! Nu-s decât zece milioane, dar ia uite cum modelează ei lumea”. Nu pentru că avem fotomodele frumoase şi fotbalişti talentaţi, ci pentru că am adus o contribuţie reală la progresul civilizaţiei, o contribuţie care nu-i interesează pe paparazzi. Sfatul meu pentru tine e să gândeşti dincolo de celebritate. Crezi că lui Tesla îi păsa dacă îi făcea sau nu cineva poze? Gândeşte-te dacă eşti cu adevărat de folos cuiva.

Are vocea aspră, dar calmă, lucru neobişnuit pentru el, om impulsiv din fire. Mă gândesc că trebuie să fie de la coniac, şi tot coniacul e cel care aproape că mă face să-i povestesc despre tata, despre blestemul familiei mele, despre dorinţa mea de a deveni încarnarea binelui pentru toată lumea şi de a-mi reabilita numele. Acum o săptămână, trei bărbaţi în uniformă au scos cadavrul bunicului din apartament, iar bunica s-a apropiat de mine şi mi-a luat paharul plin cu apă pe care îl ţineam în mână. M-a întrebat dacă voiam cartofi cu smântână la prânz. Trebuie să fiu o persoană. Aceste cuvinte mă însoţesc la culcare şi mă trezesc din visele plăcute. Nu ştiu diferenţa dintre a nu fi o persoană în suficientă măsură şi a fi prea mult o persoană şi a-mi distruge viaţa din cauza ambiţiei asupra căreia m-a prevenit

dr. Bivoj. Oare Havel chiar a fost nefericit la sfârşitul vieţii? Schimbase deja mai multe destine. Unele îl urâseră, altele îl adoraseră. Trebuia să existe ceva fericire undeva în povestea lui.

— Tesla, meditează dr. Bivoj, nu şi-a tras-o niciodată şi n-a dormit nicio noapte ca lumea. Un om pe care ţi-l poţi lua ca model.

Se uită la paharul lui şi, în scurtă vreme, ochii încep să i se închidă.

Mă aşez la biroul meu şi mă apuc să studiez ultimele reviste, întrebându-mă cum m-aş putea deosebi de dr. Bivoj. Oare el îi este util cuiva? Un conferenţiar cu o dependenţă toxică de mâncare. Oare devotamentul lui faţă de propria-i satisfacţie e înţeleaptă, egoistă sau pur şi simplu imposibil de catalogat? Îmi amintesc fotografiile cu disidenţi anticomunişti pe care le-am văzut de-a lungul timpului. Rebeli cu plete, care ziua scriau eseuri revoluţionare şi schimbau destinul naţiunii, iar noaptea beau, şi-o trăgeau şi dansau. Bătuţi, interogaţi, încarceraţi, vii, atât de vii în fiecare zi, deşi probabil că ar râde de mine dacă m-ar auzi preamărindu-le lupta. Iar în faţa mea se află Bivoj, stând pe scaunul care poate ceda în orice clipă sub greutatea lui tot mai mare. Respirând frenetic pe gură, gata în orice clipă să dea drumul la sforăit. Între a rămâne o persoană din acele fotografii sau a deveni dr. Bivoj în versiunea lui modernă, alegerea pare limpede. Oare se îndoieşte de alegerile lui, oare plânge în duş din pricina lor? Putea fi preşedinte acum. Sau poate că a făcut exact ce trebuia. S-a mulţumit cu micile plăceri şi rutina zilnică a muncii.

La ora patru după-amiaza, iese clătinându-se din birou, spunând în şoaptă că trebuie să se pişe şi să meargă acasă să tragă un pui de somn. Stinge lumina când iese, ca şi când ar fi uitat că sunt aici. Mai iau o duşcă din sticla lui şi arsura coniacului îmi dă o idee. În sertarul cu băuturi, lângă coniacul tulbure, găsesc două sticle de şliboviţă pline. Deschid minifrigiderul biroului, un teritoriu strict interzis oricui altcuiva în afară de Bivoj. În el se află trei sandvişuri cu şniţel şi murături împachetate în folie de plastic, un baton întreg de salam şi o cărămidă de brânză albastră – pentru dr. Bivoj, toate astea sunt echivalentul a două prânzuri. Iau toată mâncarea şi o îndes în

geantă, împreună cu băutura. În seara asta, bunica va mânca regeşte, nu obişnuiţii cartofi cu smântână.

Ies din facultate. Simt imboldul spontan de a-mi cunoaşte oraşul, îmi vine să-mi lipesc urechea de pieptul lui. Să fiu cu cetăţenii lui într-un loc unde sunt obligaţi să se strângă împotriva voinţei lor, unul dintre efectele secundare ale tuturor marilor oraşe. Într-un loc unde contradicţiile Pragăi se întâlnesc şi creează o biosferă cu totul nouă, care te obligă să dobândeşti abilităţi de supravieţuire necunoscute înainte. Iau metroul până la Piaţa Venceslau.

Cârnaţi arşi, miros de stofe azvârlit pe străzi de aerul condiţionat al magazinelor de haine, eşapament de la maşinile de poliţie, izul scutecelor înăcrite ale bebeluşilor în cărucioare de firmă, gofre cu frişcă şi salmonela, whisky vărsat în crăpăturile vechilor străzi de caldarâm, cafea, ziare de curând aduse la tutungerii, fum de marijuana revărsându-se pe o fereastră de deasupra unui magazin Gap, excremente de câine abandonate cu ticăloşie, vaselină împroşcată de lanţurile descoperite ale bicicletelor, lichid de curăţat prelingându-se de pe geamurile proaspăt spălate ale birourilor, o uşoară briză de primăvară ce răzbeşte cu greu printre clădirile lipite între ele de pe laturile pieţei – această anarhie chimică de mirosuri aşezată în leagănul oricărui copil praghez încă de la începutul vieţii ne întâmpină ori de câte ori ne întoarcem acasă, iar noi, cei care deţinem această cunoaştere comună, am botezat acest amestec „Venceslau”.

În timp ce anticorpii din sistemul meu olfactiv luptă cu invazia smogului, îmi dau seama că a trecut aproape un an de când am trecut ultima oară prin piaţă. Îmi ţin respiraţia. Peste tot în jurul meu palpită asigurarea că sprintăm spre capitalism. Puţine lucruri mai sunt ca pe vremea regimului sovietic, cea mai semnificativă rămăşiţă din acea epocă fiind statuia din secolul al nouăsprezecelea a Sântului Venceslau, eroul de carte poştală care se înalţă deasupra maselor, verde şi impasibil pe calul lui de nădejde, curul şi coapsele maiestuoase ale animalului fiind generos glazurate cu găinaţ de porumbel. Tineri turişti francezi care nu înţeleg nimic din vestigiile istorice ale pieţei stau la baza statuii, uitându-se în telefon sau fluierând femeile care trec pe lângă ei. Comercianţi ambulanţi oferă hotdogi şi alcool vândut pe sub mână la preţuri consistent umflate, făcând o avere pe

seama turiştilor minori însetaţi de adevărata experienţă alcoolică pragheză. Vânzările de băutură îi menţin pe comercianţii ambulanţi în competiţie cu McDonald’s, KFC şi Subway, aceşti invadatori care seduc populaţia cu briza dulce a aerului condiţionat, toalete fără taxă pentru hârtie igienică şi mâncare fierbinte injectată cu plăcere chimică. Atât turiştii, cât şi băştinaşii au de ales zilnic între a capitula în faţa deliciilor grăsimilor sfârâitoare care dau dependenţă şi uniformităţii vestice sau a se preda exotismului de modă veche al cârnatului uşor ars servit de un chelner căruia nu-i place să facă conversaţie şi nici nu-ţi oferă un formular pentru sugestii.

Mă apropii de un vânzător ambulant, un bărbat palid cu o mustaţă neagră şi onestă, şi îl întreb dacă are whisky.

Fără să-mi arunce măcar o privire, bagă mâna în pântecele căruciorului său şi scoate un pahar de plastic negru:

— O sută optzeci.

Plătesc şi îi cer un cârnat cu hrean şi muştar picant.

Aşa arată Piaţa Venceslau la aproape treisprezece ani după revoluţie. Locul unde ne-am luat ţara înapoi. Unde nucleul rezistenţei cehe a lansat ofensiva asupra naziştilor, construind baricade şi repezindu-se la soldaţii germani să le smulgă puştile din mâini în timp ce tancurile eliberatorilor sovietici încă erau foarte departe. Unde în 1989 femeile şi bărbaţii şi-au zdrăngănit cheile în timp ce guvernul susţinut de sovietici, un pui cu capul tăiat, implora Moscova să ordone tancurilor să tragă, pentru Dumnezeu, să tragă în revoluţionari înainte să instaureze o democraţie.

Clădirile de cărămidă şi acoperişurile oblice, cândva martore la mulţimi agitate de revoluţionari, la gloanţe şi capete sparte de bastoane poliţieneşti, oferă acum un aer istoric experienţei de cumpărare. Magazine de haine, cafenele, cluburi de striptease. În faţa localurilor strălucitoare stau animatori care împart fluturaşi coloraţi cu poze de fete şi oferte speciale. E patru jumate după-amiază şi aceşti combatanţi în slujba păcatului stau deja în tranşee, cu bărbiile duhnind a votcă de noaptea trecută.

Îmi beau whisky-ul şi mă întreb dacă nu cumva, în ciuda firmelor de neon, piaţa e cam lipsită de culoare, dacă nu cumva e coaptă pentru un nou climax al istoriei. Oare vom mai mărşălui vreodată pe acest caldarâm ca o naţiune unită, luptând

împotriva unei noi ameninţări la adresa inimii vii a Europei sau oare această nouă Pragă va deveni un mall cu striperiţe magnific din punct de vedere arhitectural?

Vânzătorul termină de fript cârnatul şi comand încă un whisky.

Apoi simt miros de parfum.

— O votcă şi un cârnat, spune o femeie.

Vânzătorul o refuză.

Mă întorc spre ea. Are părul scurt şi negru, iar buzele subţiri îi sunt accentuate, nu mărite, cu ruj roşu-închis. Coapsele îi sunt strânse de o rochie gri. E scundă, atât de scundă, dar nu poartă tocuri ca să fie mai înaltă, şi nici nu pare vreun pic intimidată în timp ce vorbeşte cu bărbatul masiv din faţa ei. De fapt, nici măcar nu-şi ridică bărbia. Se uită ţintă în ochii vânzătorului, cu aerul că n-are pentru ce să-şi ceară scuze şi că, la o adică, el ar trebui să fie mai scund ca s-o poată servi cum trebuie. Pare o prezenţă neafectată de haosul şi ostilitatea pieţei, asemenea statuilor întunecate de sfinţi şi războinici care se află acolo încă de pe vremea când Praga era doar un post comercial. E o femeie care inspiră iubire. Îmi doresc aproape instantaneu să i se întâmple lucruri bune.

— De ce nu? întreabă ea.

— N-am nici cârnaţi, nici alcool, spune vânzătorul. Dumnealui m-a lăsat fără marfă pe seara asta.

Tânăra se uită la mine şi la dovezile infracţiunilor mele: în mâna stângă, farfuria cu cârnat, iar în dreapta, paharul proaspăt reumplut.

— Am o baftă ceva de speriat, spune ea.

Îmi întind ambele mâini spre ea, ca pe nişte ofrande de pace. Ea se uită la farfuria tremurătoare şi zâmbeşte superior:

— Aş lua whisky-ul, dacă chiar mi-l oferi.

Dau din cap că da.

— E mut? îl întreabă pe vânzător, care se taie la deget în timp ce feliază o ceapă.

— Băga-mi-aş! răcneşte el.

Îi dau whisky-ul tinerei şi îi spun:

— Poţi să iei şi o gură de cârnat.

— Un adevărat gentleman, răspunde ea.

Vânzătorul începe să dea cu piciorul în cărucior, în timp ce sângele i se împrăştie pe ustensile. Căruciorul se clatină şi pare

gata să cadă în orice clipă. În jurul lui deja s-au strâns martori care fac poze, iar un poliţist uscăţiv se apropie cu pas relaxat, molfăind nişte bucăţi de pui pane.

Femeia în rochie gri face semn către nişte bănci de peste stradă, apoi o ia din loc fără să se uite în urmă să vadă dacă o urmez. Se aşază, pune picior peste picior şi dă whisky-ul de duşcă, încheind cu o uşoară râgâitură. Mă măsoară cu privirea, în timp ce eu mă gândesc dacă să iau loc lângă ea. În cele din urmă, vânzătorul îşi răstoarnă căruciorul, împrăştiind pe trotuar chiflele şi condimentele. Poliţistul aruncă puiul pane şi îşi scoate bastonul, la care vânzătorul îndreaptă spre el un cleşte de întors cârnaţii.

— Hai, ia loc, împarte-ţi mâncarea, spune femeia. Să ne bucurăm de spectacol.

— Eu sunt Jakub, mă prezint eu după ce mă conformez.

— Lenka, spune ea. Mersi, aveam nevoie de o tărie.

Vânzătorul pocneşte din cleşte înspre poliţist, mâna lui aducând cu un picior de crab atrofiat, iar poliţistul se dă în spate, schimbând bastonul cu un pistol cu electroşocuri.

— Aşa se întâmplă când obligi omul să ducă o viaţă pe care o urăşte, spune Lenka. La un moment dat, îşi ia câmpii. Te atacă cu ustensile de bucătărie.

— De unde ştii că a fost obligat?

— Chiar crezi că, dacă ar avea variante mai bune, ar mai sta să frigă cârnaţi în capcana asta pentru turişti?

Au sosit întăriri. Acum, vânzătorul nebun e încercuit de patru poliţişti cu mâinile pe pistoale. Spectatorii murmură încântaţi. În cele din urmă, vânzătorul azvârle cleştele în aer şi cade în genunchi, chiar în balta de ketchup şi muştar, îşi adânceşte mâinile în ea şi zâmbeşte, desenând forme, ca un copil care se joacă cu carioci. Poliţiştii şi trecătorii se uită la el nedumeriţi.

— Simt că e vina noastră, spun eu.

— E posibil ca pretenţiile noastre să-i fi ruinat viaţa.

— Probabil că tânjea de mult după o astfel de autodistrugere.

— Îl înţeleg. Azi şi eu mă simt autodistructivă.

— O zi proastă la serviciu? întreb eu.

— Ce ciudat! Deunăzi, am auzit pe cineva la televizor zicând că lipsa unui loc de muncă îi face pe oameni nefericiţi pentru că le lipseşte un sens în viaţă. Şi a adăugat că slujbele sunt o sursă de plăceri superioare. Ce o fi fost în capul lui? Cafeaua e o

plăcere. Pepenele cu votcă şi teatrul. Să te trezeşti cu o şuviţă din părul iubitului în gură. Astea sunt plăceri. Spune-mi, dacă roboţii ar face toată munca în locul nostru, crezi că ne-am afunda cu toţii în depresie şi ne-am sinucide în masă? Dacă am putea cu toţii să ne bucurăm de artă, să ne petrecem viaţa căţărându-ne pe munţi şi făcând scufundări în ocean, pentru că toţi am fi bogaţi şi îndestulaţi mulţumită roboţilor care muncesc pentru noi, s-ar umple oare lumea de maniaci care s-ar împuşca între ei pentru că nu au un sens în viaţă? Cică banii îţi oferă sentimentul demnităţii. Deci se presupune că un om cu o slujbă decentă care câştigă decent a ajuns deja în nirvana. După teoria acestui individ, ar trebui să mă simtă demnă pentru că preiau apeluri la recepţia unui hotel. Dar iată-mă aici, fără demnitate, turuind beată de faţă cu un străin. Dă-mi o gură de cârnat.

Îşi dă părul pe după ureche şi muşcă, hreanul şi grăsimea neagră prelingându-i-se pe bărbie. Mestecă şi se uită la ceas.

— Cu tine care-i treaba? spune ea. Beat la ora şase, hălăduind prin piaţă.

— Aş vrea să ştiu mai multe despre teoria ta. Despre comunismul ăsta robotizat.

— Lasă-mă să ghicesc. Eşti student. Vrei să-mi deconstruieşti aiurelile, să le încadrezi într-o teorie. Şi eşti bărbierit foarte meticulos. Voi, studenţii, vă bărbieriţi cu atâta grijă, şi totuşi idolii voştri sunt toţi nişte bărboşi!

— Studiez astrofizica. Deşi azi n-aş putea să spun de ce.

— E o zi bună pentru întrebări, spune ea şi termină cârnatul.

Poliţiştii îl înşfacă în sfârşit pe vânzător şi îl urcă pe bancheta din spate a unei maşini de poliţie. Pleacă fără să se îngrijească de căruciorul răsturnat şi de balta de sosuri care, în cele din urmă, se integrează în frenezia vesperală a pieţei, pietonii sărind peste ea fără să se întrebe care îi este originea.

— Încă mi-e foame, spune Lenka.

Deschid geanta şi scot unul dintre sandvişurile cu şniţel ale lui Bivoj şi sticla cu tărie de mere.

— Ţi-e şi sete? întreb eu.

— Eşti un om plin de resurse.

Mâncăm amândoi, dar am grijă să rămână suficient şi pentru festinul bunicii. Lumina becurilor fluorescente a devenit foarte stridentă, înăbuşind frumuseţea delicată a stâlpilor de iluminat gotici. Mai stăm vreo douăzeci de minute fără să ne zicem cine

ştie ce, iar în cele din urmă ajung la concluzia că n-am mare lucru de pierdut. O întreb dacă putem să ne mai vedem, dacă mai putem împărţi nişte mâncare şi băutură; în capul meu e o zarvă care estompează totul în jur, dar când vorbeşte ea, o aud limpede şi o ascult cu plăcere. Acceptă să ne întâlnim vineri la o cafea şi ne despărţim.

Vineri bem cappuccino pe Insula Kampa, iar săptămâna următoare, mergem în parcul de distracţii Matějská şi tragem cu pistoale cu laser. Mă vizitează în fiecare zi în pauzele dintre cursuri şi îmi aduce ştrudele şi bere. Lenka. Numele vine de la Helena, care înseamnă „torţă” sau „lumină”. Jakub provine dintr-un cuvânt ebraic care înseamnă „cel ce ţine de călcâi”[18]. Numele meu mă predestinează să umblu mereu pe Pământ, lipit de glie şi trotuar, în timp ce al ei o sorteşte să ardă şi să se ridice spre cer. Dar nu contează. Umblăm împreună ca şi când am fi ştiut mereu că vom ajunge aici. Suntem amândoi singuratici, iar hotărârea noastră de a fi unul cu altul în dauna siguranţei oferite de leagănul singurătăţii ne spune tot ce trebuie să ştim.

La trei săptămâni după ce am făcut cunoştinţă, îi povestesc despre moartea bunicului, iar ea insistă să văd un loc important pentru ea. Un loc secret care ar putea deveni important şi pentru mine.

Când ne întâlnim din nou pe banca noastră din Piaţa Venceslau, ea fumează o ţigară şi poartă, pentru prima oară, rochia de vară galbenă cu păpădii, aceeaşi pe care o va purta pentru ultima noastră noapte împreună pe Pământ. Nu iroseşte timp ca să-mi spună „bună”.

— Să mergem.

— Unde? întreb eu.

— Pe lună, desigur. Facultatea te face atât de greu de cap?

Ne croim drum cu pas iute prin norul dens de trupuri, lovind cu picioarele plase de cumpărături, iar cu coatele, capetele copiilor. Aud un şuier în spate. Briza de seară care vine tocmai din Atlantic, prinsă în capcana dealurilor din Boemia, contrastează puternic cu ultimele zile toride. În seara asta, toată lumea pare mai profundă, mai misterioasă. O piesă a lui Jay-Z, revărsată din casetofonul uriaş al unor dansatori de break dance

[18] Potrivit tradiţiei biblice, Iacov s-a născut ţinându-l cu mâna de călcâi pe fratele lui geamăn, Esau.

care tocmai au luat o pauză, se ciocneşte cu orchestrele de clarinete şi flaute care scuipă acordurile îngrozitoare ale cântecelor tradiţionale pe ferestrele restaurantelor de modă veche. Cotim pe Provaznická şi liniştea bruscă îmi face urechile să pocnească.

Liniile clădirilor de apartamente din faţa noastră au rămas neatinse de timp, război şi succesiunea regimurilor. Unele albastre, altele maro, toate ghemuite sub acoperişuri cu ţigle roşii decolorate. Multe dintre aceste apartamente din Centrul Vechi erau pe vremuri bonificaţii pentru oficialităţile Partidului. Acum, aparţin cetăţenilor cu portofele grase. Schimbarea e relativă. Ne aflăm la şase intersecţii de apartamentul în care am crescut, primit de tata pentru munca lui loială.

Lenka mă conduce la uşa unei o clădiri galbene, unde apasă pe butoanele a opt sonerii diferite. Vocea unui bărbat latră o întrebare în interfon. Nu spunem nimic. Mai apasă pe câteva butoane, până ne deschide cineva, şi intrăm repede în hol.

— Nu-mi vine să cred că a mers, spun eu.

— Întotdeauna nimereşti câte unul care aşteaptă pe cineva care n-o să vină.

Pornim pe scara în spirală, ocolind un bărbat fără nas şi o femeie care târâie doi dalmaţieni graşi. Străinii aceştia îşi închipuie că suntem un cuplu – o revelaţie care îmi iuţeşte paşii. Oare Lenka mă duce la apartamentului ei? Imposibil, altminteri ar fi avut cheia de la intrare. O fi o cursă? Lenka se loveşte de mine, se scuză în şoaptă, buricele degetelor mi se ating de coapsa ei dezgolită, iar ea se sprijină cu o mână de trunchiul meu. În cele din urmă, ajungem la uşa mansardei, o uşă ponosită pe la marginile căreia se prelinge lumină. Lenka trage cu putere de clanţă, scârţâitul isteric al uşii smulgându-mi o grimasă. Podul prezintă toate semnele previzibile ale delăsării: lumină strecurându-se şovăielnic prin ferestruici, gheme migratoare de praf, bicicleta unui copil mort, cutii. Unul dintre colţurile îndepărtate e acoperit cu o draperie neagră. Lenka mă conduce într-acolo.

— Ai de gând să mă sacrifici Satanei? întreb eu.

— Ai fi de acord?

— Dacă m-ai sacrifica tu, da.

Coboară pe rând storurile tuturor ferestrelor, până nu mai văd decât silueta curburilor ei. Lăsând în urmă miros de caisă şi

pudră, Lenka trece pe lângă mine şi trage la o parte draperia neagră, invitându-mă înăuntru, apoi aprinde o mică lampă dintr-un colţ, cu abajur din pânză transparentă neagră. Pe tapetul negru strălucesc stele şi luni aurii. Deasupra noastră atârnă o lună din papier-mâché, cu craterele şi conturile îngroşate cu creionul. La picioarele noastre zac Jupiter, Saturn, Venus, Calea Lactee decupată dintr-o revistă, o machetă a lui Apollo 1, o navă *Millenium Falcon*[19], pachete de gumă decolorate, un şobolan eviscerat.

Lenka dă şobolanul la o parte cu piciorul, se apleacă şi bagă mâna sub ambalajele de gumă, scoţând la iveală o figurină care înfăţişează un astronaut NASA salutând cu mâna la tâmplă.

— Ce părere ai? întreabă ea.

— Cred că mi-ar plăcea să trăiesc în mansarda asta.

— Când eram mică, veneam aici şi mă jucam cu prietena mea cea mai bună, Petra. Mestecam gumele pe care le vezi pe jos şi ne luam la întrecere, să vedem care poate băga mai multe în gură. Luna a făcut-o Petra. Şi tot ce vezi aici. Mare noroc că lumea nu se sinchiseşte de mansardele astea, nu? Aruncă aici chestiile care nu le mai trebuie şi uită de ele. N-am mai urcat de vreo doişpe ani, cred. Sau poate treişpe? Aşa că mi-am zis: ia să-l aduc aici pe Jakub, astrofizicianul meu, să văd dacă mai există universul copilăriei mele. Dacă da, poate să-l vadă şi el, şi astfel o să mă răscumpăr pentru tăcerea mea în faţa durerii lui, pentru că eu obişnuiesc să fug de durere. Şi poate n-am să mă opun dacă încearcă să mă sărute, pentru că n-am mai fost îndrăgostită de ceva vreme. Şi iată-ne aici. După atâţia ani, lucrurile au rămas neschimbate. Sunt în singura mea ascunzătoare. Cu tine.

Exploziile solare se produc atunci când energia magnetică se converteşte în energie cinetică – astfel, atracţia unui element faţă de celălalt se transformă în mişcare; dar nu se ştie ce anume cauzează acest proces. Fie că e vorba de ejecţia de electroni, ioni şi atomi în univers, fie de cocteilul de feromoni care se infiltrează până la receptorii olfactivi ai unui viitor iubit, cert e că unele dintre mecanismele esenţiale ale realităţii rămân un mister. Respiraţia Lenkăi miroase a ţigări şi a gumă Juicy Fruit. Ne sprijinim uşor de perete. Am şi acum în geantă cutia de trabucuri, pe care o pipăi cu degetul mare. Geanta îmi alunecă

[19] Navă spaţială din Războiul Stelelor.

de pe umăr. Lenka îmi cuprinde faţa cu palmele şi o studiază, iar eu trag aer în piept şi îmi ia două secunde importante să-mi dau seama că sunt îndrăgostit şi că viaţa nu va mai fi ca înainte. Această alterare a viitorului meu, un destin cu totul nou, stă în faţa mea sub forma unei frumuseţi cherchelite care m-a invitat în cel mai frumos loc pe care l-am văzut vreodată. Putem înţelege atât de multe dintr-o singură erupţie de suprafaţă! O explozie care poate despica soarele. Exploziile sunt buricele degetelor cu care îi pipăi interiorul coapselor, simţindu-i respiraţia pe gât, în timp ce mâinile ei ridică tivul rochiei, iar ochii ei încearcă să-mi surprindă reacţia faţă de ce văd sub ea. Universul a atribuit buzelor atât sarcina de a vorbi, cât şi pe cea de a săruta, întrucât nu e niciodată nevoie să le faci pe amândouă în acelaşi timp. Nu ne spunem nimic timp de câteva ore. În scurtă vreme, mare parte din încăpere se acoperă cu hainele noastre, iar corpurile ne sunt plăcut înghiontite de scândurile podelei.

Epuizaţi, stăm printre planete şi vorbim despre ce ne-ar plăcea să mâncăm. Ea vrea spaghete, eu tânjesc după o pasăre spaniolă – bacon, un ou şi o murătură înfăşurate într-o felie subţire de vită. Ajungem la concluzia că cel mai bun plan este să bem şi să ne plimbăm până târziu în noapte.

Oare cenuşa bunicului ar sta bine aici? Dacă las cutia în mansardă, o să mă simt mai bine după ce ies pe uşă sau oare m-aş întreba pentru totdeauna dacă acelaşi motan care a ucis rozătorul a halit şi conţinutul cutiei? Lenka mă întreabă la ce mă gândesc. La tot. La cum să las totul în urmă. Duc cu mine blestemul tatii şi cenuşa bunicului. Nu înţelege ce înseamnă asta, nu încă, şi nici nu mă întreabă.

În schimb, îmi povesteşte despre tatăl ei, care a plecat în America înainte de revoluţie să lucreze la o linie de asamblat maşini din Detroit. Un adevărat paradis al muncitorilor, le-a scris el de acolo, susţinând că Detroitul avea să devină oraşul viitorului, un centru al sârguinţei şi bogăţiei. În fiecare vară, îl aşteptau să vină acasă, să le treacă şi pe ele clandestin peste Zidul Berlinului şi să le ducă în acea lume nouă. În schimb, în fiecare vară le scria că nu era momentul potrivit, că avea să aştepte încă o promovare, încă o mărire de salariu, ca să-şi poată primi „regina şi prinţesa” cu o vilă şi o maşină americană. În 1989, scrisorile de la el mai veneau doar de două ori pe an,

aspre şi lipsite de afecţiune şi detalii. Când mama Lenkăi i-a scris că ţara era liberă, că graniţele de curând deschise puteau fi traversate ziua-n amiaza mare, odată cu alţi compatrioţi, şi că puteau veni imediat la el în America, n-a primit niciun răspuns. Părăsită de tată, Lenka se retrăgea deseori în mansardă, adăpostindu-se de deznădejdea mamei, în timp ce cutiile de vin goale se tot strângeau la uşa lor. Abia când internetul a început să conecteze vieţi separate de pe întreg globul a reuşit Lenka să găsească o fotografie a tatălui ei. Stătea pe o plajă din Florida, zâmbind radios spre obiectiv, cu un braţ petrecut în jurul noului său fiu şi cu celălalt în jurul noii sale soţii, iar la picioare aveau un frigider portabil plin cu bere americană la cutie albastră. Lenka n-a vorbit niciodată cu mama ei despre asta şi nici nu ştia dacă aflase de noua viaţă a soţului ei. Nu le rămânea decât să-şi continue viaţa.

O întreb pe Lenka ce simte acum. Furie?

Nu. Nu aici, în mansardă.

— Când eram mic, spun eu, obişnuiam să stau într-o maşină şi să mă prefac că era o navă spaţială. Casetofonul era computerul meu de bord. Voiam să răsucesc butonul radioului şi să decolez, să zbor în cosmos. Dar pe atunci nu ştiam mare lucru despre ce înseamnă să fii singur.

— Acum ai mai vrea să decolezi? mă întreabă ea.

— Acum, că eşti aici, nu.

— Acum, că *suntem* aici. În ascunzătoarea noastră.

Peste exact doi ani, ne vom întoarce în acest loc. Mansarda nu se va fi schimbat – atâta că ne vom afunda tălpile într-un praf mai gros. Ne vom ascunde în spatele draperiei, iar eu o voi cere în căsătorie, cu glas tremurător, cu genunchii atât de grei, încât mi-e teamă ca nu cumva să se prăbuşească podeaua sub noi. La nuntă, bunica va dansa ca o femeie la jumătate din vârsta ei, iar la sfârşitul nopţii îmi va spune că a rămas în viaţă ca să ne vadă pe mine şi pe Lenka în ziua asta.

Iar cenuşa bunicului, păstrată în cutia de trabucuri, va sta în dulapul nostru şi va fi pomenită cu dragoste din când în când, până am s-o las în grija cosmosului, un memento că aproape tot ce ne este drag pe lumea asta va deveni într-o bună zi pulbere.

• Gheara

Am străbătut ghemul timpului precum nisipul ce se scurge într-o clepsidră, grăunte cu grăunte, atom cu atom.

Timpul nu era o linie, ci o formă de conştienţă. Nu mai eram un corp, ci o serie de bucăţele ce se uneau şuierând. Mi-am simţit fiecare celulă. Puteam să le număr, să le numesc, să le omor şi să le readuc la viaţă. Înăuntrul nucleului era un turn făcut din fragmente fosile. Puteam fi asamblat şi dezasamblat. De-ar fi ştiu cineva care e punctul de presiune corect, m-aş fi transformat într-un morman de elemente grăbindu-se să găsească o nouă legătură, la fel ca muncitorii sezonieri care migrează dinspre răsărit spre apus.

Asta fac elementele. Sar prin întuneric până când le înhaţă altceva. Energia n-are conştiinţă. Forţa nu întocmeşte planuri. Lucrurile se ciocnesc unele de altele şi formează alianţe până când fizica le destramă şi le trimite în direcţii opuse.

Nucleul nu avea nicio înţelepciune de oferit. Mi-a răpit simţurile şi m-a făcut să trăiesc realmente în propriul meu corp, m-a transformat într-o fărâmă de materie lipsită de capacitatea reflecţiei. Nu mai eram un om. Eram un şuvoi de praf. *La ce te aşteptai*? m-a întrebat nucleul. Ba nu, mi-am pus singur întrebarea. Încă o proiecţie. Disperarea mea de a atribui personalitate şi voinţă unor rezultate capricioase ale haosului. Adevăraţii regi ai lumii, elementele şi particulele, nu aveau pe agenda lor decât mişcarea.

Mi-am recăpătat vederea imediat ce nucleul m-a expulzat, apoi mi-am recăpătat şi celelalte simţuri după ce am traversat atmosfera calmă a nucleului şi m-am izbit de furtuna turbată de praf. Nucleul m-a aruncat înapoi în lume cu viteza de lansare a unei navete spaţiale. Particulele în mişcare circulară mi-au spintecat mănuşile şi pieptul costumului, făcându-mi crăpături în vizor. Mi-am dus mâinile la încuietoarea căştii, cu gândul să-mi procur un sfârşit mai rapid.

Moartea în Spaţiu ar fi fost o poveste mai scurtă. Timp de zece secunde, aş fi rămas conştient. În acest interval, gazele din plămânii şi din sistemul meu digestiv ar fi produs o dureroasă expansiune a organelor interne, ducând la fisurarea plămânilor şi la eliberarea de oxigen în sistemul circulator. Muşchii şi-ar fi

dublat volumul, făcându-mi vergeturi şi vânătăi. Soarele mi-ar fi făcut băşici pe frunte şi obraji, iar saliva mi-ar fi fiert pe limbă. După aceste zece secunde de agonie, creierul mi s-ar fi asfixiat şi conştiinţa mi s-ar fi topit în întunericul din jur. Pielea mi s-ar fi cianozat, sângele mi-ar fi clocotit în vene, gura şi fosele nazale mi-ar fi îngheţat, iar în cele din urmă inima ar fi încetat să funcţioneze, transformându-mă într-un cadavru splendid, un ştrumf uscat şi balonat pe altarul Căii Lactee.

Eram pregătit pentru această scurtă trecere în nefiinţă când am simţit că mă bate cineva pe spate. Hanuš plutea alături de mine, cu pielea zbârcită şi cenuşie, ca un cartof copt în jar. Îi ieşise o băşică deasupra buzei drepte. Aveam să continuăm împreună. Mi-am luat mâinile de pe cască. În scurtă vreme, praful avea să spintece costumul suficient de adânc cât să-l depresurizeze, aşa că tot aş fi avut parte de o moarte cosmică. Aveam să-mi folosesc cele zece secunde ca să-mi scot costumul şi să urmez exemplul oferit de Laika – să las vidul să mă îmbălsămeze şi să mă conserve ca pe o sculptură în ceară pentru viitoarele generaţii de exploratori.

— Începutul ne-a respins, a spus Hanuš.

— Aşa se pare.

— Locul nostru nu era acolo.

— Îţi place să vorbeşti în enigme.

Furia terorizantă a particulelor s-a evaporat brusc. Am ieşit complet din nor, ajungând iarăşi în ţinutul zen al cosmosului. Sigur nu mai aveam mult timp, însă nu voiam să-mi verific costumul, să văd cât oxigen îmi mai rămăsese. M-am concentrat asupra prietenului meu. Dintr-odată, mă temeam mai mult de plictiseală decât de moarte. Dacă prietenul meu murea înaintea mea, ce-aş fi făcut cu restul timpului? Cu întreg universul în faţă şi fără vocea lui, n-aş mai fi avut nimic care să mă ghideze în timp ce mă sufocam. Am întins mâna spre unul dintre picioarele lui, oferindu-i borcanul cu Nutella din buzunar.

— Da, e bine-venită, a spus el.

Mă străduiam să găsesc nişte cuvinte profunde, să-mi amintesc vreo bolboroseală faimoasă rostită pe patul de moarte, însă dacă existenţa putea fi încheiată atât de expeditiv, cu doar câteva vorbe, oare de ce ne petreceam toată viaţa încercând să ne justificăm dreptul de a respira?

M-am răzgândit.

Ultimele mele cuvinte nu trebuiau să fie profunde. În schimb, am apelat la înţelepciunea succintă a tovarăşilor de pahar ai bunicului, ale căror capete, după opt litri de bere, se apropiau tot mai mult de masă cu fiecare minut. Mi-au revenit în minte unele dintre vorbele lor de duh: că puii de găină o duc foarte bine fără cap, că ştrudelele bunicii aveau mereu prea multe stafide şi prea puţine mere, că lui Dumnezeu trebuie să-i arăţi mijlociul când îşi întinde mâinile jinduitoare să-ţi înşface sufletul, că melodiile islandeze sunau întotdeauna de parcă ar fi fost compuse pe nave silenţioase navigând printre gheţuri, că interiorul planetei noastre arde la fel de fierbinte ca soarele, iar noi ne plângem de câte o zi caniculară, că ne sfiim prea mult să invităm fetele la dans când suntem copii, dar că le invităm prea îndrăzneţ, ba chiar grosolan când devenim bărbaţi în toată firea, că se instaurează o poftă unificatoare după ce faci sex, când două trupuri epuizate, puţind şi secretând, tânjesc după mâncare şi, cu lăcomie, după încă un orgasm care să reafirme fragila chimie a iubirii. Dacă barul ar fi fost închis şi li s-ar fi luat această unică metodă de socializare, minerii şi măcelarii din sat cu siguranţă s-ar fi apucat să bată Pământul în lung şi-n lat ca nişte filosofi din vechime, schimbând înţelepciunea de bodegă pe cotlete de porc. Oare cum aş fi putut să contribui la acest fenomen? Poate cu vreo poantă care să le întreacă pe ale lor, una care, de-aş fi auzit-o pe vremuri, m-ar fi ţinut treaz nopţi la rând: energia nu poate fi anihilată, deci nici materia nu poate fi anihilată, aşa că tot ce ardem şi distrugem rămâne cu noi şi înăuntrul nostru. Suntem nişte pubele vii. Am rămas fără antimaterie, iar acum, jocul etern al lumii s-a transformat într-un joc de Tetris – cum să ne organizăm sinele în aşa fel încât să nu ne sufocăm? Am râs. Hanuš a înţeles.

În depărtare, pâlpâiri roşii. Oare luase foc universul? Avea să se termine totul tocmai acum, când îmi făceam intrarea în clubul dialecticienilor de bodegă? Ce gând frumos! Din depărtare şi din întuneric a ţâşnit un dragon, nasul lui ascuţit adulmecând după o pradă uşoară. Poate că era moartea. Am lovit placa groasă care îmi acoperea pieptul şi am simţit ecoul vibraţiei în plămâni. Nu era moartea, iar ultimul dragon fusese răpus de Sfântul Jiří[20] în vremuri imemoriale, aşa că nu mai rămânea decât o variantă. Nasul aparţinea unei nave spaţiale

[20] Echivalentul ceh al Sfântului Gheorghe.

care se îndrepta spre mine precum baioneta unui ostaş turbat. Luminile ei saturează universul ca firmele luminoase ale bordelurilor, pâlpâind diabolic şi seducător, într-un ritm neobosit. Eram o insulă, un bastard plutind pe râu într-un coş prost împletit, cu cordonul ombilical retezat brutal cu o foarfecă ruginită. Bineînţeles, culorile navei şi steagul imprimat pe o latură alături de un nume falnic nu erau decât o fată morgana, o plăsmuire menită să-mi distragă atenţia în clipa morţii.

— Îi vezi? l-am întrebat pe Hanuš.

— Salvatori, a spus el.

NashaSlava1. Numele era scris pe o latură a navei lângă o bandă albă, una albastră şi una roşie. Rusia. La naiba! Şancrul rânjit al istoriei mele.

Instinctiv, am început să dau din mâini, încercând să mă îndepărtez. Imposibil. Nava înainta rapid şi silenţios, micşorând viteza pe măsură ce se apropia.

— Nu pari bucuros că eşti salvat, a observat Hanuš.

— Vreau să rămân aici. Cu tine.

Am văzut deschizându-se uşile telescopice din secţiunea mijlocie a navei şi ceva s-a ivit din întunericul ei. Un braţ robotic a ieşit din bârlogul său, răsucindu-şi lin articulaţia, ca şi când ar fi fost acţionat de un muşchi. În vârf avea o caracatiţă cibernetică cercetându-mă cu privirea ei fără ochi, în timp ce degetele îi unduiau precum spicele în bătaia vântului. Copil fiind, fugeam de bunicul ori de câte ori tundea iarba, îndepărtându-mă cât mai mult cu putinţă de tăişul rotativ al motocositoarei. Mă ascundeam în şopron, printre stivele de lemne proaspăt despicate, inhalându-le dulceaţa şi scoţându-mi aşchii din degete. Acum, nu aveam niciun pic de pământ pe care să fug, niciun acaret în care să mă ascund. Cât tânjeam după nişte teren ferm, după încordarea muşchilor atraşi implacabil către centrul a ceva, orice.

— S-ar putea să supravieţuieşti, a spus Hanuš cu glas scăzut. De ce te opui?

— Am obosit, Hanuš.

În cele din urmă, m-am uitat la cadranul de la mână şi am văzut că mai aveam trei minute de oxigen. Gheara navei nu mai era dreaptă. Se îndoise ca să mă înhaţe sau poate ca să mă străpungă – care era diferenţa? Aveau să mă salveze, dacă nu îmi scoteam casca. Nu voiam să fiu salvat. De nimeni, dar mai

ales nu de Ei. De cei care l-au creat pe tata, care i-au dat puterea ce l-a transformat în ce voiau ei să fie. Ăsta era singurul lucru asupra căruia bunicul şi cu mine nu fuseserăm niciodată de acord. El insista că vina aparţinea persoanei, nu circumstanţelor. Credea că tata era menit să facă aceleaşi greşeli sub orice regim. Nu puteam accepta asta. Nu puteam accepta că, fără sosirea ruşilor, fără marionetele cehoslovace mânuite de Moscova, care fluturau recompense şi promisiuni prin faţa dorinţei lui de a duce o viaţă mai bună, tata ar fi pricinuit aceleaşi suferinţe. Nu trăim în afara istoriei. Niciodată. Iar acum, un alt Procházka era obligat să capituleze în faţa ocupatorilor.

După ce am verificat din nou nivelul oxigenului, m-am gândit la cei care îmi datorau explicaţii, care îmi datorau atenţie, bunătate şi viaţă. Întâi de toate, Lenka. Undeva, în afara fotografiei care îmi fusese trimisă drept consolare, Lenka continua să existe, şi simpla dorinţă de a-i simţi din nou mâinile pe şalele mele îndurerate părea un motiv suficient pentru a mă face să respir şi restul de oxigen.

Oare ce fel de covor avea sub picioare Emil Hácha[21] în biroul lui Hitler atunci când se întreba ce era mai bine, ca cehii să lupte împotriva invaziei şi să fie măcelăriţi sau să capituleze şi să-şi piardă demnitatea? După ce l-a făcut pe bătrân să aştepte până în zori, uitându-se la filme cu gaşca lui, Hitler l-a împroşcat pe Hácha cu scuipat în timp ce îi descria variatele moduri în care o ţară putea fi violată, în care copiii şi femeile cehoslovace puteau fi însângerate, în care turnurile regale din Praga puteau fi bombardate, mitraliate, incendiate, transformate într-o pudră fină şi amestecate cu pişatul ofiţerilor Gestapo. Cât de înclinat era Hácha să afişeze un eroism stupid, să-i ceară lui Hitler să-şi bage ameninţările în cur, alegându-se astfel cu un glonţ în figură şi cu măcelul naţiunii lui? Şi el era un bastard într-un coş, un bătrân cu sănătatea şubredă care îl înlocuise pe preşedintele fugit în exil după ce maşinaţiunile lui Hitler ciopârţiseră republica. Ţara ne fusese vândută la licitaţie în timpul Trădării de la München[22], unde, fără ca noi să fim prezenţi, Chamberlain,

[21] Emil Hácha (1872-1945): cel de-al treilea preşedinte al Cehoslovaciei.

[22] Acordul de la München, semnat pe 30 septembrie 1939, a permis Germaniei să anexeze Regiunea Sudetă, numele dat zonelor din Cehoslovacia locuite în principal de etnici germani.

Daladier, Mussolini şi Der Führer au dat mâna, s-au servit cu ceai şi sandvişuri şi au căzut de acord că mititica Cehoslovacie era un preţ neglijabil pentru păstrarea păcii mondiale. Cât de aproape a fost Hácha să dezlănţuie Marele Genocid al Cehilor şi Slovacilor? I-ar fi fost mai uşor oare să moară de mâna lui Hitler şi să lase pe altcineva să rezolve aceste grave probleme? Hácha a ales viaţa şi ruşinea. Răsplata lui a fost că naţiunea a supravieţuit, iar capitalul cehoslovac a ieşit cu bine din război, spre deosebire de frumoasele turnuri ale Varşoviei şi Berlinului. După abuzul lui Hitler, Hácha a leşinat. Demnitarii nazişti l-au ajutat să se ridice în picioare cu puţin timp înainte să semneze pentru ocuparea protectoare a Germaniei. Acest laş care a salvat naţiunea, cedând-o împreună cu mândria lui.

Îmi mai rămâneau două minute de viaţă şi mă ţineam în continuare de prietenul meu. Când l-am strâns mai tare de unul dintre picioare, i s-a desprins de trunchi ca o lipitoare, împrăştiind bule de lichid cenuşiu. Buzele şi blana de pe burtă îi erau năclăite cu Nutella. Apoi i-am văzut – Gorompezii lui Hanuš, micii paraziţi în formă de ouă din băşicile lui, mi s-au căţărat pe costum şi s-au strecurat sub el. I-am simţit roindu-mi printre firele de la subsuori. Am dat din picioare, îndepărtându-ne şi pe mine, şi pe Hanuš de nava ruşilor, ca să mai trag de timp înainte de salvare. Gheara era atât de aproape de picioarele mele, încât mi se făcuse pielea de găină în aşteptarea atingerii ei.

Am înţeles ce s-ar fi întâmplat dacă Hácha ar fi hotărât să moară în numele unui principiu. Şi-ar fi încasat glonţul în cap, iar arienii însetaţi să facă din slavi sclavi i-ar fi înfrânt pe luptătorii naţiunii noastre, ale căror cadavre boeme ar fi înroşit Vltava plutind spre vest, mici daruri pentru Chamberlain şi naivitatea lui. Am văzut Praga în flăcări, castelul care i-a adăpostit pe cei mai magnifici regi ai Europei prădat de mâinile lacome ale tinerilor nemţi plini de ură, frumoasele fete cu pistrui de la ţară ascunzându-se sub pat de pofta căpitanilor cu respiraţia împuţită, viile morave culcate de şenilele tancurilor, râurile pure şi vârfurile din Šumava[23] pângărite cu maţe sfârtecate şi despădurite de grenade. Hácha hotărâse. Moartea era prea uşoară.

Gheara m-a înhăţat de gleznă, cu blândeţea cu care îşi mânuiesc mamele bebeluşii, apoi m-a tras spre navă.

[23] Munţii Pădurea Boemiei.

— Mi-aş dori să poţi veni cu mine, i-am zis lui Hanuš.

Am simţit cum se crispează. Un alt picior i s-a desprins de trunchi, îndepărtându-se de noi.

— Nu mai am mult, a spus el.

— Tu m-ai salvat.

— Te-ai simţi mai bine dacă n-aş fi real?

— Nu.

— Ce regrete ai? m-a întrebat el.

— Acum, că o să supravieţuiesc, milioane.

— Ciudat.

— Nu ştiu dacă vreau să mă întorc. Să-mi împart iarăşi viaţa în dimineţi şi nopţi. Să merg drept, cu picioarele lipite de pământ.

— Atunci nu pleca, om costeliv.

Strânsoarea Ghearei s-a înteţit. Oare ruşii vedeau prietenul pe care îl îmbrăţişam?

— Vreau să mor înăuntrul tău, a spus Hanuš. Du-mă într-un loc plăcut. Am să-ţi arăt şi eu de unde vin. Casa mea.

Un Goromped mi s-a căţărat pe obraz, amintindu-mi de senzaţia unui abţibild pe care Lenka mi-l lipise odată pe faţă. Mi-am amintit şi durerea din clipa când mi l-am dezlipit de barbă, cu tot cu un mic petic de păr.

Acesta avea să fie ultimul meu cadou pentru Hanuš. Nu m-am opus intruziunii lui. Pentru prima oară, am simţit apăsarea şi disperarea morţii pe care o învăţase de la mine, o durere surdă în abdomen. Limba mea uscată a descoperit o nouă rană pe gingie, iar craniul îmi zvâcnea de la presiunea care mi se acumula la ceafă. În aceste ultime clipe, eram dornic să-i arăt lui Hanuš orice bucăţică din viaţa mea. Tânjeam să-i văd casa.

Ce mi-a venit în minte a fost o după-amiază de mai. O lună minunată. Lenka şi cu mine obişnuiam să-l citim împreună pe Karel Hynek Mácha[24]. A scris un faimos poem romantic despre luna mai, şi cu toţii fuseserăm obligaţi să-l învăţăm la şcoală, sentimentele lui făcându-ne să ne dăm ochii peste cap, căci încă nu înţelegeam cât de uşor duceau plăcerile la poezie. Am auzit-o pe Lenka recitând câteva versuri din acel poem ca şi când ar fi fost lângă mine, aşa cum era atunci în cortul nostru din pădure, goală şi cu părul dat după urechi, cu transpiraţia strălucindu-i pe puful albicios din jurul buricului:

[24] Karel Hynek Mácha (1810-1836): poet romantic ceh.

În pădurea neagră lacul poleit
În taină îşi plângea durerea,
De maluri iarăşi îngrădit;
Şi de pe boltă soarele cobora strălucitor
În adâncurile-i azurii să rătăcească,
Precum lacrimile fierbinţi ale iubiţilor.

Asta voiam să audă Hanuš.

Împreună, am călătorit către acea dimineaţă de mai. Hanuš cel venit din cosmos, un extraterestru, dar şi un prieten copleşitor de uman. Jakub Procházka cel venit de pe Pământ, primul Astronaut din Boemia. Simţeam că mă sufoc. Oxigenul se terminase, absorbit de bureţii lacomi din pieptul meu. Eram în strânsoarea Ghearei, dar nava părea departe. Moartea era aproape.

• Mai

Lenka şi cu mine ne plimbăm pe podul Karlův, peste lăţimea neîmblânzită a Vltavei, vâna Boemiei care ne împarte oraşul în două. Tocmai am vizitat-o pe bunica la spital – avea o stare foarte bună, sorbind cu poftă supă de varză servită de infirmieră, deşi noi îi duseserăm sandvişuri, şi ne-a întrebat dacă plănuiam să-i oferim un nepot. Liniştiţi de căldura bunicii şi de recuperarea fără cusur după atacul pe care îl suferise, rătăcim prin oraş. În jurul nostru, limbile lumii se învălmăşesc cu obişnuitul zumzet al primăverii. Un artist faimos care îşi face veacul pe pod desenează caricaturi rudimentare turiştilor ignoranţi. Îşi prinde puricii din barbă şi bea vin dintr-o cană de piele, în timp ce le zâmbeşte feţelor platinate ale unui cuplu suedez şi, foindu-se pe scăunelul lui, adaugă un uger de capră sub bărbia bărbatului şi o mustaţă victoriană femeii. Î-am văzut potlogăriile de o mie de ori – de multe ori, turiştii pur şi simplu se ridică şi pleacă, iar el strigă după ei în limbajul lui inventat. Dar, din când în când, turiştii sunt copleşiţi de vinovăţie şi îl plătesc pentru mâzgălelile lui. E reconfortant să-l vezi pe fundalul statuilor de sfinţi ce păzesc podul, al căror alai este

deschis de o reprezentare destul de sumbră a lui Iisus. Fără pictori, hoţi de buzunare şi cupluri la plimbare, podul ar fi doar o ilustrare terifiantă a excesului gotic. Dar iată-ne pe toţi aici, beţivi, turişti europeni îmbrăcaţi în piele, îndrăgostiţi praghezi dornici de o abţiguire duminicală cu bere şi de o plimbare de-a lungul apei, oferind podului umorul şi tandreţea de care are nevoie. Ca răsplată, pe Lenka şi pe mine podul ne face să ne simţim ca şi când povestea noastră ar fi început cu mult înainte să ne facem primul cont bancar.

Ieşim de pe pod şi ne plimbăm prin una dintre multele pieţe vietnameze ale oraşului, unde copiii se vânează între ei cu pistoale cu laser, adulţii fumează ţigări Petras cu un aer posomorât, iar imitaţiile lor după Adidas şi Nike flutură în vânt precum steagul unei naţiuni. Bărbaţi încruntaţi pun cu polonicul în caserole din spumă un amestec de vinete cu pui, iar albi musculoşi cu şepci pe cap – probabil poliţişti care îi pândesc pe contrabandişti – spionează piaţa cu stângăcie. Copii trimişi în recunoaştere îşi anunţă părinţii prin fluierături elaborate ori de câte ori se apropie câte o clientă elegantă, ca să scoată repede rochiile de firmă contrafăcute, iar apoi să le ascundă la loc de poliţiştii prost deghizaţi. Secretele funcţionării unei pieţe.

Un băieţel loveşte o fetiţă în nas cu un pistol cu laser şi dispare printre corturile bătute de vânt. Fetiţa plânge până când Lenka, scumpa mea Lenka, o ia de mână.

— Băieţii joacă dur, îi spune Lenka. Trebuie să joci şi tu dur. Data viitoare când îl vezi, să-i da şi tu una în scăfârlie.

Fetiţa se uită ţintă la noi, cu buzele strânse şi cu pistolul cu laser în mână. O trage pe Lenka după ea şi ne conduce trei corturi mai încolo, unde o femeie moţăie într-un şezlong. Fata întinde un tricou galben spre Lenka şi dă din cap cu un zâmbet strengăresc.

— Mi-l dai mie? întreabă Lenka.

— Şaizeci, spune fetiţa. Reducere.

— Şaizeci de coroane?

Fata încuviinţează din cap ca o vânzătoare versată. E limpede că vrea să păstreze banii pentru ea, nu să-i împartă cu maică-sa – presupunând că are vreo legătură de rudenie cu femeia adormită.

Nu mai e cale de întoarcere. Compasiunea Lenkăi ne-a semnalat ca fiind slabi, aşa că îi dă banii fetiţei şi o mângâie pe cap.

— I-ai zis să joace dur, aşa că joacă dur, comentez eu.

— Foarte bine. Să fie antreprenoare.

Lenka despătureşte tricoul. Pe fundalul de bumbac galben, un soare de desene animate ţine într-o mână o halbă de bere şi în cealaltă o loţiune de plajă. Îşi mijeşte ochiul drept ca un beţiv, iar cu stângul studiază curburile obscene ale bărbaţilor şi femeilor despuiate care se bronzează pe plaja de sub el (goliciunea goliciunilor: fiecare despicătură îngroşată, păr pubian des, sâni şi erecţii uriaşe). Soarele rânjeşte înfiorător în timp ce revarsă litri de loţiune peste aceste corpuri care nu bănuiesc nimic.

După ce studiem tricoul, fetiţa ne zâmbeşte:

— Bun pentru vară.

— Obraznică ce eşti, îi spune Lenka.

— Şaizeci de coroane! chiţăie ea înainte să dispară printre corturi la fel de repede precum băieţelul care a lovit-o, strângând în pumn bancnotele cu greu agonisite.

Femeia adormită se trezeşte şi se uită la tricou.

— Optzeci de coroane, zice ea cu mâna întinsă.

Lenka şi cu mine nu ne putem stăpâni râsul când îi dăm şi ei o parte din banii noştri.

— Îţi dai seama că acuma trebuie să-l porţi, nu? spun eu.

— Eşti nebun?

— Legea universului. Te-ai rostogolit pe spate şi ţi-ai expus gâtul când inamicul şi-a dezvelit dinţii. Ai dat piept cu o simplă provocare darwinistă şi ai pierdut.

— Vorbeşti ca un universitar incurabil.

Întind degetul spre tricou şi mă încrunt insistent. Lenka oftează, dar nu-mi scapă zâmbetul discret de pe buzele ei. Asta ne trebuie. Tachinări. Umor. Ceva neaşteptat. După nenumărate luni în care am transpirat fără plăcere deasupra ei, rugându-mă să mi se fi fortificat sperma în timp ce ea transmitea unde pozitive către ale sale *aureus ovarii*, după ce am umplut coşul de la baie cu mormane de teste de sarcină, după nenumărate eşecuri şi după retragerea mea între zidurile universităţii, unde stăteam până târziu chipurile ca să „corectez teste” şi să particip la „şedinţe de catedră”, când de fapt nu făceam decât

să iau câte o gustare la mine în birou şi să joc Şarpele pe telefon, ziua aceasta putea să fie şansa noastră de a găsi un nou drum înainte, de a fuziona din nou fiziologiile şi chimiile noastre neuronale, în loc să ne vedem unul pe altul doar ca simpli posesori ai unui apendice şi ai unui orificiu de făcut copii, ambele defuncte.

Lenka îşi pune tricoul pe ea, iar eu dau aprobator din cap. Mă sărută, dezlipeşte de pe tricou abţibildul rotund pe care scrie „S” şi mi-l lipeşte pe barbă.

— Acuma arătăm amândoi ca nişte idioţi, spune ea.

•

Fii martor la momentele mele cele mai fericite, om costeliv. Am să-ţi arăt de unde vin. Hanuš îmi întrerupe amintirea din Praga, mă duce în altă parte. Îi văd lumea aşa cum era în vremuri de demult.

Milioane de ouă plutesc în jurul unei mici planete verzi. Deasupra inelului de ouă plutesc membri din tribul lui Hanuš, şi un zumzet colectiv în limba lor anunţă că a sosit momentul potrivit. Ouăle încep să se crape, din ele ieşind tarsuri subţiri de arahnide care sparg membranele şi găoacele. Printre miile de nou-născuţi îl văd pe Hanuš, al cărui zumzet e diferit de al celorlalţi. Se uită la propriile-i picioare în timp ce îşi pipăie cu ele pielea netedă, fără blană. Bucăţelele de coajă plutesc în jur, alcătuind un adevărat nor de praf, iar tinerii şi adulţii tribului se învârt unii în jurul celorlalţi. În cele din urmă, Bătrânii, un consiliu alcătuit din douăzeci, cu picioarele scurte şi contorsionate precum rădăcinile de copaci, poruncesc tribului să se oprească. Legile tribului sunt transmise copiilor:

Corpul nu trebuie pângărit.
De adevăruri nu trebuie să te temi.

Apoi, nou-născuţii se despart de turmă şi coboară pe planeta lor verde. Suprafaţa ei e acoperită cu roci şi cristale şi e presărată cu adâncituri care dau spre tuneluri. Viermii Shtoma – sunt de mărimea unui copil de om, graşi, orbi şi roz ca nişte purceluşi – se ascund în tuneluri să nu-i înşface copiii tribului. În câteva secunde, deasupra planetei se formează o furtună, fulgere albastre şi roşii muşcă din rocă, suprafaţa se crapă şi dă la iveală viermii care se târăsc în subteran. Hanuš aterizează pe

un vierme şi îşi înfige picioarele în spatele lui. Îi sfâşie pielea, făcând să ţâşnească albeaţa dinăuntru, densă şi cleioasă ca untura. Furtuna nu se aude, şi totuşi vântul biciuieşte suprafaţa planetei, măturând membranele golite ale viermilor. Bătrânii îngână melodia unui cântec de sărbătoare, furtuna se domoleşte, iar copiii îmbuibaţi se retrag în peşterile lor să digere. Hanuš îşi deschide memoria fără nicio opreliştе – devin el. Acum, că părul a început să-i crească pe corp şi a cunoscut pentru prima oară darul mâncării, este absolut sigur. Cu privire la univers şi la toate secretele lui, cu privire la legile tribului şi la rolul pe care îl deţine în cadrul lui. Sunt incapabil să înţeleg fericirea care vine odată cu această certitudine. Totul este aşa cum trebuie până vor sosi Gorompezii Morţii, fie mâine, fie peste două milioane de ani.

Sătul şi edificat, tânărul Hanuš se odihneşte. Fără să ştie încă ultimul secret al universului, pe care tribul său nu-l cunoaşte: oamenii, Pământul lor şi fricile lor îngrozitoare.

•

Mi-aş dori să fi fost şi eu acolo, Hanuš. Să vânez cu tine în furtună, să-ţi cunosc fraţii.

Lenka şi cu mine ieşim de pe pod, ne luăm castane fierte şi grog de la un vânzător ambulant şi ne aşezăm pe o bancă în Piaţa Oraşului Vechi, aşteptând ca Orloj, ceasul astronomic, să dea ora exactă, în timp ce turişti fascinaţi se strâng la poalele lui cu camere digitale în mâini. Sunt un pic moleşit de căldură, iar buzele Lenkăi păstrează aroma dulce a castanelor. O sărut, îmi încâlcesc degetele în părul ei frumos înfoiat şi o trag spre mine, iar ea mă muşcă de buză.

Clopotele din Orloj răsună şi începe Procesiunea Apostolilor – figurinele de lemn apar una după alta în fereastra de deasupra orologiului: Pavel cu o sabie şi o carte, Matei cu un topor, restul găştii ţinând în mâini fie arme, fie simboluri ale înţelepciunii. Statui fixe, care nu fac parte din procesiune, privesc turiştii neîncetat din jurul cadranului: moartea agitând un clopoţel, un turc clătinând din cap înspre apostolii infideli, un avar strângându-şi punga cu aur şi vanitatea privindu-se în oglindă. Ceasul propriu-zis indică poziţia lunii şi a soarelui, împreună cu rotaţiile stelelor. Oare e o operă de artă, o minunată realizare inginerească sau o capcană pentru turişti? Pare că Orloj nu se poate hotărî şi astfel îşi asumă pe rând toate aceste trei

identităţi. Copiii chiţăie în timp ce cocoşul mecanic strigă cucurigu, iar spectacolul se termină cu turcul care clatină iarăşi din cap, uimit de aiurelile creştine.

Lenka îşi termină berea şi se ridică în picioare. Mă ia de mână şi mă ghidează prin zgomotul de fond al mulţimii care se împrăştie. Ne apropiem de intrarea în Orloj şi trage de uşa grea de lemn. Cabina îngrijitorului e goală, iar pe geam e lipit un bilet: Pauză de masă. Urcăm pe scara îngustă, Lenka împiedicându-se uşor, ameţită de căldură şi alcool. Ultima oară am intrat în Orloj când am fost în excursie cu clasa, iar gardieni bătrâni stăteau în colţuri să supravegheze monumentul naţiunii. Acum, colţurile sunt goale – i-o fi înghiţit praful şi mirosul moscat, ca de ocean stătut, care învăluie orice loc abandonat, sau poate au murit şi niciun tânăr n-a vrut să-i înlocuiască, deşi tăierile de fonduri sunt motivul cel mai probabil al absenţei lor.

Lenka se urcă pe scara ce duce la nivelurile superioare, interzise vizitatorilor, şi mă trage de gulerul cămăşii când vede că ezit s-o urmez. Pornesc în urma ei, ascultând scârţâitul roţilor dinţate, al mecanismului genial din pricina căruia maestrul Hanuš şi-a pierdut vederea. Este cel mai vechi ceas astronomic de pe planetă, şi totuşi cine are nevoie de serviciile lui? Sateliţii fotografiază cu o precizie de dronă planetele, soarele, stelele, lunile, Profunzimile Cosmice Dincolo de Înţelegere; rovere singuratice explorează suprafaţa altor planete, făcând alchimie în pântecele lor; orice om din lumea asta poate hălădui nopţi la rând pe continente virtuale cu Google Earth. Cât va mai putea Orloj să-i captiveze pe turişti cu misterul şi spectacolul său de păpuşi, cât timp vor mai putea statutul său de atracţie turistică şi capacitatea lui de a satisface retro-fetişismul minţii umane să pună în umbră tragica lui ineficacitate? Lenka şi cu mine ajungem în camera apostolilor, unde aceşti gardieni de lemn se odihnesc înşiraţi în cerc, pregătiţi pentru următorul spectacol. Lenka se aşază pe pervazul ferestruicii, periculos de aproape de Sfântul Andrei cu a sa cruce mare de lemn. Mă trage de părul de pe piept şi mă muşcă de gât, iar eu mă prăbuşesc în genunchi şi îmi îngrop nasul, ochii şi bărbia în chiloţii ei, pe care îi smulg şi îi arunc pe podea.

Asta ne trebuie, plăcere şi abandon, nu împreunare programată, nu calendare şi teste şi doctori care ne întreabă de „unghiurile copulării”. Mă ustură pielea de la unghiile Lenkăi

înfipte în craniul meu. Aceasta e durerea pe care o căutam amândoi. Mandibula mi-a amorţit, nu pot să respir şi hotărăsc că aşa mi-aş dori să mor într-o bună zi, sufocat în poala soţiei mele, cu trupul ei tremurând de plăcere sub buricele degetelor mele. Lenka mă ridică în picioare şi îmi descheie nasturii de la blugi, mă aţâţă cu rugăminţi şoptite, şi, în frenezia noastră, cădem pe o parte şi ne izbim de sărmanul Sfânt Andrei. Fără să dea drumul crucii pe care o strânge în braţe, apostolul se prăbuşeşte de pe tija lui şi capul i se rostogoleşte pe podea. Andrei a ţinut piept secolelor în care s-au perindat Moartea Neagră, cruciade, două războaie mondiale, atacuri ale termitelor, comunism, capitalism şi *reality show*-uri, şi totuşi n-a putut ţine piept unor îndrăgostiţi stângaci. Dar, în timp ce Lenka îşi împrăştie sperma mea pe interiorul coapsei, un act de răzvrătire împotriva scopului deţinut de această substanţă tulbure, nu mă doare sufletul că am desfigurat o comoară naţională. Ne-am lăsat urma în istorie, am făcut ce n-au făcut niciun bărbat şi nicio femeie înaintea noastră, am dovedit că suntem aici ca să trăim înainte să murim şi, cât trăim, să ne şi distrăm un pic.

•

I-au omorât pe toţi, om costeliv. Dacă nu-ţi arăt ce s-a întâmplat, n-o să mai rămână niciun martor. Au venit să ne anihileze. Este singurul scop al Gorompezilor. Distrugerea noastră.

Acum, Hanuš e complet maturizat, corpul lui arată exact aşa cum îl ştiu. Un nou inel de ouă înconjoară planeta verde, dar nu e nici pe departe la fel de abundent ca atunci când s-a născut Hanuš. Împreună cu semenii săi, Hanuš patrulează inelul. La orizont apare un roi. O armată de mărimea unui asteroid. Hanuš le cere Bătrânilor îndrumare, ajutor, aşa cum fac şi ceilalţi membri ai tribului. Pentru prima oară, Bătrânii nu spun nimic.

O iau la fugă, lăsându-i pe tineri în urmă. Gorompezii sparg găoacele care adăpostesc viitorul tribului, înfruptându-se cu lăcomie din embrioni. Hanuš fuge şi el, străbătând galaxii, dar roiul se ţine după el, ca o gaură neagră ce înghite totul în calea ei. Bătrânii sunt lenţi şi rămân în urmă, tinerii care le stau alături să-i protejeze fiind condamnaţi. Fugiţi, le poruncesc Bătrânii, fugiţi şi nu vă opriţi niciodată, s-ar putea să fiţi ultimii dintre noi, şi, în scurtă vreme, Hanuš nu se mai uită în urmă, ci doar zboară prin porţile cosmosului, cât de repede îi permite corpul, iar

şuierul roiului slăbeşte odată cu murmurul colectiv al semenilor lui, până când, în cele din urmă, Hanuš se uită în spate şi vede că n-a mai rămas niciun semen. Lumea pare pustie, Hanuš e singur, aşa că se opreşte şi aşteaptă să-l găsească Gorompezii, căci nu există viaţă fără tribul lui. Însă Gorompezii nu vin, iar Hanuš adoarme, răpus de oboseală, şi se trezeşte într-un loc pe care nu l-a mai văzut niciodată, un loc botezat Calea Lactee de cei care sălăşluiesc acolo. Hanuš încă e în viaţă, dar ştie că Gorompezii tot îl vor găsi, fie mâine, fie în două milioane de ani. Certitudinea care i-a fost conferită la naştere începe să se evapore când aude primele ecouri ale vocilor şi minţilor care ocupă Pământul. Nu înţelege nimic.

•

Rămâi cu Lenka şi cu mine, Hanuš. Stai doar cu gânduri bune acum.

Lenka şi cu mine o să ţinem minte mereu acest moment – ea alunecă pe podea, cu spatele sprijinit de peretele rece de piatră, cu şuviţe de păr încâlcit în gură, iar eu o urmez. Nici ea, nici eu nu suntem deranjaţi de miros, de transpiraţia care ne acoperă feţele şi membrele. Credem că ne putem repara căsnicia. Ştim că lumea funcţionează pe bază de capricii, pe baza unui sistem de coincidenţe. Există două mecanisme de adaptare fundamentale. Unul constă în a te teme de haos, în a lupta împotriva lui şi a te critica nemilos când pierzi, în a construi o viaţă ordonată, alcătuită din căsnicie, muncă, mers la sală, întâlniri, copii, depresie, aventură, divorţ, alcoolism, recuperare, atac de cord, o viaţă în care fiecare decizie e o reacţie la frica de ce-i mai rău (faci copii ca să nu fii uitat, ţi-o tragi cu cineva la revederea cu colegii de liceu în caz că nu se mai iveşte niciodată ocazia şi – Sfântul Graal al paradoxurilor – te căsătoreşti ca să combaţi singurătatea, apoi eşti copleşit de dorinţa maritală constantă de a fi singur). E genul de viaţă din care nu poţi ieşi câştigător, dar care îţi oferă beneficiile luptei – sufletul omenesc e bucuros când e distras de război.

Al doilea mecanism este o acceptare generală a absurdului din jurul nostru. Tot ce există – de la conştiinţă şi mecanismul digestiv al omului până la undele sonore şi ventilatoarele fără elice – e magnific de improbabil. Pare mult mai probabil ca lucrurile să nu existe deloc, şi totuşi lumea vine în clasă în fiecare dimineaţă, iar cosmosul face prezenţa. De ce să lupţi cu

improbabilitatea? Aşa se supravieţuieşte în lumea asta: te trezeşti într-o dimineaţă şi primeşti un diagnostic de cancer, afli că cineva a omorât patruzeci de copii, descoperi că laptele s-a acrit şi exclami râzând: „Cât de improbabil! Şi totuşi iată-ne aici”, să înoţi în haos, să înoţi fără frică, să înoţi fără aşteptări, dar apreciind fiecare capriciu şi frumuseţea răsturnărilor de situaţie demente care ne pompează sânge în venele emaciate.

Aş vrea să-i împărtăşesc aceste gânduri Lenkăi, însă mi-e teamă de zgomotul cuvintelor. *Mă bucur că o poţi vedea, Hanuš, pentru că abia de-aş putea să ţi-o descriu*. Lenka se uită la mine ca şi când aş fi primul lucru din lume pe care îi cade privirea. Oare văd adoraţie acolo unde nu e sau romantizez o expresie postcoitală de satisfacţie carnală cât se poate de normală? Nu cred. Cred că în clipa asta capacitatea fizică pentru iubire a Lenkăi şi-a atins punctul culminant. Dopamina îi inundă cortexul frontal, sfâşiindu-i pereţii membranoşi. Noradrenalina îi copleşeşte locaşul cerebelului, i-l pârjoleşte şi se hrăneşte cu cenuşa lui. Creierul îi e îmbibat cu sânge, s-a transformat într-un burete al iubirii, un organ al devoţiunii biologice totale – creierul ei, cel mai frumos lucru din câte cunosc. Şi eu mă simt la fel ca ea. Acest moment nu se va deprecia niciodată, aşa cum se întâmplă cu alte momente după ce iubirea păleşte. Va fi mereu perfect. Vom fi mereu nişte caraghioşi.

Lenka şi cu mine suntem mai mult decât capacitatea noastră de a concepe un fetus viabil. Suntem iubiţi. Suntem cea mai mare contradicţie a universului. Mergem înainte împotriva tuturor vicisitudinilor. Trăim pentru plăcerea de a trăi, nu de dragul succesiunii evolutive. Sau cel puţin aşa vrem să credem astăzi.

Aici vreau să te las, Hanuš. Rămâi în această clipă. Simt cum te îndepărtezi. Mai eşti aici? *Trăieşte momentul, Hanuš. Simte după-amiaza asta de mai, cu raze de soare strecurându-se pe fereastră şi cu iz puternic de sex în aer. Hanuš*?

Cât de improbabil! a spus Hanuš. *Şi totuşi iată-ne aici*.

Apoi a dispărut.

• Un foarte scurt antract

Maestrul Jan Hus n-a murit ars pe rug, ci şi-a trăit ultimele zile în patul cald al unei văduve, cu sufletul plin de iubire şi împăcat cu Dumnezeu.

Hanuš a descoperit aceste adevăruri într-o arhivă de mult uitată, sigilată de păstrătorii istoriei. În a treizeci şi doua zi de temniţă şi tortură, Hus a primit o vizită smerită din partea regelui Sigismund, care i-a oferit graţierea, cu o singură condiţie. Hus avea să călătorească în secret până la marginea ţinuturilor creştine, unde nu-l putea recunoaşte nimeni, să-şi trăiască restul vieţii în exil. La început, Hus a refuzat. Credea că moartea lui publică ar fi pricinuit revolta scontată în ţinutul Boemiei. Acesta avea să fie rolul lui în planul lui Dumnezeu pentru rebeliunea europeană împotriva Bisericii Catolice.

Apoi a intrat în scenă văduva. Şi-a plimbat degetele pe vânătăile şi tăieturile de pe coastele, mâinile şi obrajii lui Hus – opera torţionarilor săi. Văduva i-a spus că vede în el iubirea lui Dumnezeu. I-a spus că unul dintre fiii lui Dumnezeu deja murise şi pricinuise lumii multă durere. În scurtă vreme, Hus şi văduva au pornit spre un sat liniştit din Moldova. Făceau pâine, se îmbăiau împreună şi, până la urmă, au ajuns să se culce împreună ca soţ şi soţie. Hus nu mai simţea imboldul de a predica. Tortura îi frânsese voinţa – după atâta suferinţă, era dornic să moară sau să înceapă o nouă viaţă. Una simplă, care să nu-l oblige să devină un simbol.

Bineînţeles, nevoia de simboluri n-a dispărut odată cu Hus. Regele a sperat că fărădelegile maestrului vor fi pur şi simplu uitate, însă capii bisericii nu voiau ca ereticul cel infam să scape nepedepsit şi cereau să fie adus înapoi. Voiau spectacol şi sânge. Regele a trimis treizeci dintre cei mai buni oameni ai lui să caute un sătean care să semene cu Hus. Au găsit câţiva şi, dintre aceştia, un bolnav de ftizie care nu mai avea mult de trăit a acceptat să joace rolul lui Hus. Ca răsplată, soţia şi copilul pe care îi lăsa în urmă aveau să primească o sumă generoasă din partea regelui. Ftizicul şi-a lăsat barbă şi a încasat câteva ciomăgeli ca să semene şi mai mult cu dublul său înainte să fie ars pe rug. Mulţimea orbită de furie nu şi-a dat seama că nu era

Hus. Şi nici capii bisericii, care au sărbătorit moartea apostatului.

După ce Hus a fost ars pe rug, poporul Boemiei s-a răzvrătit şi a izbucnit un război civil între husiţi, răzbunători ai iubitului lor filosof, şi monarhi, reprezentanţi ai redutabilei Biserici Catolice. Hus i-a dat văduvei vestea conflictului iminent la o ceaşcă de ceai cu lapte – calm, ca şi când războaiele s-ar fi întâmplat într-o lume pe care n-o vizitase niciodată. Văduva l-a întrebat dacă avea de gând să se întoarcă să lupte alături de compatrioţii săi. Hus a spus că nu.

Moartea lui – fie că a fost a lui sau a altcuiva – declanşase revoluţia de care avea nevoie Boemia ca să se elibereze. Oricât de mult ar fi luptat el în viaţă fiind, tot n-ar fi avut impactul pe care l-a avut moartea sa pe rug. Hus îşi jucase rolul în istorie.

Acum, putea trăi cu adevărat.

PARTEA A DOUA

CĂDEREA

• Astronaut mort pentru ţară

Hanuš mi-a alunecat din mâini. Picioarele i s-au desprins unul câte unul de corp şi s-au împrăştiat în univers ca şi când ar fi avut propriile lor treburi. Nu mai rămăsese din el decât un sac de piele fremătând de la vibraţiile Gorompezilor care se înfruptau din el. Avea ochii morţi şi buzele întunecate. Abia după ce s-a îndepărtat de mine mi-am dat seama că Gorompezii, revărsându-i-se prin pori, îmi roiau în jurul braţului, umărului şi căştii – şi dintr-odată au ajuns înăuntrul costumului, muşcându-mi din carnea de la subsuori şi dintre picioare. Hanuš murise.

Am ţipat de durere în timp ce porţile navei ruseşti se deschideau, iar dinăuntru a ieşit un astronaut îmbrăcat într-un costum elegant croit, care îi stătea atât de bine, încât probabil că îi fusese făcut pe comandă. M-a înhăţat şi m-a tras spre el, Gheara retrăgându-se în bârlogul ei. Muşcăturile feroce din jurul părţilor mele intime au încetat, dar simţeam în continuare arsura rănilor. După ce au încetat furnicăturile pe care le simţeam pe tot corpul, m-am uitat la degetul mănuşii şi am văzut câţiva Gorompezi ieşindu-mi din costum, dar n-am reuşit să înhaţ niciunul. L-am lăsat pe astronautul rus să mă tragă după el, să mă ducă unde voia. Uşile s-au închis şi ventilatoarele de decontaminare au început să zumzăie. Aveam febră, îmi era greaţă, plămânii îmi ardeau la contactul cu oxigenul proaspăt. Astronautul cel elegant m-a scos din acel prim compartiment, trăgându-mă printr-un coridor lucios şi cenuşiu pe care nu se vedea niciun cablu, niciun panou de comandă, nimic din măruntaiele obişnuite, ca şi când nava ar fi navigat doar pe bază de credinţă. Apoi s-a apropiat de noi un alt astronaut, cu costumul croit special pentru nişte şolduri late şi picioare scurte. M-au tras împreună într-o încăpere mică şi întunecată cu un

singur sac de dormit şi mi-au desfăcut casca. Am respirat cu lăcomie, cu transpiraţia prelingându-mi-se în gură.

— *Ty menya slyshis*?[25] m-a întrebat o voce de femeie.

Am încercat să vorbesc, dar n-am putut scoate niciun sunet. Am încuviinţat din cap.

— *Ty govorish po russki*?[26]

Am dat din cap că nu.

— Vorbeşti engleza?

Am dat din cap că da.

Luminile s-au estompat şi mai mult, întunericul s-a transformat în granule şi au început să lipsească unele cadre din film, până n-am mai putut vedea nimic. Am încercat să strig. Am dat din mâini, mi-am simţit spatele lipit ferm de perete, mâinile legate, nişte curele trase peste umăr.

— Ţi-e sete? m-a întrebat femeia.

Am încercat iarăşi cu disperare să-i răspund cu vorbe, dar în gâtul meu uscat nu s-a simţit nicio vibraţie. Am încuviinţat din cap cu furie.

Un pai mi-a zgâriat buzele şi am supt îndelung din el. Costumul mi-a fost dat jos, dezlipit de pe pielea încinsă, iar în tot acest timp am continuat să beau, până n-a mai rămas o picătură şi mi-am pierdut puterea de a mai sta treaz.

O bătaie pe umăr. Vocea femeii era robotică, îndepărtată, ceea ce însemna că vorbea cu mine prin microfonul costumului. Nu eram suficient de treaz cât să-i înţeleg vorbele. Mi-a lipit ceva rece de obraz. Am simţit o presiune bruscă în gură, obrajii mi s-au umplut, iar limba şi dinţii mi-au fost învăluite de aromă de paste, vită la conservă şi sos de roşii. Am mestecat şi am înghiţit, simţindu-mi greutatea timpanelor.

Auzeam cu întreruperi vocea femeii:

— ... mâncare... adevărată... pâine prăjită... trei zile... ştii?

Am încercat să spun ceva, dar iarăşi mi-am pierdut cunoştinţa.

Când am deschis ochii, prin încăpere se strecurau siluete înceţoşate. Nu-mi simţeam limba. Iar în Scutecul cu Absorbţie Maximă aveam ceva umed şi consistent.

În prag s-au materializat două siluete robuste.

---

[25] În rusă, în original: „Mă auzi?”

[26] În rusă, în original: „Vorbeşti rusa?”

— Te-ai trezit? m-a întrebat femeia, tot prin microfonul costumului.

Am dat din cap că da.

S-au apropiat. Am coborât privirea şi am văzut că trupul meu lihnit era îmbrăcat doar cu un tricou albastru şi un scutec.

— Eşti bolnav, a continuat astronauta. Dar nu ştim ce ai. Tu ştii?

M-am uitat la tovarăşul ei prin vizorul căştii lui – un tip lat în umeri, cu bărbia rotundă, bărbierită prea îngrijit, şi cu sprâncenele stufoase împreunate de încruntătura lui insistentă. Am clătinat din cap.

— Nu ştim dacă ne putem contamina şi noi, de aceea te ţinem în carantină, mi-a explicat femeia. E în regulă?

Am ridicat mâna şi am desenat litere în aer cu un pix imaginar. Astronauta a dat din cap în semn că înţelege şi s-a uitat la tovarăşul ei, care a plecat şi, după câteva minute, s-a întors cu un carnet şi un creion. Femeia mi-a desfăcut legăturile de la mâini.

Acasă? am scris eu.

— Da, acasă. Am setat cursul către Pământ.

Nava mea?

— A dispărut în nor. Noi abia am reuşit să ieşim din el. Praful ăla se strecoară peste tot.

Doar voi doi?

— Mai avem un coleg. Dar iese rar din camera lui. A avut loc un... accident.

Femeia s-a uitat la scutecul meu, a zâmbit stânjenită şi mi-a luat carnetul din mână, punându-l în buzunarul sacului meu de dormit.

— Trebuie să te odihneşti, a spus ea.

Apoi a plutit spre bărbatul care aştepta în prag. Au tras câte un băţ dintr-o cutie. Bărbatul a tras paiul mai scurt. Femeia a plecat.

Astronautul mi-a desfăcut de tot sacul de dormit, dar n-a umblat la legăturile care mă ţineau lipit de perete. A desfăcut benzile de arici care îmi fixau scutecul şi a dat să-l tragă în jos. Am protestat punându-mi mâinile pe umerii lui, însă mi le-a dat la o parte. Am luat carnetul şi am scris furios: *Nu, îl scot eu*.

A clătinat din cap şi s-a apucat să-mi dea jos scutecul cu o grimasă de scârbă. L-am lovit cu palma peste creştetul căştii, iar

el m-a apucat de braţ, l-a aruncat într-o parte şi l-a prins cu o curea de perete, apoi a făcut la fel şi cu braţul meu stâng. Carnetul şi creionul s-au îndepărtat de mine. Când m-am uitat în jos la curelele de pe piept şi stomac, am văzut că erau prevăzute cu câte un lacăt miniatural. N-am fost foarte surprins – bineînţeles că trebuiseră să mă ţină cu forţa în carantină, în caz că aş fi hotărât să fac un tur al navei în timpul halucinaţiilor mele febrile. Bacteria cu care aş putea contamina coridoarele ar suferi mutaţii impredictibile în mediul cu gravitaţie zero al navei, pricinuind un eventual dezastru atât pentru echipaj, cât şi pentru integritatea structurală a navei. Şi totuşi, această privare de libertate a stârnit în mine o groază fără precedent. Am încercat să ţip, m-am zvârcolit în lanţurile mele, mi-am întors şoldurile într-o parte, dar nu aveam cum să scap de acest abuz. Cu nările fremătânde, astronautul a înfăşurat scutecul într-o pungă de plastic, să nu i se împrăştie conţinutul. A legat punga de trei ori şi a desfăcut patru prosoape de hârtie cu care mi-a şters anusul şi zona dintre coapse. Am închis ochii şi am numărat în gând, dorindu-mi să pot produce o expresie sonoră a furiei şi ruşinii mele, dar n-am reuşit. Bărbatul a plecat fără să se uite la mine, ca şi când el ar fi fost câinele pedepsit.

Nu aveam cum să estimez cât m-au lăsat ruşii singur. Am încercat să număr, dar după al cincilea minut, toate numerele mi se păreau la fel, treizeci la fel ca o mie, şi nu-mi mai puteam da seama cât dura o secundă. În orele petrecute în camera întunecată ce-mi servea drept celulă, nu mă puteam agăţa decât de un lucru: realitatea întoarcerii mele pe Pământ, posibilitatea de a supravieţui. Pentru că dacă tot ce se întâmplase se întâmplase cu adevărat – începând din clipa când mă uitam cu bunicul la foc în timp ce Revoluţia de Catifea se pregătea să-l trimită pe tata şi, în cele din urmă, pe noi toţi către pedeapsa meritată, şi până la ziua când am văzut pentru prima oară gheata de fier în eficienţa ei monstruoasă; începând din ziua când am cunoscut-o pe Lenka lângă un cărucior cu cârnaţi şi până la ziua când un senator mi-a propus să zbor în Spaţiu –, dacă toate astea erau adevărate (şi nu puteam fi sigur de nimic în camera asta, nici de viaţă, nici de moarte, nici de vis, nici de realitate), atunci chiar eram în drum spre casă, în drum spre toate celelalte viitoruri pe care mi le puteam construi.

Încetul cu încetul, mi-am recăpătat vederea la ochiul drept, iar arsurile de la frunte şi din piept au încetat.

Acasă. M-am concentrat intens asupra acestui concept, pentru ca mintea să nu-mi rătăcească spre întrebări la care poate nu voiam să răspund. De exemplu: de ce a venit o navă rusească la norul Chopra fără să ştie nimeni? Şi oare Gorompezii puiseră undeva înăuntrul meu, urmând să mă mistuie pe dinăuntru aşa cum făcuseră şi cu Hanuš?

Hanuš. Cadavrul lui îndepărtându-se de mine. Durerea din tâmple pe care nu aveam s-o mai simt niciodată.

În mijlocul acestor gânduri, astronauta a venit la mine cu un nou tub de spaghete. Mi-a dat voie să mă hrănesc singur. Am mârâit fără ruşine şi am sărit pe sosul de roşii ca un câine sălbatic, neluând în seamă măseaua cariată care mă durea înfiorător. Am studiat-o pe astronaută prin vizorul căştii. Ochii ei duşi în fundul capului, căprui cu nebuloase aurii în jurul pupilei, trădau lipsa de somn, iar pe obrazul rotund îi şerpuia o cicatrice groasă.

Când am terminat de mâncat, mi-a luat tubul gol din mână şi mi-a întins o tabletă electronică.

— Necrologul tău, mi-a spus ea zâmbind.

M-am uitat la data şi ora articolului scris de Tůma şi publicat la câteva ore după ce inginerii de la Centru pierduseră contactul cu *JanHus1*:

> *În căutarea măreţiei, a suveranităţii şi a unui viitor mai bun pentru copiii săi, orice naţiune trebuie să treacă uneori prin momente de cumpănă. Un astfel de moment ne umbreşte inimile în această zi, când plângem pierderea unui om care a acceptat cea mai importantă misiune în care s-a îmbarcat ţara noastră vreodată. Deşi s-ar putea scrie – şi chiar se vor scrie – cărţi despre serviciile aduse de acest om şi despre rolul său în progresul atât al umanităţii, cât şi al tehnologiei noastre, deja suntem familiarizaţi cu Eroul Jakub Procházka. Dar aş vrea să scriu aici despre Omul Jakub Procházka.*
>
> *Tatăl lui Jakub a ales să se alăture unui anumit curent al istoriei, unul pe care îl considera drept, dar care s-a*

dovedit a fi monstruos. Dorinţa şi hotărârea lui Jakub de a depăşi această...

Îmi tremura mâna. Am devenit conştient de canalele mele lacrimale – uscate, usturătoare, goale.

... ultimele sale clipe, înainte să pierdem contactul, Jakub mi-a povestit că odată a fost la un pas de înec, şi simbolismul soarelui arzător...

... deci în calitate de prieten al lui Jakub, simt o durere profundă în fiecare celulă a corpului meu, şi cred că este o consolare mică, dar semnificativă să ştiu că a murit fără durere, îndeplinindu-şi un vis de o viaţă...

„Fără durere”. O minciună sfruntată.

Ceremonia religioasă va avea loc în Cetatea Pragăi şi naţiunea este invitată să participe la procesiunea care, după slujba din Catedrala Sf. Vitus, va ajunge în afara zidurilor castelului, unde se vor oferi mâncare şi băutură gratis pentru a comemora viaţa lui Jakub. Veniţi devreme, întrucât evenimentul se anunţă a fi una dintre cele mai mari adunări în masă...

... iar acum, abătându-mă de la ce mi-am propus mai înainte, aş vrea să mă întorc încă o dată la Eroul Jakub Procházka, şi să reamintesc tuturor vorbele faimoase ale poetului care a surprins semnificaţia zborului spre Chopra: „JanHus1 *poartă speranţa unei noi suveranităţi şi prosperităţi, căci acum ne numărăm şi noi printre exploratorii universului, printre străjerii frontierelor. Ne întoarcem privirea dinspre trecutul nostru...*”

Am înapoiat tableta.
— Vrei să vezi poze de la înmormântare? m-a întrebat ea.
Nu. Poate mai târziu. Cât a trecut de atunci?

— O săptămână. Acuma construiesc o statuie. În piaţa centrală încă sunt multe lumânări şi poze cu tine. Tablouri.

Cum te cheamă?

— Klara. Ţi-a mai scăzut febra. Ne temem să nu fie vreo superbacterie. De aceea te ţinem în carantină. Dar pare că te simţi mai bine.

Da. Mai bine. De ce aţi venit aici?

S-a uitat la ceva de pe fruntea mea. Tăcerea a părut lungă, ba chiar chinuitoare.

— Facem parte dintr-un program-fantomă. Ai auzit de el?

E un mit, nu?

— Un mit, da. Nimeni nu ştie cu exactitate câţi oameni au murit în misiuni secrete de explorare a Spaţiului. Acum, tehnologia face ca şansele de supravieţuire să fie mai mari. Suntem o misiune-fantomă. A mai fost una înaintea noastră, la puţin timp după ce a apărut norul, chiar înainte ca nemţii să trimită maimuţa. Era o navetă cu o singură persoană la bord, iar persoana cu pricina – Serghei, îl cunoşteam bine, un om bun – nu s-a mai întors. Aşa că am fost trimişi noi, o navă mai mare, un echipaj mai numeros. Am decolat cu două săptămâni înaintea ta, dar am deviat de la traiectorie când Vasili... mă rog, s-a produs un incident. Aşa că am ajuns cu întârziere, după tine, şi te-am găsit plutind în Spaţiu. Îţi spun toate astea pentru că trebuie să ştii, Jakub, că guvernul nostru nu va recunoaşte niciodată existenţa unor misiuni-fantomă, mai ales acum, că am recoltat praf din Chopra, că avem acest avantaj, ce-şi doreşte lumea. Şi dacă noi nu existăm, atunci nici salvarea ta n-a avut loc. Tu nu exişti. Înţelegi?

Aţi recoltat praf din Chopra?

— Da, avem particule. Dar ia-ţi gândul de la ele. N-o să le vezi niciodată.

Am întors privirea. Şi-a cerut scuze cu glas scăzut, iar eu i-am făcut semn cu mâna să plece. Şi ea era un soldat. Acum, întoarcerea acasă părea mult mai puţin sigură. Care putea să fie viitorul unui mort-fantomă salvat? O viaţă sub supraveghere într-un sat din Belarus? O închisoare din Rusia? Oare aveau să mă păstreze până când salvarea mea ar fi putut fi folosită cumva ca un avantaj politic sau poate până când un informator bine intenţionat, suficient de abil cât să răzbată printr-un secol de minciuni de stat, ar fi dat la iveală că programul-fantomă al

URSS era bine sănătos, nicidecum o teorie conspiraţionistă deşănţată cu care puteai face furori la orice cocteil?

Ai zis ceva de un incident. Cu al treilea coleg.

— Da, Vasili. Nu mai e în apele lui.

Ce s-a întâmplat?

Şi-a coborât privirea pe cureaua mănuşii ei, tăcută, încruntată.

Nu trebuie să-mi spui.

— Am să-ţi povestesc, pentru că e plăcut să vorbeşti. Colegii ăştia ai mei nu vor să vorbească. Ştii cum e când vorbeşti şi nu te ascultă nimeni? Ştii, Jakub, doar ţara te-a trimis aici singur-singurel. Incidentul s-a întâmplat la trei luni după lansare. L-am găsit pe Vasili cotrobăindu-mi prin cuşetă, palid, cu respiraţia întretăiată. Yuraj şi cu mine l-am întrebat timp de două ore ce s-a întâmplat. Dar nu zicea nimic, doar îşi bea laptele şi se uita în gol. În cele din urmă, şi-a pus mâinile aşa – Klara şi-a încrucişat braţele la piept – şi ne-a zis: aud un monstru; vorbeşte în întuneric, zici că mârâie un câine, şi zgârie pereţii; plus că mi-a vorbit în cap, m-a întrebat despre Pământ, m-a întrebat despre Rusia. Vasili stătea cu mâinile aşa şi tot repeta: n-aveţi decât să-mi ziceţi că mă înşel, *druz'ya*[27], ştiu eu bine ce-am auzit. Dar noi nu i-am zis nimic, nu l-am luat cu: „Haide, Vasili, te-oi fi ţicnit niţel de la Spaţiu". Dar el stătea în continuare cu mâinile aşa, ca şi când am fi vrut să-i luăm adevărul. Am raportat la *tsentr*[28] ce ne-a povestit, dar nu ne-au zis ce măsuri au luat, dacă a stat cineva de vorbă cu el. Şi de atunci încoace face investigaţii pe cont propriu, ia masa singur, iar noi suntem îngrijoraţi, dar ce putem face? Şi noi suntem obosiţi. Nici noi nu ştim cum să-l ajutăm să-şi revină.

Mi-am lovit creionul de antebraţ.

Un monstru?

— Da. Care mârâia ca un câine sau un lup.

Aş putea sta de vorbă cu Vasili?

— Poate dacă o să te simţi mai bine şi el acceptă să vină încoace. Nu te putem lăsa să ieşi de aici.

Cât mai avem?

— Estimăm să ajungem pe Pământ în trei luni.

Ţi-e teamă?

---

[27] În rusă, în original: „prieteni".

[28] În rusă, în original: „centru".

— De ce?

De întoarcerea acasă.

Mi-a luat carnetul din mână şi l-a pus la loc în buzunarul din faţă al sacului de dormit, apoi mi-a ridicat fermoarul sacului până la gât, aşezându-şi arătătorul mănuşii pe obrazul meu.

— Ar trebui să te odihneşti. Ţi-a mai scăzut febra. Poate o să te dezlegăm mai încolo, dacă promiţi că n-o să ieşi de aici.

S-a îndepărtat plutind şi s-a oprit la intrare, fără să se întoarcă spre mine.

— Liniştea ne scoate din minţi, a spus ea. Şi totuşi, ne e teamă să nu pierdem liniştea. *Bozhe*[29], Spaţiul e un mediu ostil, dar măcar e simplu: rutine, computere şi mâncare în plastic. Da, chiar mă întreb, oare am să pot trăi din nou alături de alţi oameni? Mă gândesc cum o să fac plinul la maşină şi deja mă ia cu greaţă.

Apoi a plecat.

Mi-am ridicat peste cap coconul sacului de dormit ca să nu mai aud scârţâiturile discrete ale navei. Nici cele mai sofisticate structuri nu pot scăpa de oftaturile vieţii. Materialele copulează, se ciocnesc, tânjesc după aer. Mă simţeam puternic, sângele pulsându-mi în extremităţi, şi astfel am adormit. La un moment dat, m-am surprins întinzând degetele după ochii iepurelui ca să-i dau la puii care mi se ciorovăiau la picioare. Ploaia se prelingea prin găurile ulucelor, trezind pisicile care moţăiau pe bancă. Dublura lui Jan Hus lovea caldarâmul cu sandalele lui modeste în timp ce era condus la proces şi a icnit uşor când a fost urcat pe rugul unde urma să ardă.

Niciodată n-am ştiut care este prima mea amintire. Poate una cu tata ţinându-mă gol pe piept lui dezgolit, mânuţele mele neîndemânatice apucându-l de părul creţ. Dar poate că nu-i o amintire adevărată, poate că îmi doresc cu disperare să-mi amintesc acest moment din pricina fotografiei alb-negru cu marginile zdrenţuite pe care mama o ţinea pe noptieră. Mandibula tatii era rotunjită de grăsimea tinereţii, încă nu fusese ascuţită de vârstă şi de dorinţe neîmplinite. Iar eu nu ştiam nimic în afară de mâinile calde ale acestui bărbat, aproape la fel de mari ca trupuşorul meu, mirosul lui care într-o bună zi avea să devină al meu, căldura, lumina. Oare întrebarea dacă îmi amintesc cu adevărat acest moment e mai importantă decât

[29] În rusă, în original: „Doamne”.

dovezile empirice că a avut într-adevăr loc? Sper ca amintirea să fie reală. Sper ca senzaţia asta, fantoma tatii ţinându-mă pe piept, să nu fie o plăsmuire a minţii mele, ci că se întemeiază pe instinctul animalic de a reţine clipele în care suntem protejaţi. Instinctul din animalul numit Jakub.

•

Klara şi Yuraj au venit să-mi desfacă chingile. Nu-mi dădeam seama cât dormisem după ultima masă. Klara mi-a explicat că deja trecuseră trei săptămâni şi carantina se sfârşise. Am plutit prin încăpere, întinzându-mi muşchii, dezmorţindu-mi articulaţiile, bucuros că mă puteam mişca din nou. Îmi revenise şi glasul – mai întâi o şoaptă aspră, apoi un timbru gutural pe care nu-l recunoşteam. Încă mă durea gâtul ori de câte ori rosteam mai mult de o frază scurtă. Am studiat-o pe Klara, care nu mai era precaută în preajma mea, ci doar binevoitoare. Până şi Yuraj mi-a zâmbit scurt, deşi îşi păstra un aer de indiferenţă masculină. Deja stabiliseră regulile: promisesem că nu-mi voi părăsi sub niciun chip camera neînsoţit, iar în schimb ei aveau să descopere mica ei fereastră. Am fost de acord. Când am întrebat ce se va întâmpla cu mine, ce instrucţiuni primiseră din Rusia, au devenit iritaţi şi au tăcut, aşa că am încetat să-i mai chestionez pe tema asta. Eram prea bucuros să am tovarăşi umani, să aud vorbe ajungând la mine pe canalele obişnuite, să miros transpiraţia altcuiva. Ne îndreptam spre Pământ. Îmi era dor de Hanuš, mai mult decât puteam încerca să descriu, şi totuşi nu puteam aduce vorba despre el.

Klarei părea să-i placă să stea de vorbă cu mine, mai ales acum, că mă însănătoşisem, şi deci nu mai eram o ameninţare bacteriană. Intra în camera mea fără costumul spaţial, uneori cu părul împletit, dând la iveală un gât subţire de la care nu-mi puteam lua ochii, alteori cu părul neîmblânzit şi ciufulit, o coamă de leu înconjurându-i craniul. Până la urmă, nu mi-am putut împiedica mintea să-şi închipuie cum ar fi s-o sărut pe gâtul subţire sau să mă bag cu ea în sacul meu de dormit, să-i simt pielea pe pielea mea. Poate că era ciudat, dar gândurile astea nu-mi veneau decât atunci când discutam cu ea. Intuiţiile şi amintirile ei readuceau la viaţă impulsurile aparent moarte dinăuntrul meu, impulsuri pe care mă angajasem să le limitez pentru totdeauna la Lenka. Aveam grijă să nu-mi arăt în niciun fel dorinţa faţă de Klara. Voiam să mai vină pe la mine. Simpla

mângâiere a companiei sale pe măsură ce se apropia temuta revenire pe Pământ valora mai mult decât orice gratificare fizică.

— Am citit despre tine şi despre tatăl tău, mi-a zis ea odată în timp ce mâncam. Nu mai e mare lucru de făcut pe navă, aşa că mi-am zis să aflu mai multe despre musafirul nostru.

— Înţeleg.

— Îl iubeai?

— Bineînţeles, i-am răspuns. Ăsta e blestemul traiului în familie.

— Speram să zici asta. Ai auzit de Daşa Sergijovna?

— Nu.

— Era mama mea. Şi ea a fost astronaută-fantomă. Te surprinde?

Klara era îmbrăcată cu o bustieră şi nişte pantaloni de trening largi, transpiraţia de după exerciţiile fizice strălucindu-i pe clavicule, pe buric şi deasupra buzei. Părea cât de relaxată poate să fie o fiinţă umană, şi o invidiam pentru asta.

— Da, mă surprinde.

— Când eram mică, nişte indivizi din armată mi-au zis că mama fusese să spioneze la ambasada britanică şi că fusese ucisă de un diplomat imperialist. Trei gloanţe trase în spate, *bang*!, de Occident, aşa mi-au zis. Dar, când m-am înrolat în aviaţie, mi-au zis în cele din urmă o parte din adevăr. Am primit un dosar maro gros. Mama a fost a doua femeie din lume care a călătorit în Spaţiu, împreună cu un alt cosmonaut. Programul spaţial credea că puteau ajunge până la lună şi înapoi, dar asta se întâmpla cu mult înainte ca aşa ceva să fie posibil, la doar un an după Gagarin. Partidul era însetat să facă totul înaintea americanilor. Aşa că mama a decolat împreună cu colegul ei şi mi s-a zis că centrul de comandă a pierdut legătura cu ei la două ore după începutul misiunii. Probabil că au ajuns pe lună şi s-au prăbuşit sau poate s-au sufocat când li s-a terminat oxigenul. Oricum ar fi, au murit repede, ca nişte eroi, aşa mi-au zis.

— Drăguţ că ţi-au dat asigurarea asta, am răspuns eu.

Camera era încinsă. O defecţiune pricinuită de Chopra care nu putea fi reparată, îmi explicase Klara. Mă trezeam noaptea crezând că am febră mare şi că o să mor în cele din urmă. Dar

dimineaţa Klara venea cu micul dejun şi eram recunoscător că mai supravieţuisem o zi.

— După aceea, a continuat ea, un tip de la ministerul de Interne s-a îndrăgostit de mine şi am vrut să văd ce iese. Iar într-o seară, după ce am fost la *kino*[30] şi el s-a îmbătat, mi-a zis că putea să-mi facă rost într-ascuns de un dosar cu adevăruri. În noaptea aia am făcut dragoste cu el, încântată de posibilitate. Mă gândeam că aveam să-mi fac în sfârşit o imagine despre eroismul mamei. Tipul mi-a adus dosarul şi l-am citit noaptea, la lumina lumânării, când se lua curentul.

Nu se mai uita la mine acum. Şi-a întins degetele ca şi când dosarul încă s-ar fi aflat în faţa ei şi i-ar fi pipăit marginile.

— Şi adevărul era altul, am spus eu.

— Da. Misiunea era sinucidere curată încă de la început. Programul Spaţial Sovietic voia să testeze o navetă nouă, să vadă dacă putea ajunge întreagă pe Marte, cu echipajul în viaţă. Mama ştia asta, colegul la fel, şi s-au oferit voluntari. Şi-au pupat copiii şi au decolat pentru totdeauna. La două ore după lansare, totul mergea conform planului, dar dintr-odată colegul ei a început să aiureze. Zicea că îl aude pe Dumnezeu în undele universului şi că, ştia sigur, lumea avea să se sfârşească în curând. Şi acest Dumnezeu din unde îi trimitea pe el şi pe mama tocmai pe Marte ca să devină noii Adam şi Eva, să ia totul de la început pe o nouă planetă. Nu avea niciun dubiu că asta era soarta lor. Mama a încercat să stea de vorbă cu el, au discutat cu el şi inginerii, ba chiar şi Hruşciov a trecut pe la centrul de comandă să-i spună câteva vorbe înainte ca situaţia să scape de sub control. Dar cosmonautul nu înceta cu aiurelile şi se uita la mama ca o bestie, aşa că mama a luat un desfăcător de conserve şi i l-a înfipt undeva, poate în gât, n-a vrut să le spună celor de la *tsentr*, dar inginerii l-au auzit pe colegul ei înecându-se cu sânge, aşa că au bănuit unde. Apoi mama a început să vorbească despre lucrurile pe care le vedea. Se întreba de ce atâtea lucruri din univers aveau formă circulară. Planetele, praful de stele, atomii şi asteroizii. Şi multe lucruri moi. Apoi a murit sufocată. Au consemnat totul în registre. S-a sufocat atât de departe de Marte, atât de aproape de Pământ! Ştii cum au notat incidentul? Pentru colegul pe care l-a omorât, sufocarea a fost consemnată aşa: kchakchakchachchchchch, şi aşa mai

[30] În rusă, în original: „cinema”.

departe. Ştii, nişte mici explozii, ca bătăile de inimă. Dar sufocarea mamei a fost mai lentă: eghougheghougheghough. Chiar au fost atenţi de câte ori a făcut aşa. Bineînţeles, nava s-a dezintegrat sau poate încă rătăceşte prin univers, cine ştie? Şi aşa s-a încheiat a doua misiune-fantomă.

— Dar iată-te aici, astronaută.

— N-a trebuit să-mi omor un coleg. Nu încă.

— Te gândeşti deseori la ea.

— Mă gândesc la ce a făcut-o să plece. Şi la ce m-a făcut pe mine să plec. Am ajuns la concluzia că avem în sânge nebunia asta. Tu te întrebi de ce ai plecat? Pun pariu că ai plecat în Spaţiu mânat de aceeaşi datorie ca tatăl tău: decizia finală, ba nu, terminală de a sluji. Găsesc alinare în asta. În ideea că, nu ştiu, parcă n-ai de ales, că trebuie să fii o anumită persoană, că ai un instinct încifrat în ADN. Mi se pare o idee cinstită.

M-am gândit la mama Klarei – în mintea mea cele două arătau identic – şi mi-am imaginat mirarea care trebuie s-o fi cuprins când a văzut sângele colegului ţâşnind şi bulbucind ca spuma de săpun. Prima crimă din cosmos. Poate că, după ce şi-a omorât colegul, spera să-şi găsească mântuirea pe Marte. Poate că primise asigurări de la o creatură extraterestră: „Ai făcut ce trebuia”.

Nu era orice formă de viaţă o fiinţă-fantomă, dată fiind originea ei involuntară în uter? Nimeni nu putea garanta o viaţă fericită, o viaţă sigură, o viaţă liberă de abuzuri, externe sau interne. Şi totuşi, ieşeam din canalele de naştere la viteze nesustenabile, nerăbdători să trăim, să plutim spre Marte la mila unei tehnologii spartane sau să ducem o viaţă simplă pe Pământ, la mila întâmplării. Trăiam fără să ne pese de cine ne supraveghea, de cine ne înregistra convorbirile, de cine voia să afle unde mergeam.

— E foarte cald, i-am spus Klarei.

— Da.

Am terminat de mâncat în linişte.

•

De-a lungul ultimei luni a călătoriei noastre, echipajul de pe *NashaSlava1* m-a binecuvântat cu mese magnifice. S-a dovedit că spaghetele cu care fusesem hrănit la început, cât fusesem bolnav, erau cea mai proastă mâncare de la bord, pe care erau dispuşi s-o irosească pe un potenţial muribund. Acum, când era

evident că aveam să supravieţuiesc, îmi aduceau mâncăruri diferite în fiecare zi. Pui à la generalul Tso[31], vită Stroganov cu smântână, borş, tiramisu şi bacon – un splendid mod de a-mi aminti de Lenka. Toate erau mâncăruri încălzite la microunde, dar, pentru un om redus la aproape două treimi din mărimea lui iniţială, nu avea nicio importanţă.

Klara mi-a explicat că erau preparate, gândite ca răsfăţuri săptămânale pentru echipaj, mici sincope în dieta lor altminteri impecabil de sănătoasă. Întrucât rezervele de mâncare erau prea abundente pentru trei persoane, iar Vasili nu voia să audă de aceste trataţii, pe care le considera nişte escrocherii, Klara şi Yuraj hotărâseră să transforme restul misiunii într-o sărbătoare a lăcomiei şi îşi puseseră în gând să termine rezervele până ajungeam pe Pământ. Eram bucuros să le dau o mână de ajutor, atât de bucuros încât durerea constantă de la măseaua infectată, care îmi chinuia jumătate din faţă, nu reprezenta o piedică în calea apetitului proaspăt redobândit – pentru mâncare, pentru ceaiul japonez, pentru sticlele de whisky american, de votcă rusească şi de bere japoneză. Mi-am petrecut săptămâna mâncând, respirând şi uitându-mă pe fereastra de observare, făcând o listă cu tot ce-mi doream de la viaţă. Cu tot ce simţeam că mi se cuvenea.

Voiam să mai văd o dată pântecele păros al prietenului meu, un cadavru fără picioare.

Voiam să-l văd pe Dumnezeu atingând universul, întinzând mâna prin cortina neagră ca să scuture corzile de care atârnau planetele. O dovadă.

Voiam să văd nişte iubiţi cosmici gigantici, două siluete impresionante ţinându-se de mână la un picnic pe Marte, îndrăgostiţi de cratere şi de peisaje pustii. Erau atât de potriviţi unul pentru celălalt, încât arătau exact la fel, cu sexele estompate, indistincte.

Voiam să văd Pământul despicat până la nucleu, făcut ţăndări, ca să-mi confirm teoria că e prea fragil ca să se poată întreţine pe cont propriu. O dovadă.

Voiam să văd cadavrele tuturor astronauţilor-fantomă. Să-i aduc înapoi pe Pământ şi să-i păstrez îmbălsămaţi în cutii de sticlă în mausoleul lui Lenin.

[31] Reţetă de pui prăjit dulce şi picant.

Voiam walkirii care să străbată avântate dimensiunile şi să mângâie sufletele moarte ale orfanilor africani. Voiam ca toate creaturile mitologice născocite de mintea umană să se îngrămădească una peste alta şi să se fută şi să dea naştere unui hibrid atât de pervers, încât să ne unească pe noi toţi. Voiam ca nevoile de bază ale existenţei umane – potolirea foamei, sănătatea, iubirea – să ia forma unor mici plante pe care să le putem planta şi recolta. Dar cine ar fi proprietarii plantaţiilor şi cine culegătorii? Voiam ca praful cosmic să se strângă în jurul unor cuiburi de pământ cu agresivitatea viespilor, să puiască şi să evolueze şi să se contopească şi să alcătuiască propria lui planetă populată de făpturi asemănătoare oamenilor, care să-şi conducă propriile lor maşini, asemănătoare maşinilor noastre. Probabil că dacă ar exista o astfel de lume a nălucilor cenuşii – o reflecţie, o imitaţie a întregului Experiment uman –, am putea în sfârşit să privim şi să învăţăm. O dovadă.

Voiam pe cineva care să-mi spună că ştie ce are de făcut. Voiam pe cineva care să-şi proclame autoritatea. Voiam să sar în Vltava şi să-i gust toxicitatea, să-mi dau seama că undeva printre şuvoaiele de reziduuri exista apă adevărată. Voiam să trăiesc pe ambele ei maluri. Voiam să ating fiecare bucată de caldarâm de pe străzile Franţei. Voiam să beau ceai englezesc fără lapte. Voiam să intru în cel mai murdar local american din cel mai prăfuit oraş şi să comand un burger şi un milkshake. Cum se rostogoleşte cuvântul ăsta pe limbă – *buRrRgeRrR*. Voiam să mă pierd printre costumele din New York City şi să simt rămăşiţele de cocaină de pe colacii de vece. Voiam să atârn de marginea unui schelet de balenă. Voiam dovada că haosul există. Mi-o doream atât de tare, că n-o voiam deloc. Voiam ce vor toţi oamenii. Să-mi spună cineva ce să aleg.

Da, Lenka avea dreptate. Aveam să mă întorc alt bărbat, iar ea avea să se întoarcă altă femeie. Fără unele componente, dar cu carcasele identice. Cine spunea că aceşti doi oameni noi nu se puteau iubi unul pe celălalt?

•

Cu două săptămâni înainte de aterizare, m-am hotărât. Sosise timpul să-l descopăr pe Vasili. Îl evitasem până acum, ca să-mi uit durerea pricinuită de moartea lui Hanuš, dar trebuia să aflu ce viziuni avusese, câtă vreme încă mai eram închişi împreună

în aceeaşi navă. Vasili îşi abandonase camera de culcare şi se instalase într-unul dintre cele trei laboratoare de la bord. Klara nu-l mai vizita; Yuraj îl vizita o dată la două zile – oficial, ca să-i ducă gustări şi date actualizate despre misiune, iar neoficial (mi-a spus în şoaptă, zâmbind), ca să se asigure că „sonatul" încă era în viaţă. În ultimele câteva zile, monitorizasem mişcările lui Yuraj şi ale Klarei, căutând intervalul scurt şi sigur în care li se suprapuneau programele de somn.

În cele din urmă, l-am găsit. În timp ce ei dormeau, m-am strecurat afară din cabina mea, mi-am croit drum pe lângă camerele lor şi am ajuns pe coridorul laboratoarelor, unde ruşii (am presupus) studiau efectele cosmosului asupra bacteriilor şi felul în care puteau fi folosite aceste mutaţii în războiul biologic. (N-aş fi putut spune dacă bănuiala mea era o exagerare a paranoiei din timpul Războiului Rece, o neîncredere rezonabilă faţă de invadator, sau simpla acceptare a realităţii. La urma urmelor, ce-ar fi făcut ţara mea cu mostrele prelevate din Chopra? Ar fi încercat să obţină un avans în cursa naţiunilor sau măcar le-ar fi vândut celui care oferea mai mult, aliatului celui mai convenabil, înainte ca spionii lumii să descindă pe străzile Pragăi ca să afle pe cont propriu despre ce era vorba?) Am ajuns la uşa ultimului laborator, delectându-mă cu plăcerea de a pluti nestingherit în pantalonii de trening ai lui Yuraj, care îmi tot cădeau de pe şolduri, dar pentru care eram totuşi recunoscător. Găsind fereastra de observare acoperită şi micul panou de comandă al uşii spart, am ciocănit.

— *Ostavit' yego tam*[32], a strigat bărbatul dinăuntru.

— Ce? am zis eu.

— Nu eşti Yuraj, a spus el în engleză.

— Nu. Dar tu eşti Vasili?

— Tu eşti mortul?

Nu i-am răspuns.

Au trecut câteva minute încordate. M-am uitat în lungul coridorului. Era linişte, dar puteam fi descoperit din clipă în clipă.

În cele din urmă, uşa glisantă s-a deschis. De după ea a apărut un bărbat gras şi slinos, îndesat într-un maiou alb şi nişte pantaloni de trening. Părul i se transformase într-o piroşcă îmbibată cu transpiraţie, cocoţată în vârful capului. În mâna

[32] În rusă, în original: „Las-o la uşă".

stângă ţinea o telecomandă improvizată pentru uşă. Câteva fire electrice fără izolaţie se întindeau de la cutia panoului de comandă până la el. Avea mâna dreaptă bandajată de la degete până la umăr, iar dinţii îi erau cenuşii.

A dat din cap, ca şi când ar fi ştiut că nu puteam sta de vorbă cu el înainte să mă holbez la cocina pe care şi-o făcuse din laboratorul ultramodern. Chiloţi murdari, lentile de microscop, ambalaje de raţii zilnice, capace de pixuri, hârtii mototolite şi chipsuri pluteau prin cabină într-un balet ciudat, coregrafiat de un strângător compulsiv de mărunţişuri, asemenea unei expoziţii de la Muzeul Naţional care şi-ar fi propus să înfiereze încă o dată materialismul contemporan. Scaunul laboratorului era pătat cu o substanţă gălbuie neidentificabilă, iar computerul fusese despicat în două cu o ţeavă de oţel. La început, am crezut că pereţii erau acoperiţi cu fire răsucite, dar, privind mai de aproape, am văzut că era o puzderie de hârtiuţe cu desene. Toate aveau acelaşi subiect. Un talmeş-balmeş de umbre conectate sub forma unui semicerc. Din aceşti nori negri ţâşneau cuvinte scrise cu chirilice roşii ameninţătoare.

Vasili şi-a desfăcut braţele, pe care până acum şi le ţinuse încrucişate la piept.

— Nu înţelegi, a spus el calm.

— Ba da. L-ai auzit.

A făcut ochii mari. M-a înhăţat de gulerul tricoului, împroşcându-mi bărbia cu respiraţia lui împuţită.

— Atunci tu eşti profetul, a spus el. Tu. Puteam să fiu eu, dar ştii ce am făcut când m-a vizitat zeul? Am crezut că era un demon. Am închis ochii şi m-am rugat să dispară. N-am mai fost la biserică de când a murit bunica, şi totuşi am închis ochii şi am stat aşa ore în şir, rugându-mă ca zeul să plece. Şi până la urmă mi-a dat ascultare.

Engleza lui Vasili era aproape impecabilă, nu avea decât un vag accent. Buza de jos îi tremura. A început să tragă de bandajul de pe braţ, rupând bucăţele pe care le făcea ghemotoace înainte să şi le pună pe limbă.

— L-ai văzut, am spus eu.

— N-am văzut nimic. Doar am auzit. O voce care venea dinspre colţurile cabinei.

— Şi vocea ţi-a pomenit de mine.

— Mi-a zis să te aştept pe tine, profetul.

Vasili a prins din zbor un chips şi mi l-a oferit. Am clătinat din cap. Cu o dezamăgire evidentă, l-a pus înapoi pe orbita lui, apoi s-a legat în scaunul pătat. Am observat că lentilele microscopului erau sparte şi m-am pregătit sufleteşte pentru particule de sticlă care probabil pluteau prin cabină, aşteptând să fie inhalate.

— Când i te adresezi profetului, trebuie să stai mai jos decât el, mi-a explicat Vasili. Zeul s-a întors la mine, da, cu câteva ore înainte să te găsim. Mi-a zis că n-am să-l mai aud niciodată, nu, dar că va trimite un fiu în numele lui, şi acela eşti tu! Şi mi-a zis că trebuie să salvăm fiul. I-am zis Klarei că trebuie să mai aşteptăm câteva minute înainte să plecăm. Te-am pescuit, hm, chiar înainte să mori...

Deci în faţa mea stătea omul care poate chiar îl cunoscuse pe Hanuš, pentru o vreme oricât de scurtă, dovada decisivă de care aveam nevoie din clipa când îl întâlnisem prima oară, cu atâta timp în urmă. Au început să mă enerveze repede ticurile lui Vasili, felul lui încâlcit de a vorbi.

— Deci probabil ţi-a zis câte ceva despre mine. Numele meu, cine sunt.

— Hm, *da*. Mi-a zis. Am făcut bine, profetule? Ştii, aş fi putut să fiu eu în locul tău. Însă nu m-am dovedit demn. Dar măcar cred. Mă crezi că cred, profetule? Am să-mi vărs şi sângele, dacă e nevoie.

Din adâncul buzunarelor de la pantalonii lui de trening, Vasili a scos o şurubelniţă pe care şi-a pus-o la gât. Am plutit imediat spre el, apucându-l de încheietură chiar în clipa când vârful i-a străpuns pielea. I-am luat şurubelniţa din mână, în timp ce Vasili se uita cu o încântare copilărească la micile sfere din propriu-i sânge, lovindu-le uşor cu degetul.

— Vreau să-mi povesteşti tot ce ţi-a zis zeul despre mine, Vasili. Astfel am să ştiu că eşti cu adevărat un apostol.

— O, profetule, mă pui la încercare. Nu mi s-a spus nimic despre originile tale, pentru că sunt prea umil ca să ştiu. Nu am decât misiunea mea. Am să te duc pe Pământ. Şi am să-ţi spun ultimele cuvinte pe care zeul mi-a cerut să ţi le transmit.

Vasili a zâmbit, iar degetele sale au desfăcut cu totul pansamentul care îi acoperea mâna şi încheietura, dând la iveală o multitudine de tăieturi adânci şi infectate, răni care cu siguranţă aveau să-l coste braţul.

M-am hotărât. Vasili şi alţii ca el erau motivul pentru care Hanuš nu putea veni niciodată pe Pământ. Nu puteau face faţă unei vastităţi care le depăşea atât de mult cunoaşterea asupra existenţei, chiar dacă văzuseră Spaţiul de aproape. Îşi proiectau disperările, fricile şi nebuniile incipiente asupra unor tipuri de inteligenţă necunoscute lor. La urma urmelor, la fel făcusem şi eu când fusesem la un pas să înfig bisturiul în Hanuš ca să-mi satisfac veneraţia faţă de metoda ştiinţifică, în speranţa că undeva înăuntrul lui se afla răspunsul la neliniştea mea. Îmi era ruşine.

Gândul de a auzi cuvintele lui Hanuš de către Vasili mă epuiza şi, în acelaşi timp, mă încânta. Am inspirat de câteva ori ca să-mi domolesc nerăbdarea faţă de acest om bolnav.

— Mesajul zeului, a spus Vasili în cele din urmă. Profetul nu trebuie să-şi supună spiritul. Va găsi fericirea în tăcere, căutând libertatea, şi în rugăciune, şi astfel va şti, va şti mai mult decât orice om, sau orice... o, am încurcat cuvintele... răspunsul e în ceruri.

Vasili s-a uitat în jur cu spaimă, şi-a băgat mâinile în buzunare şi, după grimasa contorsionată şi hidoasă de pe chipul lui, am dedus că încerca să găsească o altă armă cu care să-şi facă rău. I-am cerut să-şi ţină mâinile jos. Hanuš n-ar fi vorbit niciodată de rugăciuni, de profeţi şi cu siguranţă nu de ceruri. Senzaţia că aveam ceva în comun cu Vasili s-a evaporat. El era un nebun. Eu, nu. Nu puteam să fiu.

Eram furios pe el. Ca şi mie, îi fusese încredinţată o misiune, dar nu reuşise să-şi păstreze sănătatea mintală, în ciuda companiei umane şi a luxului de pe nava lui.

Sau oare fusesem şi eu la un pas de-a ajunge ca Vasili? Mă salvase Hanuš tocmai de nebunia asta? Brusc, mi s-a părut că îi datoram compasiune.

— Apostolule, i-am zis lui Vasili, te-ai descurcat perfect. Ai trecut testul.

Vasili a scâncit ca un băieţel, punându-şi mâna pe a mea.

— Acum du-mă acasă, mi-a cerut el. Ia-mă de aici. E prea linişte. Mi-e dor de bâzâitul ţânţarilor deasupra lacului.

Eram bucuros. Nu-l cunoştea pe Hanuš, eram singurul om care aflase vreodată acest secret cosmic. Nu voiam să-l împărtăşesc cu nimeni.

Vasili şi-a desfăcut curelele care îl ţineau de scaun şi m-a împins la o parte, sărind spre colecţia lui de desene şi dezlipindu-l pe cel mai apropiat. Şi-a desfăcut larg maxilarele, a mototolit hârtia, apoi şi-a îndesat-o în gură. A mestecat, a înghiţit şi a scos limba să-mi arate că nu mai rămăsese nimic. La fel a făcut şi cu următoarele desene, mormăind din când în când: „Ar fi trebuit să fiu eu profetul”.

Klara a apărut în prag chiar în clipa când Vasili îşi mesteca ultimul desen.

— Sângerezi, i-a spus ea.

— Necredincioşii n-au voie să intre în sanctuar! a strigat Vasili, alungând-o cu gesturi precipitate.

Klara mi-a făcut semn s-o urmez, însă când am dat să plutesc spre ea, Vasili m-a apucat de mână şi mi-a sărutat încheieturile şi buricele degetelor. Eram prea scârbit ca să spun ceva, ca să mă pot uita la grimasa ca de fiară de pe faţa apostolului. Am ieşit din bârlogul lui şi uşa s-a trântit în urma noastră. Klara şi-a pus mâinile în sân.

— Îmi pare rău, am spus eu. Ştiu că n-ar fi trebuit...

— Ţi-am zis că nu se simte bine, a spus ea pe un ton aspru.

— Voiam să aflu despre...

— Monştrii lui? Nu, Jakub. O să rămâi în cabina ta de acum înainte. Nu mai ieşi niciodată de acolo decât ca să mergi la baie, şi numai cu permisiunea noastră. Şi dacă te mai găsesc afară vreodată, te leg de perete şi te las să flămânzeşti până ajungem pe Pământ. Ai înţeles?

M-am întors în camera unde eram reţinut. Cuvintele lui Vasili mi se infiltraseră prin urechi, iar acum mi se învârtejeau în craniu. Nu, nu avea cum să-l fi cunoscut pe Hanuš. Sau oare Hanuš chiar îşi făcuse apariţia şi îi vorbise lui Vasili cel dus la biserică în copilărie într-un limbaj care ştia că va avea un efect real asupra unui om cu frica lui Dumnezeu? Nu voiam să cred asta. Hanuš era al meu.

•

Pentru prima oară de când ajunsesem pe *NashaSlava1*, mă puteam odihni. Klara a venit la mine cu zece zile înainte de data la care se estima că vom ajunge pe Pământ. Mi-a zis că are să-mi spună nişte lucruri. În primul rând, că trimisese un mesaj la *tsentr*, după ce văzuse cu ochii ei starea îngrozitoare în care ajunseseră corpul şi cabina lui Vasili. Primise răspuns că trebuia

lăsat în pace exceptând cazul în care ar fi reprezentat un pericol iminent pentru echipaj sau navă; Vasili făcea parte dintr-o misiune separată comandată de ministerul de Interne, care îşi propunea să studieze efectele zborului spaţial asupra anumitor tulburări mintale.

Am întrebat-o pe Klara de ce îmi spunea toate astea.

— Pentru că m-am săturat de indivizii mârşavi care conduc imperii, mi-a răspuns ea, şi pentru că, imediat ce ajung pe Pământ, am să mă mut în Occident şi n-o să mă mai gândesc niciodată la toate astea. Şi din cauza celui de-al doilea lucru pe care vreau să ţi-l spun. O prietenă a mea de la *tsentr* mi-a zis ce au de gând să facă cu tine. Mi-a zis că o să fii trimis la Zal Ozhidaniya. E un loc de detenţie pentru prizonierii politici speciali, ca de pildă oameni care au fost spioni. Şi simt că e vina mea. Jakub, vreau să ştii că trebuie să te duc la ei, trebuie să te dau pe mâna lor, dar să ştii că încă suntem prieteni. Am încredere în tine. Vreau să ştii asta înainte să te ia ei. Aş face ceva dacă aş putea, jur.

— Mă săruţi pe obraz? am întrebat eu.

— Jakub.

— Nu înseamnă nimic. Dar n-am mai fost sărutat de atâta timp. Aşa vrea să-mi amintesc cum e.

Klara m-a sărutat pe obraz, chiar lângă buze, şi o clipă dezvăluirea ei înfiorătoare n-a mai contat. I-am cerut să plece înainte să mi se evapore buna dispoziţie.

•

Mi-am petrecut ultimele zile pe navă ascunzându-mă de ruşi, stând în cabină şi cerându-i Klarei să mă lase singur. Mi-a zis că înţelege. Mă întrebam cum era viaţa într-o închisoare politică de lux, cum aveam să îndur viaţa fără să-mi mai văd vreodată ţara sau pe Lenka. Ce lucruri trebuia să fac ca să mă eliberez. Înainte să iniţiem protocoalele de abordare în cabina de aterizare, Yuraj a vrut să mă lege din nou, dar Klara l-a convins să n-o facă, spunându-i că eram de încredere.

Universul ne induce în eroare cu pacea lui. Şi asta nu-i vreo abstracţiune poetică sau vreo înţelepciune de două parale – e un fapt fizic. Cele patru straturi ale atmosferei Pământului stau la posturile lor precum un Cerber cu patru capete, protejându-ne pielea preţioasă de otrava solară aruncată spre noi în fiecare

clipă a fiecărei zile. Sunt nişte străji stoice, la fel de invizibile pe cât sunt de neapreciate de gândirea cotidiană.

În timp ce ne pregăteam să reintrăm în atmosferă, stăteam lângă Vasili, care dezlega un rebus pe tabletă, fără să-i pese că naveta noastră cobora arzând spre Pământ. Klara şi Yuraj stăteau în faţă, apăsând pe butoanele panoului de comandă în timp ce vorbeau însufleţiţi în rusă cu inginerii de la centru. După ce nava s-a întors cu pântecele în jos, m-am uitat pe fereastra cabinei să văd pentru ultima oară ceea ce în mod oficial clasificăm drept spaţiu cosmic – ultima frontieră până când se va descoperi o nouă frontieră dincolo de ea. Iar el s-a uitat la mine ca de obicei, cu pâlpâirea lui insistentă, cu goliciunea lui şi cu lipsa lui de înţelegere faţă de mine şi de necesitatea existenţei mele.

Ardeam la o temperatură de 1 649 de grade Celsius, coborând cu vârful navetei orientat în sus prin mezosferă, cimitirul stelelor moarte şi scutul Pământului împotriva meteoriţilor vagabonzi. Aerul se îndepărta prea lent din calea noastră şi astfel ne uşura căderea. Cu motoarele oprite, nava semăna mai mult cu un planor care se folosea de fizica Pământului ca să traverseze atmosfera cu o viteză supersonică. Mult sub noi, undeva în Moscova, sau poate în oraşele din jur, o mână de oameni avea să audă un boom sonic, două pocnete ca nişte bătăi de tobă despărţite de mai puţin de o secundă, care ne anunţau întoarcerea pe Pământ. Lumea avea să le ignore, crezând că erau zgomote de pe vreun şantier, şi avea să-şi vadă mai departe de treburile sale, mai ales că agenţiile de ştiri şi guvernul nu aveau să scoată o vorbă despre noi. „S”-ul accentuat care va apărea pe cer – semnătura inevitabilă a astronauţilor-fantomă – va trece drept o simplă anomalie meteorologică, ceva ce lumea nu ia în seamă într-o zi obişnuită de muncă.

Cale de 130 de kilometri, am tot căzut. Mezosfera – stratul protector. Stratosfera – misterioasă, calmă, stabilă şi uscată, un loc fără climă. Un purgatoriu ce lua în posesie proprietăţile Spaţiului, şi totuşi era parte a Pământului. O non-lume înşelătoare, un tărâm neutru între două tranşee. Apoi troposfera, ultima linie de apărare, de la grecescul *tropos*, care înseamnă „schimbare”. Păstrătoarea vaporilor de apă şi a aerosolilor lumii, un loc al haosului, al presiunilor ridicate şi al

configuraţiilor meteo. Stratul perfect, întrucât e cel mai aproape de om. Un rezumat al umanităţii într-o singură sferă.

Pământul se odihnea. Nu se zărea niciun semn al miliardelor de sufletele volatile care pulsau pe suprafaţa lui. Ajunseserăm atât de aproape de oceanele lui, de continentele care conţineau ţara care conţinea oraşul care conţinea spitalul în care venisem pe lumea asta, gol şi mititel. Spitalul care între timp fusese dărâmat şi înlocuit cu sediul unei fabrici care producea automate de sucuri şi snackuri. Oare am să mai pot trece vreodată pe acolo, să văd peticul de pământ unde mă născusem?

Viziunea vieţii mele viitoare mi s-a strecurat pe la baza coloanei, şi-a croit drum spre intestinul gros, abdomen, plămâni şi gât. Ca o gură de whisky care călătoreşte în sens invers. Un ostatic rus, un om redus la statutul de secret de stat. Şi dacă, în cele din urmă, aveam să mă întorc în ţara mea, ce fel de viaţă mă aştepta? Una disecată, plină de intruziuni, zgomotoasă. Niciun pic de linişte la orizont, niciun pic de linişte ca să-mi continui viaţa calmă alături de Lenka. Eu şi Vasili ne-am privit în ochi. Înţelegea.

Nu puteam accepta o astfel de soartă. Dacă mă întorceam pe Pământ, trebuia să fiu un om liber. Îmi fusese luat totul. Personalitatea, sănătatea fizică, poate şi sănătatea mintală. Nu ştiam ce se întâmplase cu soţia mea. Nu aveau să urmeze şi alte încălcări ale drepturilor mele, cel puţin nu fără permisiunea mea. Zeul lui Vasili mă povăţuise. Nu aveam să mă supun capriciilor ruseşti.

Mi-am desfăcut centurile şi am sărit spre panoul de comandă, dând la o parte braţele Klarei şi activând unul dintre motoarele navei. *NashaSlava1* s-a răsucit şi a făcut un salt, ca o gazelă cu o coapsă sfârtecată de dinţii unui prădător. Am căzut pe spate, ajungând pe tavan. Klara a strigat, iar Yuraj şi-a desfăcut centurile, căzând peste mine, apoi şi-a petrecut antebraţul şi cotul pe după gâtul meu cu o eficienţă uluitoare, intenţionând nu doar să mă liniştească, ci să mă omoare, mârâind cu frustrarea acumulată în aceste luni de izolare. Îmi agitam braţele cu disperare; viaţa începuse să mă părăsească, dar dintr-odată am simţit o greutate aterizând peste noi. Nu vedeam decât pansament ferfeniţit şi pumnii lui Vasili lovind ceafa lui Yuraj.

— ... *avariya posadka, ya povtoryayu*...[33], răcnea Klara în microfon, iar mie îmi venea să-i strig: „Îmi pare rău, dar ce te aşteptai, să stau cuminte şi să aştept?”

Mi s-a prelins sânge în ochi şi strânsoarea a cedat. Yuraj îmi dăduse drumul, şi l-am văzut în dreapta mea ţipând şi ducându-şi mâna la gât, în timp ce Vasili a scuipat o bucată de piele şi carne. Nimerise peste o arteră importantă şi sângele lui Yuraj ţâşnea cu putere.

— Profetul trebuie să trăiască, a spus Vasili. Eu sunt apostolul.

Aş fi vrut să-i strig lui Vasili: *Corpul nu trebuie pângărit*!, dar era prea târziu. Totul pornise din cauza mea. Trebuia să se termine.

Nava s-a întors înapoi pe burtă, iar Vasili şi cu mine ne-am prăbuşit peste scaune. Ceva a trosnit în corpul lui Vasili, dar n-a dat niciun semn că l-ar durea. Yuraj, care abia mai respira, sângera abundent, la un pas de moarte.

Klara a aruncat o privire în spate, ţinând manşa cu ambele mâini, venele umflându-i-se pe muşchii antebraţelor în timp ce se străduia să stabilizeze nava.

— Jakub, a spus ea, ca şi când n-ar fi ştiut cui îi aparţinea numele.

Ajunsese să mă cunoască şi să aibă încredere în mine, o fantomă ca şi ea, dar nu avea de unde şti cât de mult îmi doream să mă întorc acasă. Îmi era dor de ziua în care am stat pentru prima oară împreună la masă, de clipele în care îi studiam picăturile de transpiraţie prelingându-i-se pe corp şi de cum se prefăcea ea că nu mă observă. De ziua când aveam o părere foarte bună unul despre celălalt.

Am sărit iarăşi spre bord şi am dat cu pumnii, cu obrajii şi cu coatele în ecrane, în chei şi panouri. Klara şi-a înfipt unghiile în fiecare bucăţică de carne expusă la care putea ajunge, însă această femeie programată din pântece să devină astronaută-fantomă refuza să-şi desfacă centurile, aşa că nu mă putea împiedica. *NashaSlava1* s-a răsucit încă o dată şi încă o dată, şi prin geam vedeam învârtindu-se câmpurile verzi ale Rusiei, oraşe separate de sute de kilometri pătraţi de agricultură şi pustiu.

Degetele Klarei au reuşit să mi se înfigă în gură şi mi-au înhăţat limba, dornice s-o smulgă din rădăcină.

[33] În rusă, în original: „... accident la aterizare, repet...”

Vasili a lovit-o peste mână de la spate, dinţii lui însângeraţi fiind gata să muşte din nou.

— Nu, apostolule, ajunge! i-am strigat eu.

Mi-a dat ascultare şi s-a retras să evalueze starea lui Yuraj, care era palid şi abia mai mişca. Vasili a mângâiat obrajii colegului său, şoptindu-i:

— Şi tu ai fi putut să auzi zeul.

Am ţipat la Klara să încetinească nava, revărsând asupra ei un şuvoi de scuze, rugăminţi şi epitete. Pământul era atât de aproape acum, încât aveam să ne izbim de suprafaţa lui în mare viteză, şi impactul sigur ne-ar fi omorât pe toţi. Am recunoscut strălucirea albastră a apei, în timp ce simţeam pumnii Klarei pe spate, pe frunte şi în ochi. Îşi desfăcuse în sfârşit centurile şi îşi vărsa furia pe mine, încercând probabil să mă omoare înainte ca impactul să ne omoare pe toţi. Coliziunea s-a produs.

Nava s-a izbit de apă şi geamul a explodat. Cioburile mi-au muşcat faţa descoperită înainte să năvălească apa. Corpul îmi era la mila stihiilor acum, mult mai sălbatice decât ostilitatea calculată a Spaţiului. Şuvoiul m-a izbit de uşa cabinei, iar Vasili a aterizat peste mine, apucându-se de braţele mele în timp ce încăperea era inundată, dar în cele din urmă apa ne-a despărţit. Am înotat spre fereastră, spre viaţă, făcându-i semn lui Vasili să mă urmeze. L-am evaluat dintr-o privire pe Yuraj, care era palid, inconştient şi poate chiar mort, apoi am apucat-o pe Klara de braţ şi am tras-o în sus. Dar Klara şi-a înfipt unghiile în mâna mea şi m-a muşcat, scoţând bule de aer pe nări. Am observat că braţul îi era prins sub scaunul izbit de perete de presiunea apei. Cotul îi era sucit ciudat, cu siguranţă dislocat, poate chiar rupt, însă Klara nu dădea niciun semn de durere. Ochii ei – hotărâţi, letali – erau aţintiţi asupra mea. Făcea tot ce-i stătea în putere ca să mă omoare cu mâna liberă şi cu dinţii. Nu mai rezistam mult fără aer. I-am dat drumul şi m-am uitat după Vasili, care plutea deasupra cadavrului lui Yuraj, cu zâmbetul până la urechi, cu misiunea apostolică îndeplinită. Nu, nu voia să vină, şi poate că aşa era mai bine. Un om distrus avea dreptul să părăsească această lume. Şi eu luasem cândva această decizie.

Am tras iarăşi de braţul Klarei, iar ea şi-a înfipt atât de adânc dinţii în degetul meu mare, încât am crezut că o să mi-l smulgă. I-am simţit dinţii pe os. M-am tras în spate, mi-am eliberat carnea însângerată, am ieşit pe fereastră şi am înotat spre

suprafaţă, pe lângă nava care mă salvase, iar acum se ducea la fund. *NashaSlava1*, mândria poporului rus, deşi poporul rus nu ştia de existenţa ei – o fantomă care le plutea pe deasupra capetelor, apărându-i de duşmani, oferindu-le glorie ştiinţifică şi tehnică militară avansată. Un ansamblu greoi de metale conceput să ofere umanităţii înţelepciune, progres şi un sentiment gonflat al propriei sale importanţe, dar care acum era supus judecăţii Pământului, ca noi toţi de altfel, şi se îneca precum un sac cu feline nedorite.

Când am ieşit la suprafaţa, am început să înot atât de repede, încât am crezut că o să-mi pocnească venele şi o să rămân fără sânge. Am ajuns la mal, m-am târât afară din apă, scuipând şi tuşind, mi-am adâncit mâinile în noroiul rece de sub mine şi mi-am amintit – Pământul. Am lins noroiul. L-am sărutat, am chicotit, am scos sunete care m-au îngrozit, zgomote de plăcere care îmi depăşeau capacitatea de înţelegere, plăcerea nebuniei. În cele din urmă, durerea iernii din jur a surclasat valul iniţial de adrenalină, şi gerul Rusiei mi-a muşcat pielea pe sub hainele ude. Mi-am frecat corpul de noroi, înţelegând perfect acum de ce porcul Louda considera bălăcitul în noroi cea mai înaltă formă de viaţă. Frecarea m-a încălzit şi am muşcat din noroi ca şi când ar fi fost un tort. Avea gust de rădăcini, de compost, de resturi vegetale. L-am scuipat. În spatele meu, lacul care mă primise înapoi acasă se întindea pe o câmpie uriaşă până la o pădure cafenie care acoperea orizontul.

Lacul vălurit şi rece ca gheaţa gâlgâia în timp ce nava era digerată împreună cu cadavrele şi mostrele din norul Chopra, care acum păreau un trofeu banal al misiunii. Ar fi vrut să rămân acolo şi să aştept să iasă la suprafaţă Klara, Vasili şi Yuraj, vii şi nevătămaţi, înainte s-o iau la fugă pe câmpul îngheţat spre pădure. Însă echipa de intervenţie avea să înconjoare lacul din clipă în clipă şi nu voiam să mai ajung captiv în scheme, concepte şi ţări mai mari. Alergam, scuipam resturile de noroi şi plângeam – plângeam pentru Klara, salvatoarea mea, pentru pofta ei de a smulge cu unghiile viaţa din mine. Mă aşteptam să aud zgomotul elicopterelor, lătratul ciobăneştilor germani, sirene gonind pe câmpii, vânându-mă ca să mă arunce pentru tortură şi înfometare într-o catacombă din Sankt Petersburg. Dar nu se apropia niciun rotor, niciun lătrat. Am ajuns la pădurea învăluită în liniştea sinistră a naturii.

La lăsarea nopţii, am ajuns într-un sat. Nu înţelegeam nimic din ce ziceau, dar m-au primit în casă, m-au îmbăiat cu apă încălzită la foc, m-au îmbrăcat şi m-au aşezat pe un pat rezonabil de moale. *Spasibo*[34], ziceam eu întruna, *spasibo*, calm şi generos, sperând că-i voi împiedica pe săteni să creadă că sunt nebun.

Afară, cerul nopţii strălucea violet. Chopra încă era în viaţă, încă ne aţâţa curiozitatea, dar nu aveam să mai ajung niciodată la el. Tânjeam după cerul negru de odinioară.

M-am trezit în toiul nopţii, imobilizat de mâini puternice, cu gust de metal ruginit în gură. Nu puteam nici s-o închid, nici să muşc. Un cleşte strălucea în întuneric. Fălcile cleştelui mi-au înhăţat măseaua şi au smuls-o, sângele năvălindu-mi în gură imediat ce a luat sfârşit această manevră stomatologică rudimentară, dar generoasă. Nemernica de măsea, maronie şi plină de puroi, mi-a fost apropiată de faţă ca un trofeu. Am ţipat, înecându-mă cu amestecul de sânge şi tărie aplicată pe rană.

A doua zi dimineaţă, am găsit doi tipi care vorbeau engleză. Călătoreau spre Estonia cu o încărcătură sensibilă, mi-au zis. Mă puteau lua cu ei dacă le promiteam că îi ajutam să-şi păzească marfa. Am acceptat.

Călătoria era foarte strict planificată şi nu permitea opriri. Ne pişam într-o găleată fixată de podea, într-un colţ al platformei camionului. Când soldaţii ruşi ne-au oprit zicându-ne că voiau să dea de urma unui „fugar periculos”, m-am ascuns sub nişte pături în spatele unui munte de conserve de porc în care erau ascunse douăzeci de kilograme de heroină. Şoferul i-a dat locotenentului rus jumătate de kilogram de heroină pentru deranj şi pentru indulgenţă, apoi ne-am văzut de drum.

Peste graniţă, în Estonia, am dat mâna cu complicii mei. Eram fraţi deja.

— Vă rămân dator, am spus eu.

— N-ai de ce, mi-au răspuns ei. N-ai de ce.

În Estonia, am sărit într-un tren de marfă şi am mers până la Pärnu, un oraş de coastă. Când m-au descoperit paznicii de noapte, am reuşit să scap de câinii care mă fugăreau. Cu o muşcătură dureroasă pe gamba fără cicatrice, am intrat în port şi am umblat de la o navă la alta, întrebând marinarii dacă nu cumva aveau ceva de lucru pentru mine, orice care m-ar fi putut

[34] În rusă, în original: „Mulţumesc.

duce mai aproape de casă. La a şasea încercare, un polonez deşirat a râs răguşit şi mi-a zis că, din câte ştia, căpitanul căuta pe cineva care să cureţe toaletele. Căpitanul era un om foarte curat, mi-a zis. Nu suporta crimele echipajului împotriva grupurilor sanitare şi ar fi acceptat pe oricine era dispus să le menţină prezentabile.

Săptămâni la rând, mi-am petrecut zilele făcând naveta între cele trei toalete, frecând fiecare colac, fiecare closet. Le spălam cu clor şi le curăţăm cu atâta râvnă, încât uneori îmi doream să le ling ca să-mi dovedesc sârguinţa, devotamentul faţă de cauză. Puneam săpunuri noi şi suluri uriaşe de hârtie igienică aspră. În unele nopţi, marinarii se îmbătau prea tare la cărţi, iar lichidele şi solidele lor ratau closetele cu câţiva kilometri. Astea erau urgenţele mele, vocile vinovate care mă trezeau din somnul şi-aşa chinuit. Şi îmi făceam datoria cu dragă inimă. Aveam un ţel pe navă. Unul simplu.

Când am ajuns în Polonia, polonezul cel deşirat s-a oferit să-mi plătească biletul de tren dacă îi ţineam companie până la Cracovia. Mi-a povestit despre mama lui, care avea să-l primească cu friptură de porc afumată de ea şi cu cartofi cu usturoi la cuptor. La rândul lui, el avea s-o surprindă cu un cadou de aniversare întârziat, pentru care pusese bani deoparte din leafă – o nouă saltea şi un abonament cu care putea să-şi maseze săptămânal spatele şubrezit. Era tot ce-şi dorise în viaţă: să câştige suficienţi bani cât să-i uşureze viaţa maică-sii.

Când m-a întrebat de familia mea, l-am întrebat dacă nu voia să jucăm cărţi. A înţeles.

În noaptea aceea, după ce am ajuns la Cracovia, am stat la autostop şi, până la urmă, m-a luat un tip cu faţa ciupită de vărsat. Mirosea a fum şi a pufuleţi cu brânză, dar îi plăcea să citească filosofie şi publicase câteva poezii.

— Drumul te inspiră, mi-a spus el. În viaţă, ar trebui să călătoreşti cât de departe poţi, să scapi de toate lucrurile care ţi-au fost băgate în cap. Ce părere ai?

Şi a tuşit – acelaşi huruit de fumător cu care mă obişnuise bunicul.

— Şi dacă tot ce iubeşti se află acolo unde eşti? am întrebat eu.

— Atunci găseşti lucruri noi pe care să le iubeşti. Ca să fii fericit trebuie să fii nomad.

— Înseamnă că n-ai iubit, am ripostat eu. Dacă ce iubeşti se îndepărtează de tine, până la urmă nu faci decât să umbli printr-un labirint fără ieşiri.

În şase ore, am ajuns la Praga. Tipul nu mi-a oferit vorbe de rămas-bun, ci un cadou alcoolic. Am desfăcut sticla de Staropramen. Soarele a răsărit. Am înclinat sticla de trei ori, vărsând bere pe jos. Ofrandă pentru morţi.

Am intrat într-o cabină telefonică şi am căutat numărul lui Petr în cartea de telefon prinsă cu lanţul de un telefon stricat. Singurul detaliu personal pe care îl ştiam despre el era că locuia în cartierul Zličín. Din fericire, era singurul Petr Koukal din oraş. Am pornit către adresa lui.

Uşa casei mici, dar frumoase mi-a fost deschisă de o brunetă înaltă cu accent ucrainean şi cu lobii urechilor lăbărţaţi de găuri mari, pentru cercei în formă de discuri. Mi-a zis că soţul ei era la bar, bineînţeles. Deci Petr era căsătorit. Am zâmbit copleşit de plăcerea mult aşteptată de a fi dezlegat una dintre enigmele lui. Deci, până la urmă, ştia ce însemna Lenka pentru mine.

L-am găsit jucând Mariáš cu un grup de bărbaţi în vârstă, cu toţii colecţionând păhărele de tărie şi halbe goale în jurul talmeş-balmeşului de cărţi. Îi crescuse mult barba, care aducea acum cu o perie de sârmă ruginită. Îşi mai făcuse câteva tatuaje şi avea o gaură în tricou lângă subsuoară.

Când m-a văzut, a scăpat cărţile din mână şi a înclinat capul într-o parte. Am numărat în gând şi, cam la a douăsprezecea secundă, a făcut semn cu degetul spre mine şi i-a întrebat pe tovarăşii de joc:

— Omul ăla chiar e acolo?

Tovarăşii lui s-au uitat la mine, apoi la el. Petr şi-a stins ţigara, iar, când s-a ridicat de pe scaun, s-a clătinat pe picioare, mai-mai să cadă pe spate. Tovarăşii au vrut să-l sprijine, iar după ce Petr i-a îndepărtat dând din mâini, au mormăit nemulţumiţi şi au încercat să-l tragă la loc pe scaun, cerându-i să continue jocul, însă Petr nu-i mai vedea. M-a luat cu grijă pe după umeri, ca şi când s-ar fi aşteptat ca mâna să treacă prin mine.

— Tipul ăsta? a întrebat un ştirb, înghiontindu-mă cu cotul.

Ştirbul m-a măsurat din priviri în tăcere, ca şi când acum s-ar fi îndoit şi el de prezenţa mea. Şi-a şters spuma de bere din mustăţi şi în cele din urmă a zis:

— Mda, aş zice că e aici.

• Nu sunt o Penelopă

Povestea pe care i-am spus-o lui Petr a durat patru halbe de bere.

— Ştii cum e când te trezeşti şi, cu o secundă înainte să deschizi ochii, ai impresia că eşti în altă parte? a spus el. Într-un dormitor din copilărie sau într-un cort. Apoi te uiţi în jur şi o clipă nu-ţi aminteşti ce viaţă trăieşti.

— Foarte poetic pentru un inginer.

— Jakub. Asta chiar e vocea ta.

— M-ai recunoscut. Nimeni în afară de tine nu pare să-şi dea seama cine sunt. Nici eu nu mă recunosc.

— De ceva vreme te văd peste tot. Nu se poate să fii aici. Probabil halucinez. Sau poate visez. Dar e plăcut. E plăcut să fiu din nou cu tine.

N-am scos o vorbă despre Hanuš, despre contactul cu nucleul norului Chopra, despre cum am aterizat şi m-am întors acasă. I-am zis că am ieşit în vid să mor onorabil pe frontieră şi că un echipaj de astronauţi-fantomă din Rusia m-a salvat cu puţin înainte să mor sufocat. Intuia că omiteam anumite lucruri, dar îşi dădea seama că nu avea niciun drept să mă întrebe. Am ajuns la el acasă după ce nevastă-sa deja plecase la serviciu. Petr mi-a explicat că se pensionase anticipat şi că acum înregistra un album cu formaţia lui de heavy metal, iar de trăit trăiau din salariile compensatorii de la Programul Spaţial şi din leafa nevestei. În baie, m-am ras pe gât şi mi-am tuns barba, având grijă să nu-mi ating obrazul acolo unde era rana infectată lăsată de măseaua extrasă. Când m-am întors în living, am considerat că n-am niciun motiv să mai aştept. Am întrebat despre Lenka.

— Mai vrei o bere?

— Nu, mersi. Unde-i acuma?

Petr a luat loc, a scos un joint de sub salteaua canapelei şi l-a aprins de la o lumânare.

— Nu ştiu dacă eşti pregătit să auzi, a spus el.

L-am lovit peste mână, aruncându-i canabisul cât colo:

— Ce pizda mă-sii înseamnă asta?

— Vreau să-ţi dau să asculţi ceva. Abia apoi să mă întrebi de Lenka.

Am încuviinţat din cap şi Petr a ieşit din living. Jointul arzând făcea o gaură în covor. M-am gândit să aştept până lua foc, dar până la urmă l-am stins cu pantoful.

Când Petr s-a întors, avea în mână o memorie USB şi un teanc de foi. Mi le-a întins.

— Ascultă înregistrările astea. Apoi citeşte manuscrisul. Le-am găsit când am făcut curat în birouri. Lenka făcea şedinţe cu dr. Kuřák. Avea nevoie să stea de vorbă cu cineva, dar nu voia ca tu să afli. Poate că în ele o să găseşti ce-ţi trebuie.

Ţineam memoria între degete. Era uşoară, prea uşoară pentru ce conţinea. Paginile de manuscris erau o primă formă a biografiei lui Jakub Procházka scrisă de dr. Kuřák. Deci individul chiar urma să-şi dobândească faima, aşa cum plănuise. Petr mi-a făcut semn să mă retrag într-un birou unde un laptop se odihnea alături de o chitară şi un pian.

— Tu le-ai ascultat? am întrebat eu.

— Da. Nu m-am putut abţine. Îmi pare rău. Nu te grăbi.

Fişiere audio care însumau patru ore. În timp ce le ascultam la căşti, Petr mi-a adus un pahar de apă şi un bol de supă *ramen*[35]. M-a atins pe umăr, ca şi când s-ar fi temut că o să dispar, şi a întârziat câteva clipe în prag. Apoi l-am auzit zdrăngănind la o chitară acustică în camera alăturată. Afară, soarele era la apus.

După patru ore, am scos memoria USB din laptop, m-am dus la baie şi m-am spălat pe faţă, trecându-mi degetele prin părul sârmos şi ondulat al bărbii, peste pielea uscată de sub ea. Orbitele mele păreau goale, lipsite de conţinutul lor obişnuit, ca şi când ochii ar fi fost nerăbdători să se retragă înăuntrul craniului. Buzele crăpate la mijloc aveau culoarea uleiului vegetal. Fusesem prea aproape de moarte ca să mai par tânăr vreodată. Iar pometii mei aveau un aspect neobişnuit, creând linii pe care nu le mai văzusem până atunci. Aveau o culoare neobişnuită, arsurile solare căpătate când ieşisem în spaţiu lăsând în urmă o nuanţă sănătoasă de cafeniu, care arăta foarte bine pe pielea mea altminteri palidă. Oricum ar fi arătat acum corpul meu, putea ajunge să-mi placă. Am aruncat memoria USB în closet şi am tras apa.

— Îmi pare atât de rău, mi-a zis Petr. Merit o pedeapsă. Te-am dezamăgit cu toţii, n-am reuşit să ducem misiunea la bun

[35] Supă tradiţională japoneză cu tăiţei şi carne.

sfârşit, dar tot trebuie să te rog să nu mergi la presă cu povestea asta.

— Petr, nu înţelegi? Nu-mi pasă. Nu vreau decât să-mi recapăt viaţa de dinainte.

Fragment din interviul cu subiectul Lenka P., Şedinţa unu:

Kuřák: Deci aceste griji au apărut abia după ce a început misiunea? Sau ai simţit acest dispreţ înainte să plece Jakub?

Lenka P: Am încercat să nu mă gândesc prea mult la asta. Ştii, i se făcea mereu greaţă. Îmi dădeam seama cât de bucuros şi cât de îngrozit era. Îmi dădeam seama cât de mult îşi dorea să lase o parte din el cu mine. Nu era loc pentru dispreţ. Dar după ce a plecat... oamenii devin abstracţiuni. Iar lucrurile care te apasă devin limpezi. Cred că de-aia se şi tem oamenii atât de mult să stea departe unul de celălalt. Adevărul începe să iasă la iveală. Şi adevărul e că sunt nefericită de ceva vreme. Pentru că se aşteaptă să avem o familie, din pricina vinovăţiei pe care o poartă în suflet, pentru că viaţa lui a fost mereu în centrul atenţiei. Luptele mele, insecurităţile mele întotdeauna au fost pe locul doi. Proiectul căsniciei noastre a constat cu precădere în a afla care-i treaba cu Jakub. Dar divaghez...

Kuřák: Mai vorbeşte-mi despre asta.

Lenka P: N-ar trebui ca întrebările tale să mă ghideze un pic mai bine?

Kuřák: Te irită şedinţa asta?

Lenka P: Mă irită că simt lucrurile astea. Şi urăsc că am acceptat întâlnirile astea. El le-ar considera o trădare.

Kuřák: Contractul lui vă împiedică pe amândoi să cereţi ajutor psihologic neautorizat de noi. Ar înţelege că asta e singura ta variantă...

Lenka P: Pot să-ţi spun ceva? Mă gândesc că poate mintea ta analitică o să înţeleagă despre ce-i vorba. Jakub şi cu mine aveam o ascunzătoare. Mica mansardă a clădirii în care am copilărit. Acum arată foarte diferit faţă de ultima oară când am fost noi acolo. Ştii, era un cotlon vechi, prăfuit şi bântuit de şoareci. Era cotlonul nostru, plin cu stele false şi ambalaje de prezervative. Acum a fost transformat în

uscător de rufe pentru locatari. Are pereţii zugrăviţi în verde-mentă şi geamuri termopan. Ca să văd dacă mai rămăsese ceva din locul nostru, ceva ce aş fi putut lua ca amintire, mi-am croit drum până în colţul mansardei printre prosoapele şi cearşafurile ude. Şi am dat peste două tinere. Una era îmbrăcată cu pantaloni scurţi, un tricou leopard şi o căciulă cu urechi, iar în mână ţinea un polaroid. Nici nu mai ţin minte când am văzut ultima oară un aparat din ăsta. La vreo doi metri de ea, sprijinită de perete, era o altă fată, complet goală, cu şoldurile împinse în faţă. La picioarele lor erau sute, poate mii de fotografii cu fata goală în diferite poziţii. Aveam atâtea întrebări pentru ele, însă n-am deschis gura. Mi-am dat seama imediat că fetele erau iubite şi că ăsta era contractul lor. Aveau o ascunzătoare, un loc numai al lor, unde îşi explorau ritualurile. Spune-mi, nu-i aşa că recunoşti imediat contractele astea? Un bărbat toarnă mai mult vin în paharul nevestei decât în al lui. Un contract. Un cuplu se uită vineri seara la filme în pielea goală, cu caserole de mâncare chinezească în poală, cu sos de la pui à la generalul Tso picurându-le în părul pubian, şi îşi răcesc corpul unul altuia cu sticle de bere. Un ritual, un contract. Jakub şi cu mine discutam deseori despre contractele astea şi despre cât de importantă e păstrarea lor.

Kuřák: Simţi că spaţiul vostru a fost profanat.

Lenka P: După ce am plecat de acolo, mi-a luat zece minute să-mi dau seama că tânăra goală era Petra, fata cu care mă jucam în pod când eram mică. Ea probabil că nici măcar nu m-a recunoscut, şi totuşi m-a ajutat să înţeleg ceva. Contractul pe care îl aveam Jakub şi cu mine era că o să hălăduim prin lume împreună, ca s-o explorăm, s-o facem mai bună sau s-o stricăm, să trăim tineri cât mai mult cu putinţă. Dar apoi el a plecat, iar acum aştept clipă de clipă să primesc un telefon şi să mi se spună că a murit. Şi chiar dacă o să se întoarcă, ce fel de om o să fie? Lucrurile pe care le vede, singurătatea, greaţa... înţelegi, Jakub a ales să devină pentru totdeauna altcineva. E dreptul lui ca individ, dar nu-i un semn de bun augur pentru contracte. El e cel care zboară departe de mine, dar ştii ce simt uneori? Că şi eu sunt într-o navă spaţială şi că zbor în direcţia opusă. Şi

nu sunt şanse să ne mai ciocnim vreodată decât dacă universul e o buclă, şi de-aia, dr. Kuřák, mă trezesc stând în picioare lângă pat, cu mâinile atârnate pe lângă corp. Ca o somnambulă sfâşiată de durere.

Kuřák: Ce-ar zice Jakub de aceste contracte?

Lenka P: Cred că habar n-are de toate astea. Îşi închipuie că o să se întoarcă acasă la aceeaşi Lenka, la Lenka de odinioară, iar el o să fie acelaşi Jakub, şi o să continuăm de unde am rămas, ca şi când opt luni n-ar fi cine ştie ce. Dar nu e vorba de timp, ci de distanţă, de probabilitatea ca misiunea să dea greş, de pericolele la care s-a expus. Nu sunt o Penelopă. Nu vreau să aştept întoarcerea eroului. Nu vreau viaţa unei femei dintr-o epopee, stând frumuşică pe ţărm cu privirea aţintită în zare, aşteptând ca nava lui să se întoarcă după ce-şi va fi dus cucerirea la bun sfârşit. Poate că sună îngrozitor ce spun. Dar cum rămâne cu viaţa mea, cu aşteptările mele? Nu se poate să fie legate toate de Jakub. Pur şi simplu, nu se poate.

Kuřák: Nu cred că eşti egoistă.

Lenka P: Mulţumesc.

Kuřák: Crezi că Jakub e un idealist?

Lenka P: Iisuse Cristoase, ce întrebare! A plecat cu o navă spre nicăieri. Cum altfel ai putea numi un om care face aşa ceva?

[SFÂRŞIT]

În seara aceea, după ce o ascultasem pe Lenka spunându-şi adevărurile lui Kuřák, am hotărât că trebuie să rămân mort, ascuns de îmbrăţişarea caldă şi uluită a unei naţiuni care îmi construise statui şi care cu siguranţă m-ar fi sufocat cu entuziasmul pricinuit de acest miracol. Murisem pentru ţară. Nu aveau niciun drept să-mi pretindă o înviere. Am discutat despre asta cu Petr până când m-a luat somnul fără ca măcar să-mi dau seama. A doua zi dimineaţă, m-am trezit cu o pernă sub cap. Petr şi soţia lui, Linda, stăteau lângă mine cu o cană de cafea şi un plan. Era limpede că Linda cunoştea acum identitatea musafirului ei şi că planul era rezultatul unui efort de echipă obţinut la capătul unei nopţi nedormite.

Petr mi-a explicat insistent că trupul meu era devastat de imponderabilitate şi că aveam nevoie de tratament. Observase că aveam obrazul umflat, consecinţă a extracţiei dentare rudimentare şi sinusurilor înfundate. În plus, şchiopătam uşor. Mi-a explicat că aproximativ douăsprezece procente din masa mea osoasă se evaporase ca urmare a osteopeniei pricinuite de zborul spaţial şi că, fără o terapie adecvată, mă aştepta o viaţă plină de dureri de genunchi insuportabile. Dureri de stomac, balonare, gingii inflamate de gingivită. Mi-am imaginat oasele emaciate cărându-mi kilogramele de organe, muşchi şi piele asemenea unui catâr supra-încărcat urcând un munte.

Şi astfel m-au convins. Aveam să petrec trei săptămâni la Carlsbad, faimosul oraş de vindecare al Boemiei, să mă afund în izvoare fierbinţi şi să beau apă minerală. Aveam să ridic greutăţi ca să-mi recapăt densitatea osoasă, purtând treningul gri pe care mi-l împrumutase Petr, al cărui elastic de la pantaloni se subţiase de la perioada indeterminabilă în care îi strânsese talia. De asemenea, aveam să mă supun instrumentelor dentistului ca să scap de infecţie şi să-l las pe Petr să mă ducă o dată pe săptămână la doctor pentru examinare. Petr m-a asigurat că nu avea să mă recunoască nimeni. Pentru că, mi-a explicat el, lumea nu se gândeşte la morţi ca la corpuri fizice, ci ca la concepte glorificate. În plus, ştia că niciun bărbat, femeie sau copil nu puteau confunda pometii mei schimbaţi şi pleoapele lăsate cu eroul rumen din postere şi de pe ecranele televizoarelor. Petr mi-a promis că, după aceste trei săptămâni, avea să mă ducă el însuşi la Lenka, dacă asta îmi doream.

Când m-a lăsat la Carlsbad, Petr mi-a dat o geantă cu optzeci de mii de coroane. O parte din salariile compensatorii primite de la Centrul Spaţial. Nu mi-a trecut nici măcar o secundă prin cap să refuz. Mi se cuveneau.

•

În timpul domniei sale din secolul al paisprezecelea, Sfântul Împărat Roman Carol al IV-lea obişnuia să se destindă după o zi de muncă mergând să vâneze călare la poalele Munţilor Krkonoše. Într-o zi, alaiul lui de vânătoare a descoperit un izvor fierbinte ţâşnind din pământ, un miracol trimis de Dumnezeu ca să vindece piciorul rănit al împăiatului. Carol al IV-lea şi-a simţit alinată durerea imediat ce şi-a scufundat maiestuosul picior în apa fierbinte şi a proclamat că izvorul deţinea puteri

vindecătoare divine. A conferit privilegii orăşeneşti aşezărilor din jurul izvoarelor, iar acest nou oraş a fost botezat Carlsbad, după numele iubitului său întemeietor. Pe măsură ce oraşul creştea, medici renumiţi din întreaga lume publicau studii despre efectele acestor izvoare, iar până în secolul al nouăsprezecelea, Carlsbad primise deja celebrităţi precum Mozart, Gogol şi Freud. Pentru a oferi un loc de socializare adecvat acestor celebrităţi, în jurul copacilor şi artezienelor din Carlsbad au fost construiţi coloşi în stil art nouveau care au transformat oraşul într-un adevărat Eden ridicat de mâna omului, dacă exista vreunul pe Pământ. Colonade, izvoare fierbinţi, parcuri botezate după conducători şi compozitori, clădiri cu muchii şi curburi atât de delicate că numai diavolul însuşi ar fi putut să le meşterească. Şi tăcere. Tăcerea seninătăţii, tăcerea omului prea mulţumit ca să vorbească.

Camera mea din Carlsbad nu era cu mult mai mare decât Salonul de pe *JanHus1*. După toate standardele, era suficientă pentru un om mort. Covorul aspru şi cenuşiu îmi gâdila tălpile, scaunul mirosea a clor, iar masa scârţâia constant, aparent fără niciun motiv. Patul era magnific, mâncarea proaspătă era şi ea magnifică, iar oamenii care se plimbau nepăsători de colo-colo erau şi ei magnifici, simpla lor existenţă o minune pentru simţurile mele hămesite. Îmi luam toate mesele în pat şi scuturam firimiturile de pe cearşaf pe fereastră înainte să fumez o ţigară. Da, de când şoferul cu faţa ciupită de vărsat îmi dăduse o ţigară mentolată, mă apucasem de fumat. Uram mirosul ţigărilor, gustul lor, ba chiar şi fumul mi se părea supraevaluat estetic, dar tot fumam ţigară de la ţigară în încercarea de a-mi forma un obicei, de a construi o structură pentru zilele mele singuratice. Mă trezeam fix la nouă dimineaţă, poftind după nicotină încă înainte de micul dejun, iar ultima nasoală o fumam pe la miezul nopţii, imediat după ce îmi luat somniferele. Tutunul era un fel de metronom, acordorul ceasului meu biologic. Un prieten.

În fiecare dimineaţă, la ora zece, aveam şedinţa de fizioterapie. O femeie cu ochi blânzi pe nume Valerie mă ajuta să mă scufund într-o cadă albastră plină cu apă minerală fierbinte. La prima şedinţă, m-a întrebat de unde eram de loc şi dacă eram căsătorit. Din Praga, i-am zis. Dar nu i-am răspuns la a doua întrebare. A înţeles sugestia din răspunsurile mele

scurte, aşa că a început să vorbească despre ea însăşi. Tatăl ei lucrase într-o uzină care fabrica arme pentru nazişti. Spre sfârşitul războiului, el şi alţi câţiva muncitori au hotărât să saboteze armele – să strice arcurile magaziilor, astfel încât muniţia să nu se mai încarce automat, sau să pună prea mult praf de puşcă în muniţie ca să cauzeze explozii şi pierderea degetelor. Inspectorul, un neamţ, era un beţiv mereu turmentat cu şliboviţă în timpul turelor, şi le era uşor să-l distragă suficient cât să poată trece armele neobservate. Când au fost puse în circulaţie aceste arme, germanii erau în retragere, iar tatăl lui Valerie n-a aflat niciodată dacă rebeliunea lui a avut vreun efect. Dar tot restul vieţii a mers prin oraş cu pieptul umflat, făcându-i-se cinste cu bere pentru marele lui act de sabotaj, pentru că tăiase cu cleştele arcurile magaziilor, julindu-şi mâinile şi sângerând cu mândrie peste acele unelte fasciste ale morţii.

— După aceea, tata n-a mai făcut mare lucru, mi-a explicat Valerie. În mare, a devenit un beţiv. Dar omului nu-i trebuie mai mult de un lucru de care să fie mândru. Şi îi ajunge pentru tot restul vieţii.

Odată, şi-a trecut mâna peste cicatricea de arsură de pe gamba mea. M-a întrebat cum s-a întâmplat.

— Din vina tatii.

— Hm, a făcut ea.

În a doua săptămână a şederii mele la Carlsbad, Petr m-a dus la un cabinet de stomatologie. O femeie cu mască albă mi-a pus un tub peste gură. Gazul dens şi dulce mi-a amintit de floricelele din piaţa Venceslau într-o zi toridă. N-am simţit sculele care mi-au extras putreziciunea. M-am trezit aşteptându-mă la durere, dar tot ce am simţit a fost un gol, dispariţia unei părţi din mine.

— Gata, m-a liniştit femeia.

Am înghiţit o pilulă de mărimea unei lăcuste.

Întors în cameră, m-a trezit din somn un scârţâit ciudat dinspre gura de aerisire. A început ezitant, ca o creatură care bâjbâie într-un mediu nou. După câteva minute, scârţâitul a căpătat ritm – *scârţ, scârţ, scârţ-scârţ, scârţ, scârţ* –, ritmul unui mic rozător care şi-a dat seama că acest efort îl va duce la libertate. Perseverenţă. Muncă intensă, muncă neîntreruptă. Desigur, muncind într-un ritm constant, fără pauze, vietatea îşi putea atinge scopul. Mi-am ascultat tovarăşul, refuzând să-i

răpesc demnitatea prin scoaterea grilajului care acoperea gura de aerisire. A durat douăzeci de minute până când ritmul şi-a atins punctul culminant – *scârţ-scârţ-scârţ-scârţ-scârţ-scârţ-scârţ-scârţ*, rozătorul ajungând la disperare acum, năpustindu-se asupra lumii ca s-o convingă de valoarea lui – nu era o rugăminte, ci o cerere apăsată: *Ascultă-mă*! *Dă-mi drumul*! *Sunt aici*! Am hotărât că sosise momentul eliberării pentru amândoi, iar când m-am ridicat, i-am văzut boticul cafeniu şi ochii negri aţintiţi asupra mea. Am desfăcut grilajul cu o monedă. Când l-am dat la o parte, într-un ungher întunecat din fundul puţului de aerisire se zărea o coadă scurtă. Se ascundea de mine. Nu voia să fie salvat. Am încercat în zadar să ajung la coadă. Am lăsat grilajul desfăcut şi m-am aşezat pe pat, aşteptând ca noul meu prieten să iasă de acolo. Dar n-a ieşit. Am pus capacul la loc şi, în timp ce strângeam ultimul şurub, nasul a reapărut printre gratii şi scârţâitul a reînceput. *Munca mă va salva. Răbdătoare, susţinută, nesfârşită. Trebuie.*

Mi-am pus haina pe mine şi am ieşit afară.

O nuanţă gălbuie revărsată de la ferestrele unui hotel cu vedere la Parcul Smetana se împrăştia peste ultimele rămăşiţe ale frunzelor de stejar uscate şi îngheţate care pavau strada. Fântâna arteziană din faţă strălucea roşie, făcând ca statuia femeii goale care vărsa apă dintr-o vază să pară maliţioasă, în cârdăşie cu diavolul. Mi-am scos încălţările şi am păşit pe iarbă, apoi m-am sprijinit de fântână şi mi-am masat genunchiul drept, uitându-mă la cerul fără stele, pe care o furtună iminentă părea să-l fi căptuşit cu catran, mascând până şi efectul norului Chopra. Eram recunoscător pentru întunecime. Stelele nu mai erau la fel – nu-mi mai inspirau fantezii, nu-mi mai stârneau curiozitatea, nici nu mi se mai păreau a fi simboluri ale năzuinţei către ceva superior. Erau imagini moarte ale unor lucruri cu care nu aveam ce face.

În bazinul fântânii, am văzut o creatură neagră şi lucioasă făcând salturi prin apă. Părea prea mare ca să fie un şarpe sau o pisică. Luminile roşii s-au estompat. M-am uitat mai de aproape, m-am aplecat spre înotător, iar în cele din urmă l-am văzut cum se ridică pe opt picioare subţiri ca bambusul şi îşi întinde o pereche de buze umane spre vaza femeii goale, lipăind apa care se revărsa din ea fără să-mi arunce măcar o privire cu vreunul dintre mulţii lui ochi.

— Hanuš, am spus eu.

Nu mi-a răspuns. A tot băut, a tuşit, a scuipat, apoi a mai băut o vreme cu lăcomia unui copil de ţâţă. Am sărit în fântână, udându-mi blugii, şi am întins mâna spre Hanuš, dar, înainte să-l pot atinge, statuia a prins viaţă. Deasupra noastră se înălţa Lenka. Gambele ei musculoase erau înfipte în soclu, iar părul îi era împletit în cozi groase. Lenka mea semăna cu o regină a Boemiei. I-am atins carnea moale a gambei, pierzându-mi complet interesul faţă de Hanuš, şi o durere ascuţită mi-a înţepenit genunchii şi m-a răsturnat pe spate. M-am scufundat şi, o clipă, nu mai eram sigur unde era susul, suprafaţa, lumina, şi unde era josul, adâncul, întunericul. Apa îmi pişca nasul şi ochii, dar în cele din urmă am reuşit să mă orientez şi m-am ridicat. Eram singur în fântână, singur cu statuia. Şuvoiul de apă din vaza ei îmi ateriza pe piept, şi m-am aplecat să beau o gură. Avea gust de cupru, sau poate de zinc. Avea gust de lucruri care nu erau vii. O doream atât de mult pe Lenka!

Când m-am întors în cameră, şoarecele era pe pat. Grilajul gurii de ventilaţie era intact. Vietatea mă fixa cu privirea, gata să sară. M-am dus la minifrigider să-i scot o napolitană Kolonada, dar când m-am întors, şoarecele plecase. Oare mă aşteptase ca să-mi mulţumească pentru ajutor sau ca să-mi arate că nu avea nevoie de mine – *vezi*? *mă descurc şi singur*. Existase tot timpul o cale de scăpare pentru el. Grilajul era doar un nou obstacol care trebuia depăşit de dragul depăşirii. Am mâncat napolitana, aroma de alune de pădure topindu-mi-se pe limbă. Noi, oamenii, puteam face lucruri atât de măreţe! Lichioruri fine, napolitane care ţi se topeau în gură, statui ce păreau vii.

Gândul la gamba Lenkăi, la senzaţia pielii ei mi-a ghidat mâna în chiloţi. Corpul nu-mi mai răspundea. Am masat, am mângâiat, dar senzaţia era pur mecanică, lipsită de plăcere. Pe vremuri, dorinţa venea atât de uşor!

Nereuşind să ating punctul culminant, m-am oprit. Mă mânca urechea, ceva îmi gâdila timpanul. Mi-am băgat degetul în ureche şi am pescuit grăuntele de praf care mă deranja. Când mi-am scos degetul, o creatură mică şi neagră a sărit pe covor. Nu era un grăunte de praf. Am sărit după Goromped, răsturnând televizorul, dar creatura a reuşit să scape de policarul meu, apoi am înhăţat covorul şi l-am azvârlit în aer, cu ochii aţintiţi asupra

punctuleţului negru care sărea întruna. L-am prins când mi s-a lovit de obraz, imobilizându-l între mijlociu şi degetul mare. Primul impuls a fost să încerc să strivesc bestia şi să mi-o spăl de pe mâini cu săpun, însă avea o crustă tare şi lucioasă ca o piatră. Îmi rodea pielea cu dinţii lui miniaturali şi dădea din picioare ca să se elibereze din strânsoare. Am pus mâna pe un borcan gol, am dat drumul Gorompedului înăuntru şi am strâns capacul, iar creatura a început să sară în toate direcţiile cu o viteză frenetică, mai-mai să răstoarne borcanul cu forţa ei. Am pus o carte grea pe capac. Acum se izbea inofensiv de pereţii borcanului.

— Te-am prins, căcat malefic ce eşti! Te-am prins!

Am strâns de pe jos bucăţile de televizor vechi. În borcan, Gorompedul începuse să se învârtă ca un rotor de elicopter, scoţând un şuier uşor, ce amintea de vântul suflând printr-un gang.

— Băiat deştept. Dar teoria momentului forţei n-o să te ajute, am spus eu. Al meu eşti.

În întunericul şi frigul din cameră, Gorompedul se învârtea fără încetare.

Fragment din interviul cu subiectul Lenka P., Şedinţa patru:

Kuřák: Părea ceva urgent când am vorbit la telefon. Vrei să-mi povesteşti despre incident?

Lenka P: N-a fost cine ştie ce incident. Doar mi-am pierdut cumpătul. S-a întâmplat când m-au vizitat cei de la revista *Lifestyle*. Mi-au făcut poze stând singură pe canapea. M-au întrebat cum suportam aşteptarea. Dacă dormeam în continuare doar pe o parte a patului. Întrebările lor sugerau că nu eram o femeie întreagă, ca şi când ar fi intervievat o persoană căreia i se extirpase o jumătate de corp. Voiau să-mi adulmece ritualurile singurătăţii şi să le expună lumii întregi. Dar nu mai am chef de povestea asta. Vreau să... e îngrozitor s-o spun, dar vreau să mă separ de misiune, de faima lui Jakub. Vreau să trăiesc aşa cum aleg eu să trăiesc. Şi nu vreau să distrez lumea cu tristeţea mea.

Kuřák: Îl învinovăţeşti pe Jakub pentru această atenţie nedorită?

Lenka P: Cred că da. Prietenii şi familia mă întreabă cu toţii despre el, mă tratează ca şi când aş fi o văduvă temporară. Ca şi când el ar fi lumea mea şi lumea mea a ales să plece. Şi ştii, e ceva adevăr în asta. Sunt soţia astronautului. Pot să-mi fac clătitele de dimineaţă, să mă duc la serviciu, să mă întorc acasă, să mă duc la sală, să alerg cei cinci kilometri şi să-mi fac abdomenele, dar noaptea, când mă pun în pat, sunt o jumătate a căsniciei care a fost despicată de această misiune către nicăieri. Tânjesc după atingerile lui – să nu mă înţelegi greşit, nu am nevoie de bărbaţi, n-am avut niciodată, dar îl vreau pe Jakub, pentru că îl iubesc pe Jakub, îl iubesc şi l-am ales ca să-mi împart cu el viaţa pământească. Tânjesc după somnul lui senin, după felul în care mă trezeşte când tuşesc prea tare şi îmi aduce un pahar cu suc de ananas, care reuşeşte cumva să mă calmeze. Mi-e dor de futaiurile noastre magnifice şi mi-e dor de zilele când nu trebuia să mă aştept la un telefon care ar putea mă anunţe că a murit, când viaţa lui era evidentă, fără întrerupere. Şi totuşi, nu cred că acel Jakub mai poate exista vreodată. Jakub cel care există acum este cel care a ales să plece.

Kuřák: Te-ai deschis mai mult ca niciodată în şedinţa asta.

Lenka P: E tot ce ai de zis?

Kuřák: Lenka, nu pot să-ţi spun eu ce vrei. Trebuie să-ţi dai seama singură.

Lenka P: Asta nu mă ajută deloc.

Kuřák: Terapeuţii sunt nişte oglinzi.

Lenka P: De câte ori zici asta, îmi vine să te pocnesc.

Kuřák: Îmi pare rău că te necăjesc. Dar verdictul meu rămâne acelaşi.

Lenka P: Bine. Ce vreau eu e să scap de toate astea. De reporterii care îmi cerşesc interviuri, de familia mea care se uită la mine ca şi când ar trebui să mă pregătesc să port doliu şi să-mi plâng soţul. Vreau să scap de casele de modă care vor să-mi plătească milioane ca să apar în reclamele lor. Şi m-am săturat, dr. Kuřák, să mă uit la faţa bărbatului pe care îl iubesc şi s-o văd buhăită din cauza imponderabilităţii, m-am săturat să-i aud vocea răguşită şi tristă spunând aceleaşi glume îngrozitoare pe care le spunea pe Pământ, dar fără energia şi flerul tipice pentru

Jakub Procházka. Am obosit de îndoiala din glasul lui, care îi trădează frământările – *Oare încă mă iubeşte*? *Chiar şi acum, când sunt atât de departe*? *Oare aşteaptă telefonul care să-mi anunţe moartea ca să poată merge în sfârşit mai departe*? Mă plâng, nu-i aşa? El e cel care îndură călătoria asta, iar cauza pentru care a plecat e măreaţă şi nobilă, să nu crezi că nu-mi dau seama. Dar... Problema, dr. Kuřák, e că pe mine nu m-a întrebat niciodată. Când a primit oferta, m-a sunat, iar eu mi-am scăpat mobilul în fântâna arteziană. El a crezut că de entuziasm, dar adevărul e că l-am scăpat de frică. Eram paralizată. A venit acasă şi am băut şampanie. A făcut friptură şi a pus muzica mea preferată. Dar nu m-a întrebat: Lenka, tu ce părere ai? Să mă bag în povestea asta? Ce efecte o să aibă asupra mea, asupra ta, asupra noastră, asupra lumii pe care am construit-o împreună? Probabil că aş fi spus nu. Şi poate că mi-ar fi dat ascultare, ar fi rămas cu mine pe Pământ, iar eu m-aş fi urât că l-am făcut să rămână, dar măcar l-aş fi avut alături pe soţul meu. M-a transformat într-o Penelopă. A transformat totul într-o poveste numai despre el.

Kuřák: Deci ai fi ales să-i înăbuşi visul ca să-l păstrezi în... – cum i-ai spus tu înainte – contractul vostru?

Lenka P: Păi, dacă pui problema aşa, sună monstruos. Să-i *înăbuş*.

Kuřák: Nu e niciun monstru în camera asta.

Lenka P: E la fel ca în cazul altor probleme pe care le-am discutat aici. Nu mi-a cerut părerea. Nu m-a întrebat niciodată dacă vreau copii – pur şi simplu a presupus că vreau şi eu numai pentru că el vrea. Aşa funcţionează el. Are un sentiment de vinovăţie încă din copilărie. Poartă pe umeri păcatele lui taică-su ca pe o piatră de moară. A trebuit să se facă tocmai astronaut. E nobil, e drăguţ, dar nu sunt sigură că vreau să ţin pasul cu el cât timp el aleargă după mântuire, ca şi când în Spaţiu ar putea găsi ceva magic care să-l elibereze. Tot acumulez resentimente. Aşa că trebuie să mă întreb: încă mai am o bună bucată de viaţă înainte, ce vreau să fac cu ea? De ce am nevoie? Eu ce să fac cât timp Jakub îşi urmează ţelul şi îşi spune în sinea lui: *Lenka o să mă aştepte, o să mă aştepte mereu*?

Kuřák: Cred că am ajuns la rădăcina problemei, Lenka. Ai zis că vrei să scapi de povestea asta.

Lenka P: Da, o vreme.

Kuřák: Şi de ce nu poţi?

Lenka P: Pentru că nu pot să-l părăsesc când el e singur, rătăcit în spaţiu, iar eu sunt cea mai puternică legătură a lui cu Pământul.

Kuřák: Şi dacă pur şi simplu... pleci.

Lenka P: Nu pot să fac asta.

Kuřák: Dar spui că nu eşti o Penelopă.

Lenka P: Aşa-i.

Kuřák: Şi totuşi, aştepţi. Deşi nu vrei asta. Jakub s-a eliberat. Şi-a luat la revedere de la Pământ. O persoană mai teatrală ar spune că a plecat să-şi împlinească destinul. Dar tu nu ai voie să faci acelaşi lucru pentru tine.

Lenka P: Plecarea mea l-ar omorî.

Kuřák: Să mă ierţi, dar e o aiureală. Te transformi singură într-o ostatică.

Lenka P: Deci, în imaginaţia ta, pot să plec. Să plec pur şi simplu.

Kuřák: Pleci şi te hotărăşti ce-ţi doreşti pentru tine însăţi.

Lenka P: Îmi dau seama că n-ai iubit niciodată pe nimeni.

Kuřák: Am iubit. Şi i-am lăsat pe cei pe care i-am iubit să facă ce aveau nevoie. Ăsta e fundamentul iubirii. Nu încorsetarea celuilalt.

Lenka P: Trebuie să plec. Am de făcut cumpărături pentru cină.

Kuřák: Mergi. Mănâncă. Gândeşte-te.

[SFÂRŞIT]

Gorompedul a devenit o parte importantă a rutinei mele zilnice la Carlsbad. Îmi fumam ţigările de dimineaţă în cameră şi am descoperit că dacă suflam puţin fum în borcan, creatura paraliza temporar. Odată, în timp ce zăcea pe fundul borcanului, i-am atins pântecele tare cu ţigara aprinsă şi am auzit un şuier slab şi strident, care mi-a dat dureri de cap. Când am ridicat ţigara, carapacea Gorompedului se făcuse roşie. Abia după vreo cinci minute şi-a recăpătat culoarea naturală, iar apoi a mai

durat câteva minute până ce creatura a reînceput să se învârtă frenetic în borcan.

După-amiază, după ce mă plimbam pe străzile staţiunii şi îi vizitam atracţiile, încercam şi alte metode. Am umplut borcanul cu apă, dar nu s-a întâmplat nimic; mai exact, Gorompedul pur şi simplu a continuat să se rotească prin apă ca şi când nici n-ar fi observat schimbarea. Când l-am împroşcat cu un spray cu insecticid, s-a aruncat în balta toxică şi a reuşit cumva s-o absoarbă pe toată, lipăind-o ca un câine până când sticla a redevenit curată. Ce părea să-l irite cu adevărat era detergentul de rufe. După ce am vărsat nişte detergent peste el, Gorompedul a sărit în sus şi s-a izbit de capac, făcându-i o îndoitură. Şi încă o dată, şi încă o dată. Am transferat repede creatura într-un alt borcan.

În timp ce observam comportamentul Gorompedului, încercam să hotărăsc dacă eram furios pe Kuřák. Sprijinise insistent plecarea Lenkăi, dar părea s-o fi tratat cu înţelegere şi blândeţe. Nu puteam fi furios pe un om care fusese bun cu ea la nevoie. Ce mă bântuia cu adevărat erau presupusele mele delicte de ignoranţă, subliniate în cadrul şedinţelor la fel de limpede precum argumentele cu care îşi începe procurorul pledoaria. Cum puteam să înţeleg atât de greşit pe cineva la care ţineam? Acele mici momente în care o nesocotisem pe Lenka erau acum de o evidenţă crudă. Când eram în Spaţiu, inventasem în mintea mea momente în care o întrebasem dacă îmi dădea voie să plec în misiune, dar adevărul e că nu-i pusesem niciodată aceste întrebări. Totul fusese hotărât de mine încă de la început. Mă întrebam dacă mă purtasem aşa toată viaţa mea, dacă nu cumva această desconsiderare a cuiva drag era încă o moştenire genetică pe care o purtam cu mine, dovada trăsăturilor tatii bine camuflate în fiinţa mea.

Experimentele cu Gorompedul au început să mă ţină închis în cameră o bună parte din zi, ceea ce făcea ca recuperarea să pară mai lentă, mai dureroasă. Dintr-odată, am devenit conştient de durerile din obraji, de neputinţa mea de a merge fără un uşor şchiopătat. Afară, soarele mângâia umerii femeilor şi bărbaţilor care păreau atât de lipsiţi de griji, transformând Carlsbadul într-un oraş al plimbăreţilor fără destinaţie. Şi eu tânjeam după mişcare, însă nu după cea a unui plimbăreţ relaxat – voiam viteza palpitantă a Gorompedului.

Am înfăşurat borcanul într-o batistă neagră şi am ieşit afară. Pentru prima oară, am pornit spre zonele rezidenţiale ale oraşului, care nu le aparţineau nici pacienţilor, nici turiştilor. Când am ajuns, mi-a atras atenţia o motocicletă Ducati sprijinită de o casă dărăpănată. De ghidonul ei atârna un preţ de vânzare destul de rezonabil. Am dat fuga înapoi în cameră să scot nişte bani din geanta oferită de Petr şi am cumpărat Ducatiul cu bani gheaţă, împreună cu o cască, de la un bărbat care a numărat banii dezvelindu-şi dinţii stricaţi. Am ieşit cu motocicleta din Carlsbad şi am ajuns între dealuri, trecând pe lângă o pădure plină cu oameni care îşi împrospătau stocul de lemne pentru iarnă, pe lângă nişte adolescenţi care stăteau în jurul unei dube fără roţi, trăgând din pungi sau prenadez, sau aurolac. Drumul era plin de gropi şi îmi plăceau vibraţiile pe care le pricinuiau. Aveam impresia că munceam într-un mediu vitreg, că făceam un efort. Am traversat câteva sate, surprinzând privirile dezaprobatoare ale bătrânelor care stăteau la poartă, invidia lacomă a băieţilor de la ţară ce munceau la câmp după şcoală ca să-şi permită şi ei un Ducati. Am scăpat de câini nedumeriţi care încercau să mă muşte de glezne, am traversat kilometri nesfârşiţi de câmpuri de pe care se recoltaseră grâul, cartofii şi porumbul – tristul peisaj rural de la sfârşitul toamnei. Şi totuşi, era un peisaj care degaja o puternică impresie de supravieţuire – lemnul pregătit, recoltele strânse; acum, era momentul să stai în casă şi să bei tărie ca să-ţi încălzeşti măruntaiele până trecea iarna. După ce am mers o zi întreagă, m-am întors la Carlsbad, înfometat şi deja ducând dorul mirosului de benzină arsă.

A doua zi, am plecat cu motocicleta spre districtul Chomutov, aflat la o oră de Carlsbad. Am oprit în faţa bisericii din Bukovec, satul natal al bunicii. În cimitirul din spate, piatra de mormânt a bunicii se odihnea sub o salcie. Îmi spunea deseori poveşti despre această salcie – îi fusese teamă de ea când era mică, dar ajunsese s-o iubească pe măsură ce treceau anii, iar crengile ei lăsate deveniseră din monstruoase mângâietoare, precum curgerea râurilor. Când, internată în spital, apetitul ei pentru supa de varză – o altă mângâiere a copilăriei ei – s-a diminuat şi a sosit timpul să ne spunem ultimele cuvinte, mi-a mărturisit că ura gândul că mă părăsea. Am întrebat-o ce puteam face pentru ea, cum o puteam răsplăti pentru iubirea de o viaţă pe care mi-o dăruise, cum puteam să-i arăt dragostea mea, şi mi-a zis că,

dacă găseam un loc de veci lângă copacul ăla nenorocit, s-o îngrop acolo.

Am îngenuncheat lângă mormânt şi am dat la o parte mâţişorii care acopereau piatra lucioasă. Îmi părea rău că nu putusem să împrăştii şi cenuşa ei în Spaţiu, odată cu cea a bunicului. Dar aceasta fusese dorinţa ei. Bunicul îşi dorise ca, la sfârşitul vieţii, să devină cenuşă, să-i fie distrus complet corpul pentru ca sufletul să se poată elibera. Bunica trăise în bună înţelegere cu natura. Voia ca trupul ei să fie îngropat întreg, să devină una cu pământul, cu copacul, cu aerul şi cu ploaia. Cu inima îndoită, le respectasem dorinţele şi îi despărţisem, dar ştiam că, dacă exista vreo fărâmă de dreptate cosmică, deja se reîntâlniseră într-o altă viaţă, într-o altă realitate. Am stat lângă mormânt până târziu în noapte, i-am povestit bunicii despre Hanuš, întrucât ştiam că ar fi vrut să-i pună multe întrebări. M-am întors la Carlsbad în zorii zilei.

•

Petr mi-a zis că recuperarea decurgea foarte bine. Îmi recăpătasem o parte din masa musculară, nu mai şchiopătam atât de tare, ba chiar mi se întâmpla uneori să dorm de la prânz până pe seară. Săptămânile de vindecare se apropiau de sfârşit şi am început să pun întrebarea care îmi fusese interzisă până acum: Unde e?

— O să vină timpul şi pentru asta, Jakub, îmi tot răspundea Petr. Ai răbdare.

La ultima şedinţă de fizioterapie, Valerie şi-a plimbat iarăşi degetele peste cicatricea mea. Era o femeie în vârstă, cu riduri adânci în jurul ochilor şi cu o voce atât de gravă, încât probabil că îşi petrecuse viaţa fumând şi bând votcă pentru a-şi amorţi (sau potenţa?) dorinţele. Povestirile ei erau aproape erotice prin precizia lor şi prin disperarea de a nara adevărul fără măcar un cuvânt care putea fi considerat inutil. Era singura femeie care mă atinsese de când revenisem din Spaţiu. Valerie era felul în care Pământul îşi făcea simţită prezenţa pe corpul meu, dându-mi senzaţia că putea fi simultan iubită şi mamă. Unghiile ei îmi gâdilau cicatricea.

— A ajuns să-mi placă tăcerea ta, mi-a spus ea. Eşti ca o pânză goală pe care îmi pot imagina orice fel de viaţă. Ca un personaj din poveştile populare.

Am sărutat-o pe Valerie pe obraz. Nu s-a opus. Mi-am pus pe mine chiloţii, pantalonii şi cămaşa, apoi am ieşit fluierând din clădire. Mi-am dat seama prea târziu că era o piesă de Elvis.

În ultima duminică petrecută la Carlsbad, am cumpărat un bidon de patru litri de detergent lichid cu înălbitor şi am răsturnat cu grijă Gorompedul din borcan în bidon. Un şuier frenetic mi-a spintecat timpanele şi am căzut în genunchi, dar am continuat să ţin strâns capacul, zădărnicind încercările Gorompedului de a se elibera. Bidonul s-a crăpat pe margini şi am simţit cum se încălzeşte lichidul dinăuntru. Am strâns bidonul în mâini, disperat să-l ţin laolaltă şi să înec jigodia aia de parazit cosmic în singura substanţă pe care n-o putea suporta, dar până la urmă bidonul a explodat, împrăştiind detergent prin toată camera şi împroşcând şrapnele de plastic care mi-au făcut o tăietură superficială pe obraz. O mâzgă cu parfum montan acoperea totul – patul şi covorul, tavanul şi hainele mele. Am atins pereţii, căutând în zadar rămăşiţele unui cadavru, după care mi-a venit ideea să-mi pipăi cu grijă cămaşă, apoi faţa, şi într-un final am găsit în barbă fărâme de picioare moarte şi o particulă de crustă. Explozia despicase Gorompedul în două. Am scuipat pe rămăşiţele lui, le-am aruncat în vece şi am tras apa. Da, mi-a făcut plăcere să-l omor, la naiba cu ştiinţa! Un scurt moment, convingerile mele ştiinţifice s-au relaxat suficient cât să-mi permită să cred că Hanuš se uita la mine dintr-un soi de viaţă de dincolo, rânjind de satisfacţie în faţa acestui ultim act de răzbunare.

Am lăsat un bacşiş de şapte mii de coroane pentru serviciul de curăţenie al hotelului. Curăţarea dezastrului pricinuit de grenada cu detergent a Gorompedului necesita un volum considerabil de muncă. Am coborât la magazinul de la parter şi am cumpărat o cutie de bomboane de ciocolată pe care am scris: *Pentru Valerie*. Bunătatea ei fusese necondiţionată. Viaţa ei consta în a primi bărbaţi, femei şi copii aflaţi în suferinţă, unii temporar, alţii cronic; îngrijea oameni care îşi aşteptau moartea, oameni care se rugau ca disperarea lor, încarcerarea lor dureroasă în corp să poată fi încheiată sau uşurată cumva, iar Valerie făcea asta cu mâinile, cu vocea şi cu poveştile ei, cu o hotărâre de a aduce alinare cu fiecare vorbă, cu fiecare mişcare a câte unui membru slăbit. Fără s-o ştie, Valerie era o forţă. A-i lăsa bomboanele părea banal şi aproape insultător, însă nu avea

nevoie să fie victima glorificării mele, idolatria în sine fiind un soi de moarte.

•

Am plecat înainte să mijească zorii, totul în jur fiind încă scufundat în întuneric. Petr s-a oferit să-mi care geanta cu haine pe care mi-o împrumutase, dar am refuzat. Când a deschis portiera pasagerului de la Citroënul lui, am făcut semn spre Ducati şi mi-am pus casca.

— Înapoi pe Pământ în stil mare, a comentat el.

L-am rugat să pună geanta în portbagaj. Am pornit amândoi motoarele cu destinaţia Plzeň, unde Petr avea să mă ducă la apartamentul Lenkăi. Pe drum, n-am simţit bucuria la care mă aşteptam. Desigur, abia aşteptam s-o văd pe Lenka, îmi era aşa dor de ea că abia puteam să stau locului. Însă revederea noastră avea să fie pângărită de adevărurile pe care mi le revelaseră discuţiile ei cu dr. Kuřák. De feluritele moduri în care o rănisem, încheind cu suferinţa morţii mele, care acum avea să fie anulată. Tot ce ţinea de întoarcerea mea – şi părţile bune, şi cele rele – era extrem, dureros, fără precedent. Nu puteam bănui ce avea să-mi spună, ce aveam să-i răspund şi nici măcar cum să încep să vorbesc peste prăpastia tot mai mare ce se căsca precum un univers între noi. Avea dreptate. Mă schimbasem prea mult ca să mă mai simt ca un Pământean. Încâlcelile emoţiilor umane păreau incomprehensibile, o limbă străină. Nu puteam explica nimic din călătoria mea şi nu puteam explica nici cine eram acum. La ce bun o asemenea întoarcere acasă?

Pe stradă, trepidaţiile Ducatiului îmi zdruncinau oasele şi îmi umpleau sângele cu chimicale. Eram robul velocităţii, un siluitor al vitezelor la care îi era permis corpului uman să călătorească. În Spaţiu, viteza deplasării era mascată de navetă, însă pe Pământ fizica îşi făcea simţită nemilos prezenţa. Acesta era habitatul meu, o planetă pe care o stăpâneam cu o voinţă de fier, o planetă pe care puteam construi un motor cu combustie şi două roţi care să mă poarte cu o viteză de două sute de kilometri pe oră, simţind fiecare zdruncinătură şi fiecare vârtej al particulelor de aer ce se străduiau să se dea la o parte din calea mea. De ce să mă duc în altă parte? Am făcut deja atâtea lucruri aici.

Mă ţineam foarte aproape de maşina lui Petr, cu roata din faţă la câţiva milimetri de bara lui. Trebuia să mergem mai repede. La Lenka. Înapoi acasă. Înapoi la viaţă.

Fragment din interviul cu subiectul Lenka P., Şedinţa cinci:

Lenka P: Se tot adună.
Kuřák: Continuă.
Lenka P: Mă tot gândesc la sarcina pe care am pierdut-o cu ani în urmă. Nici măcar nu-mi doream să rămân însărcinată, nu încă. Şi într-o zi, alergam pe bandă şi dintr-odată văd sânge peste tot, pe picioare, pe bandă. Patru săptămâni după aceea, Jakub încă stătea la birou până seara târziu. Din când în când, se strecura în dormitor să-şi schimbe hainele şi se uita la mine de parcă mi-ar fi făcut o favoare că stătea mai mult plecat, ca şi când ar fi fost numai vina lui. După aceea, lucrurile n-au mai fost la fel. Mai aveam şi zile bune – am fost o dată în turnul ceasului astronomic şi aproape că ne-am simţit ca pe vremuri, când eram tineri şi îndrăgostiţi. Dar adevărul e că nu mai eram aşa. Jakub credea că totul era bine, dar pierduserăm părţi din noi înşine.
Kuřák: Crezi că alege să ignore anumite lucruri?
Lenka P: Jakub e un om deştept. Strălucit. Dar n-a înţeles niciodată ce eforturi presupune traiul împreună. Întotdeauna s-a gândit că ne-am îndrăgostit, am trăit o frumoasă poveste de iubire şi că asta o să ne susţină tot restul vieţii. Nu că n-ar fi făcut eforturi. Dar şi-a imaginat că e suficient să vină acasă, să fie lângă mine. Şi-a pus mereu munca pe primul loc, şi-a investit energia în orice altceva. În ceea ce ne priveşte pe noi, şi-a închipuit că o căsnicie poate fi alimentată doar de nostalgie şi prezenţa fizică. Şi pecetluită cu un copil.
Kuřák: Vorbeşti ca şi când te-ai fi hotărât cu privire la anumite lucruri.
Lenka P: Păi, mi-am pus întrebările corecte. Cum ar fi stat lucrurile dacă Jakub n-ar fi acceptat misiunea? Am mai fi rămas mult timp împreună? Cum am să-l întâmpin când o să se întoarcă acasă? Bineînţeles, o să vreau să-i simt

corpul lipit de al meu, pentru că îl iubesc, dar o să vreau şi să-i dau pumni în cap, să ţip la el.

Kuřák: Poate că, fără plecarea lui, gândurile astea nu s-ar fi cristalizat în mintea ta. Ţi-ai fi continuat viaţa ca de obicei, fără să abordezi lucrurile care te fac nefericită.

Lenka P: Ei bine, acum s-au cristalizat. Şi trebuie să decid ce fac cu ele.

Kuřák: Şi?

Lenka P: Vreau să fac plimbări lungi fără ca cineva să aştepte ceva de la mine. Să n-am nicio obligaţie. Itaca să nu mai ceară ca Penelopa să stea şi să aştepte. Vreau ca Penelopa să urce pe o navă şi să navigheze spre propriile ei războaie. E chiar aşa de îngrozitor să aibă şi ea propria ei viaţă?

Kuřák: Nicidecum.

Lenka P: Îl iubesc. Dar pur şi simplu nu mai văd drumul înainte. M-am rătăcit.

Kuřák: E în regulă ca fiinţele umane să se răzgândească. Poţi să iubeşti pe cineva şi totuşi să-l părăseşti.

Lenka P: Mă tot gândesc la chipul lui drăgălaş. La vocea lui. La tonul lui când o să-i spun lucrurile astea.

Kuřák: Ai şi varianta să aştepţi până se întoarce.

Lenka P: Am nevoie să plec acum. Am nevoie să plec din Praga, să scap de oamenii ăştia care mă tot sună, îmi trimit e-mailuri, îmi fac poze fără să mă întrebe. Ca şi când faptul că am fost lăsată în urmă ar înseamnă că am făcut ceva special.

Kuřák: Ce ai de gând?

Lenka P: În după-amiază asta, am programată o convorbire cu el. Am să încerc să-i explic. Doamne, cum o să i se schimbe vocea când o să audă toate astea!

Kuřák: O să-l tulbure. Dar pare că acum ai nevoie să laşi toate astea în urmă.

Lenka P: Mă surprinde că nu încerci să mă convingi să n-o fac. De dragul misiunii.

Kuřák: Într-adevăr, nu e cel mai potrivit moment. Dar lucrurile astea nu pot fi evitate.

Lenka P: Care lucruri?

Kuřák: Nefericirea. Dorinţa de a face ceva ca să scapi de ea. Iar acum eşti pacienta mea, la fel ca Jakub. Contextul nu

contează. Treaba mea este să te ajut să iei cele mai bune decizii pentru starea ta de bine.

Lenka P: Şi starea de bine a lui Jakub?

Kuřák: Este o situaţie specială, care, desigur, implică un oarecare conflict de interese. Fac tot ce-mi stă în putinţă ca să am grijă de Jakub, deşi abia dacă stă de vorbă cu mine. Sincer să fiu, efectele căsniciei voastre mă îngrijorează mai puţin decât amintirile pe care le-a îngropat. Vechea lui viaţă, de care vrea să scape. Aş vrea ca Jakub să se elibereze.

Lenka P: Nu eşti un om rău. Mi-e tot mai greu să-mi dau seama de ce îi eşti atât de antipatic lui Jakub.

Kuřák: Am o ipoteză. Poate că îi amintesc de cineva de care nu vrea să-şi amintească. Sau poate nu-i place de mine pentru că l-am făcut să vorbească despre lucruri pe care ar fi preferat să nu le spună.

Lenka P: Îşi păstrează cu grijă secretele.

Kuřák: Le ţine strâns la piept.

Lenka P: Am încercat. Încerc şi acum.

Kuřák: Ştiu. Şi ştie şi el.

[SFÂRŞIT]

Plzeň. Oraşul care a fost pe linia frontului în timpul multor războaie din Boemia şi unde se produce o bere devenită de multă vreme o senzaţie mondială. Un oraş cu reclame cu femei pe jumătate goale care ţin berea deasupra capului ca şi când ar fi un artefact antic, ca şi când sticlele verzi ar conţine elixirul tinereţii. Un oraş colorat, cu o magnifică arhitectură din Lumea Veche, care nu face paradă de cultura şi istoria care pulsează pe străzile sale. Un rival al Pragăi din multe puncte de vedere, şi niciun locuitor al Boemiei nu spune cu uşurinţă asemenea lucruri.

Aceasta era noua casă a Lenkăi. Am ajuns când oraşul se trezea odată cu soarele. Petr şi-a parcat maşina în faţa unei cofetării din centrul Plzeňului. După ce am coborât de pe motocicletă, am avut pentru o clipă impresia că gravitaţia era pe punctul de a dispărea din nou. Nici măcar bucăţile mari de caldarâm care pavau străzile nu-mi puteau alunga amorţeala din gambe.

— Locuieşte în clădirea de după colţ. La numărul şaizeci şi cinci. Apartamentul doi. Are acoperiş negru...

— Petr, trebuie să fac asta singur.

Mi-a întins şovăind geanta cu haine. M-am întors să plec, dar m-a apucat de mânecă şi, cu o singură mână, şi-a scos ţigară şi a aprins-o.

— Şi zici că n-o să ne mai vedem niciodată? a întrebat el.

— Nu te mai gândi la asta. Ai făcut tot ce ţi-a stat în putinţă. Decizia îmi aparţine. Eu am vrut să vin.

— Cum crezi că o să reacţioneze?

— Ştii, în zilele mele proaste, mă gândeam că poate iubirea pentru Lenka e doar o născocire de-a mea. La fel ca tine, sincer să fiu, la fel ca Centrul şi multe alte lucruri. Când te trezeşti într-o cameră pe care n-o recunoşti, te simţi pierdut, nu? Oare cum te simţi când te duci până la un acaret din curte în beznă, folosindu-te doar de memoria muşchilor tăi? Puii te ciupesc de picioare şi mergi până când simţurile tale localizează indicii familiare. Până când simţi pânzele de păianjen de pe uşa de lemn şi auzi iepurii foindu-se în cuşti pentru că i-ai trezit din somn. Mergi prin întuneric până când ceva devine familiar. Nu ştiu ce o să se întâmple, Petr. Te rog să te mai gândeşti la mine.

Petr mă strânge în braţe, apoi se întoarce la maşină şi pleacă.

•

Am ajuns în faţa uşii de la apartamentul Lenkăi, vopsită cu un maro asemănător cu al porţii bunicilor din Středa. Nu avea covoraş la intrare, obişnuita clătită pătrată pe care îţi ştergi picioarele de praful oraşului înainte să intri într-un spaţiu sacru. Am ciocănit, am ascultat, am ciocănit din nou, am aşteptat cu obrajii fierbinţi şi cămaşa leoarcă de transpiraţie. M-am sprijinit de uşă, mi-am lipit fruntea de lemn, am ciocănit încă o dată. Ce ar fi spus Lenka dacă mi-ar fi deschis uşa? Desigur, arătam îngrozitor, poate de nerecunoscut chiar şi pentru ea – nu mai semănăm deloc cu bărbatul pe care şi-l luase de soţ. M-am dezlipit de uşă, mi-am îndreptat coloana. Poate nu trebuia să spun nimic. Poate avea să fie atât de extaziată să mă vadă în viaţă, încât n-ar mai fi aşteptat nimic din partea mea. Niciun răspuns.

Am dus mâna deasupra tocului, unde, în anii petrecuţi împreună, Lenka lăsa întotdeauna o cheie de rezervă, îngrozită că ar putea s-o piardă pe a ei şi să rămână pe afară, cum i se

întâmplase odată, când era mică, şi părinţii ei erau plecaţi din oraş, iar străzile pline de străini. Am simţit sub degete răceala alamei, am luat cheia şi am băgat-o în broască. Am pătruns în lumea Lenkăi.

Era un apartament vagon, patru camere înşirate în linie dreaptă, fără nicio uşă. Am intrat într-un birou cu rafturi pe care nu erau decât cărţile ei, romane din toate colţurile lumii, în timp ce tomurile mele de teorie lipseau cu desăvârşire. Până şi genul de cărţi care îi plăcea fiecăruia dintre noi dovedea că eu voiam să cuceresc tot ce se afla dincolo de Pământ, iar ea voia să cunoască fiecare centimetru din planeta pe care voiam s-o părăsesc. Mi-am plimbat mâinile peste cărţile ei, amintindu-mi acele nopţi tăcute în care antebraţele ni se atingeau şi citeam până ne fura somnul, cu paginile prinse între mâini şi cearşafuri.

Următoarea cameră, dormitorul ei. Patul nu era al nostru. Era doar al ei şi mai mic, iar craterul din mijlocul saltelei sugera că Lenka dormise confortabil, fără să trebuiască să aleagă pe ce parte. Cearşafurile erau împăturite cu grijă, un alt ritual matinal al ei. Deasupra patului era un tablou pe care nu-l mai văzusem niciodată – cormorani ridicându-se deasupra unui râu, în lumina unui apus cu nuanţe atât de portocalii, încât aducea cu explozia napalmului. În colţ, semnătura Lenkăi.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Lenka s-ar fi întors acasă şi ar fi surprins strigoiul bântuindu-i apartamentul? Cum să-i explic că străbătusem nucleul care fusese martor la începutul lumii? Că mă prăbuşisem prin atmosferă şi mă scufundasem într-un lac din Rusia? Că venisem după ea.

A treia încăpere era un spaţiu indecis. Într-un colţ erau un covoraş de yoga şi nişte haltere mici, iar centrul era dominat de un şevalet cu o pânză mare neterminată. Acest nou proiect înfăţişa un cer întunecat deasupra Plzeňului. Una dintre stele era mai mare decât celelalte şi avea o coadă care sugera mişcare. Aşa mă văzuse ea când plecasem, întrebându-se care dintre strălucirile mişcătoare de pe bolta vasta şi întunecată ar fi putut fi Jakub al ei.

Era şi un şifonier. Am deschis uşile şi mi-am afundat mâinile printre hainele ei, adulmecând detergentul familiar, subsuorile bluzelor care încă păstrau iz de transpiraţie amestecat cu deodorant şi adieri ale parfumului ei de caise. Pe măsură ce îmi atingeam faţa de haine, cădeau una câte una, şi n-a durat mult

până m-am prăbuşit şi eu pe podea, îngropându-mă sub mormanul de stofe şi pânze până n-am mai putut respira.

Ultima încăpere era bucătăria, în care am simţit mirosul mâncărurilor preferate ale Lenkăi – ouă prăjite, bacon, nenorocitul ăla de bacon, tocană cu ciuperci. Pe masa înaltă, ca de bar, era un teanc de ziare din săptămâna aceea (oare tot mai căuta articole despre mine sau doar îmbrăţişa noua lume fără mine în ea?). Deasupra mesei se întindea o poză înrămată înfăţişând un apus pe o plajă croată.

M-am întors în biroul de la intrarea în apartament. Nu erau nicio poză cu mine, nicio poză de la nunta noastră. Mi-a trecut prin minte să cotrobăi prin dulapuri să văd dacă Lenka mai păstra amintiri ale căsniciei noastre ori se debarasase de toate. Absenţa lor nu m-ar fi necăjit. Mi-ar fi oferit limpezime.

Am ieşit din apartament şi am coborât în stradă. Dacă aş fi îngenuncheat şi mi-aş fi lipit urechea de trotuar, oare Plzeňul mi-ar fi vorbit, mi-ar fi zis unde să caut? M-am întors cu ochii închişi în toate direcţiile şi am ales una la întâmplare, apoi am pornit într-acolo, ştiind că aveam să cutrier străzile oraşului zi şi noapte, până aveam s-o găsesc pe Lenka.

În timp ce mergeam, câteva acorduri slabe adiau dinspre râul Radbuza. Am ajuns la râu şi mi-am dat seama că tabloul cu cormorani al Lenkăi fusese conceput pe malul lui. Muzica se auzea tot mai tare pe măsură ce mă apropiam de centrul istoric, unde Catedrala Sfântului Bartolomeu domina clădirile din jur. În faţa mea a apărut o puzderie de corturi, scene şi tarabe cu mâncare, aliniate în şiruri îngrijite pentru festivalul de toamnă. Un grup de muzicieni romi îşi revărsau peste piaţă muzica mângâietoare, presărată cu plescăiturile grogului aburind scăpat pe jos, cu sfârâit de ceapă şi mai ales cu voci vesele unificate în extazul păgân al sărbătorii umane. Am intrat printre grupuri, privind pe deasupra capetelor. Aici trebuia să fie Lenka, cu dragostea ei pentru ritualuri şi pentru viaţă. Am cumpărat un pahar de grog, dovada că aici era şi locul meu, că încă puteam să fraternizez cu semenii mei, cu specia mea. Au trecut orele, soarele după-amiezii a început să coboare şi s-a lăsat răcoarea în timp ce făceam turul pieţei. Şi, la un moment dat, la o tarabă din faţă, o mână a luat o felie de pâine cu brânză de capră. Corpul care aparţinea mâinii era ascuns de mulţime. Mi-am croit

imediat drum printre oameni, confirmându-mi că mâinile acelea, care îmi memoraseră întreg corpul, nu erau un miraj.

Lenka. Mâinile ei suave.

I-a plătit vânzătorului şi s-a întors cu spatele, bluza verde fluturându-i pe umeri precum mantia unei regine. O clipă, bluza i-a alunecat de pe umărul drept şi cei câţiva centimetri de piele dezgolită mi-au inspirat o dorinţă care mi-a dat ameţeli. M-am împiedicat, dar am continuat s-o urmăresc. Care era cel mai bun mod de a o aborda? Nu puteam pune mâna pe umărul ei înainte să mă vadă. Trebuia să mă vadă ea prima, să mă recunoască, să-l recunoască pe bărbatul care, într-un mod atât de egoist, plecase de lângă ea să-şi urmeze ambiţiile, bărbatul care se întorsese acum, când ea îşi construise o nouă viaţă, să-i ceară să renunţe la singurătatea ei şi să schimbe încă o dată totul pentru el.

Lenka. Mâinile ei catifelate, pielea umerilor ei. Oare încă mai eram demn de ea? Am iuţit pasul, brăzdând cireada ca să ajung în faţa Lenkăi, apoi m-am întors pe aleea pe care se plimba ea. Acum mergea spre mine – treizeci de metri, douăzeci şi cinci. Însă erau prea multe corpuri între noi. Ochii mei îi căutau pe ai ei. Zece metri. Pentru prima oară de când părăsisem Pământul, îi vedeam clar faţa. Liniştită. Se bucura de fiecare privelişte, de fiecare respiraţie. Ca şi când lumea ar fi fost creaţia ei, iar ea, un supraveghetor relaxat care se plimba prin fabrică în ziua a şaptea, ziua odihnei.

Se schimbase, era mai fericită decât o văzusem vreodată. Mai fericită chiar decât în zilele noastre cele mai bune, decât în ziua când, moleşiţi de orgasm, picotiserăm în turnul ceasului astronomic, apogeul iubirii noastre. Cinci metri.

Am rămas pe loc. Lenka s-a uitat direct la mine. Ba nu. S-a uitat dincolo de mine, fără să dea vreun semn că m-ar fi recunoscut, fără ca forma mea materială să-i atragă atenţia. A trecut pe lângă mine. Ca şi când aş fi fost doar un străin într-o mulţime prea mare.

Oare puteam fi şi altceva în noua lume pe care şi-o construise? Trebuia să mă vadă. Nu exista nicio altă cale s-o luăm de la început. Am blestemat mulţimea care ne împresura.

Am pornit în urma ei, căutând o ocazie mai bună, în timp ce ea îşi mânca alunele fierte. În cele din urmă, şi-a cumpărat câteva pânze şi a pornit spre casă când soarele a început să

coboare sub orizont. Eu deja mă îmbătasem, mai ales cu mostre de tărie revărsată peste graniţă din toată Europa, şi râgâiam a mentol, a chimen şi a cafea de la şoturile aspre pe care le culesesem de pe tarabe în timp ce o urmăream. Mintea îmi era un furnicar de incertitudini, nici măcar nu ştiam dacă locul meu mai era pe Pământ. Însă corpul meu funcţiona pe pilot automat – unde se ducea Lenka, mergeam şi eu.

Ea a urcat în apartament, iar eu am luat loc pe trotuar, la ceva distanţă de clădirea ei. Bordura era rece, iar vocile îndepărtate, ameţite de plăcerile simple, care veneau dinspre festival, mi-au dat curaj. Stâlpii de iluminat s-au aprins cu un bâzâit discret. O noapte frumoasă. Mi-am imaginat cum urc scările şi sun la uşa Lenkăi. Acum, sigur m-ar vedea. Posibilele ei reacţii mă înspăimântau, fiecare dintre ele pricinuindu-mi o groază specifică. Dacă m-ar fi atins, dacă m-ar fi luat în braţe, oare oasele mele ar fi rezistat? Sau poate ar fi luat-o la fugă, crezând că sunt un cadavru care a venit s-o bântuie. Această buclă nesfârşită de gânduri mă ţinea pironit de trotuar. Zile în şir îmi răsunase în minte ce-i spusese lui Kuřák. Că voia o viaţă numai a ei, una care să nu fie umbrită de obsesiile şi nevoile mele. Iar în seara aceea zărisem în mulţime faţa ei senină şi plină de pasiune, uşurătatea pasului ei.

Oare era mai fericită aşa? Eu avusesem nevoie să plec de pe Pământ, să ciugulesc particule din Spaţiu. Dar Lenka de ce avea nevoie?

Am văzut-o ieşind în stradă cu o geantă de pânză mare şi m-am ascuns după o clădire de la capătul străzii. Lenka a pornit spre râu. Am pornit în urma ei, însă iarăşi mă ţineam departe de ea, încă nu-mi venea să reintru în lumea ei. Era atât de uşor, nu trebuia decât s-o strig pe nume, să străbat în fugă distanţa care ne despărţea şi s-o ating. Dar, cu fiecare clipă, mă simţeam tot mai mult ca un intrus.

Şi-a montat şevaletul şi a început să lucreze la tabloul neterminat care înfăţişa cerul nopţii.

Mi-am amintit vocea ei din înregistrările lui Kuřák, când trecea în revistă lucrurile pe care le făcusem. Da, iarna lui 1989 era Big Bangul vieţii mele. Vinovăţia pricinuită de servitutea tatii mă urmase peste tot, aducându-ne în acest punct.

A luat o gură dintr-un termos. Cafea? Vin? Nu trebuia decât să întreb.

Vopseaua de pe pânză, granulele de pudră şi ulei care pătau fibrele, solventul evaporându-se şi lăsând în urmă un ulei uscat şi pigmentat care avea să se oxideze. Această peliculă răşinoasă era acum noua dimensiune a realităţii, redusă la un dreptunghi de pânză. O nouă lume. O perspectivă. Lenka pictase marginile cu violet, ca să redea efectul norului Chopra. Şi-a dus mâna în cap şi, cu toate că nu vedeam, eram sigur că violetul de pe degetele ei îi colorase o şuviţă de păr. Ce-ar fi fost dacă această amintire a unui fenomen atât de îndepărtat, dar care ne dezrădăcinase viaţa, ar fi rămas acolo pentru totdeauna? Tabloul conţinea rezumatul vieţilor noastre. Hotărârea mea de a pleca. Hotărârea mea de a pune ceva mai presus de Lenka. Am ales praful, am ales Spaţiul, am ales călătoria spre nicăieri, am ales să trăiesc deasupra umanităţii, am ales un ţel mai înalt, am ales simboluri, am ales să-mi caut răscumpărarea.

N-am ales-o pe Lenka. Am nesocotit contractul nostru. Acum, îşi făcuse o viaţă pentru ea. Desigur, puteam să mă contopesc cu această viaţă. Să mă debarasez de ultimele fărâme de ambiţie, să renunţ la orice plan pentru viitorul meu şi pur şi simplu să trăiesc alături de Lenka aşa cum îşi dorea ea, să fac ce-mi spunea ea, să nu mai pricinuiesc şi alte distrugeri. Însă o asemenea viaţă nu părea demnă de luat în considerare, nu doar pentru că n-aş fi fost niciodată în stare s-o îmbrăţişez cu adevărat, ci şi pentru că Lenka ar fi refuzat-o ca pe o insultă la adresa a ceea ce ar trebui să însemne viaţa.

Şi-a pus pensula jos şi s-a aşezat pe marginea râului. Şi-a suflecat pantalonii, adâncindu-şi picioarele în apă. Broaştele s-au împrăştiat cu orăcăituri de protest. Aerul s-a umplut de fum de la un foc de tabără din apropiere. Lenka a început să fredoneze şi s-a întins pe spate în iarbă. Liniştită, singură. Uitându-se la suprafaţa calmă a apei.

Nu aveam loc în această scenă. Am făcut un pas în spate. Şi încă unul.

Lenka s-a întors la şevalet şi a început să-l desfacă. Paharul în care îşi clătea pensula s-a răsturnat, diluantul în care se amestecau toate culorile paletei împrăştiindu-se pe iarbă. Lenka s-a aplecat şi s-a apucat să deseneze ceva cu degetul în mica baltă. Nimic nu-mi stârnise vreodată curiozitatea cum mi-o stârnea acum ce desena Lenka, fără ca eu să pot vedea. Era o artizană desăvârşită a acestor mici momente. Îmbrăţişa

accidentele şi curiozităţile. A evaluat lucrarea de la picioarele ei şi a râs ca pentru ea.

Nu puteam exista aici. În lumea care prinsese fiinţă datorită absenţei mele.

În mine sălăşluiau acum misterul lui Hanuš, violenţa cu care mă respinsese norul Chopra, cadavrele celor trei oameni de a căror moarte eram responsabil. Ochii Klarei, injectaţi de furia trădării, efortul ei de a mă ucide cu o singură mână, dinţii ei adâncindu-se ca nişte colţi în carnea degetului meu mare.

Nu aveam nimic de dat nimănui. Nu aici.

M-am întors cu spatele şi am luat-o la fugă. Am sărit pe motocicletă şi am pornit motorul, aruncând casca pe caldarâm.

Mă iubise atât de mult! N-aş fi putut pretinde niciodată o viaţă mai bună ca Pământean.

Acum eram un spectru. Fragmente de trecut şi viitor, portaluri în timp şi spaţiu. Eram ansamblul de particule eliberate de nucleul lui Chopra. Singurul meu destin: mişcarea. Mergeam cu viteză maximă. Departe de Plzeň. Lenka se eliberase de lucrurile care mă bântuiau pe mine. Trebuia să rămână liberă.

Astfel, nu ne înţelegem niciodată adevărata condiţie până nu ne este lămurită de contrariul ei; *şi nici nu ştim să preţuim lucrurile de care ne bucurăm decât atunci când suntem lipsiţi de ele*.

Fragment din ultima convorbire telefonică cu Lenka P., la aproximativ o zi după moartea lui Jakub P.:

Lenka P: N-a suferit? Îmi spui adevărul?

Kuřák: Da. S-a raportat că a înghiţit pilula cu cianură. A murit fără durere.

Lenka P: Şi i-ai transmis mesajul meu?

Kuřák: Am primit asigurări că i-a fost transmis.

Lenka P: L-am lăsat să moară crezând că m-a pierdut. Ar fi trebuit să mă prefac că totul e în regulă până se întorcea acasă.

Kuřák: Iarăşi, un rol care ţi-a fost impus.

Lenka P: Asta înseamnă să iubeşti pe cineva.

Kuřák: Nu cred că sunt de acord.

Lenka P: Jakub a făcut ce avea nevoie să facă. Îşi îndeplinea destinul.

Kuřák: Pe al lui, nu pe al vostru.

Lenka P: De ce eşti atât de hotărât să mă faci să mă simt mai bine?

Kuřák: Natura meseriei.

Lenka P: Sunt îngrozită de reacţia mea. Nu simt nimic. E ca şi când nici nu s-ar fi întâmplat. Am impresia că o să mă întorc acasă şi o să-l găsesc aşteptându-mă pe Jakub aşa cum era când l-am cunoscut, proaspăt ras. Şi dacă timpul chiar funcţionează aşa – îl putem manipula în felul ăsta, dar pur şi simplu nu ne-am dorit-o suficient?

Kuřák: E modul tău de a suferi. Nu-ţi fie teamă de asta.

Lenka P: M-am măritat cu un băiat drăgălaş care umbla prin oraş ca şi când s-ar fi rătăcit. Iar apoi a plecat în Spaţiu. Ce viaţă... Neobişnuită. Minunată. Îngrozitoare. Toate în acelaşi timp.

Kuřák: Te simţi liberă?

Lenka P: Simt că am pierdut prea mult.

Kuřák: Libertatea poate să lase impresia asta.

Lenka P: Spune-mi, e adevărat?

Kuřák: Ce?

Lenka P: Juri că i-a fost transmis? Că viaţa noastră împreună nu a fost o mistificare – că tot ce am făcut în anii aceia a izvorât din părţile noastre cele mai bune? Că măcar am avut asta.

Kuřák: I s-a transmis. Jur!

Lenka P: Îmi tot apare în minte o imagine a lui Jakub ca o stea mare pe un fundal întunecat, cu o coadă în urmă. O văd în fiecare noapte, ca şi când ar pleca din nou în Spaţiu. Cum de poate cineva să plece atât de departe? La ce bun fizica Pământului, cu toate straturile atmosferei? Împiedică anumite lucruri să ajungă la noi. Dar mi-aş dori să-l fi şi împiedicat să plece.

Un copil al Revoluţiei

Fără scopul de-a o găsi pe Lenka, timpul meu a devenit o orbită nesfârşită pe asfaltul Pământului. Zilele au încetat să mai aibă începuturi şi sfârşituri, iar eu mă plimbam în cerc cu

Ducatiul pe autostrăzile din jurul Pragăi, ajungând la viteze tot mai mari, precum Gorompedul captiv în borcan la Carlsbad. Mişcarea ca unic scop. Niciun alt ţel. Niciun plan.

Într-o zi, mi-am cumpărat de la o benzinărie un hanorac în culorile echipei naţionale de fotbal. Mi l-am pus pe mine, încă neliniştit de fiecare dată când cineva mă fixa prea mult cu privirea, temându-mă că, în lumina potrivită, aş fi fost recunoscut, în ciuda structurii faciale pentru totdeauna alterate, în ciuda ochilor afundaţi în orbite, în ciuda pierderii severe în greutate. Nu priveam străinii în ochi, întorceam capul ca să nu mă vadă nimeni ca lumea la lumina zilei. Acum, gluga mă făcea să mă simt mai aproape de invincibilitate.

Când am obosit prea tare de statul în şa, am oprit la un motel pentru şoferi de tir şi am mâncat chipsuri de la automat pe cuvertura aspră a patului din cameră. Televizorul nu pornea. Aproape m-am convins că nu conta, că oricum nu aveam nevoie de el, dar ştiam că somnul mă va lua abia după câteva ore, iar tăcerea completă îmi înteţea durerile de cap. Aşa că am coborât la parter şi, cu o pletoră de oftături din rărunchi, recepţionerul mi-a adus un televizor din altă cameră. Victorios, am deschis o bere şi am dat pe un post de ştiri.

Preţurile la lapte, în creştere. (Am chicotit, amintindu-mi de conversaţia cu Tůma.) Franţa, încă o ţară care se pregătea să părăsească Uniunea Europeană, aflată în plin proces de fărâmiţare. Apoi, dintr-odată, feţele unor oameni cunoscuţi. Cu mâinile încătuşate.

Însuşi prim-ministrul Tůma, îmbrăcat în trening, cu părul vâlvoi, era scos de poliţie din vila lui din cartierul Barrandov. Erau imagini din urmă cu două zile – acest fragment de istorie se petrecuse cât timp eu mă plimbam cu motocicleta în cerc.

După aceea au apărut înregistrări dintr-un alt loc. Centrul Pragăi, o clădire de birouri care imita un zgârie-nori newyorkez. Din adâncurile clădirii poliţia a scos un bărbat a cărui faţă aş fi recunoscut-o dintr-un milion. Era El.

Am simţit că mi se umezeşte un picior şi m-am uitat în jos la sticla de bere pe care, fără să-mi dau seama, o scăpasem din mână.

Potrivit crainicului, cei doi fuseseră arestaţi, împreună cu alţi doi politicieni şi încă un om de afaceri, pentru că sifonaseră bani publici prin contracte guvernamentale fictive. Mass-media

susţinea că erau capii unei reţele care, de-a lungul a trei ani, reuşiseră să fure şapte sute de milioane de coroane din banii contribuabililor. Prim-ministrul Tůma, salvatorul autodeclarat al naţiunii, şi celălalt bărbat, prieten din copilărie al lui Tůma, din câte se zvonea, şi consilierul lui din umbră de-a lungul anilor. Numele acestui bărbat, nimeni altul decât Omul cu Gheata, mi-a fost dezvăluit pentru prima oară de acest televizor murdar şi crăpat – Radistav Zajíc.

Mi-am aşezat televizorul pe genunchi, ca şi când l-aş fi putut convinge să-mi dea mai multe detalii. După arestarea lor din urmă cu două zile, prim-ministrul şi consilierul lui plătiseră imediat cauţiunea şi se retrăseseră într-un loc care nu era cunoscut. Imaginile cu arestarea lor s-au derulat încă o dată pe ecran şi, cu toate că îi apăruseră şuviţe cărunte în părul pieptănat pe spate pe care îl văzusem ultima oară când eram mic, nu încăpea niciun dubiu că era el. Cu toată cruzimea ciclului modern al ştirilor, povestea a fost urmată de ştirea unui pui de panda născut la grădina zoologică din Praga.

Am coborât la parter şi i-am aruncat recepţionerului cheia de la cameră şi nişte bani pentru pata de bere. M-am întors cu motocicleta în centrul Pragăi, pe străzile din jurul fostei mele universităţi, care alcătuiau un sătuc de baruri şi săli de internet pline cu intelectuali ieşiţi să se relaxeze. Pe vremuri, eram în elementul meu aici, dar acum, când am intrat în unul dintre bârlogurile lor cu wi-fi, tinerele minţi strălucite ale viitorului m-au privit cu suspiciune, poate chiar strâmbând din nas. Oare miroseam? N-aveam timp să mă gândesc la asta. Ceva era în neregulă, bucăţile vieţii mele brusc nu mai alcătuiau un întreg, sau poate erau prea strâns lipite unele de altele. Am plătit două ore de internet şi am luat loc la calculator cu o ceaşcă de cafea, care s-a răcit neatinsă în timp ce eu stăteam cu degetele pe tastatură. Câteva apăsări pe taste, zumzetul unui procesor, un nume afişat instant, împreună cu profiluri de pe reţelele de socializare şi adrese de e-mail. Viaţa lui Radistav Zajíc aşternută în faţa mea. O uşoară briză a traversat cafeneaua, aducând de-afară miros de gaze de eşapament şi parfum de copaci înfloriţi.

În cele din urmă, am băut jumătate din cafeaua rece. Nu ştiam ce să fac cu acest nume. Poate că voiam să-mi petrec restul vieţii în rol de răzbunător, vânându-l pe El, făcându-l eu pe El să se mute. Ce altceva aş fi putut face? Poate că era

singura persoană care mă mai cunoştea, care mă ştia dinainte de plecarea mea în Spaţiu, dinainte de moartea mea. Poate că nu voiam să fac nimic.

Magnatul Radistav Zajíc şi prim-ministrul Jaromir Tůma: prieteni din copilărie, victime ale persecuţiilor comuniste, oportunişti postrevoluţionari. O apucaseră pe drumuri diferite, însă rămăseseră apropiaţi, Zajíc fiind consilierul numărul unu al lui Tůma şi cel mai mare strângător de fonduri pentru el. Cu o singură căutare pe internet, aveam din nou un scop pe acest Pământ, un scop conţinut de un dreptunghi luminos cu un cursor pâlpâitor. Cei doi bărbaţi construiseră o coaliţie de o viaţă, cu Zajíc lucrând în umbră, aşa cum îi plăcea, strângând capital prin investiţii în energie, imobiliare şi importarea de branduri occidentale, în timp ce Tůma se transformase în apostolul politic al pieţei nelimitate, cu frizurile şi cravatele lui de mătase şi cu o influenţă cumpărată pe banii lui Zajíc şi ai camarazilor lui. Acum, vălul fusese ridicat de Ministerul de Interne, iar internetul se dovedea din nou un tribunal al poporului, amfiteatrul Romei în care mulţimile clamau: *Să nu fie cruţaţi*! Întreaga afacere deja fusese rezumată pe Wikipedia, aparatul de justiţie grăbindu-se să-i bage la închisoare, în timp ce, pe străzile Oraşului Vechi, cetăţenii republicii protestau faţă de aceşti escroci de nivel înalt. Am aruncat o privire afară. Niciun protestatar, nicio revoluţie în curs.

Am terminat cafeaua îngrozitoare. Omul cu Gheata şi prim-ministrul Tůma, prieteni din copilărie. Care era rolul meu alături de cei doi? Am trântit ceaşca de cafea şi am intrat în contul de e-mail de pe vremea când eram student, ştiind că universitatea permitea ca aceste conturi să subziste indefinit, fără ca cineva să le verifice. Am copiat adresa lui Radistav Zajíc în căsuţa destinatarului – informaţiile lui personale ajunseseră la presă mulţumită unui grup de hackeri justiţiari. Bineînţeles, era puţin probabil să-şi verifice frecvent poşta electronică, întrucât era de aşteptat ca cetăţenii să reverse o mare cantitate de venin în direcţia lui. Dar trebuia să dau de el. Înainte să mor, aveam să-l privesc pe Omul cu Gheata în ochi şi să-i pun întrebările mele. *Ce făcuse*? Acesta era primul pas.

M-am gândit să cer unuia dintre studenţi o ţigară sau o gură de tărie din ploştile lor. Întrucât avusesem interdicţie la cofeină pe durata antrenamentelor şi a misiunii propriu-zise, ceaşca de

cafea pe care o băusem avea un efect înzecit, făcându-mi mâinile să tremure şi pricinuind o grămadă de erori de literă care au prelungit scrierea câtorva fraze foarte simple:

Mi-ai oferit gumă de mestecat şi am zis nu.

Ne-ai luat casa. Porcii lui Stalin, groh, groh.

Tata a murit într-un pat dublu de la IKEA. Bunica a murit într-un spital după ce a mâncat supă de varză chioară.

Ce-ai mai făcut?

Sunt aici.

Am trimis e-mailul.

Lângă mine, o tânără cu o carte groasă în poală a aruncat o privire precaută în jur, apoi şi-a turnat în cafea ceva dintr-o ploscă argintie, iar eu m-am aplecat spre ea şi am întrebat-o dacă îmi poate oferi şi mie o gură în schimbul tăcerii mele cu privire la contrabanda ei. Mi-a răspuns că pot să iau un pic şi că şantajul e o impoliteţe, iar eu i-am mulţumit, am dat de duşcă restul de cafea alcoolizată şi am rămas cu privirea aţintită asupra căsuţei mele de e-mail. Simţindu-mă revigorat, mi-am masat genunchii amorţiţi şi am continuat să aştept. Studenţii deja începeau să plece, iar după ce s-a ridicat şi tânăra de lângă mine, tipul de la bar a început să şteargă mesele şi am văzut că sala urma să se închidă în câteva minute. Eram un cu totul alt om – cândva un astronaut faimos, acum redus la un client care voia să rămână după program ca să-şi verifice e-mailul. Barmanul m-a bătut uşor pe umăr. Trecuseră cele două ore pentru care plătisem – eram binevenit şi a doua zi.

Am dus cursorul spre X-ul roşu al ferestrei navigatorului. Părea mai roşu decât de obicei. Culoarea unui indicator de stop. Şovăiam. În spatele meu, oftatul prelung al barmanului.

În căsuţa de mail mi-a apărut linia unui nou mesaj, care începea cu un „Re” scris cu aldine pline de viaţă. Am deschis e-mailul. Barmanul m-a bătut iar pe umăr.

Micul astronaut. Dacă într-adevăr eşti tu, sună-mă.

Am scos din portofel o bancnotă de două sute de coroane şi i-am dat-o barmanului pentru o hârtie, un pix şi ce monede se întâmpla să aibă la el. A acceptat ezitant bancnota şi mi-a adus un creion şi un şerveţel. Mi-am notat numărul trimis de Omul cu Gheata. Cafeaua şi alcoolul din sânge îmi făceau inima să mi se izbească de cutia toracică. Am închis calculatorul şi i-am mulţumit de trei ori barmanului în timp ce încuia uşile. A ridicat din umeri, iar eu am dat fuga la capătul străzii.

Am băgat douăzeci de coroane într-un telefon public de după colţ. Oare unde s-or fi ducând monedele? m-am întrebat. Ideea din spatele aparatului părea o născocire ştiinţifico-fantastică. Introduceai o bucată de metal într-o drăcovenie făcută tot din metal, şi *voilà*, auzeai o voce.

Am format numărul în timp ce soarele cobora spre asfinţit, proiectând un păinjeniş de umbre în cabină. În jurul meu, oraşul se potolea, lumea ieşită de la serviciu retrăgându-se în baruri sau cumpărând ingrediente pentru cină înainte să ajungă acasă. Durerea de cap şi abdomenul balonat mi-au amintit că în ultima vreme trăisem pe bază de fast-food şi bere. Dar ce era un corp, la urma urmelor? De ce să-l păstrezi drăguţ pentru viermi?

La celălalt capăt al liniei, un clic, urmat de o ezitare. Apoi o voce pe care o ştiam, ca şi când aş fi auzit-o şi acum pe gaura cheii, cu urechea lipită de uşa de la bucătăria bunicilor.

— Vreau să-ţi aud vocea, a spus el.

— Unde eşti?

— Chiar eşti tu.

— Ce-ai făcut? l-am întrebat.

— Nu eşti mort. Chiar e vocea ta. Dacă nu cumva...

— Răspunde-mi, am insistat eu.

— Vreau să ne vedem.

— Şi dacă te omor?

— Asta ar fi zis şi bunicul tău. Mă suni de pe un număr din Praga.

— Te aştept la statuia pe care mi-au făcut-o. Mâine. La amiază.

— Obişnuiai să înveţi în parc, a spus Zajíc. De aceea le-am cerut s-o construiască acolo. Dar poate că de fapt stau de vorbă cu mine însumi... Poate mi-am pierdut minţile. Chiar eşti tu?

— Poate că era mai bine pentru tine să nu fiu, i-am răspuns eu şi am închis.

M-am adăpostit într-o patiserie părăsită scoasă la vânzare şi, drept cină, am mâncat o felie de pizza rece. În curând, un antreprenor avea să cumpere localul şi să-i schimbe destinaţia. Podelele de piatră erau de dinainte de război, când pietrăria încă era o artă. Erau foarte reci, aşa că, înainte să mă întind pe jos, am tras o faţă de masă sub mine, apoi m-am uitat îndelung la afişele decolorate şi vălurite care făceau reclamă la produsele de altă dată. Cu milenii în urmă, nişte oameni au descoperit că puteau să macine nişte grăunţe de grâu şi să facă din ea o pastă care, pusă la copt, avea să redefinească specia umană. Chiar şi acum, când plăcerile culinare se globalizaseră şi lumea oferea delicatese complexe, ce-mi aducea alinare în timp ce mă odihneam în patiserie era imaginea unei chifle simple, aurie la exterior, plină cu aluat de un alb imaculat – şi crăpătură pe care o făceai cu degetul mare când rupeai o bucată din ea.

Eram încântat de noua mea misiune. Nu mă puteam întoarce la Lenka, nu mai aveam loc în lumea ei. Cu universul în continuă expansiune, era imposibil să mai ajungem vreodată să gravităm unul în jurul celuilalt. Dar Omul cu Gheata...

Radistav Zajíc. El sfida aceste legi ale fizicii. Reuşise cumva să se întoarcă. Mă cunoştea. Îl cunoştea şi pe Tůma. Întotdeauna îmi închipuisem că aflase despre mine, fie şi numai din ziare. Sperasem că îmi urmărise triumful. Însă prietenia lui cu Tůma deschidea un cosmos cu totul nou, nu unul care începea cu o explozie aleatorie de energie, ci unul meticulos pus la cale. Înainte să mă fure somnul în patiserie, cu şoareci lovindu-mi-se de picioare, am căpătat certitudinea că tot ce se petrecuse fusese cumva opera lui.

A doua zi, m-am trezit dis-de-dimineaţă. M-am dus cu motocicleta la Vyšehrad, un fort care se înălţa deasupra Vltavei. Acolo, duhurile regilor de altă dată vegheau aleile şi fântânile, turnurile şi magazinele, sufletele copiilor care se târau la şcoală şi adulţii obosiţi care săreau în tramvaie. Poate că duhurile mă vegheau şi pe mine. Cu mai bine de o mie de ani în urmă, prinţesa Libuše stătuse pe colina fortului şi, privind peste Vltava, proclamase: „Văd un oraş măreţ a cărui glorie se va înălţa până la stele”. Le-a cerut oamenilor ei să coboare la aşezarea de la poalele colinei şi să găsească un ţăran care îşi construia chiar

atunci pragul casei. Deasupra acestui prag, a poruncit Libuše, avea să fie ridicat Castelul Pragăi. „Şi întrucât chiar şi cei mai mari nobili trebuie să se aplece când trec un prag, numele noii aşezări va fi Praha”. *Prag. Prán*. Întemeierea Pragăi a depins de această dualitate surprinzătoare. Pe de o parte, Libuše a avut viziunea unui oraş dincolo de fluviu, un oraş cu o mie de turnuri înalte până la cer, care puteau fi văzute de la Istanbul, din Britannia, poate chiar din tronul ceresc al Domnului. Şi totuşi, numele acestui oraş glorios avea să se tragă de la cea mai umilă parte a oricărei construcţii: pragul, o linie ce delimitează intrarea şi ieşirea, un simbol căruia nimeni nu-i dă mare importanţă. Oare tocmai această dualitate – pe de o parte, numele modest, iar pe de alta, viziunea grandioasă pusă în operă atunci când plugarul Přemysl, un simplu ţăran, s-a căsătorit cu prinţesa Libuše şi a devenit primul conducător al Boemiei – să fi fost motivul pentru care Praga supravieţuise războaielor civile, epurărilor culturale ale austro-ungarilor şi ocupaţiei fasciştilor şi bolşevicilor? Poate că lumea este subjugată propriilor ei dualităţi, unui început modest asociat cu un vis imposibil. Viziunea prinţesei Libuše a fost începutul. Eu sunt sfârşitul. Cu mine, Praga a atins în sfârşit cerul şi a împlinit profeţia rostită de Libuše deasupra leagănului ei. Nu contează că Sfântul Împărat Roman îşi avusese cândva reşedinţa în Castelul Pragăi sau că primul sfat al Boemiei se aduna pe vremuri între zidurile lui. Abia cu mine se desăvârşise istoria oraşului.

Am plecat spre Oraşul Nou şi mi-am parcat motocicleta la câteva intersecţii de Piaţa Carol, unde mă simţisem ca acasă în anii de facultate. Se schimbase destul de mult. Nu mai era plină de studenţi cu genţi mari care veneau acolo să piardă vremea. Acum, fuseseră înlocuiţi de turişti grăbiţi care îşi consultau hărţile şi agendele. Am hoinărit pe străzile din jurul pieţei, contopindu-mă cu viaţa oraşului care îmi dăduse viaţă. Am dat bani unui grup de trei actori care jucau Shakespeare cocoţaţi pe o dubă. Am mâncat hotdogi şi am plătit îngrijitori de toalete publice care îmi înmânau hârtie igienică împăturită cu grijă. Clopotele bisericilor răsunau în depărtare şi un băieţel a scăpat o îngheţată la picioarele mele, părinţii lui lamentându-se în italiană. Am luat-o printr-un pasaj care s-a dovedit a fi un anticariat în aer liber, plin de tineri care răscoleau prin cutii cu

literatură şi tablouri. Pasajul se termina cu o comună de boschetari alcătuită din corturi şi mormane de haine, cu avanpostul păzit de un maidanez vigilent. I-am dat câinelui restul de crenvurst înfăşurat într-un şerveţel – în Praga, probabilitatea de a da peste un câine, de pripas sau cu stăpân, era mare, aşa că îmi plăcea să fiu pregătit –, iar păzitorul avuţiilor comunei mi-a lins degetele.

La ora unsprezece, m-am întors în piaţă. Iarba verde-închis era presărată cu păsări. De jur-împrejurul pieţei se înălţau pereţi de copaci care îi fereau pe locatarii din zonă de hărmălaia oraşului. Şi, în mijlocul pieţei, se înălţa statuia astronautului, cu ochi ficşi de piatră, un nas mai mic decât al meu, o cască în mâna dreaptă şi mâna stângă la inimă – un gest pentru naţiune. Soclul se înălţa deasupra mea de parcă ar fi susţinut greutatea unui împărat şi era decorată cu o placă poleită cu aur, cu litere gravate de pietrarul care se ocupase de restaurarea scării interioare a Muzeului Naţional. O parte din numele meu era acoperit de iederă.

Dincolo de statuie am dat peste un grup de elevi de gimnaziu veniţi în excursie. Se zbenguiau sub supravegherea unui profesor încruntat, şi ciripitul lor vesel mi-a adus la urechi un cântec ciudat. Imposibil, mi-am zis, dar nu, auzisem bine. Cântau despre astronautul mort, visând să ajungă ca el într-o bună zi.

Niciun alt sunet nu mi-ar fi putut alunga melodia din cap. Avea să-mi răsune în minte toată viaţa, ca gripa sau ca parfumul fostelor iubite. Stăteam lângă statuie în carne şi oase, uitându-mă la copii, fără ca ei să-mi dea vreo atenţie, în timp ce versiunea mea stoică, lipsită de sânge, care se înălţa la câţiva metri de mine, se bucura de cântecul lor elogios.

Am luat loc pe o bancă din faţa statuii. Mai erau câteva minute până la miezul zilei. Greaţa, încordarea din degetele de la mâini, tensiunea momentului şi frica m-au făcut să mă aplec în faţă. Omul care îmi surghiunise familia era în drum spre mine. În viaţa pământească pe care mi-o reluasem de curând, Omul cu Gheata era tot ce conta.

Un minut de întârziere. Oare avea să vină?

Dintre copaci a apărut o siluetă. S-a apropiat de copii şi a pus o mână pe umărul profesorului. Cei doi au vorbit o vreme şi nou-

venitul i-a făcut semn cu mâna spre mine. Profesorul a dat din cap în semn că da.

Radistav Zajíc a pornit cu pas iute spre banca mea. S-a oprit la vreo cincisprezece metri de mine, cu braţele atârnându-i stinghere, ca unui băiat căruia i s-a zis să nu se scobească în nas. Părea mai scund decât îmi aminteam, însă era faţa lui, presărată cu aceleaşi ciupituri de vărsat şi aceeaşi mirişte căruntă. Costumul – armura lui – era neted şi impecabil la fiecare cusătură, ca şi când ar fi fost un al doilea strat de piele proaspătă.

— L-am întrebat dacă te-a văzut stând aici şi a zis că da, mi-a explicat Zajíc.

M-am ridicat şi m-am apropiat de Omul cu Gheata. Eram mai înalt decât el.

— Mă vezi, am spus eu.

— Da, Jakub. Eşti aici. Semeni cu tatăl tău.

Ştia cine sunt. Mă recunoscuse imediat. Acest om era singura rămăşiţă vie din istoria mea timpurie. Dovada că acele zile din copilărie nu erau un miraj. Împotriva voinţei mele, furia şi greaţa s-au evaporat. Omul cu Gheata îmi aducea alinare.

Teoria probabilităţii se ocupă de abstracţiile matematice extrase din evenimente nedeterministe. Studiază de asemenea cantităţi măsurabile care pot fi ocurenţe unice sau care pot evolua într-o manieră aparent aleatorie. Dacă o serie de evenimente aleatorii se repetă de multe ori, pot fi detectate şi studiate anumite tipare, creându-se astfel iluzia că observatorii umani pot înţelege cu adevărat haosul. Dar dacă existenţa însăşi e un câmp experimental în care universul face studii asupra probabilităţii? Dacă fiecare dintre noi e un simbol, o abstracţie matematică înzestrată cu atribute copiate de la subiecţi anteriori, dar cu o mică variaţie (complexul Electra în loc de complexul Oedip şi narcisism în locul anxietăţii sociale paralizante), precum şi cu instincte similare – frică de moarte, frică de singurătate, frică de eşec? Şi poate că rezultatele pe care le obţinem – sărăcie, foamete, boală, sinucidere, o moarte uşoară, dar plină de ruşine şi regrete – sunt strânse de un cercetător de deasupra noastră care calculează probabilitatea fericirii, probabilitatea integrităţii, a autodistrugerii. Probabilitatea norocului. E posibil ca un subiect născut bolnav şi în sărăcie să ajungă la sfârşitul vieţii în cercul de sus al

norocoşilor? E posibil ca un subiect născut într-o familie bogată şi privilegiată să se prăbuşească şi să moară într-o mizerie cruntă? Noi, Pământenii, am văzut toate combinaţiile posibile. Şi totuşi, care sunt tiparele, când îşi va publica universul rezultatele într-o revistă ştiinţifică prestigioasă? Cât de probabil e ca un eveniment cosmic să se întâmple în dauna altora? Foarte improbabil. Şi totuşi, iată-ne aici.

Radistav Zajíc se uita la mine. Am ridicat un pumn şi l-am pocnit în falcă. S-a prăbuşit prea uşor, iar eu m-am uitat la locul de pe mână unde îmi trosnise ceva. Mi se rupsese a treia falangă de la un deget, lăsând în urmă un crater întunecat. Mi-a dat sângele. Profesorul şi-a strâns în grabă elevii şi i-a condus afară din piaţă.

Zajíc se uita ţintă la mine. Pe chip nu i se mai citea sfidarea cu care îl întâmpinase pe bunicul – nu mă provoca, nu mă momea. Pur şi simplu aştepta, privindu-mă cu o curiozitate blândă. *Dacă vrei să mă omori în bătaie, n-ai decât.*

M-am aplecat şi l-am ridicat în picioare. A pornit spre statuie, iar eu l-am urmat.

— Ştii, a spus el, au trecut mulţi ani de când am fost lovit ultima oară. Îmi dă un sentiment de uşurare.

— Am aşteptat momentul ăsta câteva decenii.

Şi-a pus o mâna pe soclul statuii, dând iedera la o parte.

— De-ai fi văzut cum a fost, a spus el. Nu s-a pomenit niciodată ca o decizie să fie trecută atât de repede prin parlament. Propuneau sume care mai de care mai mari pentru construirea statuii. Unii voiau s-o facă cât un turn. Însă le-am zis că ai fi preferat ceva mai mic, într-un loc simbolic. Ştiu că ţi-ai petrecut mare parte din timp aici când erai student. Te uitai pe cer şi studiai toată noaptea.

— Tu şi cu Tůma. Voi aţi pus totul la cale.

— Da şi nu. Cum ai reuşit, Jakub? Cum te-ai întors?

— Am zburat, nenorocitule. Am dat din aripi şi iată-mă aici.

Zajíc s-a sprijinit de statuie, masându-şi falca.

— Tu m-ai trimis la Chopra. Tu l-ai pus pe Tůma s-o facă. Recunoaşte!

— I-am dat numele tău, Jakub. N-am avut nicio intenţie diabolică...

— De ce? Ca să alungi ultimul Procházka de pe Pământ? Am fost la un pas de moarte. Mi-am pierdut soţia. Pentru ce?

— Nu ăsta a fost motivul, Jakub. Vrei să-ţi explic?

Îmi tremurau mâinile. Mi le-am băgat în buzunare. Nu puteam să trădez slăbiciune. Nu în faţa lui.

— Da, i-am răspuns.

— După ce ai plecat din Středa, am continuat să mă gândesc la tine. Am fost căsătorit de două ori şi ambele soţii m-au surprins şoptindu-ţi numele în întuneric, crezând că o fi vreun iubit al meu. Te-am urmărit crescând, ţi-am văzut mediile şcolare şi eseurile de admitere la universitate. Voiam să fiu sigur că intri, dar n-ai avut nevoie de ajutorul meu. Am asistat de departe la ceremonia funerară a bunicului tău. Am vorbit cu proprietarul podgoriei unde te-ai căsătorit cu Lenka şi i-am cerut să-ţi perceapă o chirie mai mică, iar diferenţa am plătit-o eu. Erai un talisman din vechea mea viaţă, şi voiam să aflu, întotdeauna am vrut să aflu: oare aveai să devii şi tu un nemernic? Aveai asta în sânge? Dar tu ai continuat să fii bun. Hotărât.

— Ţi-ai pierdut minţile. Aşa, şi? Mi-ai oferit misiunea asta sinucigaşă ca un fel de răscumpărare?

— Într-o noapte, eram beţi şi Tůma mi-a zis că visa la un program spaţial. La început, am râs de el, dar era serios, m-a apucat de guler şi mi-a jurat că o să-şi îndeplinească visul. Ştii, pe vremuri credeam că el era omul de care avea nevoie ţara. Înainte să devenim amândoi cinici. Obişnuia să creadă că cetăţenilor trebuie să le hrăneşti nu doar stomacul, ci şi sufletul. Credea în ştiinţă, în curiozitate şi în cărţi. M-a făcut să mă gândesc la tine. Aşa că i-am dat numele tău, Jakub. În momentul ăla, stând de vorbă cu el, mi s-a părut inevitabil. Nu i l-am dat ca să te pedepsesc sau ca să te recompensez. A fost o reacţie faţă de ceea ce părea a fi vocaţia ta cosmică. Tůma ţi-a făcut propunerea, iar tu ai hotărât să faci ceva măreţ, aşa cum mă aşteptam.

— N-am făcut nimic. Ar fi trebuit să aleg lucrurile pe care le cunoşteam. Certitudinile. Ai fost întotdeauna un om trist şi plin de ură. L-ai lăsat pe tata să câştige, l-ai lăsat să ne distrugă şi pe mine, şi pe el.

— Hm, a răspuns el. Da, o parte din ce spui e adevărat. Dar ai făcut enorm, Jakub. Misiunea a fost un eşec, însă ţara crede acum că putem avea un destin măreţ. Ar fi trebuit să vezi înmormântarea. Întregul oraş a fost mai animat ca niciodată. Au

venit demnitari din toată lumea să-ţi aducă un ultim omagiu. Iar acum te-ai întors – nu ştiu cum, nu ştiu ce ai fost nevoit să faci, dar eşti aici, şi te putem aduce din nou în faţa naţiunii. Întoarcerea unui erou. O să le placă la nebunie, Jakub. O să fii un rege. Orice crezi că ai pierdut ai să primeşti înapoi înmiit.

Mi-am imaginat cum ar fi fost. Titlurile de pe prima pagină, interviurile, tot ce mă aşteptasem să găsesc la întoarcerea pe Pământ, dar amplificat până la frenezie, întrebări nesfârşite, cum e posibil, ce m-a adus înapoi? Oare învierea asta ar fi însemnat întoarcerea Lenkăi? Sfârşitul păcii ei?

Nu. Nu puteam. Le dădusem totul. Nu aveau niciun drept să-mi mai ceară ceva.

— N-o să se întâmple aşa ceva, am spus eu. Rămân mort. Mi-am câştigat dreptul ăsta.

— Eşti sigur?

— Da. Vreau o viaţă liniştită.

— În fine, pentru mine nu prea contează. Procesul meu începe într-o lună. Dacă nu cumva fug din ţară, încă nu m-am hotărât. Aş putea duce şi eu o viaţă liniştită în Caraibe. Oricum ar fi, Jakub, se pare că marile misiuni ale vieţilor noastre s-au încheiat.

— A ta care a fost?

— Să ajut democraţia cu mormane de bani.

— Eşti un hoţ.

— Da, am devenit un hoţ.

— Ce crezi despre tata acum? Nu se poate să crezi şi acum că eşti un om mai bun ca el. Suferinţa pe care ai pricinuit-o ca să te răzbuni pe un mort, oamenii pe care i-ai distrus... Ce rost au avut toate astea?

— Pot să-ţi arăt ceva? Dar pentru asta trebuie să facem o scurtă plimbare.

— Nu merg nicăieri cu tine.

— Nu fi tembel, Jakub. Te-am urmărit crescând. Nu vreau să-ţi fac niciun rău.

Ce altceva puteam face? Nu voiam ca această întâlnire să se termine, ca acest om, ultima rămăşiţă a vieţii mele de dinainte de misiune, să plece. L-am urmat prin iarbă şi printre copaci, intrând din nou în aglomeraţia oraşului, şi un şofer la costum ne-a deschis uşa unui BMW negru. Am luat loc pe bancheta de piele şi Zajíc mi-a oferit un pahar de scotch. L-am dat de duşcă. Oare

era o trădare faţă de bunicul meu să stau lângă acest om, să vorbesc cu el? Nu m-ar fi putut învinovăţi că voiam să înţeleg. Să descopăr toate influenţele care mă conduseseră aici. Bancheta mi-a răcorit spatele şi mi-am turnat încă un pahar, întrebându-mă cum era să ai parte zilnic de un asemenea lux, să-l transformi într-un scut care să te apere de teroarea de a fi normal. Zajíc se uita cu atenţie la mine şi, după atâtea decenii, încă mă temeam că îmi putea citi cu uşurinţă gesturile de băiat speriat.

Am ajuns la o clădire din Oraşul Nou. Şoferul a deschis uşa şi a rămas în picioare în faţa unui magazin de delicatese. Clădirea avea opt etaje şi fusese construită în vechea republică, înainte de război şi înainte de proiectele urbanistice ale comuniştilor. Omul cu Gheata mi-a făcut semn să intru pe uşa din faţă şi să-l urmez pe scări. Odată ajunşi la ultimul etaj, a scos nişte chei din buzunar şi a descuiat o uşă de metal, care s-a deschis scârţâind. Am observat nişte zgârieturi adânci pe ea.

Zajíc a intrat, dar eu şovăiam. Ferestrele erau acoperite cu hârtie neagră, lăsând camera ascunsă în întuneric. S-a auzit un clic. O veioză a luminat camera, şi l-am văzut pe Omul cu Gheata stând lângă un birou pătat cu sânge, căruia îi fuseseră scoase sertarele. Veioza – mică, cu un picior ruginit şi o lumină aspră, invazivă – şi un dosar verde erau singurele obiecte de pe birou. Singura mobilă care se mai găsea în cameră era un scaun de lemn presărat cu tăieturi adânci şi cu bucăţi de bandă adezivă lipite de picioare şi spetează. Scaunul era îndreptat spre ferestrele acoperite. În faţa lui, pe podeaua de piatră prăfuită, se afla artefactul decisiv al biografiei mele. Gheata de fier.

— E autentică? am spus eu.

— Când l-am cunoscut pe tatăl tău, subsolul unde se aflau camerele de tortură fusese cotropit de şobolani şi era deparazitat cu fumigaţii. Poliţia secretă a dat afară din birourile lor câţiva funcţionari mai mărunţi şi le-a transformat în camere de tortură provizorii. Nu poţi lăsa dăunătorii să împiedice interogatoriile.

— Asta e camera? Aici s-a întâmplat?

— Aici. Tatăl tău a păşit pe această podea. Desigur, când am reuşit eu să cumpăr clădirea, încăperea fusese transformată la loc într-un birou frumos. Am pus să fie reamenajată aşa cum o

ştiam eu. Nu te teme, nu-i sânge adevărat. Dar cred că recunoşti gheata.

M-am imaginat pe mine însumi la nouăsprezece ani, când încă aveam pe obraji grăsime de copil. Bărbaţi pe care nu-i văzusem niciodată, cu care nu vorbisem niciodată, venind în sala de curs de la universitate şi luându-mă cu ei. Aducându-mă aici, acoperind lumea de dincolo de aceste ferestre cu hârtie neagră, ca pământul aruncat pe un sicriu. Făcându-mi rău cu convingerea că se aflau de partea bună a istorie, partea morală, partea umanitară. Asta fusese meseria tatii. Făcuse asta şi ne ţinuse într-un apartament frumos, cu haine frumoase şi cu discuri de-ale lui Elvis bine tăinuite.

— De ce m-ai adus aici?

— Am vrut să vezi locul în care m-am născut. Omul care eram înainte să sfârşesc în camera asta ar fi ajuns probabil chimist. Un om de ştiinţă, ca tine. Dar după ce m-au dat afară din universitate, după ce au luat tot de la familia mea, singurul meu scop în viaţă a devenit să nu mai ajung niciodată în camera asta.

— De ce îmi spui toate astea?

— Nu vrei să mă cunoşti?

M-am întors spre scaunul de lemn şi am luat loc. Genunchiul începea să mă doară, amintindu-mi că nu-mi luasem medicamentele pe ziua aceea. Am scos flaconul din buzunar şi am înghiţit o pastilă fără apă.

Mi-am băgat piciorul în gheata de fier.

— Încheie-o, i-am cerut.

Zajíc s-a aplecat şi a coborât siguranţele ghetei, apoi a tras cureaua groasă de piele printr-un inel.

Am încercat să-mi ridic piciorul. N-am putut.

— Ăsta e lucrul cel mai înfiorător, a spus Zajíc. Te ţintuieşte locului. Te face să te simţi de parcă n-ai să mai fi în stare să mergi niciodată.

— În clipa asta, mi se pare liniştitor. Să stau nemişcat. Imobilizat.

— Cum ai reuşit, Jakub? Cum te-ai întors?

— N-o să discutăm despre asta acum.

A încuviinţat din cap şi s-a apropiat de fereastră. A deschis-o, făcând să se unduiască hârtia neagră. Soarele a pătruns în cameră pentru prima oară în mulţi ani. Fără izolarea oferită de

întuneric, arăta ca un birou banal şi trist, care împiedica fiinţele umane să trăiască în natură, foarte asemănător cu biroul lui Bivoj.

— M-ai făcut să mă simt ca un blestem, am spus eu. Ca şi când întreaga mea existenţă ar fi fost un fel de pată spirituală. Ultima rămăşiţă a spermei lui Cain. Nu-s gânduri potrivite pentru un copil. Pentru un om. Mi-am dorit să mori într-o mulţime de feluri. Înainte să încep să mă bărbieresc, mi-am imaginat ce ţi-aş putea face cu un brici. În toţi anii ăştia, vocea ta mi-a răsunat nepoftită în cap. Ar trebui să te arunc pe fereastra aia, dar nu cred că ar mai avea vreun rost. Nu ştiu ce să fac după ce ies din camera asta. Nu ştiu. Când mi-am dat seama că nu am puterea să vorbesc cu Lenka, m-am gândit că poate a te găsi pe tine va fi o nouă misiune, singurul meu mod de a trăi. Dar mă uit la tine şi îmi dau seama că răzbunarea nu înseamnă viaţă.

S-a întors spre mine. S-a aplecat şi mi-a scos piciorul. Pentru o clipă, eliberarea de presiunea şi greutatea ghetei m-a făcut să mă simt din nou ca şi când aş fi plutit în Spaţiu, cu Hanuš alături, pe punctul de-a intra în nucleul care avea să ne ducă la începuturile universului.

— Mi-am construit o viaţă în jurul a două ore petrecute într-o cameră cu un străin crud, a spus Omul cu Gheata. Mi-a luat mult timp să înţeleg, Jakub: tatăl tău mi-a făcut ce mi-a făcut, dar decizia de a trăi aşa cum am trăit a fost a mea. Pentru mine, catalizatorul a fost camera asta. Pentru tatăl tău, catalizatorul a fost ziua în care a hotărât că lumea era plină de duşmanii regimului. Pentru tine, catalizatorul nu trebuie să fie furia, frica sau vreun sentiment al pierderii. Sensul vieţii tale nu e dat nici de Lenka, nici de tatăl tău, nici de mine. Da, am făcut lucruri odioase. Te-am urmărit, m-am amestecat în treburile tale, însă alegerile au fost toate ale tale. Eşti mult mai bun decât tatăl tău şi decât mine. N-ai să laşi povestea asta să te mutileze. Pentru tine, nu trebuie să se termine cum s-a terminat pentru noi.

Zajíc stătea îngenuncheat la picioarele mele şi mi-am dat seama că omul care intrase în casa bunicilor mei cu un rucsac dispăruse de multă vreme. Ochii care se uitau la mine de sub aceste sprâncene cărunte erau morţi, ca nişte ferestre ce dădeau spre o noapte fără stele; mâinile şi trăsăturile i se lăsaseră, victime ale gravitaţiei şi ale vieţii lui înstărite.

— Acum, că ai fost prins, am spus eu, îţi plângi de milă.

— Mi-aş fi dorit să fie atât de simplu. Stând în camera asta cu tine, am încetat să mă mai gândesc la pedeapsa mea. Pare limpede. Tu ai scăpat de temniţa ta, iar eu vă trebui s-o înfrunt pe a mea.

— Acum eşti filosof.

— Ne înţelegem unul pe altul, Jakub. Ştii bine.

— Un instantaneu din viaţa de altă dată.

— Un instantaneu din viaţa de altă dată.

— Mi-e dor vremurile alea, am spus eu. De curgerea râului din Středa. Mă purta până la marginea satului, iar eu înotam spre mal împotriva curentului. Nu mi-am dorit niciodată să plec de acolo, nici măcar pentru o clipă.

— Am avut şi eu o astfel de casă, a spus el. Mi-au luat-o.

— Nu ştiu ce am să fac acum. Pe Lenka am pierdut-o. M-am întors pentru ea, dar n-am fost în stare să dau ochii cu ea. Ştiu că ar trebui s-o cuceresc din nou, dar nu pot. Există o viaţă pentru ea dincolo de povestea asta. Fără mine.

— Şi pentru tine, Jakub. Există ceva ce ai putea face.

— Îmi dai un sfat.

— N-am s-o fac, dacă nu vrei.

— Ba sfătuieşte-mă, Omule cu Gheata.

— Omule cu Gheata? Aşa îmi spui?

— Aşa ţi-am zis toată viaţa.

— Ştii, casa voastră încă e acolo, a spus el. Şi îţi aparţine. Am ştiut întotdeauna că ai să te întorci după ea.

Încă îngenuncheat, Zajíc a scos din buzunar o pereche de chei. Originalele, aceleaşi care stătuseră cândva în geanta bunicii. Aceleaşi cu care încuia casa după ce se asigura că bunicul şi cu mine ne băgaserăm în pat.

Mi le-a pus în palmă. Mult mai uşoare decât pe vremea când eram copil.

— Am fost atât de departe şi m-am întors, am spus eu.

— Şi eu. Altminteri de ce-ai mai trăi?

— Sper că ai să accepţi pedeapsa. Mergi la închisoare. Fă ce trebuie făcut.

— Nu pot să promit, Jakub. Lucrul pe care noi doi îl avem în comun e că ne place prea mult să fim în viaţă ca să stăm cuminţi la coadă să vedem ce se întâmplă.

Am observat amândoi în acelaşi timp că mi se descheiase şiretul cât stătusem cu piciorul în gheată. Zajíc a apucat cele

două capete ale şiretului. S-a oprit şi a aruncat o privire pe fereastră, cu pometii îmbujorati, gândirea prinzând în sfârşit din urmă instinctul, dar deja începuse, aşa că le-a legat într-un nod îngrijit. Tivul pantalonilor mi se ridicase un pic, dând la iveală o bucăţică din cicatricea de pe gambă. Zajíc a înlemnit o clipă, apoi a ridicat tivul mai sus.

— A mea s-a estompat, a spus el. Nu se mai disting cifrele. S-au contopit într-o linie albă.

Când s-a ridicat, părea bătrân – scund şi străvechi –, împovărat de greutatea strivitoare a conştiinţei încărcate. Costumul care îi venea turnat, pielea lucioasă a pantofilor, părul cărunt şi împuţinat – nimic din toate astea nu-mi mai putea ascunde adevărata lui stare de spirit. Zajíc nu era o ameninţare. Era un om dezrădăcinat care îşi căuta un nou ţel în viaţă.

Radistav Zajíc şi-a verificat ceasul şi a pornit spre uşă. S-a întors pe jumătate, fără să se uite la mine.

— Nu m-ai întrebat ce-i în dosarul verde, a spus el.

— Ce-i în el?

— E poezia mea împotriva regimului. Ştii, chiar am scris-o. Dar ca pe o glumă, un fel de bravură cu care voiam să impresionez pe cineva, nici nu-mi mai amintesc pe cine. Dar colegii mei au luat-o în serios şi au dat-o mai departe. Aşa m-am trezit un revoluţionar publicat. Vezi, gesturile cele mai mărunte ne pot schimba viaţa. Aşa l-am cunoscut pe tatăl tău. Aşa te-am cunoscut pe tine.

Şi a plecat. Zgomotul impunător al paşilor săi a răsunat minute în şir, până când, opt etaje mai jos, ajungând în sfârşit la intrare, s-a întrerupt cu un bubuit ca de tunet, iar eu am rămas singur în soarele de după-amiază. Gheata ruginită mă privea sfidător, cu gura larg deschisă, parcă şocată că fusese abandonată atât de brusc de păstrătorul ei loial. Am luat-o de jos şi m-am gândit iarăşi, ca în urmă cu atâţia ani, dacă încă păstra rămăşiţe genetice ale tatii, dovezi fizice ale întâlnirii care hotărâse soarta familiei mele.

Am aruncat-o pe fereastra deschisă ce dădea spre curte şi gheata a scârţâit înfiorător pe pereţii de piatră până când a înfruntat şi ea inevitabilitatea uitării, spărgându-se în bucăţi, cu măruntaiele împrăştiate pe iarbă şi pământ, în sfârşit golită de rău, rămasă fără scop. Un porumbel gras s-a apropiat de ea împreună cu tovarăşii lui, căutând bucăţele cu care să-şi

satisfacă foamea instinctivă. Negăsind nimic, păsările s-au ridicat şi au pornit spre păşuni mai verzi, însă porumbelul cel gras, care mi-am închipuit că era şeful bandei, a executat o piruetă elegantă deasupra cadavrului ghetei şi, când şi-a luat zborul, a dat un găinaţ alb ca smântână, de forma unei mici găluşte, care s-a împrăştiat cu o eficienţă nemiloasă pe rămăşiţele de metal.

O clipă, saltul mi s-a părut alinător. Aş fi putut sări după gheata de fier şi durerile mele s-ar fi spart în bucăţi, la fel ca instrumentul de tortură. Aş fi scăpat de gândurile la Lenka şi de durerea de genunchi, însă *corpul nu trebuie pângărit*. Corpul era lucrul cel mai de preţ, purtând înăuntrul său codul universului, parte dintr-un secret mai amplu care rămânea important chiar şi dacă n-ar fi fost revelat niciodată. Dacă trupul conta pentru Hanuš, conta şi pentru mine, şi aveam să-l venerez la fel ca el. Nu aveam să aduc niciodată vreo vătămare corpului.

Cuprins de o mulţumire vulgară faţă de moartea nedemnă a ghetei, m-am întors pe jos în Piaţa Carol. În jurul meu, Praga îşi fredona refrenele: curieri pe bicicletă gonind pe rutele lor pline de însemnătate, oameni de afaceri – mari şi mici, bărbaţi şi femei – mărşăluind în pantofi cu tocuri şi mocasini lucioşi, *unu-doi, unu-doi*, copii cu rucsacuri colorate croindu-şi drum acasă dinspre educaţia şi înţelepciunea oferite de instituţii (şi ce dezamăgire îi aştepta!) către siguranţa caselor părinteşti. Totul era captivant – nu era oare existenţa însăşi o revoluţie? Eforturile noastre de a institui rutine într-o natură care le era ostilă, de a înţelege profunzimi pe care nu le puteam atinge niciodată, de a proclama adevăruri chicotind cu toţii pe seama pioşeniei virginale a lumii. Ce talmeş-balmeş de contradicţii au creat zeii când ne-au dăruit conştiinţa de sine! Fără ea, am fi hălăduit prin păduri ca mistreţii, am fi scormonit cu râturile după viermi, gândaci, seminţe şi nuci. În sezonul de împerechere, am fi urlat ca lupii în decembrie, femelele alfa lovind masculii alfa cu labele pe spate şi peste urechi. Ne-am fi împerecheat câteva săptămâni, apoi am fi lăsat deoparte povara sexului pentru tot restul anului. După aceea, am fi cărat mâncare în vizuinile noastre şi am fi dormit în *Leden, Únor, Březen, Duben*[36], în loc să ne tot perpelim că *trebuie să merg la birou la supermarket la cumpărături o Doamne ăla se uită la mine am ceva pe faţă mi s-*

[36] În cehă, în original: „ianuarie, februarie, martie, aprilie”.

au scâlciat pantofii oare Coreea de Nord ne ameninţă din nou mi-au revenit durerile de spate oare la saloanele de masaj chiar ţi se face labă şi oare le satisfac şi pe femei altminteri e sexism şi deja mă doare stomacul de trei ani oare să merg la doctor dar e de la frică şi de la stres şi ce-ar putea să-mi prescrie medicul? Acolo, în paradisul nostru subteran, ascunşi de soarele lui Dumnezeu, de blestemul de căcat pe care l-a aruncat asupra noastră în grădina Edenului şi de raiul cu care ne tot tachinează, dar în care nu ajungem niciodată, am putea fi ca Hanuš şi rasa lui, înţelepţii plutitori care nu cunosc frica în ciuda ameninţării iminente a Gorompezilor.

Din păcate, suntem ceea ce suntem, şi avem nevoie de poveşti, de transport public, de anxiolitice, de seriale cu nemiluita, de muzica din baruri şi restaurante care ne scapă de teroarea tăcerii, de promisiunea eternă a tăriei maronii, de toaletele din parcurile naţionale şi de sloganele politice pe care le putem striga şi lipi pe bara de la maşină. Avem nevoie de revoluţii. De furie. De câte ori va mai găzdui Oraşul Vechi al Pragăi poporul ofensat venit să strige pentru schimbare? Şi oare poporul chiar li se adresează şarlatanilor din Politică, urlând la carnea şi oasele conducătorilor, sau e doar o rugă deghizată către ceruri? *Pizda mă-sii, ori ne dai un indiciu, ori lasă-ne să pierim cu toţii*!

Eu nu luam parte la revoluţie. Eram o lozincă lăsată pe peretele unei clădiri abandonate, o crizantemă ce asista la schimbarea tiparelor meteo, la capriciile ei. Eram statuia lui Jan Hus, cu pometii ascuţiţi, cu barba îngrijită şi cu spinarea dreaptă ca a unui rege, nu ca a unui cărturar gârbovit deasupra cărţilor, privind Praga cu zbucium în inimă şi pace în suflet, ambele ducându-l în cele din urmă la moarte. Eram creaţia maestrului Hanuš, orologiul ticăitor al universului, un bufon care îşi făcea numărul iar şi iar în faţa hoardelor de vizitatori entuziaşti. Eram leul Boemiei desenat pe stemă, vulturul negru al Moraviei, bijuteriile coroanei păstrate într-o casetă de sticlă în castel. Eram materie organică transformată într-un simbol. Existenţa mea avea să fie pentru totdeauna o frază mută.

Când am trecut prin Oraşul Vechi, protestatarii deja se strângeau cu sutele, plimbându-se în jurul Sfântului Venceslau cu pancarte care îi înfierau nu doar pe Tůma şi Zajíc, ci pe toţi potentaţii care se ascundeau în birouri şi puneau la cale viitorul

lumii, scandându-şi speranţele şi dorinţa de schimbare, şi încă era devreme, şi îmi doream ca până pe seară să se strângă mii de oameni, ca pe vremea Revoluţiei de Catifea, când naţiunea noastră era atât de vie, încât strigătul ei a tunat pe întreg globul, eliberându-se de lăcomia şi exploatarea unor oameni care îşi pierduseră sufletul. Fiecare dintre aceste corpuri care hotărâseră să lase deoparte distracţiile nesfârşite, care hotărâseră să se încalţe, să facă o pancartă şi să mărşăluiască pe caldarâmul naţiunii în loc să se uite niţel la televizor, era un act revoluţionar unic, o particulă unică din explozia Big Bangului. Aveam suficientă încredere în ei cât să le las pe mână soarta lumii.

Am lăsat revoluţia în urmă. Am lăsat în urmă zgomotul potcoavelor pe piatra cubică din piaţa mare. Amestecul melodios de limbi deasupra berilor şi cafelelor cu frişcă. Vizitatorii tremurânzi ai târgurilor de iarnă, cu mănuşile pătate de grogul scăpat din paharele de plastic. Strigătele încântate ale băieţilor înainte să guste pentru prima oară îngheţata cu absint. Agenţii schimbării, actori în propriile lor destine. Iubitorii Pragăi, care au iubit-o dintotdeauna şi care se plimbă în fiecare weekend pe aceleaşi străzi, proiectând hologame istorice în realitatea ei fizică. Visătorii. Cei care se sprijină de statuia Cristului şi se sărută şi se îmbrăţişează cu disperarea unor animale muribunde. Cei care speră să moară aruncându-se în Vltava dar dau greş. Cei care se folosesc de ziarul gratuit de la metrou ca să-şi şteargă transpiraţia de pe frunţi în garniturile încinse. Istoria impozantă, metropola regilor şi dictatorilor, a autodafeurilor şi tancurilor însângerate rămase nehotărâte pe loc. Întreg oraşul este prezent aici, plăcerile lui mari şi mici fiind proiectate asupra celor care traversează zilnic piaţa, grăbindu-se către birourile şi atelierele lor ca să ia parte la existenţa lor obişnuită. Nu vor renunţa. Doamne, nu vor renunţa niciodată, şi, cu toate că trebuia să-i părăsesc, îi iubeam din tot sufletul meu, şi în vreme de pace, şi în vremuri tulburi.

Chiar şi Soarele se mistuie

M-am întors la Středa, satul strămoşilor mei.

Casele înfloritoare de altă dată purtau cicatricile iernilor, având pereţii crăpaţi şi acoperişurile lăsate. Vechea distilerie avea ferestrele bătute în scânduri, uşa încuiată şi zidurile acoperite cu adevărurile obscene ale graffitiurilor. În timp ce motocicleta brăzda pacea tulburătoare a străzii mari, perdelele se dădeau la o parte şi ochii urmăreau intrusul – cineva care se întorcea acasă, poate, dar oare de unde venea? Magazinul universal fusese lăsat în părăsire, iar câteva case mai încolo, un magazin Hodovna nou-nouţ ieşea în evidenţă ca o sticlă de plastic goală pe un câmp de părăluţe. În faţă, cerul era ursuz şi cenuşiu, mirosul înţepător al ploii iminente strecurându-mi-se sub cască. Cicatricea de pe picior mă mânca, dar nu puteam să mă scarpin.

Jumătate din poarta casei mele se prăbuşise şi putrezise, transformându-se într-un talmeş-balmeş buretos de pământ şi gândaci. Cealaltă jumătate încă era în picioare, vopsită într-un maro decolorat, amintindu-mi de tusea şi înjurăturile bunicului în timp ce acoperea cu pensula judecăţile aruncate asupra noastră de consăteni. Am lăsat Ducatiul răsturnat într-o rână şi am păşit peste ruine, prin iarba înaltă care năpădise întreaga curte din faţă, inclusiv groapa cu nisip şi o cadă plină cu apă verzuie. Pereţii erau căptuşiţi cu vrejuri căţărătoare, iar covorul de la intrare era împodobit cu un morman generos de căcat de pisică uscat.

Curtea din spate. Noroiul era presărat cu pene şi oase de pui decolorate şi spălăcite. Nu rămăsese nicio bucată de carne sau de piele, fuseseră mâncaţi cu totul de stihii şi de feline. În cuştile iepurilor, bucăţele de blană atârnau de tavan. Scheletele aminteau de prânzurile noastre duminicale, pulpe şi muşchi înăbuşiţi la foc mic cu şuncă şi ardei iute, bunica prezidând deasupra ceaunului şi mormăind ca pentru sine: *Aproape gata, încă un pic*. Peste tot zăceau viermi mari şi deshidrataţi, hrăpăreţi morţi care atinseseră nirvana după ce se îndopaseră cu vânat până plesniseră. Amestecate cu noroiul, rămăşiţele grădinii se transformaseră într-un terci în care mă afundam ca în nişte nisipuri mişcătoare. Funiile de care agăţa bunicul iepurii după execuţie se legănau în vânt. M-am uitat de aproape, minunându-mă de perseverenţa acestui material simplu, care rezistase furtunilor şi verilor fierbinţi. Îşi doriseră să supravieţuiască la fel de mult ca vestigiile lucrurilor care

fuseseră vii cândva. Privata nu mirosea a nimic – kilogramele de excremente de sub ea se transformaseră de mult în sol şi probabil că, dacă ai fi dărâmat şandramaua, ai fi putut transforma cei câţiva metri pătraţi pe care îi ocupa într-un strat cu căpşune. Aveam poftă de o ţigară. Mi-a revenit brusc în nări mirosul pătrunzător al fumului de ţigară împrăştiat de bunicul, ca şi când ar fi fost în grădină, tăind şi meşterind, prezidând asupra bucăţii lui de lume.

Grădina. Un talmeş-balmeş de muşuroaie de cârtiţă şi urme de motociclete de teren – tinerii din partea locului găsiseră un loc bun de relaxare. Mărul fusese smuls din pământ şi zăcea peste stratul de cartofi, exact cum prezicea bunica în timpul furtunilor – *Într-o zi, copacul ăla blestemat o să ne facă praf recolta* –, rădăcina lui ca o gheară ridicându-se ameninţător către cer. Pe scoarţa lui erau gravate nume şi inimi. Nu eram furios. Terenul încă era acolo. Exista fără să fie revendicat de nimeni. Le aparţinea vandalilor în aceeaşi măsură ca şi mie.

Mergeam împiedicându-mă prin acest cimitir, strivind noroiul cu bocancii. *Am s-o închiriez unor praghezi de treabă*, îmi promisese Omul cu Gheata. Dar apoi o lăsase în paragină.

Am băgat cheia în broască, însă mi-am dat seama că uşa era descuiată. Zgârieturile din jurul clanţei trădau că hoţii încercaseră de mai multe ori să spargă broasca până să reuşească. Când am intrat, m-a întâmpinat un miros de igrasie. Porţiuni din covor fuseseră colonizate de straturi groase de mucegai, ce aducea cu părul de pe spatele unui bătrân. Se împrăştiase şi pe pereţi, metastaziind peste tot pe unde ploaia reuşise să se strecoare prin structura deteriorată, peste tot pe unde vandalii beţi aleseseră să se pişe.

Am trecut din hol în salon. Cu sângele pulsându-mi în vârful degetelor, am păşit poticnit spre blatul de la bucătărie, cu ochii larg deschişi căutând strigoi. Izul de tutun impregnat în tencuială era mai puternic decât mirosul de igrasie, ozonul încăperii fiind uşor îngroşat de pâcla discretă a fumului de ţigară. Unde era silueta bunicului, fumând şi citind ziare până în ziua morţii? Oare şi dispariţia lui era o minciună? Însă dubiile mi s-au spulberat în clipa când am zărit Monumentul Vandalilor. Unde era înainte masa din salon, acum se înălţa o piramidă aproape cât mine, alcătuită din cutii de bere la bază, peste care se îngrămădeau kilograme de chiştoace, toate fumate până la

filtru şi toate Camel, marca pe care bunicul o dispreţuia. Intruşii lăsaseră în urmă acest monument ca pe un steag împuţit al trecerii lor pe acolo, la fel ca primii oameni pe Lună, o declaraţie de luare în posesie a acestui pământ părăsit, a acestei case a nimănui.

Ce semnificaţie avea sosirea mea pentru cucerirea lor? Le anula autoritatea sau eu eram acum intrusul, prezenţa mea nefiind decât un strigoi ce trebuia exorcizat?

Am dat cu piciorul în piramidă. S-a prăbuşit, revărsându-se precum sângele unui porc la ignat. Duhoarea stătută de tutun şi salivă aproape că m-a făcut să vărs şi m-am retras în hol, unde domnea mirosul mult mai plăcut al dărăpănării. Am hotărât ca deocamdată să ignor baia şi cămara – nu mă putea aştepta nimic bun acolo.

Apoi a venit rândul dormitoarelor. În camera care pe vremuri fusese a mea am găsit un pat îngust acoperit cu cârpe pătate de sânge şi spermă, presărate din loc în loc cu prezervative folosite uscate şi zbârcite. Am tras cârpele la o parte şi pe salteaua de sub ele am găsit cele două pete mici făcute de sângerările mele nazale din copilărie şi o pată mai mare şi mai întunecată de la transpiraţia febrilă şi sărată a spatelui meu. Da, era patul meu. Conturul copilului care fusesem cândva rămăsese imprimat pe material ca o amprentă post-nucleară. Patul fusese ros de şoareci şi ars cu ţigara, dar nu încăpea îndoială că era al meu, înconjurat încă de rafturi prăbuşite pe care odinioară stăteau cărţile de istorie ale bunicii, purtând şi ele acum pecetea rozătoarelor. M-am aşezat pe saltea, fără să-mi pese dacă zemurile orgiilor adolescentine trecuseră prin cârpe şi se impregnaseră în ea.

Deasupra mea, o gaură uriaşă în tavan şi acoperiş oferea o privelişte directă asupra cerului acoperit de nori. Prăbuşirea avusese loc probabil cu mult timp în urmă, pentru că nu se vedea nicio urmă de moloz.

De sub grămada de cărţi pe jumătate mâncate, un păianjen cu picioare lungi şi trunchiul gras a ieşit târându-se pe podea; avea mâncare pe săturate – casa era acum plină de insecte. Şi-a croit drum către mine fără nicio ezitare, apoi s-a oprit la mică distanţă de pat. Am simţit că şi-a aţintit ochii asupra mea. M-am simţit ca acasă.

— Tu eşti? am întrebat eu păianjenul.

A rămas nemişcat.

— Ridică un picior dacă tu eşti.

Nimic. Dar privirea lui mă fixa în continuare. Interesată.

— Rămâi aici, l-am rugat eu. O să mă întorc. Să nu pleci.

Am ieşit din casă, am sprijinit Ducatiul de peretele crăpat al casei. Habar n-aveam ce oră era – părea destul de devreme, mai era destul timp pentru drumurile pe care le aveam de făcut, dar întrucât străzile erau atât de pustii, nu puteam fi sigur. Am pornit pe strada mare, fără alinarea vitezei halucinogene a unui motor. Gravitaţia se strecura de sub asfalt şi mă înhăţa de glezne, strângându-mă uşor, dar constant.

O bătrână pe care n-am recunoscut-o mi-a făcut cu mâna de pe banca din faţa casei. A pufăit dintr-o pipă, apoi şi-a ridicat fusta, dezvelindu-şi picioarele brăzdate de vene albastre şi negre. Cât de mângâietoare trebuiau să fie vânturile dinspre răsărit pentru durerea îmbătrânirii! I-am făcut şi eu cu mâna, întrebând-o cât e ceasul.

— N-am mai avut ceas de treizeci de ani, mi-a răspuns ea cu o gură ştirbă.

Am pornit spre magazinul Hodovna şi mi-am umplut coşul cu chipsuri, bacon, ouă, lapte, îngheţată de cacao, deodorant, o pâine cu maia, macrou afumat, două gogoşi cu gem, untură de porc, o tigaie şi un borcan de Nutella. Produse pământene. Am luat un ziar în mână, dar l-am pus repede la loc. Prea mult.

Cu pungile de plastic pline, am ocolit magazinul şi am pornit pe poteca cu pietriş care ducea la distileria închisă. Am ajuns la ceea ce noi, copiii din sat, numeam pe vremuri Riviera, o plajă cu nisip aspru, presărat cu smocuri de iarbă, de pe malul râului. Curenţii erau puternici şi adânci în cotul din preajma distileriei, iar noi obişnuiam să ne băgăm în râu şi să ne ţinem de stâlpii groşi de lemn înfipţi în noroiul de pe fund, ale căror capete ieşeau la suprafaţă. Apa ne trecea de umeri, iar noi ne luam la întrecere, să vedem care rezista mai mult înainte ca râul să ne slăbească strânsoarea şi să ne poarte dincolo de cot. Eu câştigam aproape întotdeauna.

Se vedea limpede că, de ceva vreme, Riviera nu mai avusese parte de înotători. Din nisip ieşeau ziare şi sticle de plastic pe jumătate îngropate. Un şarpe negru a ţâşnit din tufişuri şi a dispărut sub apă. Mi-a trecut prin minte să mă dezbrac şi să-i urmez exemplul, dar apa avea să fie prea rece pentru încă cel

puţin două luni. Am pus pungile jos, mi-am suflecat pantalonii până sub genunchi şi am intrat în râu, tremurând câteva clipe la contactul cu apa rece ca gheaţa. Am rămas pe loc până când senzaţia de răceală a dispărut, iar noroiul de sub tălpi a devenit cald. Totul se schimbase, mai puţin apa. Ori de câte ori mă puneam în calea ei, ea pur şi simplu mă ocolea şi îşi continua drumul. Mă primea când veneam să înot şi nu-i păsa când ieşeam pe mal. Până şi atentatul ei la viaţa mea de copil fusese lipsit de rele intenţii. Fusesem foarte aproape să-mi sfârşesc viaţa devreme, să pier aici şi să nu-i cunosc niciodată pe Lenka şi pe Hanuš, să nu văd niciodată continentele aurii ale Pământului din Spaţiu. Însă revenisem iar şi iar la malul lui, îmi înfipsesem mâinile în noroi şi supravieţuisem.

Am lăsat în urmă dezolarea Rivierei şi am pornit spre casa lui Boud'a de pe strada mare. Uşa era bătută în scânduri, geamurile sparte, iar grădina din faţă, care pe vremuri era îngrijită cu meticulozitate de mama lui Boud'a, era acum acoperită cu ciment. Sprijinite de un perete al casei, patru scânduri acoperite cu o folie de plastic. M-am uitat în lungul străzii pustii, apoi am pus scândurile pe umăr. Am mai aruncat o privire uşii, sperând că pe ea încă ar mai putea ieşi un prieten vechi, un om care să-mi recunoască chipul.

În drum spre casa bunicilor, am întrebat-o pe bătrâna fără ceas ce s-a întâmplat cu familia lui Boud'a. Plecaseră la oraş, mi-a explicat ea, la fel ca bună parte din localnici, plecaseră după slujbe şi supermarketuri cât corturile de circ, unde puteai alege între roşii din Italia şi roşii din Spania. M-am abţinut s-o întreb ce făcuse Boud'a cu viaţa lui, temându-mă că avea o slujbă la bancă, sau ceva asemănător. Am preferat să-mi imaginez că Boud'a îşi înfăptuise dorinţa de-a avea un restaurant unde să se servească pizza cu scoici. Mâncase pizza cu scoici în Grecia şi, după aceea, tot ce-şi dorea era să ajungă om în toată firea şi să facă cea mai bună pizza cu scoici de pe Pământ. Bătrâna m-a întrebat dacă mai aveam nevoie de ceva, iar eu i-am făcut cu mâna în semn de rămas-bun.

M-am întors în casă şi am băgat scândurile înăuntru, în caz că începea ploaia, apoi m-am dus în dormitor să văd ce mai făcea păianjenul. Plecase. În bucătărie, am făcut bucăţi una dintre scânduri şi am umplut soba. Pe măsură ce focul se înteţea, am întins untură pe tigaia cea nouă şi am pus în ea opt felii de

bacon. În zece minute, izul de chiştoace a fost depăşit de mirosul intens de animal. Saliva mi se prelingea pe la colţurile gurii – n-o puteam înfrâna. Planul era să fac şi nişte ouă, dar nu mai aveam răbdare să curăţ tigaia mică pentru încă o rundă. Am rupt o bucată de pâine şi am separat miezul moale de coajă. Am spart un ou şi l-am pus în coajă, iar peste el, baconul prăjit. M-am năpustit ca o bestie asupra sandvişului improvizat, simţind sângele care îmi curgea din gingii şi se amesteca cu dumicaţii, dar înfulecam mai departe, fără să mă sinchisesc de demnitate, cu plăcerea primară a unui animal nesupravegheat. Am pierdut noţiunea timpului. Când am terminat, soarele, ascuns în nori la început, şi-a făcut apariţia undeva deasupra orizontului.

Toate sculele încă erau în şopron – ruginite, desigur, plus că unele mânere de lemn putreziseră, dar în lumina slabă a serii am reuşit să găsesc un ciocan întreg şi nişte cuie, dintre care câteva erau aşa de lucioase, că păreau abia ieşite din fabrică. Am scos scara din şopron şi i-am verificat pe rând fiecare treaptă. Se păstrase mare parte din avuţia bunicului – dacă mai aduceam câteva scule, puteam transforma din nou şopronul într-o adevărată uzină. Să fac o masă nouă, alte biblioteci, o ramă de pat din lemn proaspăt. Puteam să dau afară covoarele mucegăite, să scot gresia de la baie şi să curăţ tencuiala îmbibată cu pişat, să înlocuiesc cablurile electrice şi să montez ţevărie prin casă. Timpul nu-mi lipsea. Şi nici răbdarea. Aveam să îndepărtez fiecare organ al casei, să arunc tone de moloz la groapa de gunoi. Aveam să fiu un artist care îşi restaurează propriul tablou, întinerind culori care pe vremuri fuseseră atât de strălucitoare. Aveam să fiu un chirurg plastic al istoriei. Să păstrez fantomele, dar să reîmprospătez faţada.

Da, puteam face asta. Putea deveni viaţa mea. Jan Hus murise pentru ţară, iar apoi trăise pentru el însuşi. De-ar fi fost contemporan cu noi, de-ar fi putut fi fratele meu fantomă. Am fi mers împreună la festivalurile rurale ale lui Bivoj să ne bucurăm de micile plăceri ale vieţii, dând de duşcă tăria lui cu impurităţi. L-am fi vizitat pe Petr şi am fi învăţat să cântăm la chitară. Hus mi-ar fi povestit despre văduva lui, iar eu i-aş fi povestit despre Lenka, despre viaţa noastră de pe vremuri.

Am ieşit din şopron cu sculele în mâini şi m-am uitat la curtea din spate năpădită de buruieni. Acolo aveau să umble din nou animale. Puteam să cresc un Louda, să caut pe internet un pistol

cu cremene pentru execuţii. Puteam cosi în fiecare dimineaţă pe păşunile de lângă sat, să car fân acasă cu spatele, să-l las să se usuce în soarele amiezii şi apoi să-l dau la iepuri. Puteam să cresc nişte găini pentru recolta lor de gălbenuşuri şi pentru onestitatea carnală a naturii lor – mici dinozauri. Puteam să-mi iau şi câţiva porcuşori de Guineea, poate chiar şi o nevăstuică. Creaturi rutiniere de care să am grijă.

Şi grădina de legume? Aveam să însămânţez pământul, să cresc morcovii, cartofii şi mazărea bunicului. Căpşunele, ţelina şi roşiile bunicii. După ce dădeam de mâncare la animale, aveam să-mi încalţ galoşii, să pun mâna pe lopată şi să fluier melodii de odinioară în timp ce îmi lucram grădina.

Da. Asta era viaţa care mă aştepta. Mi-am imaginat picioarele copiilor presărând cu urme noroiul tomnatic din grădină. Fiicele şi fiii mei culegând primele roşii. Copiii copiilor mei săpând după cartofi când genunchii mei aveau să fie prea bătrâni ca să mă mai aplec. Şi Lenka, încărunţită, uitându-se la viaţa de nestăvilit care creştea în jurul nostru. Cumva, reuşeam s-o aduc înapoi lângă mine. Cumva, reuşeam să ne regăsim unul pe altul.

O clipă, chipul Lenkăi s-a transformat în al Klarei. Avea părul atât de des, încât îmi venea să-l mângâi întruna. Nu murise, ci fugise cu mine şi deveniserăm iubiţi-fantomă.

În viitorul imaginat de mine, eram eliberaţi de orice obligaţii. Alţii erau oamenii care deveneau simboluri şi îşi sacrificau viaţa în numele datoriei. Alţii erau oamenii care torturau, organizau lovituri de stat şi vindecau. Noi doar semănăm, culegeam şi beam un pic înainte de cină. Nimeni nu încerca să ia ce era al nostru. Aveam prea puţin. Eram invizibili şi, în această viaţă lentă, noi eram propriii noştri zei.

Da, mai rămăseseră nişte lucruri pe lumea asta. Călătorisem prin Spaţiu, aflasem adevăruri nebănuite, şi totuşi, pe Pământ abia dacă văzusem ceva. În sufletul muritor sălăşluieşte năzuinţa de a simţi în adâncimile lui nemărginite atât fiecare lucru în parte, cât şi întregul. Căci sufletul e nemărginit şi în continuă expansiune precum universul însuşi.

Întors în casă, am împins patul la perete, unde era în copilărie, şi am sprijinit scara de o grindă a acoperişului. Am urcat, am fixat scândurile pe grinzi şi le-am bătut în cuie, terminând primul strat al izolaţiei. În timp ce lucram, deasupra mea harta nocturnă a universului era de o limpezime uluitoare,

ca şi când ar fi încercat să mă ademenească încă o dată. Arăta exact ca în noaptea când bunicul şi cu mine stătuserăm lângă foc, discutând despre revoluţii. Strălucirea violet se vedea şi acum, însă deja începuse să slăbească, pentru că norul Chopra se prăbuşea în el însuşi, luându-şi rămas-bun de la Pământenii care tânjeau să-i afle secretele. Era o privelişte frumoasă, dar nu-mi venea să las între scânduri nici cel mai mic rost prin care să mă pot uita la stele. Aveam nevoie de intimitatea unei case complet închise. O construcţie care să mă izoleze de lume.

Când am terminat de peticit tavanul, s-a făcut aproape beznă în casă. Am coborât cu grijă de pe scară, am aprins un chibrit şi l-am apropiat de fitilul unei lumânări. Liniştea mi s-a strecurat în muşchi şi le-a destins fibrele, inducându-mi şi durere, dar şi o căldură senină. Singura forţă din preajma mea era o flăcăruie. Construisem un dig care să împiedice murmurul cosmosului.

M-am dus să iau borcanul de Nutella din cămară. M-am întins pe pat, am desfăcut borcanul şi am luat nişte cremă direct cu degetele. Mi-am împrăştiat-o pe limbă.

M-am afundat în întuneric. M-am trezit puţin mai târziu, simţind lovituri uşoare pe piele. Pe antebraţ aveam păianjenul cu picioare lungi.

— Tu eşti? l-am întrebat.

Mi-am întins nişte Nutella pe încheietura mâinii, chiar lângă arahnidă. *Gustă. Îţi place la nebunie*.

Nicio mişcare. Pântecele lui gras a rămas aşezat pe părul de pe antebraţul meu.

— Încă ţi-e frică? am spus eu.

Greutatea e plăcută. Ce-ar fi lumea fără ea? Doar frică şi aer. Da, greutatea e plăcută.

Tu eşti?

Pentru că eu sunt aici. Îţi jur, chiar sunt aici.

Sunt eu. Astronautul.

virtual-project.eu